

Secūdus liber

Quantis ergo figuris et p
 quales et quot ppositiones ⁊
 quādo ⁊ quō fit syllogismus Ampli⁹
 aut ad que perspicendum cō
 struenti ⁊ destruēt ⁊ quomō
 oporteat querere de pposito
 fm vnāquāq; artē Ampli⁹ aut p quā suma
 mus viam que in singul sunt principia iam
 pertransiuimus

Iste est secūd⁹ liber pporum Aristotelis in quo pbs
 determinat de potestab⁹ syllogizari ⁊ de pccis inci
 dentibus circa eas ⁊ quibusdam spibus argumētatiōis
 minus pncipalibus ad syllogizari reducibilibus. Et sic di
 uidit in tres tractatus. Primus est de potestab⁹ syl
 logizari. Secūd⁹ de refectibus incidentib⁹ circa syllo
 gismos. Tertius de alijs spibus argumētatiōis a syllo. Secūd⁹ ibi
 In pncipio at petere Tertius ibi (Quā at puerunt ex
 tremitates) Primus tractat⁹ hz sex capla fm q; st sex
 pccates q; patebūt in pccesu. Primū capla est de pma po
 testate. Et diuidit in duas ptes in pma pccate recapitu
 larē eorū q; deā sunt Et in scda pte psequē intentū suū
 ibi (Quā at alij) Quo ad pccatū dē q; in primo libro per
 trāsuim⁹ in q; siue in quātis figuris q; in trib⁹ ⁊ p q
 les pccates in q; litate ⁊ q; litate pugnatas ⁊ p q; q; per du
 as pccates ⁊ q; q; ad vtiles cōiungatōes ⁊ quō q; ad
 discretōis mōz in figuris fit ois syllogismus Ampli⁹ at ad q
 media aītia vltima vltima pposita pspiciendū est pstruen
 ti p affirmatiū syllogizari vltima destruēt p negatiū ⁊ quō oport
 eat querere de q; pposito fm vnāquāq; artē syllogi
 sticā. Amplius per quā viāz solutiōis sumam⁹ emōs
 vel pccates que in singulis syllogizari st pncipia ipoz q; tuz
 ad gnatōem syllogizari ex eis restat ergo nūc dicere de pccatib⁹
 bus generati syllogizari q; tuz ad cōclōnes quas pnt inferre

Quoniam autem alij quidem syllogismo
 rum sunt vles alij vero particulares. vles
 quidem omnes semp plura syllogizant par
 ticularium at predicatiui quidem pla. nega
 tiui vero cōclōsionem solam. nam alie quid
 ppones cōuertitur. priuatiua vero non con
 uertitur. conclusio vō aliquid de aliquo est
 quare alij quidem syllogizari plura syllogizant. vt
 si a ostensum sit omni aut alicui inesse. b. et
 b. alicui. a necessarium inesse. et si nulli. b. a
 et b. nulli. a. hoc autē est aliud a priore. Si
 autem alicui. b non inest. a non necesse est
 et b. alicui. a inesse. cōtingit enim omni inest
 hic ergo cōmunis omnium causa et vniuer
 salium et particularium

Ista est secūda pō ist⁹ capituli in qua pbs psequē
 tur intentū suū retinendo pmo de pma pccate. que est
 posse plura pcludere. Et q; hoc cōtingit trib⁹ modis. scz
 p pueriōne pccatis p psumptōes sub medio. que vocat
 sūptio in latus. et p psumptōes sub miore extreitate
 que vocatur sūptio in post. ideo pmo determinat de
 primo modo cōcludendi plures cōclōsiones. dices q;
 syllogizari alij q; dēz sūt vles ex abab⁹ pmissis vltim⁹ pstituti

Alij sunt pccatōes ex altera pccatōe cōstituti. Alie
 syllogizari oēs eandē hnt pccates que est q; pnt plura cō
 cludere id est syllogizari plures pclōsiones vnā quides
 immediate aliā aut ex pueriōne pclōsiois eo q; puerfa
 semp infert suā pueriōne vocādo puerfam pma pccates
 siue immediate ⁊ pueriōne scdam ⁊ mediatā. ne error
 fiat q; sic supra noīate sunt in toto libro. licet Albert⁹
 et alij noient pma pclōsionē pueriōne ⁊ scdam cōuer
 sam. Sed pccatōe syllogizari pccatōes qui cōcludūt cōclō
 siones affirmatiuas pcludūt plures pclōsiones. Illi vō
 qui sunt negatiui vnā solā pclōsionem pcludūt. Causa
 vero istoz est quia quedam ppones cōclōsio in vltim⁹ syl
 logizari ⁊ pccatōe affirmatiuas puerunt per acci
 tens vel simplr. vt vltis affirmatiua p accis cōuertitur
 in pccatōem affirmatiuam. ⁊ vltis negatiua simplr in
 vniuersalem negatiuam. Quedam vero ppositiones
 cōclōsio non conuertunt simpliciter in terminis sicut
 particularis negatiua. cōclōsio enī ppter hoc q; est pposi
 tio enūcians aliquid de aliquo pueriōne suscipit. si
 cut queliter alia ppositio ppter qd quidam syllogizari
 vniuersales affirmatiui ⁊ negatiui ⁊ particulares affir
 matiui. plures syllogizant cōclōsiones. quia cōclō
 sionem pncipalem et conuertentem ipius. vt si ostens
 sum est ⁊ cōclōsum. a inesse omni aut alicui. b. simul ex
 conuersione cōclōsionis cōclōsum erit b inesse alicui
 a. Quia vniuersalis affirmatiua cōuertit in particu
 larem affirmatiuā. ⁊ particularis affirmatiua itez cōn
 uertitur in pccatōem affirmatiuam. Similiter si in
 modo negatiuo ostensum est ⁊ cōclōsum nulli b inesse a
 ex conuersione vltis negatiue ostensum erit b nulli a inesse
 hēc aut cōclōsio alia ē a priore quā immediate con
 cludit syllogizari. tñ aliquo mō est cōclōsio facti syllo
 gismi. quia conuertens id est secūda continet substanti
 aliter in cōuerfa Si vero in particulari syllogismo
 aliquo ostensum ⁊ cōclōsum est alicui b nō inesse a. non
 est necesse p syllogizari ostendere. eo q; aliq; contingit b alicui
 a nō inesse omni mēse in cōuertente aliqd enī animal
 non est homo vt manifestū est ⁊ tñ omnis homo est aial
 ergo cōuertēs particularis negatiue que esset aliquis ho
 mo non est animal nō est vera. quia p trad cōtra eius est
 vna que dicit omnis homo est animal. Hec ergo ē cau
 sa q; pclōsio pma conuertit ⁊ cōis oim causa pcludēt
 plures pclōsiones est. q; quicūq; syllogizari cōcludit aliqū
 ppositionem ille in se substantiā habet conuertentem cōclō
 sionis. ⁊ ideo ex suis substantiālibus pcludit etiam illam
 Si autē pclōsio pueri nō potest. tñc per sua substantiālia
 non cōcludit nisi vnā solam cōclōsionem. ⁊ bec est
 potestas tam vltim⁹ q; particulariū syllogizari.

Est autem de vniuersalibus ⁊ aliter di
 cere Quicūq; enī aut sub medio aut sub cō
 clōsione sunt omnium idem erit syllogizari
 si bec quidem in medio. illa vero in conclu
 sione ponantur. vt si a b conclusio per c. q;
 cūq; sub b aut sub c sunt. necesse est de om
 nibus dici a. nam si d in toto b. ⁊ b in a. ⁊ d
 inerit a. Rursum si e in toto c. ⁊ c in a. ⁊ e in
 erit a. similiter et si priuatiu⁹ sit syllogizari

Hic philosophus consequenter ostendit q; modo
 k ij

syllmi vltres possunt aliter cōcludere plures cōclusiones
 et pmo ostendit hoc in modis pme figure scdo in modis
 vltibus scde figure ibi in scda ar figura. Quo ad pmo
 dicit qd te vltibus syllmis ad huc est id est cōtingit aliter
 dicere qualiter vnus et idem sylls habet potestates con/
 cludendi plures cōclusiones. Quis actu nō hz nisi vnā
 quia in modis vltibus idem sylls p̄t plura cōcludere su/
 mendo sb medio quod vocatur in latus sumere. r̄ su mē
 to sb minore extremitate quod est in post sumere. Ex^m
 pmi est vt si sic dicamus. Omne aial est sb̄na. omnis hō
 est aial. ergo omnis homo est sb̄na. tunc sic accipitur sb
 medio. Omne sensibile est sb̄na. omnis homo est sensibi/
 lis. ergo omnis homo est sb̄na. Exēplū scdi est. vt. Omnis
 homo est sb̄na. omne risibile est homo. ergo omne risibile
 est sb̄na. Et sylls talis fit. si illud quod sumit sb medio
 ponatur in medio sicut sb̄ctū est in pdicato. ita qd sup̄truz
 sb medio sb̄ctur ei quod fuit medium in primo syllo.
 tunc em̄ erit sb̄ctum minoris. p̄pōnis. r̄ erit minor extre/
 mitas te qua cōcludetur extremitas maior. Et si id qd
 sumitur sb minore extremo ponatur sb̄ctum cōclusionis
 qz tūc etiam erit minor extremitas. et sb̄ctum et in mi/
 nori. p̄pōne. r̄ tūc p̄pter id quod fuit minor extremitas in
 p̄ori syllo supra pro medio cōcluditur maior extremitas
 te eo quod sup̄trum est sb minore. r̄ eodem modo te
 eo quod sumitur sb medio. per mediū ipsuz cōcluditur
 maior extremitas. et hoc facile est. Et huius exēpluz p̄t
 ph̄s in terminis trāscendentibus. vt si dicamus qd b
 cōclō. Omne b est. a conclusa sit per. b medium. tūc que/
 canqz supra sunt sb. b minore extremitate. aut. c medio
 necesse est qd te omnibus illis cōcludatur. a dici siue pdica/
 ri. sicut si d. sumatur sb. b erit d in toto. b. qz omne. d erit
 b. r̄ b est in toto. a. ita qd omne. b est. a. r̄ sic cōcluditur
 qd b est in toto. a per eundem sylm. Et eodem modo erit
 si sb. c medio accipiatur. e tunc em̄ erit in toto. c. r̄ c in
 toto. a. r̄ cōcluditur qd d est in toto. a. Et sicut dictum
 est te modo affirmatiuo. ita dōm est te modo negatiuo
 scz eclarent. sicut si dicatur. Nullum aial est lapis. om/
 nis homo est aial. ergo nullus homo est lapis. siue sumat
 ur sb medio. siue sb minore extremitate sequetur semp
 remotio maioris extremitatis de omnibus illis. et est
 facile modo pdicto formare syllos

In secunda autem figura quod sub solu/
 sione est solū erit syllogizare. vt si a insit nulli
 b. et omni c. conclusio quoniam nulli c inest
 b. Si autem d sub c est manifestum quoniā
 non inest ei b. his autem que sunt sub a quo/
 niam b non inest. nō palam est per sylm. sed
 palam est per conuersionem vltis negatiue. qz
 si nullum b est a. et nullum a b. et si non inest
 ei quod est e. si est e sub a. sed inesse quidem b
 nulli c per sylm ostensum est. non inesse vero
 a. hoc quod est b. indemonstratum sumptū
 est. quare non per syllogismum accidit b nō
 inesse e

Hic consequenter ph̄s docet plura cōcludere in mo/
 dis vltibus scde figure. pmo scz et scdo vltens. qd in illis

solūmodo syllogizatur manifeste sumendo sub minore
 extremitate. et non sb medio. eo qd medium est pdicatu
 et sb pdicato fm recursum syllogisticuz nihil p̄t sumi. s̄
 em̄ sb sb̄cto quod est minor extremitas vltie distributa
 in duobus sylmis scde figure. r̄ ideo sb ipsa p̄t aliquid
 syllogistice sumi te quo negatiue cōcluditur maior extre/
 mitas. vt sic syllogizando. Nullus lapis est aial. omnis
 homo est aial. ergo nullus homo est lapis. ibi sub bonse
 qui est mior extremitas p̄t accipi risibile. sic. Nullus lapis
 est aial. omne risibile est aial. ergo nullū risibile est lapis
 Exēplum autē in t̄minis trāscendentibz est. sicut si di/
 camus qd. a nulli. b insit in maiori. p̄pōne et idem. a insit
 omni. c in minori. tunc cōclusio erit qd nulli. c inest. b. Si
 autē sb minore extremo sumptum est. d. manifestum est
 qd illi nō inest. b. maius extremuz. qz aliter nō negaretur
 vltiter te. c. qd em̄ vltiter negatur te superiori. negatur te
 omni suo inferiori. per sylm. Si vero sumatur aliqua sub
 a. medio in scda figura. Quis forte te illis maius extre/
 mū remoueat. r̄ nō insit eis. tū hoc nō est palam siue
 manifestum per sylm. id est tūc neutra p̄missaz est p̄s
 te monstrata. hoc est conclusa per sylm p̄orem. sicut fit qn̄
 sb̄sup̄tio fit sb minore extremitate. qz tunc cōclusio p̄mi
 sylmi sumitur pro maiore in scdo sylmo

In particularibus in his quidem que sub cō/
 clusione non erit necarium. non em̄ fit syls
 quādo ea sumpra fuerit particulariter. Eozuz
 aut que sunt sub medio erit in omnibus p̄m
 non per sylm. vt si a omni. b. et b alicui. c. nā
 eius quod est sub c positum nō erit syls. et
 vero quod sub b est erit. sed non p̄pter eum
 qui prius factus est. similiter autē et in alijs
 figuris. nam eius quidem quod sub conclu/
 sione est non erit. alterius vero erit. verum
 non per sylm. eo qd et in vltibus ex indemo/
 strata propositione que sunt sub medio ostē
 debantur. quare autem si nec ibi erit. aut et
 in his

Consequenter ph̄s docet plura cōcludere in modis
 particularibus. dōns qd in illis nō p̄t cōcludi plura per
 sumptōem sb minore extremitate in conclusione. Cui
 causa est. Quia sb particulari syllogistice nihil p̄t sumi
 et ita non p̄t cōcludi maior extremitas de contentis
 sb minore extremitate. Sed tales sylmi particulares
 possunt plura cōcludere sumendo sb medio. sed nō cui
 renter. eo qd neutra p̄missarum sylmi conclusa est per
 priorem sylm. r̄ sic maior extremitas non cōcluditur
 inesse bis que sunt sb medio per sylm primum. sed pot
 per sylm in primo implicitum. Et huius exēplum est
 in dārij. vt si. a maior extremitas. omni. b medio dicat
 inesse in maiori propositione. et b medium alicui. c di/
 catur inesse in minori propositione. tunc eius quod est
 sub. c. minori extremitate positum non erit syllogis/
 mus. quia contingeret maiorem esse particularem in pri/
 ma figura. Eius dō qd est sup̄trū sb. b medio erit qd ē
 implicitum in p̄mo syllo syls. sb nō erit p̄ illum sylm

Secundus liber

qui prius factus est sed propter eum qui implicitus est in illo
Eodem modo est in particularibus syllogismis aliarum figurarum
In talibus enim omnibus non contingit plura concludere per
superiores sub minore extremitate que est subiectum in conclusione
sed sumendo sub medio erit quedam syllogismus sed non euidens

Circa predicta sunt dubia

Primum est. Quare primus liber prior procedit secundum
Solutio. quod in primo libro tractatum est de syllogismo simpliciter
dicto quo ad substantiam suam sed hic tractatur de eo quo ad
eius proprietates que proprio nomine appellatur potestates
modo substantia est ante proprietates eius. Sed diceretur in
eodem libro tractandum est de subiecto et eius proprietatibus
ergo in primo libro fuisse etiam de istis potestatibus tractatum
natum. Ad quod dicitur est quod in eodem libro totaliter
tractandum est de subiecto et eius proprietatibus sed non oportet quod
hoc fiat in eodem tractatu sicut etiam patet in libro pilermeni
as ubi in primo tractatur de entitativitate finis eius substantiam
et proprietates eius cernales et in secundo de proprietatibus
eius extrinsecis

Secundum dubium est Quot

modis potest aliquid syllogismus plura concludere. Solo in gene
rali duobus modis scilicet servando premissas eandem et vari
ando eas. Servando premissas potest aliquid syllogismus plura con
cludere dupliciter. uno modo per conversionem premissarum quod dicitur
quod syllogismus concludit conversam potest et concludere eius convertentes
quod dicitur sequitur ad premissas bone potest sequitur ad antis eiusdem. Et
convertentes sequitur ad conversam ergo etiam sequitur ad premissas
sicut ad quod sequitur ad conversam. Secundo potest aliquid syllogismus plu
ra concludere per legem balternam quod scilicet aliqua premissa habet
balternam et sic omnes syllogismi qui concludunt premissam vellem
sive affirmativam sive negativam potest concludere plures quod
balternam illarum vellem per illam regulam. Quicquid sequitur ad premissas
bone potest sequitur ad antis eiusdem. Variando premissas
pertingit eandem syllogismus et dupliciter plures concludere conclu
siones. Uno modo per superiores sub medio et sic manet maior
premissa variat minor et etiam premissa et tunc syllogismus manet verum
aliter non formaliter verum aliter quidem quod maior est virtute
eius syllogismus. Secundo per superiores sub minore extremitate
et sic variantur ante premissas manet maior extremitas po
ris syllogismi et sic patet ex nunc dictis quod in generali contingit syllogismus
duobus modis plura concludere. Et in speciali hoc contingit
quod dupliciter patet et ex nunc dictis quod omnes syllogismus vellem affirmati
vum concludit tres conclusiones scilicet vellem particularem et illi
convertentem que convertit vellem per accedens et particularem sum
ptam que est eadem conclusio. Universalis negati concludit
duos scilicet vellem negativam et suam convertentem et
vtriusque balternam. Particularis affirmativum duas scilicet
particularem et convertentem caret enim balternam quod sub parti
culari nihil continet. Particularis negati solam unam quod
nec convertentes nec balternam. Sed diceretur contra pre
dicta unum motus est tamen unius termini ergo unum syllogismus erit
solus unum conclusionis. Premissa probat quod syllogismus est quidam motus
ratiōis. Solutio unum syllogismus manet idem formaliter vel vir
tualiter per plura concludere quodam ordine sic quod primo et prin
cipaliter non est nisi unum conclusionis. Quis secundario sit ali
arum que potest ex illa inferri. Juxta illam regulam. Quicquid
sequitur ad premissas bone potest sequitur etiam ad antis eiusdem et quod
quod est causa cause et est causa causati et sic bene potest con
cludere unum syllogismus aliquas conclusiones directe et convertentes et

indirecte in eum signum phis in textu non ponit barbara
et baralipso distinctos modos neque celantes et celare
similiter dabitur et dary sicut potest sapere et frisele moru

Tertium dubium est. An

conversa et convertentes sunt due distincte premisses. Solutio
formaliter quod alius est situs finorum in conversa et alius
in convertente sed non quantum ad substantiam finorum sive matiam
propositionum quia sic una est in alia et conclusa una et
alia conclusa est in alia

Est autem sic se habere ut vere sunt. Posi
tiones per quas fit syllogismus. Est autem ut false
est autem ut hec quidem vera illa autem fal
sa. Conclusio autem aut vera aut falsa ex necessi
tate ex veris ergo non falsum syllogizare ex
falsis autem est verum tamen non propter
quid sed quoniam nam eius quod est propter
quid non est ex falsis syllogismus ob quam autem
causam in sequentibus dicitur. Primo ergo
quoniam ex veris non possibile est syllogi
zare hinc manifestum. Si enim cum est a necesse
est esse b et cum b non est necesse est a non esse
Si ergo verum est a necesse est b verum esse
aut accidet idem simul esse et non esse hoc
autem impossibile non aut quoniam positum est a
unus terminus putet quod contingat uno aliquo
exte ex necessitate aliquid accidere non enim potest
nam quod contingit ex necessitate conclusio est
per que autem hoc fit ad minus erunt tres
termini duo autem internalla et prepositiones
Si ergo verum est cui inest b et a omni vel
alicui autem c et b cui necesse est a inest
et non potest hoc syllogismus esse. Simul enim idem
erit et non erit ergo a ut positum est duas
premisses colligere. Sic se habet in privativis

Istud est secundum capitulum huius tractatus in quo
phis tractat de secunda potestate syllogorum que est ex falsis
verum syllogizare. Et dividit in quatuor partes. In pri
ma parte docet syllogizare verum ex falsis in prima figura
In secunda parte docet hoc in secunda figura (ibi. In media
autem figura. In tertia parte docet hoc in tertia figura) ibi
Quod autem in postrema. In quarta parte probat premissas falsas non
inferre conclusionem veram propter quod et causaliter (ibi
Manifestum igitur. In prima parte primo ostendit quod modis
possunt variari premissa et conclusio secundum veritatem et falsitatem in
generali dicitur quod premissa syllogismi quicquid sunt ab esse et quicquid ante
falsis quicquid una vera et alia falsa. Conclusio vero premissis ex omnibus
his modis aut vera aut falsa est in omnibus his modis
Et enim quatuor modis verum et falsum in modo potest comparari
ad se invicem scilicet quod verum sequitur ex vero falsum ex falso
non oportet ostendere nisi duo alia scilicet qualiter ex vero
non sequitur falsum et qualiter scilicet verum sequitur ex falso
quod hoc non est notum sed difficile et est potestatem quod qualiter
verum sequitur ex vero et qualiter falsum ex falso ex dictis
in primo libro de dispo in tertia et propositio satis est manifestum
Ponantur igitur due conclusiones. Prima est quod ex veris
k iij

non potest sequi falsum. Secunda est qd ex falsis potest sequi verum non tamen ppter quid ita qd premisse falsae sint cause veritatis conclusionis. ppter quā autem causam hoc fit in fine sequētis capituli dicitur. Primam conclusionem pbūs sic pbat quia si ex veris posset seq̄ falsum tunc duo p̄radictoria starent simul in veritate sed hoc est contra veritatem irrefragabile p̄mi p̄ncipij. Sequela sic pbat quia si antecedens est tūc cōsequēs est. et destructo p̄ntē destruit antecedens sicut in fine primi dictum est. Cuius est exemplum si a tanq̄ aīis est tunc b tanq̄ cōsequēs est tūc si cōsequēs sit falsum antecedente ep̄ntē vero oppositū cōsequētis erit verū sc̄z nō b est et ex illo p̄ primā regulā sup̄ positā sequit̄ oppositū antecedentis sc̄z nō a est qd etiam erit verū quia iuxta hyp̄thesiz aduersarij oppositū cōsequētis ex quo infer̄ est verum alias oportet oppositū cōsequētis stare cū antecedente quod est contra tertiam regulam cōsequētiarū in fine huius libri positā et ita antecedēs et suum contradictorium stabit simul in veritate patet ergo qd si premisse sunt vere oportet conclusionem esse veram et conclusionem existēte falsa oportet premissas ambas vel alteram esse falsas. Et qd philosophus in pbatione dicti sui non assumpsit nisi vnum terminum dicendo a est ergo b est posset aliquid putare qd ex vno sequeretur aliquid syllogistice id hoc dubium remouens dicit qd nō quia illud quod sequitur syllogistice est conclusio que debet inferri ex tribus terminis et ex duabus p̄positionibus siue interuallis ut hic. Omne b est a omne c est b ergo omne c est a impossibile est predictam conclusionem esse falsam premissis existentibus veris alias antecedens simul esset et non esset et contradictoria essent simul vera et sic se habet habitudo a ad b sicut due p̄positiones in syllogismo. Et eodem modo est in syllogismo priuatiuis quo ad hoc qd per bos nō p̄tingit flūi ex veris concludere.

Et falsis autem verum est syllogizare et vtriusq̄ p̄positionibus falsis et vna hac autem non vtralibet sed secunda si tota sumatur falsa non tota autē sumpta est vtralibet. Insit em̄ a omni c eorum autem que sunt b nulli neq̄ b insit c. Accidit autem b vt nulli lapidi animal et lapis nulli homini. Si ergo sumatur a omni b et b omni c inerit quare ex vtriusq̄ falsis vera conclusio omnis enim homo animal similiter autem et in priuatiuis Insit em̄ c nulli neq̄ a neq̄ b a autem b omni vt si eisdem terminis sumptis medium ponatur homo lapidi em̄ neq̄ homo neq̄ animal nulli inest homini autē omni inest animal quare sicut quidem omni inest nulli sumatur inesse cui vero non inest omni inesse ex falsis vtriusq̄ vera erit conclusio similiter autem ostensum erit et si in aliquo falsa vtraq̄ sumatur Si autem altera ponatur falsa prima quidem tota falsa vt a b non erit conclusio vera b c autem erit dico autem totam falsam contrariam vere.

vt si quod nulli inest sumptum est omni inesse aut si quod omni nulli inesse sumptum est inest em̄ a nulli b b autē omni c si ergo b c p̄positionem sumo veram a b autem totam falsam et omni b inesse a impossibile a c cōclusionem veram esse nulli em̄ a inerat eorum que sunt c siquidem cui inest b nulli ei inest a b autem omni c

Hic pbūs p̄sequit sc̄dam conclusionem in p̄ncipio capituli positam que fuit qd ex falsis potest syllogizari verum. Et primo in modis vniuersalibus Secundo in modis particularibus ibi (Particularibus autē syllogismis) Circa primum dicit qd in modis vniuersalibus prime figure contingit syllogizare verum ex ambabus falsis et ex altera falsa em̄ non tamen indifferentē potest altera esse falsa et hoc si in toto sit falsa sed si sumatur in parte falsa tunc potest indifferentē esse maior falsa vel minor ad inferendum conclusionem. Et istius primam partem declarat philosophus in barbara per hunc syllogismum. Omnis lapis est animal omnis homo est lapis ergo omnis homo est animal ibi amte premisse sunt falsae et tamen conclusio est vera sicut philosophus declarat signando terminos illius syllogismi p̄ terminos transcendentē a b c. Et eodem modo declarat in priuatiuis sicut in secundo modo prime figure sumendo hominem pro medio sic Nullus homo est animal omnis lapis est homo ergo nullus lapis est animal

Similiter autem neq̄ si a omni b inest et b omni c sumpta sit b c quidem vera p̄positio a b autem falsa tota et nulli cui b inest a conclusio falsa erit omni em̄ c inerit a siquidem cui b omni et a b autē omni c manifestū igitur quoniā prima tota falsa siue affirmatiue siue priuatiue sumpta altera autem vera non fit vera conclusio nō tota autē super ta falsa erit. Nam si a c quidem omni inest b autem alicui a b autē omni c vt animal quidem cygno omni albo autem alicui album vero cygno omni Si sumatur a omni b et b omni c et a omni c erit vera omnis em̄ cygnus animal similiter autem et priuatiua si sit a b possibile est em̄ a b alicui inesse c vero nulli b autē omni c vt aial alicui albo niui vero nulli albū autē omni niui Si ergo sumatur a quidem nulli b b autē omni c a nulli c inerit Si autē a b p̄positio tota sumatur vera b c autē tota falsa erit syllogismus verus nihil em̄ phibet a et b et c omni inesse b autē nulli c vt quecumq̄ eiusdē gnis sunt spēs nō subalterne nā aial et homi et equo inest equo aut nulli homini Si ergo sumatur a omni b b autē omni c p̄clo vera erit tota flā b c p̄pōne Si flā et si priuatiua a b p̄pō p̄tingit em̄ a neq̄ b neq̄ c nulli inest

Secūdus liber

et b nulli c- vt ex alio genere speciebus gen⁹
naz aial neq; musice- neq; medicine inest- neq;
musica medicine Sumpra ergo quidem. a
nulli b. b autem omni c- vera erit conclusio
et si non tota falsa sit b c- sed in aliquo- et sic
erit conclusio vera- nihil prohibet a et b et c
omni inesse- b autem alicui c- vt gen⁹ speciei
et differentie- nam aial omni homini et omni
gressibili- homo autem alicui gressibili et nō
omni- Si ergo a omni b- et b omni c sumat
a omni c inerit quod erit verum Similiter
autem et cum priuatiua est a b p^o- contin-
git em̄ neq; a- neq; b- neq; c nulli inesse- b p^o
alicui c- vt genus ex alio genere speciei et dif-
ferentie- naz aial et prudentie nulli inest- neq;
contemplationi- prudentia vero alicui con-
templationi inest Si ergo a sumatur nulli b
b autem omni c- c nulli a- hoc at̄ erat verum

Hic ph̄s ostendit quō ex falsis p̄t sequi ver̄ quādo
p̄m̄ile st̄ in pte false. Et p̄mo quando maior est falsa
Sec̄do quādo minor. Et ponit in effectu duas cōclones
Prima est in modis vltibus prime figure- si maior sit in
toto flā- et minor vera- nō sequitur p̄clo vera. Eius q^m
est in terminis significatiuis ex quibus nō seq̄t- hoc mō
Omne aial est lapis- omnis homo est aial- ergo omnis hō
est lapis- qz cōclusio est falsa sicut maior- et non p̄t vera
cōclusio sequi. Et exponit ph̄s- que dicitur in toto flā
volens q̄ illa cuius contraria est in toto vera- sicut ista
Omnis homo est asinus- est in toto flā- quia eius d̄ria est
in toto vera- scz- nullus homo est asinus. Qz autem nō
p̄t ex tali maiore in toto falsa syllogizari vera conclusio
ostendit sic- Quia si sic posset in barbara fieri syls tunc
ex d̄ria maioris que est vera cum minore dicti sylsini que
etiam est vera seq̄retur cōclusio negatiua vera in celaret
que est d̄ria p̄me cōclusionis- et cum duo d̄ria non p̄t
simul esse vera sequitur q̄ p̄ma cōclusio non fuit v̄a. Et
istud idem declarat in celarent- quia si sic fieret ibi syls
tunc ex d̄ria maioris de celarent vera cum minore vera
inferretur v̄is affirmatiua v̄a in barbara- ergo d̄ria et
illata p̄s in celarent ex maiore in toto falsa fuit etiaz
falsa- aut duo d̄ria stant simul in veritate Sec̄da con-
clusio est- si maior sit t̄m̄ in pte falsa- seq̄tur cōclusio v̄a
vt p̄t sic arguendo in barbara- Omne albus est aial- om-
nis cygnus est albus- ergo omnis cygnus est aial. In ce-
larent sic- Nullus albus est aial- omnis nix est alba- ergo
nulla nix est aial. Deinde declarat idem sequi ex alia
falsa. Et p̄mo qm̄ minor est in toto falsa. Sec̄do qm̄ in pte
Primiū declarat in barbara per hūc sylm̄- Omnis homo
est aial- omnis equ⁹ est homo- ergo omnis equ⁹ est aial. In
celarent sic- Nullum aial est musicum- omnis medicina
est aial- ergo nulla medicina est musica. Si aut̄ minor
fuerit in pte falsa seq̄tur etiam cōclusio in barbara- q^m
Omnis homo est aial- omne gressibile est hom- ergo
omne gressibile est aial. In celarent declarat idē p̄ hūc

sylm̄- Nulla prudentia est aial- omnis cōtemplatio est
prudentia- ergo nulla cōtemplatio est aial- et signat semg
philosophus terminos istaz p̄iugationum per litteras
in textu- vt facile patet eundem inspicienti

In particularibus autem syllogismis cō-
tingit et prima propositōne tota falsa- altera
autem vera- veram esse conclusionem- et in
aliquo falsa prima- altera autem vera- et ma-
iore quidem vera- particulari autem falsa- z
vtriusq; falsis. Nihil enim prohibet a b nulli
quidem inesse- c autem alicui- et b alicui c- vt
animal nulli nivi- albo autem alicui inest- et
nir albo alicui Si ergo medium ponatur
nir- primuz autem animal- et sumatur a qui-
dem toti b inesse- b autem alicui c- a b quidē
tota falsa- b c autem vera- et conclusio vera
Similiter et cum priuatiua est a b propositio
conringit enim a b quidem toti inesse- c
autem alicui non inesse- b vero alicui c inesse
vt animal quidem omni inest homini- albus
quoddam non sequitur- homo vero alicui
albo inest- quare si medio posito homine su-
matur a nulli b inesse- et b alicui c- vera erit
conclusio cum sit tota falsa a b p̄positio Et
si in aliquo sit falsa a b propositio erit con-
clusio vera. Nihil enim prohibet a et c ali-
cui inesse- b autem alicui c- vt animal alicui
pulchro- et alicui magno- et pulchrum ali-
cui magno inest Si ergo sumatur a omni b
et b c alicui- et a b quidem propositio in ali-
quo falsa erit- b c autem vera- et conclusio
vera- similiter autem et cum priuatiua est a
b propositio- nam idem erunt et termini z
similiter positi ad demonstrationem Rur-
sum si a b quidem vera- b c autem falsa ve-
ra erit conclusio- nihil enim prohibet a b q̄
dem toti inesse- c autem alicui- et b nulli c
in esse- vt animal quidem cygno omni- nigro
autem alicui- cygnus vero nulli nigro- qua-
re si sumatur a omni b- et b alicui vera erit
conclusio cum sit falsa b c Similiter autē
et priuatiua sumpra a b propositione- Con-
tingit enim a b quidem nulli- c autem alicui
non inesse- et b nulli c vt genus ex alio ge-
nere speciei et accidenti eius speciebus- naz
animal numero quidem nulli inest- albo au-
tem alicui- numerus autem nulli albo. Si
q̄ mediū ponat̄ numerus et sumatur a qui-
dem nulli b- b autem alicui c- a quidem alicui

enō inerit quod fuit verū. et a b quidē po-
 sitio vera. b c autē falsa. et si in aliquo sit fal-
 sa a b. flā autē et b c. et a erit cōclusio. nihil em̄
 prohibet a alicui b et alicui c inesse. b at̄ nul-
 li c. vt si b sit p̄trariū c. et ambo accidētia ei
 dē generi. nā aīal alicui albo et alicui nigro
 inest. album at̄ nulli nigro. Si ergo sumat̄
 a om̄i b. et b alicui c vera erit p̄clo priuatiua
 sumpta. a b similr nā iīdem termi et silr po-
 nentē ad eandem demonstratōem. Et vtrisqz
 falsis erit p̄clo vera. possibile est em̄ a b qui-
 dem nulli c aut alicui inē. b vero nulli c. vt
 gen⁹ ex alio gñe sp̄ei et acc̄ti sp̄ibus ei⁹. ani-
 mal em̄ numero quidē nulli alicui at̄ albo in-
 est. et numer⁹ nulli albo. Si ḡ sumat̄ a om̄i
 b et b alicui c et p̄clo q̄dem vera. p̄pōnes autē
 ambe flē. Silr autē et cum priuatiua est a b ni-
 hil em̄. phibet a b quidē toti inē. c at̄ alicui
 nō inē. et b nulli c vt aīal quidē cygno om̄i
 nigro at̄ alicui nō inē. cygn⁹ p̄o nulli nigro
 quare si sumat̄ a nulli b. b autē alicui c. a ali-
 cui enō inest. ergo conclusio quidē vera
 p̄pōsitiones autem false

Hic p̄ba p̄r declarat quō potest sequi vtz qz falsis in
 modis p̄cularib⁹ p̄me figure dices. qz in mōis p̄ticu-
 laribus p̄me figure qz maiore flā siue in toto siue in p-
 te. et miore p̄a p̄tingit syllogizare verā p̄donem. Et ite-
 rū p̄tingit syllogizare vtz qz falso. si maior nō est in to-
 to s̄ in aliquo falsa. et miore vera. Et itez p̄tingit si ma-
 ior vltis sit p̄a. et altera p̄cularis sit falsa. miore et b idē
 contingit vtrisqz p̄missis falsis. Primā p̄tem declarat
 p̄tus in darij in his terminis. aīal nix albū. signādo ter-
 minos p̄ lrās vt qz a sit aīal maior extreitas. b mediuz
 nix. et c miore extreitas albū sic arguēdo. Om̄is nix ē
 aīal. q̄ddā albū est nix. ḡ q̄ddā albū est aīal. q̄ est p̄clo in
 toto vera qz maiore in toto falsa. Similiter autē sequit̄
 cōclusio vera cū a b p̄positio id est maior est p̄uatiua si-
 ue negatiua sicut p̄tingit in ferio. ponēdo illū terminū
 homo. p̄ medio sic arguēdo. Null⁹ hō est aīal. q̄ddā albū
 est hō. ḡ q̄ddā albū nō est aīal. Silr mō etiā declaratur
 in darij. si maior nō sit in toto falsa s̄ in pte in his ter-
 minis. aīal pulchrū magnū. aīmal em̄ inest alicui pul-
 chro. et aīal inest alicui magno. vt p̄z in hoc syllo. Om̄e
 pulchrū est aīmal. q̄ddā magnū est pulchrū. ergo q̄d-
 dam magnum est aīmal. Et per eosdem terminos po-
 test declarari in quarto modo p̄me figure. Sc̄dam
 partem declarat rursus in darij in his terminis. aīmal
 cygnus nigrus. signādo terminos p̄ lrās. ita vt cygnus
 sit mediū. significatū p̄ b. et aīal maior extreitas per a.
 et nigrū miore extreitas p̄ c sic arguēdo. Om̄is cygnus
 est aīmal. quiddā nigrum est cygnus. ergo quiddā ni-
 grum est aīal. Et eodem modo in quarto modo prime
 figure in terminis istis probatur numerus animal al-
 bum sic arguendo. Nullus numerus est animal. quid-
 dam album est numerus. ergo quiddam album nō est

animal. Tertiam partem declarat primo. quādo ma-
 ior est falsa in parte in darij in his terminis. animal al-
 bum nigrum. sic arguendo. Nullum album est animal
 quiddam nigrum est album. ergo quiddam nigrus est
 animal. In quarto modo ferio pater per eosdem ter-
 minos sic arguendo. Nullum album est aīal. quiddāz
 nigrum est albū. ergo quiddam nigrum non est aīmal
 Secūdo declarat idem quando maior est in toto falsa
 et arguit ex vtrisqz falsis tūc em̄ possibile est in p̄dicis
 modis sequi conclusionem veram. Et ostenditur p̄mo
 in darij in isto syllogismo in quo tamē termini signifi-
 cantur per litteras. Om̄is numerus est animal. quid-
 dam album est numerus. ergo quiddam album est ani-
 mal. In quarto vero prime ostenditur hoc modo. Nul-
 lus cygnus est animal. quiddā nigrus est cygnus. ergo
 quiddā nigrū nō est animal

In media autem figura omnino contine-
 git per falsa veruz syllogizare et vtrisqz pro-
 positionibus totis falsis sumptis. et in ali-
 quo vtraz et hac quidem vera. illa at̄ tota
 flā vtralibet flā posita. et si vtraz in aliquo
 false. et si hec quidē simplr sit vera. illa autē in
 aliquo flā. et si hec quidē sit tota flā. illa at̄ in
 aliquo p̄a et in vlibus et in p̄ctaribus syl-
 lis. Si em̄ a b quidēz nlli. c at̄ om̄i. vt al lapidī
 quidē nlli. equo at̄ om̄i si p̄rie ponāt p̄pōes
 et sumat̄ a b quidē om̄i. c at̄ nulli ex flis totz
 p̄pōitōib⁹ erit p̄clo p̄a. Silr at̄ et si a inē b
 quidem om̄i. c autem nulli. nam idem syllo-
 gismus Rursus si altera quidem tota flā.
 altera autem tota vera. Nihil enim probi-
 bet a et b et c om̄i inesse. b autem nulli c vt
 genus non subalternis speciebus. nam ani-
 mal et equo om̄i et homini inest et nullus
 equus homo. Si ergo sumatur huic q̄dem
 om̄i. illi vero nulli inesse. hec quidem tota
 falsa erit. illa autem tota vera et conclusio
 vera. ad quodlibet posito priuatiuo. Et si
 altera in aliquo falsa. altera autem tota ve-
 ra. possibile em̄ a b. alicui inesse. c autēz om̄i.
 et b nulli c. vt animal albo quidem alicui
 coruo autem om̄i. album autem nulli cor-
 uo. Si ergo sumatur a b quidem nulli. c au-
 tem toti inesse a b quidem p̄pōsitiō in ali-
 quo falsa a c autem tota vera et conclusio
 vera et transposita priuatiua simpliciter nā
 per eosdem terminos demonstratio et si af-
 firmatiua quidem p̄pōsitiō in aliquo fal-
 sa priuatiua autem tota vera. Nihil em̄ pro-
 hibet a b quidem alicui inesse c autem toti
 non inesse et b nulli c vt animal albo q̄dem
 alicui. p̄ci autem nulli album vero nulli pi

Secundus liber

et quare si sumatur a toti b inesse. c autē nulli. a. b quidem. propositio in aliquo falsa. a. c autem tota vera. et conclusio. et si utraq; propositiones in aliquo false. erit conclusio vera. possibile est enim a. et b. et c. alicui inesse. b. autem nulli. c. ut animal albo alicui. et nigro alicui. album autem nulli nigro. Si ergo sumatur a. b. quidem. c. autem nulli. ambe quidem. propositiones false in aliquo. conclusio autem vera. Similiter autem transposita privatiua per eosdem terminos.

In ista parte principalis philosophus docet syllogizare verum et falsis in secunda figura. et dicit quod in media figura id est in secunda omnino contingit per falsa verum syllogizare qualitercumque variantur premissae. Quia utriusque propositionibus falsis in toto vel in parte contingit etiam istud si una est vera. altera autem vel in toto vel in parte falsa. Contingit etiam istud si utraq; in parte sunt false contingit etiam istud si hec siue vna sit simpliciter vera illa siue altera sit in parte falsa. Adhuc autem idem contingit si hec sit in toto falsa. illa vero in aliquo siue in parte sit vera. et ista variatio est etiam in syllogismis vniuersalibus quod in particularibus. Et primo philosophus declarat eam in vniuersalibus. Secundo in particularibus ibi. Manifestum autem et in particularibus. In modis vniuersalibus declarat primo quando ambe premissae sunt in toto false. sumit terminos transcendentes a. b. c. significans per a. medium. per b. maius extremum. et per c. minus. tunc si a. nulli b. inesse in maiori. propositione. et idem a. inesse omni c. in minore. propositione sequitur conclusio vera. Cuius est exemplum in terminis significatiuis. ut animal mediu nulli inesse lapidi. et idem animal inesse omni equo. tunc sic positae propositionibus erant premissae vere. ut nullus lapis est animal. et omnis equus est animal. sumant ergo in camestres contrarie duarum propositionum premissarum. ita quod sumatur a. quidem omni b. inesse. et idem a. sumatur nulli c. inesse. tunc ex premissis in toto falsis syllogizabitur conclusio vera sic arguendo. Omnis lapis est animal. que contrariatur priori que fuit nullus lapis est animal. et nullus equus est animal. que etiam est contraria minori. et sequitur conclusio nullus equus est lapis que est conclusio vera. Simili modo est in primo modo secunde cesare in eisdem terminis demonstratur faciendū premissarum transpositionem sic arguendo. nullus equus est animal. omnis lapis est animal. ergo nullus lapis est equus. conclusio est vera et ambe premissae in toto false. Secundo autem idem pertinet quod altera premissarum est falsa. et primo quod altera est in toto falsa. et altera in toto vera. tunc sequitur conclusio vera. sicut patet sumendo aliquod genus pro medio quod predicatur de duabus speciebus. sicut animal de homine et equo. tunc sequitur conclusio vera in duobus primis modis ubi est altera in toto falsa. et altera in toto vera. Exemplum est ut nullus equus est animal. omnis homo est animal. ergo nullus homo est equus. conclusio est vera. et maior est in toto falsa. et in camestres sic. Omnis equus est animal. nullus homo est animal. ergo nullus homo est equus. ibi minor est in

toto falsa. Tertio sequitur conclusio vera ex altera falsa. si non sit in toto falsa sed in parte. dummodo altera sit in toto vera. et hoc patet in istis terminis quod philosophus significat per litteras. animal album coruus sic arguendo. Nullum album est animal. omnis coruus est animal. ergo nullus coruus est albus. Et eodem modo sequitur in camestres in his terminis animal album pax. sic arguendo. Omne album est animal. nulla pax est animal. ergo nulla pax est alba. Quarto sequitur conclusio vera si utraq; propositiones non sint in toto false. sed in parte. sicut patet in istis terminis. animal album nigrum. sic arguendo. Omne album est animal. nullum nigrum est animal. ergo nullum nigrum est album. Et eodem modo sequitur verum ex utriusque in parte falsis in cesare transponendo premissas ut patet in eisdem terminis sic arguendo. Nullum albus est animal. omne nigrum est animal. igitur nullum nigrum est album.

Tunc ibi.

Manifestum est autem in particularibus syllogismis. Nihil enim prohibet a. b. quidem omni. c. autem alicui inesse. et b. alicui c. non inesse. ut animal omni homini. albo autem alicui. homo vero alicui albo non inerat. Si ergo ponatur a. b. quidem nulli inesse. c. autem alicui inesse. vniuersalis quidem propositio tota falsa. particularis autem tota vera. et conclusio vera. Similiter autem et affirmatiua sumpta a. b. possibile est enim a. b. quidem nulli. c. autem alicui non inesse. et b. alicui c. non inesse. ut animal nulli inanimato. albo autem alicui non. et inanimatum non inerat alicui albo. Si ergo ponatur a. b. quidem omni. c. autem alicui non inesse. a. b. vniuersalis propositio tota falsa. a. c. autem vera. et conclusio vera. et vniuersali quidem tota vera posita minori particulari falsa. Nihil enim prohibet a. neque b. neque c. nullum sequi. et b. alicui c. non inesse. ut animal nulli numero. neque inanimato et numero aliquod inanimatum non sequitur. Si ergo ponatur a. b. quidem nulli. c. vero alicui conclusio quidem vera erit. et vniuersalis quidem propositio vera. particularis autem falsa. Affirmatiua autem vniuersali posita similiter. possibile est enim a. et b. et c. toti inesse. et b. alicui non sequi. ut genus speciem et differentiam. nam animal totum hominem. et gressibile totum sequitur. homo vero non omne gressibile. quare si sumatur a. b. quidem toti inesse. c. autem alicui non inesse. vniuersalis quidem propositio vera. particularis autem falsa. conclusio autem vera.

Hic phis redarat idem in moīs picularib? scōe si
gure dicēs q̄ etiam manifestū est istō in picularib? syl
logisimā r pbat intentū suū in his terminis significatis
per lras aial albū homo sic arguendo nullus hō est ani
mal quiddā albū est aial ergo quiddam albū non ē ho
mo syls ton? est in festino. Et eodē mō sequit̄ conclusio
vera ex maiore in toto falsa r minore vera in baroco sic
arguendo Omne inaiatū est aial q̄ddā albū nō est aial
ergo quiddā albū non est inaiatū. Postea dicebant
idē in picularib? si vltis ponat̄ vera r picularis falsa
sic arguendo Nullū inaiatum est aial quiddā numerū ē
aial ergo quidaz numerus nō est inaiatus accipiēdo
inaiatum vt est diffinitio corporis r nō accipiēdo ipsum
cōrrectorie. Similiter etiā sequit̄ conclusio vā in ba
roco si vltis affirmatiua ponat̄ vera r picularis negati
ua falsa in his terminis aial homo gressibile sic arguen
do. Quis hō est aial quiddā gressibile nō est aial igit̄ qd
dam gressibile nō est homo

Manifestum at̄ qm̄ ex vtriusq̄ pōib? fal
sis erit p̄clo vā. Si q̄dem p̄tingit a r b r c
huic q̄dē om̄i illi p̄o nulli b p̄o aliqd c non
sequi nā sumpto a b q̄dem nulli c at̄ alicui
inesse p̄pones quidē ambe false p̄clo at̄ vā.
Silt̄ at̄ r cū p̄dicatiua fuerit vltis p̄p̄ p̄ticu
laris at̄ priuatiua possibile est a b nullū c aut̄
om̄e seq̄ r b alicui c nō inē. vt aial discipli
nā q̄dē nullā hoīem aut̄ oēm sequit̄ r disci
plina p̄o nō oēm hoīem. Si ergo sumat̄ a
b quiddā toti inē c aut̄ quoddā nō seq̄tur
p̄pones quidē false conclusio aut̄ vera.

Phis p̄seq̄tur idē si ambe p̄missē sint false in syllo
gismis picularib? vltis q̄ in festino r baroco q̄abab?
falsis seq̄tur p̄clo vera. Et istō p̄p̄mo in festino p̄ hos
terminos aial disciplina homo sic arguēdo. Nullus ho
mo est aial quiddā disciplina est animal ergo q̄dam dis
ciplina nō est homo. Et in baroco sic Omnia disciplina
est animal quidam homo non est animal ergo quidaz
homo non est disciplina

Erit aut̄ in postrema figura per falsas
totas et in aliquo vtriusq̄ r altera quidē ve
ra altera aut̄ falsa r conclusio vera hac qui
dem in aliquo falsa illa autem tota vera et
econuerso et quotquot modis aliter conti
git transsumere p̄positiones. Nihil em̄ pro
hibet neq̄ a neq̄ b nulli c inesse a aut̄ alicui
b inesse vt neq̄ homo neq̄ gressibile nullū
inanimatum sequitur homo alicui gressibi
li inest. Si ergo sumatur a r b omni c inesse
p̄positiones quidem tote false conclusio
autem vera. Similiter autem r cum hec q̄
dem est priuatiua illa affirmatiua possibile
est em̄ b nulli quidem c inesse a autem om̄i
c r a alicui b non inesse vt nigrus nulli cyg
no animal autem omni r animal non om̄i

ni nigro quare si sumatur b quidem omni c
a autem nulli a alicui b non inerit r conclusio
quidē vera p̄pones autem false

Ista est tertia pars p̄ncipalis huius capituli in q̄
phis docet syllogizare in tertia figura per vtriusq̄ fal
sas r in toto r in pte siue vtriusq̄ sit falsa siue altera flā
et altera vera r etl quādo vna est in pte falsa et alia in
tote vera siue econtra quādo vna quidē in toto falsa
reliqua in aliquo vera r quot modis aut̄ fm̄ vtr̄ r fal
sum contingit transsumere variādo cōbinationū cōbi
natiōes p̄ponū semp̄ em̄ om̄i mō sequit̄ ex falsis veruz
Et p̄mo pbat̄ dem̄ suū in mōis tertiē vbi ambe p̄missē
sunt vles. Scōdo in alijs modis ibi (Manifestū est au
tem r in picularib?) Quo ad p̄mum ostēdit quomo
to in istis modis syllogizat̄ vtr̄ ex p̄missis in toto falsē
arguēdo in darapti ex his terminis homo gressibile ina
nimatum accipiēdo inanimatū pro s̄biecto siue medio
sic Omne inaiatum est homo omne inanimatū est gres
sibile ergo q̄dam gressibile est homo ibi p̄missē ma
nifestum est sunt in toto false r cōclusio vera. Et eodē
mō dōm̄ est r scōdo mō tertiē figure arguēdo in his ter
minis cygnus animal niger hoc modo. Nullus cygnus
est animal omnis cygnus est niger igitur quiddam ni
grum non est animal

Et si in aliquo sit vtriusq̄ falsa erit cōclo
vera. Nihil em̄ prohibet r a r b alicui c et a
alicui b vt albū r pulchrū alicui animali in
est r albū alicui pulchro. Si ergo ponat̄ a
et b om̄i c inē p̄pones q̄dem in aliquo false
cōclusio aut̄ vera. Et priuatiua a cposita si
milt̄. Nihil em̄ p̄hibet a quidē alicui c non
inesse b vero alicui c inē r a nō om̄i b inē
vt pulchrū alicui aiali nō inest album autē
alicui inest r pulchrum nō om̄i albo quare
si sumat̄ a quidem nulli c b aut̄ omni vtr̄eq̄
quidē p̄pones in aliquo false p̄clo aut̄ vera

Hic phis reclarat idem qm̄ ambe p̄missē sunt false
non in toto s̄ in pte dicēs q̄ tunc etiam sequit̄ vera cō
clusio ex falsis sicut patet in his terminis animal pul
chrum album hoc modo arguendo Omne aial est albū
et omne animal est pulchrū ergo quiddā pulchrum ē
album hic p̄missē sunt ambe in pte false r conclusio
vera. Et eodem modo seq̄tur in felapton sic arguēdo
Nullū animal est pulchrū omne animal est album er
go quiddam album est pulchrum

Similiter aut̄ r a c tota falsa illa vero tota
sumpta possibile est em̄ r a r b om̄e c sequit̄
et a alicui b non inesse vt animal r album
omnem cygnum sequitur r animal nou om̄i
ni inest albo positis igitur his terminis si
sumatur b quidem toti c inesse a vero toti
non inest b c quidem tota vera erit a c tota
falsa r conclusio vera. Similiter autem et
si b c quidem falsa a autem vera. Nā h̄des
termi ad demonstratiōem nigr̄ cygn̄ iaiatū

Secundus liber

Hic phus ostendit idem si una sit in toto flā maior scz et minor in toto vera. tūc em possibile est sequi ex pmissis sic dispositis veram cōclusionem. et hoc patz in his emis aial. cygnus. albus. sic arguēdo in scilapton. Nullus cygnus est aial. omnis cygnus est albus. ergo quiddam albus nō est aial. Et eodēz mō si maior sit in toto vera. et minor in toto falsa sequitur cōclō vera in his emis. inaiatus. cygnus niger sic arguēdo. Nullus cygnus est inaiatus. omnis cygnus est niger. ergo quiddam nigrum non est inaiatum

Sed et si utreqz sumantur affirmative. Nihil enim phibet. b quidem omne. c sequi a. autem toti. c non inest. et a alicui. b inesse ut omni cygno aial. nulli vero cygno nigrz et nigrum inest alicui aiali. quare si sumatur a. et b omni. c inesse. b. c quidem tota vera a. c autem tota falsa. et conclusio tota vera. Similiter autem et a. c sumpta vera. nam per eosdem terminos demonstratio

Hic phus ostendit idem in pmo mō etie figure. vbi aīe pmissis sit affirmatiue. volens qd ibi sequitur cōclō vera si tū maior sit flā in his terminis. nigrz. aial. cygnus sic arguendo. Omnis cygnus est niger. omnis cygnus est aial. igitur quiddam aial est nigrz. Et in eisdēz emis patz. ppositus. si maior sit flā. qd hoc sit p trāspōnem pmissaz ut manifestū est et patz in hoc exemplo. Omnis cygnus est aial. omnis cygnus est niger. ergo quiddam nigrum est aial

Rursum hac quidem tota vera. illa vero in aliquo falsa. possibile enim. b quidez omni. c inesse. a autem alicui. c non. et a alicui. b. ut bipes quidem omni homini. pulchz. et non omni. et pulchz. alicui bipedi inest. Si ergo sumatur a et b toti. c inesse. b. c quidez tota vera. a. c autem in aliquo falsa. conclusio autem vera. Similiter autem et a. c quidez vera. b. c autem falsa sumpta. trāspōnitis em. eisdem terminis. erit demonstratio

Phus idem ostendit si fm alias variatōes in vlibus pmissis sumatur vna pmissaruz in toto vera. et alia in aliquo falsa et non in toto. tūc in tertia figura sequitur verum ex falso. ut patz in his terminis. aial. b. bipes. sic arguendo. Omne bipes est pulchrum. omne bipes est aial. ergo quoddam aial est pulchrum. Eodem modo sequitur verz ex falsis. si maior sit in toto vera. et minor ppo falsa in parte. trāspōnitis enim tunc terminis erit eadem remonstratio sic arguendo. Omne bipes est aial. omne bipes est pulchrum. ergo quiddam pulchz est aial

Et cum hec quidem est priuatiua. illa vero affirmatiua. quoniam em euēnit. b quidem toti. c inesse. a autem alicui. c. et quando sic se habent non omni b inest a. Si ergo sumatur b omni. c inesse. a autem nulli. priuatiua quidem in aliquo falsa. altera autem tota vera et conclusio vera. Rursum quia cum

ostensum est a quidem nulli. c inesse. et b alicui euēnit a alicui b non inesse. Manifestū quoniam et cum a. c tota est vera. b. c autem in aliquo falsa. contingit conclusionem esse veram. Si enim sumatur a quidem nulli. c. b. autem omni. a. c quidem tota vera. b. c autem in aliquo falsa

Phus ostendit idem in scdo modo etie figure. scilapton. dōns. cum hec quidem pmissaz est priuatiua. alia vero affirmatiua vlis minor scz. tūc maiore in pte falsa et minore in toto vera. sequitur cōclō vera sic arguendo. Nullum bipes est pulchrum. omne bipes est aial. ergo quoddam aial non est pulchrum. Et iteruz syllo erit quā maior est in toto vera et minor in parte falsa arguendo sic. Nullum nigrum est cygnus. omne nigrum est aial. quoddam aial non est cygnus

Manifestū at et in particularibus syllogismis quoniam oīno per falsa erit syllogizare verum. nam iudem termini sumendi et quando vles fuerint. ppones in categoricis quidem categorici. in priuatis at priuati. Nihil em differt tū nulli inest omni sumere inesse. et si alicui vliter inerat alicui vliter sumere ad terminoz pōez. similiter at et in priuatis

Hic pter phus de idēz esse in modis particularibus tertia figure. dicens qd cum ista varietas ostensa est in syllogismis vlibus. manifestum est etiam quoniam in omibus particularibus omnino et vniuersaliter fm omnez varietates propositionum contingit verum per falsa. vel per falsum syllogizare. quia iudem termini sumendi sunt ad remonstracionem quando vniuersales et quando particulares sumuntur. pmissis. Et istud potest ostendi in modis affirmatiuis et per eosdem terminos ex quibz ostensum est in darapti. et in negatiuis per eosdem ex quibus ostensum est in scilapton. quia semper sub vniuersali negatiua vera potest sumi particularis negatiua vera. quia ad vniuersale sequitur particulare. licet non e contra. Tunc ibi

Manifestum igitur quoniam si sit conclusio falsa. necesse est ea ex quibus est oratio. falsa esse. aut omnia. aut aliqua. quādo autem vera non necesse est vera esse. neqz quiddam neqz omnia. sed est cum nullum sit verorum que sunt in syllogismis conclusiones similiter esse veram. non tamen ex necessitate. Causa autem quoniam quando duo sic se habent ad inuicem. ut cum sit alterum ex necessitate esse alterum. hoc autēz nō sit quidem. neqz alterum. erit. cum autem sit non necesse est esse alterum

Hic phus probat vnum supra suppositum scz qd ex falsis non sequitur verum. ppter quid. sed solum quia. et contingenter. et pro ostensione illius primo refert id quod supra dcm est scz si cōclō sit falsa necesse est pmissas ex quibus syllogizatur esse falsas. aut omnes. id est

ambas aut vnam. et hec est causa quare probatum est qd falsum non sequitur ex vero. Quoniam aut vera est conclusio non est necesse pmissas esse veras. qz non est necesse qd posito consequente vero ponat anis. et ideo conclusione vera exite non est necesse pncipia esse vera in qd siue in quo da siue omnia siue amto h cu nullu sit vez pmissaz in syllogismis ptingit adhuc p donē eē vera simplr sicut qn pmisselunt vere. et hec est causa qd scdo pbatu fuit qd veru sequat ex falso. Causa at huius qd dcm ē scz qd sequat ve riu ex falsis et non eōtra. hec est qz quicūqz duo sic se habēt ad inuicē vt cū vnu sit q opz ex necitate altez eē. id est qn cūqz duo sic se hnt q vnu in pna necaria sequat ad altez. tūc cū hoc nō sit. altez nō erit. id est tūc ex restructione pntis sequit restructio antia. h ad positōem pntis nō sequitur positio antia. et ideo si ad anis sequit pns. tūc si pns est flm. anis erit flm. h nō ozi pns sit vez q anis sit vez. Verbi grā. in simplici pna sequit hō est. igitur aial est. et sequitur etiā nullū animal est. g nullū hō est. h nō sequitur aial est. hō ē. et ergo stat aial esse nullo homine exite. Pz igit quō ex falsis pōt sequi vez. h nō econtra Aristoteles explicat in his terminis. albū et magnū. et idem est in ill' terminis et p dās. significat vero p albū antecedens et p magnū consequens

Idem aut cū sit et nō sit. impossibile ē ex necitate idē eē. Dico ergo vt cū sit a album. ex necitate eē magnū. et cū nō sit a albū b ex necitate esse. Qn aut cū hoc sit a albū illud de necitate est b eē magnū. Cū aut sit b magnū c nō albū. necesse est si a sit albū c non esse albū. Et qn duob' ex itib' terminis cum altez sit necē est altez eē. hoc cū sit necē est nō eē a Cū g b non sit magnū a nō pōt albū esse. Cū vero a nō sit albū. necesse est b magnū esse. accidit em b ex necitate cū b magnū nō sit idē b esse magnū. h autem impossibile. Nā si b nō est magnū a nō erit albū ex necessitate. Si igit cū nō sit hoc albū b erit magnū. accidit si b nō ē magnū b eē magnū.

Hec pns remouet vnu dubiū quod incidit circa dicta ex quo em dcm est. q vez sequit ex veris. et vez etiā sequit ex falsis. posset aliquis putare qd idem pns seq' retur ad o pposita. Hoc dubiū pns remouens dicit qd idem pns nō sequit ad vtrūqz o ppositoz. Cui' est exemplū istud pns b est magnū. nō sequit ad a eē albū. et ad a nō esse albū. quod sic ostendit qz si idem pns seque retur ad vtrūqz o ppositoz. tūc ad vnu cōtradictorioruz sequeret reliquū qd est impossibile. Ad pbandū hoc pns recitat istum casum ab aduersario. quia illud psequēs b est magnū. non sequit ad a est album. et ad a nō est album. Et hoc ostendit philosoph' sic. qz si idem psequēs sequit ad vtrūqz o ppositoz. tūc ad vnum p tradictorioruz sequit reliquū. quod est impossibile. Qu' autē hoc sequeret patet quia si a albū ponat antecedēs. et b magnū psequēs. tūc ad a albū sequit b magnū consequens. et si b magnū nō est. a album nō erit. a restructione consequētis ad restructōem antecedentis. si ergo b magnū non est vt supponit aduersarius qui dicit qd

ex vero potest sequi falsum. tūc a album non erit a restructione consequētis ad restructōem antecedentis. Infert ergo non magnum a non album. et sic si ad idē antecedens negatum sequitur idem cōsequens. tūc ad a nō album. etiam sequit b magnū. et sic re pmo ad vltimum ad b non magnū sequit b magnū et sic vnu o ppositū infert reliquū qd est impossibile. ergo ad idē antecedens affirmatū vel negatum. non sequit idem. Et ista reductio est vt p tria id ē p tres pns vt dicit pbūs

Circa textum expositū mouetur hec questio Vtz cōtingit ex falsis vrur; a ex vno non nisi vrurum syllogizare.

Et videt pmo qd nō pōt syllogizari ex falsis vez. Quia conclusio est effect' pmissaz causa aut et effectus debet esse eiusdem gnis igit pmissa false nō pōt inferre verā pductionem. Scdo sic. Vtz et flm sunt o pposita sicut ens et nō ens. vt dicit pbūs pmo posterioroz. h vnu o ppositum nō est cā alteri? Tertio Si vez sequit ex falsis. falsum nō pōt eē cā illati. h illatōis tm. Si aāt est causa illatōis aut hoc est qz est causa fm materiā. aut fm formā. Si fm materiā tūc nō sequit veruz ex falso simpliciter. h grā materiē. et vt nūc. et hoc est nō seq' p et simpliciter. Si aut est cā illatōis fm formā ptra hoc arguitur. qz manēt eadē forma in alijs terminis. erit ex falsis syllogizare falsum. si enī sic dicat. Omnis lapis est aial omnis homo est lapis. ergo omnis hō est aial. ante pmissa sunt in toto falso. et pclusio vera. Si aut sic ponat. Omnis lapis est aial. omne lignū est lapis. ergo omne lignū est aial. erūt pmissa in toto falso. et pclusio falsa. et tamē vtrobiqz manet eadem forma. Quarto In syllogismo pcedente ex falsis nō min' est necaria pna. qz in syllogismo pcedente ex veris. ergo sicut ex veris sequitur verum. ppter quid. ita ex falsis sequitur verum propter quid. Quinto arguit contra scdam partem sicut se habet falsum ad verum ita se habet verum ad falsum. ergo sicut ex falsis sequitur verum. ita ex veris sequitur falsum. Sexto Si concludatur conclusio falsa ex duabus pmissis in toto falso in cessare. tunc sumantur contrarie illarum duarum. ille erunt in toto vere et syllogizabit eadem conclusio falsa ex duabus illis in toto ver' in camestres. et sic ex vero sequitur falsū In oppositū est philosoph'. Et ponit iste discursus

Maioz. Est duplex propositio in toto vera: et e regione duplex falsa. scilicet in toto et in parte. ex quibus syllogizatur in diuersis figuris et modis diuersimode

Minor. Consequens includitur in antecedente in bona consequentia sed antecedens non in eo econtra. Conclusio. Igitur potest ex falsis syllogizari occasionaliter verum. sed econtra ex veris nil infertur nisi verum.

Maioz. Quo ad pna partē patet per oēs logicos

Septimus

distinguentes pponem vera hoc mo. Dicitur at in toto
da affirmatia in materia naturali ut hoc est aial et nega
tia eiusdem matie dicitur in toto flā falte in p̄dicatōe directa
et ordinata. s̄ affirmatia in materia cōtinenti est in parte
vera et negatia in parte flā et hoc si p̄dicatū fuerit accūs
sepabile in p̄pōnib⁹ et inesse s̄ in p̄pōnib⁹ et possibili ille
de accūs inseparabili s̄ in parte vere et flē qz tale accūs fm
potēriam bene abest et fm intellectu. Et qz p̄trarie p̄pō
nes in materia naturali et remota et p̄tingenti qm accūs
est inseparabile non possūt esse simul vere vel false ergo de
p̄būs qz p̄pō in toto vera est que inimit suas cōtrariam
vel in toto flā que inimitur per suam cōtrariam. Ex quo
p̄t qz in toto siue totalit⁹ vere sūt que nō p̄t verificari in
aliquo p̄ticulari et omnis homo est aial et ecōtra false
que nō p̄t in aliquo p̄ticulari verificari ut omnis homo
est asinus. Similiter in parte vel p̄ticulariter s̄ vere vel
false que pro aliquo p̄t verificari pro aliquo nō exēpluz
ut omnis homo currit. Qz at ex istis p̄pōnib⁹ diuerfimo /
te syllogizatur p̄t diffuse p̄ p̄bū in textu ponētem diuer
sas cōbinatōes flāz p̄pōnū in diuersis figuris. Minor
p̄bat qz aīis respectu p̄ntis se habet ut inferius ad sup̄
sed inferius actu et intellectu includit sup̄ius et non ex
igit rē. Conclusio sequitur ex p̄missis et reducta fuit ad
longum in textu

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū

est dōm fm Altertū qz p̄missa false nō inferunt cōclonē
veram inq̄tum s̄ false hoc est p̄missa false nō sūt causa
vere cōclonis quo ad rem cōclonem ut p̄bat argumētū
sed p̄t nihilomin⁹ esse causa illatōnis vere cōclonis et
nō per se s̄ per accūs hoc est nō s̄ causa illatōnis vere cō
clonem inq̄tū s̄ false p̄missa s̄ solum ex parte materie
cū s̄te est duo numeri impares s̄t cause numeri paris
qz numerus par quāqz diuiditur in duos impares et cō
ponitur ex duobus imparib⁹ sicut senarius ex duobus
ternariis quē tamen non cōstituit ut impares sunt s̄
per matiam per quam s̄t due p̄tes numeri paris sic et
p̄missa false cōstituit cōclonem veram nō inq̄tuz s̄t
false s̄ per matiam inq̄tum vtraz per t̄mū in ea posi
tum est medietas vere cōclonem et hoc mo loquendo
causa et effectus s̄t fm aliqd eiusdem ḡnis Ad scōm
est eodem mo dōm qz falsum ut huiusmodi est oppositū
vero et nō est causa ut cōstituens sed ut est habens ali
quid in se per quod cōstituitur fm matiaz et hoc modo
nō ens habens in se aliquid entis p̄t esse causa p̄ accūs
entis Ad tertium est dōm qz p̄missa false sunt causa
illatōnis vere cōclonem non q̄tum ad formam sed
q̄tum ad dispositionem materie in terminis positus in
p̄positionibus siue p̄missis Quando autem dicitur
qz ex falsis non sequitur cōclusio vera ratōne forme nō
debet intelligi de forma syllogistica que est figura et mo
dus quia ex falsis loquendo de tali forma sequitur dōm
inq̄tum non repugnat forme syllogistica qz in ea dispo
nātur due p̄missa false ex quibus sequitur cōclusio va
ea qz in consequentia bona restructo antecedente nō est
necessē restructi consequens sed est sermo de forma p̄posi
tionis false ut falsa est quia non sequitur conclusio p̄
falsitatem p̄missarum sed ratōne veri inclusi in falso
Ex quo patet qz ad impossibile non sequitur quilibet
sicut quidam male dixerunt quia non quilibet impossi

bile vel falsum includitur in quolibet impossibili vel flā
et ergo non sequitur quilibet nunq̄ enim sequitur for
maliter cōsequens ad antecedens nisi includatur in eo

Ad quartum est dicendum qz cōclonem veram
sequi propter quid ex veris potest dupliciter intelligi
Uno modo qz p̄ter falsitatem p̄missarum sequatur
veritas cōclonem sic qz falsitas sit formaliter causa
veritatis et sic nunq̄ ex falsis sequitur verum ex necessi
te propter quid. Alio modo potest intelligi qz ex falsis
sequatur verum ex necessitate consequentie non propter
falsitatem p̄missarum sed propter materiam que est
in falsis p̄missis et sic bene sequitur conclusio vera ne
cessario ex p̄missis Ad quintum est dōm qz non est
simile re p̄missis veris in ordine ad cōclonem fal
sam inferendam et re falsis in ordine ad cōclonem
veram. Quia verum nullo modo includit falsuz forma
liter vel materialiter sicut nec consequens includit ante
cedens ut in minore dictum fuit sed falsum ratōne mate
rie potest includere verum ut tactuz fuit et ideo potest ex
falsis syllogizari verum Sed forte dices nunq̄ valet
syllogismus vbi sunt dables termini in quibus omni
et in quibus nulli sed illos est dare quando inferitur ex
falsis verum igitur non contingit hoc modo syllogiza
re. Minor probatur quia sic arguendo. Omnis lapis
est animal omnis homo est lapis ergo omnis homo
est aial. cū p̄missis in toto falsis stat vniuersalis affir
matiam veritate et in alijs terminis seruata eadem for
ma stat vniuersalis negatia falsa que est p̄traria priori
sic arguendo. Omnis lapis est animal omne lignum
est lapis ergo omne lignum est animal ibi p̄missa s̄t
in toto false et conclusio etiam est falsa Ad qd ridet
Altertuz qz illa regula in qua dicitur qz syllogismi non
sunt boni quando sunt dables termini in quibus omni
et in quibus nulli non tenet in syllogismis vbi p̄missa
sunt false hic autem p̄missa sunt false Ad vltimum
est dōm fm Altertū qz p̄missis existentibus in toto
falsis in primo mo scōe figure necesse est extrema dispar
esse et ita vnum ab altero poterit remoueri vniuersalit⁹
p̄ter quod sic se habentibus p̄missis necesse est cōclu
sionem esse veram et sic falsum est quod in cōclonem
supponitur scilicet qz ex duabus in toto falsis possit fal
sum syllogizari

Circa p̄dicta sūt dubia

Quare cum in vlibus prime figure octo sint combina
tōnes scz quaz vna est qm vtraz est flā et hoc vel in toto
vel in parte et quādo altera est falsa aut maior aut mi
nor et tunc aut maior in toto et minor in parte aut es
quare sex manifestantur et due omittuntur quaz alca
habet in toto falsam minorem et maiorem in parte flāz

Solutio. Altertū ille due intelligitur per illas duas
vbi altera est in toto falsa et altera non in toto flā. Et
ita etiam fit in alijs figuris in quibus dicte due combi
nationes omittuntur

Secūndum dubiū est. An

ille due combinationes que omittuntur sint viles res
pectu vere cōclonem Solutio. Altertū illa que
habet maiorem falsam in toto potest in cōclonem

vera. Cuius est exemplum in primo modo prime figure. Omne
album est animal. Omnis corvus est albus. Ergo omnis corvus est
animal. In secundo vero prime figure. Nullus niger est animal. Omnis
niger est niger. Ergo nulla niger est animal. Illa vero que habet
maiores tota falsam. et minorem in parte falsam non potest in
veram conclusionem. quia oportet contradictoria conclusionis esse veram
quia ex contraria maioris que est vera. et balerna minoris
que similiter vera est. sequitur contradictoria conclusionis et ideo
non potest conclusio esse vera sic se habentibus premissis que maior sit in
toto falsa et minor in parte

Tertium dubium est. Quare

maior in toto falsa ex parte non potest conclusio esse vera precipue cum tunc potest
esse vera. utraque premissa in toto ex parte si a vbi potest esse veritate
quod vbi tunc maior est in toto falsa. Solus Alberti conclusio
posset esse aliquo modo vera si premissa talis syllogismus dicerent
propter quid respectu conclusionis vere. tunc aut non est ita. quia
ergo utraque existente in toto falsa pre maior extremitas
continere minorem. vel etiam disparata ab ea. ideo vere potest
vna affirmari de alia. vel ab alia remoueri. Quia vero
maior tunc existente in toto falsa oportet maiores extremitates
tatem continere minorem. vel finem totum. vel finem partem si enim
in syllo affirmatio minor est vera. tunc oportet quod continet
at eam finem totum. Si autem in parte est falsa tunc continet eam finem
partem. In negatio autem syllo est maior extremitas dispa
rata ad minorem. finem totum. vel finem partem tunc. et ideo non potest
maior extremitas vere affirmari vel negari de tota minore
extremitate et ergo non potest ibi conclusio esse vera

Quartum dubium est. Quare

maior in toto falsa sequitur de conclusio. et non maior in toto falsa. et
quare maior in parte falsa sequitur tunc in toto sequitur de conclusio. Solus
lucio. Alberti quod si maior est in toto falsa. tunc medium
et maior extremitas sunt disparata et nihil prohibet aliquid
vnum et idem dispatis inesse. sicut patet in syllogismo affir
matiuo. ut animal inest homini et equo. Similiter nihil pro
hibet vnum et idem remoueri ab utroque disparato. ut la
pis remouetur ab homine. et ab equo. et ideo maior in toto
falsa potest conclusio esse vera. Si autem maior sit in toto falsa. aut
hoc erit in syllogismo affirmatio aut negatio. Si in affir
matio. aut ergo minor est vera. et tunc repugnat maior
extremitas minori sicut et medio. aut minor est in parte
falsa. et tunc maior extremitas pro parte repugnat minori
extremitati et neutro istorum modorum maior extremitas potest
vere affirmari de minori vel. Sed si fuerit in negatio
syllogismo. aut ergo minor est vera. et maior extremitas con
tinet sub se minorem aut est in parte falsa. et tunc maior
extremitas continet minorem in parte. et neutro istorum
modorum vere et vel potest remoueri maior extremitas de mi
nori. et sic maior existente falsa quocumque modo se habe
at minor non potest sequi vera conclusio. minore autem in toto
existente falsa bene poterit sequi conclusio vera

Quintum dubium est. Quot

sunt combinationes in modis particularibus. Solus
Alberti quinquaginta. quod vel utraque est falsa aut alia. Si vera
est falsa. aut ergo maior est in toto falsa aut in parte
et sic sunt due si altera est falsa aut maior aut minor. Si
minor tunc sunt tres. aut maior et hec vel in toto vel in parte
et sic sunt quinquaginta. Si diceret modis particularibus descendit
a modis vltimis. sed in prima figura maior in toto falsa

non sequitur conclusio vera in modis vltimis. igitur nec in mo
dis particularibus sequitur vera maior in toto falsa
Ad quod dicitur quod cum maior extremitas disparata est a
minori finem partem. quod minor extremitas disparata est a
extremitas minorem finem partem et non finem totum. tunc est re
tute minoris non potest maior extremitas inesse minori finem
partem vel ab ea remoueri finem partem aliter autem est in mo
dis vltimis vbi in conclusionem maior affirmari de toto
minori vel vltim et in toto remouere ab ipso sicut patet per
antedicta. Ad probandum vero in quod dicitur quod particulares
descendunt ab vltimis. Dicitur quod in ipso descensu particula
rii ab vltimis ablata est causa vere conclusionis propter quod
non potest conclusio vltis esse vera in talibus. et ideo in particula
ribus nihil prohibet conclusionem esse veram quod maior in toto sit falsa

Sextum dubium est

Quot sunt combinationes in particularibus secundum figure.
Solo Alberti quinquaginta. quod vel utraque est falsa. et tunc maior
aut est in toto falsa. aut in parte. aut tunc altera est falsa
et tunc aut maior aut minor. et utraque istarum aut in toto
aut in parte. et sic patet quod sunt quinquaginta. quare due sunt in textu
omisse. vna bis maiorem falsam in parte et minorem veram
vel minorem falsam. iste enim satis intelligi possent per casus que
posite sunt. omnes enim coniugationes que sunt in secunda fi
gura possunt in conclusionem veram.

Septimum dubium est

Quot sunt combinationes in vltimis tertie figure.
Solo octo. quod vel utraque est falsa. aut tunc altera. Si vera
est aut in toto. aut in parte. aut maior in toto. aut minor
in parte. aut e contra. minor in toto et maior in parte. Si autem
tunc altera est falsa aut tunc in toto aut in parte. et si minor aut
in toto aut in parte. sic sunt octo quorum due sunt omisse.
ille videlicet que sunt altera in toto falsam et altera in toto
vera. Sed diceret aliquis prima figura per quatuordecim mi
noris facit tertiam. et sic maior prime figure manet in ter
tia si maior tota falsa non concluditur conclusio vera in pri
ma figura minore ex parte vera vel partim falsa. ergo videtur
quod nec in tertia maiore tota falsa ex parte. et altera vera vel
partim falsa possit esse conclusio vera. Ad quod respondetur
phibet quod non potest. Quia est triplex causa quare in tali
habitudine. propositionum non poterat esse conclusio vera in pri
ma figura. quare vna est falsitas maioris in toto. Se
cunda acceptio conclusionis vltis. Tertium autem talis sit mediad
extrema sic quod minus extremum accipit sub medio et me
dium sub maiori extremo et quocumque istorum trium defici
ente poterit sequi conclusio vera et sic falsa vel falsa. Tunc
in syllogismo particularibus prime figure sic se habentibus propter
vnde est poterit esse vera conclusio particularis. et similiter
in vltimis secundum figure. et in syllogismo tertie figure similiter.

Octauum dubium est

Quo in aliqua figura potest sequi conclusio vera ex minori
falsa. vel ex duabus falsis cum falsitas sit negatio veritatis
sicut negatio premissa affirmatio. et ex minore negatiua
nihil sequitur in prima et tertia figuris. et ex puris negatis
in nulla. Solo ad syllogismo prime et secundum figure sufficit mi
nozem esse affirmatiuam in duabus figuris finem sermo
nem. et non requiritur quod sit positiva finem se habentibus remouetur
ad figuram et modum syllogismi

Circulo autem et ex se inuicem ostendere est

Handwritten marginal notes in Latin script, partially illegible.

Secundus liber

per conclusionē et eōuerso p̄dicatōnem alterā sumentē p̄ponem eōcludere reliquā - quā sumplerat in altero syllo - vt si oportuit ostēdere qm̄ a inest om̄i c - ostēdet aut̄ per b. Et rursus si mōstret qm̄ a inest b - sumēs a q̄dez inec̄ c - aut̄ b - et a inerb̄ b - prius aut̄ eōuer/so sumpsit b inec̄ c - aut̄ si qm̄ b inest c. oportet ostēdere si sumat̄ a de c que fuit conclusio - b aut̄ de a esse - prius aut̄ sumptū est eōnuer/so a de b - aliter vero nō est ex se inuicē ostēdere - siue em̄ aliud mediū sumat̄ nō circula/ tio fit nibil em̄ sumit eorūdem - siue hoz̄ qui dem necē est alterz̄ solū - nā si abo eadez - ea dem erit conclusio at̄ oꝝ esse diuersam

¶ Istud est tertium cap̄sū huius tractat̄ in quo ph̄s te/ termiat̄ de tertia p̄tate sylloꝝ que est posse circularit̄ syllogizare. Et diuidit̄ in quatuor p̄tes. in p̄ma docet circulariter syllogizare in p̄ma figura - sc̄do in sc̄da - tertio in tertia. Quarto ponit quedā correlaria. Circa p̄mū primo refinit̄ circulariter syllogizare. et p̄mo q̄ circulo siue circulariter aliquid ostēdere idē est ei q̄ est ex se inuicem ostēdere. Et est circularit̄ syllogizare vt refinit̄ue dicat̄. ex p̄clōne p̄oris sylli et p̄uertēte alicui p̄missaz̄ in/ferre aliā p̄missam nō p̄uersam siue maiorē siue minorē. Cuius est exemplū si velim̄ syllogizare ex p̄clōne et p̄uertēte minoris maiorē fiat sic syllo. De b est a - om̄e c est b - ergo om̄e c est a. De iū sumat̄ in reflexo syllo siue circula/ lari h̄c p̄clō - om̄e c est a - tūc cū p̄uertēte minoris que est ista. Om̄e b est c - inferet̄ maior p̄oris sylli que fuit ista. om̄e b est a. Et vt clarū pateat̄ fiat syllo in t̄m̄is sig/ nificatiuis sic in barbara. Om̄e aial rōnale est risibile. ois hō est aial rōnale. gōis hō est risibilis. tūc arguit̄ circularit̄ ponēdo p̄clōne p̄ maiorē et p̄uertēte minoris simpliciter et inferet̄ maior sic. Ois hō est risibilis. oē aial rōnale est hō. gōe aial rōnale est risibile. Si hō mō p̄t ex p̄clōne et p̄uertēte maioris syllogizari minor p̄pō sic in syllo reflexo. om̄e c est b - oē c est a - gōe c est b - q̄ fuit minor p̄mi sylli sup̄ in t̄m̄is nō significatis facti syllogizata ex p̄clōne et p̄uertēte maior p̄mi sylli et fit a mediū. p̄do sumptū fuit a p̄dicatū de b qd̄ e eōnuer/so qd̄ nūc sumit̄ in p̄uertēte maiorē vbi sumit̄ b p̄dicatū de a qd̄ in p̄uert̄ribilib̄ nō ē in cōueniens. alit̄ at̄ a p̄dco mō nō p̄tingit̄ ex se inuicē ostēdere id ē circularit̄ syllogizare. in nō p̄tingit̄ syllogizare circularit̄ nisi ex p̄clōne et p̄uertēte vni p̄missarū qz̄ si alit̄ fieret puta sumeretur aliud mediū. a t̄m̄is trib̄ in p̄ori syllo positus tūc nō fit syllo circularis. quia nō fit reflexio siue reditus ad p̄ncipiū. vñ incepit̄ talis discursus. eo q̄ tūc nibil sumit̄ p̄ medio de numero illoꝝ t̄m̄ioꝝ q̄ fuerat̄ in p̄mo syllo. Nec etiā p̄t sumi ante p̄missē q̄ fuerit̄ in primo syllo. qz̄ tūc eadē erit cōclusio q̄ fuit p̄r̄ et sic nō est syllogismus circularis quia nō est reflexio sc̄di syllogismi in alterā p̄missaz̄ p̄mi syllogismi. refinit̄o igit̄ circularis inducta est inconueniens. in qua dicit̄ q̄ fit ex cōclusionē prioris syllogis/ mi. et conuertente alteri p̄missaz̄. Et ex hoc patet etiā q̄ predicti syllogismi sūt in t̄m̄is p̄uertibilib̄. saltez̄ si sint veri. quia in alijs t̄m̄is hū fiet syllogismus. h̄ non erit circularis ostēdens maiorē vel minorē prioris

syllogismi. Cuius ratio est. quia oportet aliquā p̄missarum conuerti simplr̄ qd̄ nō cōtingit nisi in t̄m̄is cōuertibilib̄. saltez̄ si p̄missē sunt vles affirmatiue sicut in barbara vbi cōtingit ambas p̄missas ex t̄m̄is cōuertibilib̄ syllogizare circulariter et hoc p̄pter t̄m̄ioꝝ cōuertibilitatē. Dicit̄ aut̄ meli⁹ fieri syllo circularis per cōclusionem et p̄uertētem alteri p̄missaz̄. q̄ p̄clusio/ nem et alterā p̄missaz̄ vel p̄uertētes vtriusq̄ p̄missarū quia conclusio sumpta cum vna p̄missarū. vt dicit̄ Albertus. vel cū conuertente vtriusq̄ facit dispositionem sc̄cūde vel t̄rtie figure. sed t̄rtia figura non concludit vlem. et sc̄da non concludit affirmatiuam. et ideo necesse est in syllogismo circulari ad concludendū vlem affirmatiuā precipue accipi p̄missas s̄b dispositionē p̄mi figure sic aut̄ hoc et cōuertēs vni p̄missaz̄

In his ergo que cōuertunt̄ ex in demon/strato altera p̄pone fit syllo. nō em̄ demon/strare per hos t̄m̄ios. qm̄ mediū inest t̄rtiū. aut̄ p̄mo mediū. In his vero que conuertunt̄ est oia monstrare p̄ se inuicem. vt si a et b et c conuertunt̄ sibi inuicem. ostēdat̄ tur em̄ a c p̄ mediū b. et rursus a b p̄ a c cōclusionem et p̄ b c p̄positionem cōuersam. si militer aut̄ et b c p̄ cōuersionē. et p̄ a b p̄positionem p̄uersam. Oportet aut̄ et b c. et a b. p̄positionem demonstrare. nam his in demon/stratis vsi sumus solū. Si ergo sumat̄ b om̄ni c inesse et c om̄i a. syllogismus erit eius qd̄ est b ad a. Rursus si sumatur c om̄ni a. et a om̄ni b. necesse est c inesse om̄i b. In vtriusq̄ ergo syllogismo a c p̄positio sumpta est in/ demonstrata. nam alie p̄bate erant. quare si hanc ostēderimus omnes erunt approba/te per se inuicem. Si ergo sumatur c om̄ni b. et b om̄ni a inesse. et vtriusq̄ p̄positiones demonstrare sumuntur. et c necesse est inesse a. Manifestum ergo quoniam in solis his q̄ conuertuntur circulo et per se inuicem con/tingit fieri demonstrationes. In alijs vero quemadmodum prius vt diximus. Acci/ dit autem et in his eodez sumpto quod mōstratum est vti ad demonstrationem. nam a deb. et b de a monstratur sumpto c de a di/ ci. c autē de a per has ostēditur p̄positio/ nes. quare cōclusionē vtimur ad demon/strationem.

Ista est secunda pars istius capituli in qua ph̄s sophus profequitur intentum suum docens syllogizare circulariter in prima figura. Et primo in modis vni/versalibus prime figure. secundo in particularibus. Quo ad primum dicit̄ q̄ in modo vniuersali affirma/ tivo prime figure vtriusq̄ p̄missarum potest syllogizari circulariter. Quia ex cōclusionē prioris syllogis/ mi cum conuertente minoris concluditur maior. Et ex

eadem cōclusionē cū conuertente maioris concluditur minor. Et quia cōuertētes maioris et minoris assumuntur in syllogismo circulari indēstrare id p̄b̄is docet eas syllogizare circulariter et vult q̄ ex p̄uertente p̄oris syllogismi posita p̄ minore et minore posita p̄ maiore syllogizat cōuertens maioris. Sū̄t ex cōuertente eiusdē cōclusionis posita p̄ maiore et maiore posita p̄ minore syllogizat conuertens minoris. Et q̄ conuertens p̄clusio nis sumpta est in his syllogismis indēstrata ideo docet illam syllogizare volens q̄ ex cōuertēte minoris sumpta p̄ maiore et cōuertēte maioris sumpta p̄ minore concluditur conuertens cōclusionis. Et ita patz quōd in barbara oia syllogizant circulariter et hoc in terminis cōuertibilibus et nō in alijs q̄ in talibus cōtingit idē esse cōclusionem et p̄missam ad inferendū cōuertente vniuersal affirmatiue simpliciter quod nō cōtingit nisi in terminis cōuertibilibus. Et ista oia p̄b̄is ostendit in textu in terminis non significatiuis.

In priuatiuis autē syllogismis hoc modo mōstraretur ad seinnicē Sit b quidem omni c inesse. a autē nulli b. cōclusio qm̄ a nulli c. Si ergo rursum oporteat p̄cludere qm̄ a nulli b qd̄ prius sumptū erat. erit a quidem nulli c. c autē nulli b. sic em̄ ecōuerso p̄positio. Si autē qm̄ b omni inest c. oportet p̄cludere iam nō simplr. p̄uertendū a b. Nam eadē est p̄positio b nulli a. et a nulli b inesse. sed sumē dum cui a nulli inest. huic b omni inesse. et sit a nulli c inesse. quod fuit p̄clusio cui autē a nulli b sumat omni inesse. Accē est igit̄ b omni c inē. quare cū sint tria vniū qd̄q̄ conclusio est scā. et circulo demōstrare. h̄ est cōclonem sumentem et ecōuerso alteram p̄positionem reliquam syllogizare.

Hic p̄b̄is docet syllogizare circulariter in celaret. dicēs q̄ ex cōclusionē p̄oris syllogismi cū p̄uertēte minoris syllogizatur ipsa maior. si minor nō p̄t circulariter syllogizari nisi p̄mo maior p̄uertatur simplr. et sua conuertēs resoluatur in vna hypotheticā. Exemplū est vt nullū b est a. p̄uertit simplr. ḡ nullū a est b. et illa scda q̄ est conuertēs resoluatur in b ac hypotheticam cui nulli inē a. illi omni inē b. tūc p̄r sumatur p̄clo p̄oris syllogismi q̄ p̄supponitur fact̄ in celaret. p̄ minore dicēdo. nulli c inē a. inferetur ista cōclo ḡ omni c inest b. q̄ fuit minor isti syllogismi q̄ supponebat̄ scūs in celaret tāq̄ syllogismi directūs. hoc nō nullū b ē a. omne est b. ḡ nullū c est a. Ex quib̄ p̄cludit p̄b̄is manifestū ē q̄ sumptis trib̄ terminis p̄uertibilibus p̄tingit in celaret ex p̄clonē et altera p̄missa p̄uersa syllogizari alterā et sic p̄t ante eius p̄missē syllogizari circulariter.

In particularibus autē syllogismis vlem quidē p̄pōnē nō est dem̄are p̄ aliā particularē autē ē qm̄ autē dem̄are. vlem manifestū. nā vlis mōstratur p̄ p̄clo at nō ē vlis. oia at ex p̄clonē ostendere et altera p̄pōnē Ampliōm̄ino nō fit syllogismi p̄uersa p̄pōnē. nā particularēs sū̄t vtręq̄

p̄pōnes particularē autē est. Ostendit em̄ a de ali quo c per b. Si ergo sumatur b omni a et cōclusio maneat. b alicui cinerit. Sit em̄ pri ma figura. et a medium. si ergo fit priuatiu syllogismi. vlem qd̄dem p̄pōnem non est ostendere p̄pter hoc qd̄ dictuz est prius. particularē at est si similiter conuertat a b quemadmoduz in vlibus. vt cui a alicui nō inest. huic b alicui inest. nam aliter nō fit syllogismi. eo q̄ negatiua est p̄positio particularis.

Hic p̄b̄is docet syllogizare circulariter in modis particularibus p̄me figure. dōns q̄ in modis particularibus p̄me figure scz darij et ferio nō cōtingit maiorem. id est vlem syllogizare circulariter. et hoc ostendit duab̄ rationibus. Prima est. Quasi cōcluderetur nō posset p̄cludi nisi per cōclusionem que est particularis. et per cōuertentem minoris que itē est particularis. et sic argueret ex puris particularibus. sed ex illis in nulla figura fit syllogismi. Scda ratio est. Quia nō est demōstrare vlem p̄positionem nisi per vtręq̄ vlem p̄positiones. sed cōclusio ex qua p̄ceditur in syllogismo reflexo nō est vlis vt maius est. ergo nō p̄t esse p̄ncipium demōstradi vlem. Amplius omnino et vliter in nulla figura fit syllogismi conuersa minore p̄pōnē. que est particularis affirmatiua. qz si illa cōuersa accipiatur cum cōclusionē que necario est particularis vtręq̄ p̄missē erunt particularēs. sed ex talibus in nulla figura est syllogizare. particularē vero p̄positionem in syllogismo particulari posita cōtingit syllogizari circulariter. huius potest poni exemplū in terminis non significatiuis. vt si concluditur a maior extremitas de aliquo. c. minor extremitate particulariter per medium. b. hoc modo. Omne b est a. quoddam c est b. ergo quoddam c est a. tunc si sumatur conuertens maioris. que est. omne a est b. et cōclusio prioris syllogismi maneat. ista scilicet. quoddam c est a. tunc necessitate syllogistica concludetur minor prioris syllogismi que fuit particularis. que erit q̄ aliquid c erit b. et sic syllogismus hoc modo circularis. Omne a est b. quoddam c est a. ergo quoddam c est b. qui est in p̄ma figura. et a fit medium. quod in principali fuit maior extremitas. Si vero fiat priuatiuus syllogismus particularis. sicut in ferio sic. Nullum b est a. quoddam c est b. ergo quoddam c non est a. tunc vlem negatiuam maiorem non cōtingit demōstrare per circulum propter eandem causam que dicta est in tertio modo prime. qz eadem cause hic et ibi impediunt. Sed particularē p̄positionem affirmatiuam maiorem cōtingit demōstrare per circulum arguendo ex cōclusionē et conuertente maioris si ipsa conuertatur eodē modo. sicut in vniuersali negatiuo syllogismo fuit conuersa. sic dicitur. Cui alicui non inest a. huic alicui inest b. et syllogizatur sic. Cui alicui non inest a. illi alicui inest b. sed. cali cui non inest a. ergo c alicui inest b. nam aliter non potest fieri syllogismus. eo q̄ negatiua est particularis p̄positio que est conclusio principalis syllogismi. ex qua procedit syllogismus circularis que cum alia particulari nihil infert. et cum maiore conuersa negatiua ex vtręq̄ negatiua syllogizaret quod iterum fieri nō potest in aliqua trium figurarum. Tunc ibi

Secūdus liber

In secūda autē figura affirmatiuā quidē non est hoc modo ostendere ergo predica tiua quidē nō ostendit eo q̄ vtręq; nō sint propōnes affirmatiue nā cōclusio priuatiua est. p̄dicatiua autē ex vtrīsq; ostēdebat affir matiuis. priuatiua autē sic ostēdit. insit enim a omni b. nulli autē c. p̄clo qm̄ b nulli c. Si ergo sumat b oī a inē. r̄ nulli c necesse est a nulli c inē. fit em̄ scđa figura r̄ medium b. Si at̄ a b priuatiua sit. altera vero p̄dicatiua priua erit figura. nā c quidē oī a. b autē nulli c q̄re b nulli a. q̄ neq; a b. q̄ p̄ cōclonem quidē r̄. vñā ppōem nō fit syl̄ls. asūpra autē altera erit. Si at̄ nō v̄lis sit syl̄ls q̄ in toto quidē est ppō nō oñdit. p̄pter eandem cām quā prius dixim̄. Que at̄ in parte ostendit quando v̄lis est p̄dicatiua. insit em̄ a om̄ ni b. c autē non omni conclusio b. c. Si ergo sumatur b omni a. c autē non omni alicui c non inesse. medium b. Si autē est vniuersa lis et priuatiua non ostenditur a c propo sitio conuersa a b. Accidit em̄ aut vtrāsq; aut alteram propositionem fieri negatiuam. q̄ re non erit syllogismus. sed similiter osten detur quemadmodum in vniuersalibus. si sumat cui b alicui nō inest hec alicui a inē.

Ista est scđa pars principalis in qua docet syllogiza re circulariter in secunda figura. Et primo in mōis vni uersalibus dicens q̄ non contingit syllogizare circula riter in secūda figura affirmatiuam. p̄positionem. sed p̄ uatiua siue negatiua potest syllogizari circulariter. Pri mum probat. quia cum ostendere aliquid circulariter est ex conclusione et conuertente vniūis p̄missarū syl logizare alteram p̄missam oportet necessario q̄ al tera esset negatiua semper. quia conclusio est negatiua necessario in secunda figura. sed ex altera negatiua nō sequitur conclusio affirmatiua. ergo non contingit af firmatiuam concludere in secunda figura. quia affir matiua non sequitur nisi ex vtrāq; affirmatiua. Se cundū vero sc̄ q̄ priuatiua in modis vniuersalibus po test circulariter syllogizari. Patet sic accipiatur primo termini in secundo modo p̄me in quo est maior vniuer salis affirmatiua r̄ minor v̄lis negatiua. sic arguendo. Omne b est a. nullum c est a. ergo nullum c est b. ita q̄ principalis syllogismi conclusio sit nullum c est b. tūc si accipiatur conuertēs maioris ista. Omne a est b cū conclusionē que dicit nullum c est b. tūc sequet̄ necessi tate syllogistica q̄ nullum c est a. qui syllogismus est in eadem figura r̄ eodem secundo modo. Si autem p̄ma p̄positio que significat per a b sit negatiua siue p̄uatiua sicut in cesare contingit tunc ex conclusione r̄ conuer tente minoris inferitur maior non quidem in eadem fi gura secūda. sed syllogismus circularis fit in prima fi gura. Cui est exemplū sit syllogismi p̄ncipalis iste nul lum b est a. omne c est a. q̄ nullū c est b. tūc ex conclusione

cum conuertente minoris arguit̄ sic in cesare. Nullū c est b. omne a est c. q̄ nullū a est b. r̄ illa nō est maior p̄o ris syllogismi. h̄ illa conclusio dicit̄ conuert̄ sumpt̄ r̄ tūc fit maior. r̄ sic syllogizat̄ maior in cesare nō tūc ex p̄clu sione r̄ conuertēte minoris sed ex his duob; r̄ etiā conuertē te maioris. Si vero nō v̄lis sit syllogismi sicut in tertio et q̄ro mōis illa quidē que est v̄lis nō p̄t syllogizari cir culariter. r̄ hoc p̄pter eandē cām. que in p̄habitis de syl logismis p̄cularibus p̄me figure dcā est. Sed p̄ticu laris syllogizat̄ r̄ p̄cipue in q̄ro mō baroco in quo ma ior est v̄lis affirmatiua. Cuius est exemplū sit p̄ncipal̄ syllogismi iste. Omne b est a. aliqd̄ c nō est a. ergo aliqd̄ c nō est b. tūc ex p̄clutione r̄ conuertente maioris syllogi zatur minor in eodē mō eiusdē figure sic arguēdo. Omne a est b. aliqd̄ c nō est b. q̄ aliqd̄ c nō est a. que fuit minor prioris syllogismi si igit̄ sumat̄ in conuertente maioris q̄ b tanq; medium insit omni a. r̄ q̄ nō omni c inest b. tūc sequitur alicui c. a nō inesse. siue aliquod c nō est a que fuit minor. Si vero maior est v̄lis r̄ priuatiua sicut in festino. tūc nō ostendit̄ minor p̄ p̄clutionem r̄ conuer tentem maioris que est a b. p̄positio vniuersalis nega tiua dicens. nullum b est a. quod patet in syllogismo p̄ncipali qui sic potest fieri. nullum b est a. aliqd̄ c nō est a. ergo aliqd̄ c non est b. in hoc syllogismo minor p̄o sitio est affirmatiua ad quā concludendā requiritur q̄ vtrāq; p̄missarū sit affirmatiua. Si em̄ cum cōclu sione negatiua p̄culariter sumat̄ conuertens maioris que etiam est negatiua. sequitur q̄ aut vtrāq; p̄missa rum in circulo aut altera sit negatiua. r̄ neutro modo contingit concludere p̄cularem affirmatiuam qual est minor. r̄ ideo non erit syllogismus circularis ad cō cludendū minorem. Sed hec minor aliter ostendit̄ per trāslationem negatiue in affirmatiuam quemadmodū. dcā ē de v̄lis syllogismis in p̄ma figura sic sc̄ q̄ ma ior v̄lis negatiua trāsserat̄ in affirmatiuam. hoc mō cui alicui nō inest b. illi alicui inest a. c est alicui nō inest b. ergo alicui c inest a. que est minor in p̄ncipali syllogis mo p̄dicō. hoc igit̄ mō syllogismi circularis fit in scđa figura. De isto autē tertio scđe figure hic idē intelligen dum est q̄tum ad trāslationem in affirmatiuā qd̄ dcā est in quarto prime. trāssertur em̄ in terminos p̄ticu lares. eo q̄ p̄culariter concludit̄.

In tertia autē figura qm̄ vtręq; quidē p̄o sitiones v̄liter sumunt̄ nō p̄tingit ostēdere p̄ positōem. nā v̄lis q̄dem oñdit̄ p̄ v̄lia. Que autē in hac cōclusio est semper p̄cularis. q̄ remanifestū. qm̄ omnino nō p̄tingit ostēdere per hāc figurā v̄lem p̄positionem.

Ista est tertia ps hmi capli in qua p̄bs docet circula riter syllogizare in tertia figura. Et primo in mōis v̄li bus dices. q̄ in tertia figura in mōis v̄lis in primo et scđo qm̄ vtręq; p̄pōnes v̄liter sumunt̄ nō p̄tingit aliqua; eaz; ex p̄clutione r̄ conuertēte circulariter syllogizare. Cui rō est. q̄ v̄lis p̄pō nō ostendit̄ siue p̄cludit̄ nisi per ambas p̄missas vniuersales. h̄ cōclusio q̄ in circulo af firmatur cum conuertente alterius est p̄cularis. eo q̄ in tertia figura nō p̄cludit̄ nisi p̄culariter. ergo ma nifestū est q̄ p̄nit̄ nō contingit ostēdere circulariter v̄lem altera p̄missarū per hāc tertiā figuram

Si autē hec quidem vltis sit illa autē particularis quādo quidem erit quādo quidem non erit. quando autē ad alterā non erit quādo autē utraq; affirmatiue sumuntur et vniuersale sit ad minorem extremitatem erit. quādo autē ad alteram non erit. Insit enim a omni c-b aut alicui. conclusio autē a b. Si ergo sumat c omni a in c-b at alicui a-c qui dem ostēsa est alicui b in c-b aut alicui c non est ostēsa. Quis necesse est si alicui b et b alicui c inesse sed non idem est hoc huic et illi illi inesse sed assumendū si hoc alicui illi et alterū alicui huic hoc aut sumpto non iā fit ex cōclusionē et altera ppōne syls. Si autē b omni c-a autē alicui c erit ostēdere a c qm sumit c quidem omni b inesse a aut alicui b. nā si c omni b a aut alicui b necesse est a alicui c inesse medium b

Hic pbs docet syllogizare in modis particularibus tertie figure dicēs. Si hec quidē ppōnū est vltis illa vō particularis quādo erit circularis ostēsiō ppōis particularis quādo vero non erit. Quādo vero minor est vltis et maior particularis tūc particularis ostēdit circulariter quādo at maior est vniuersalis et minor particularis tūc particularis non potest ostēdi circulariter hoc at idē dōn est qz non fit in tali ostēsiōne circulari cōplet ad ostendendū particularē ppōnem nisi aliq; alio assumpto sicut patebit. Primo igit ostēdit quōd sic circularis syls quādo in tertia figura vtrac; pmissarū est affirmatiua et maior est particularis et minor vltis sicut in disamis dicēs qz tūc fit circularis ostēsiō particularis que est maior ppōsiō. Quādo autē econtra maior est vltis et minor particularis sicut in datisi tūc non potest ostēdi particularis per circulum in ppria forma. Quādo autē in isto quarto modo particularis non perfecte syllogizat circulariter ostēdit sic pmo sit iste pncipalis syllogismus omne c est a aliquod c est b ergo aliquod b est a. Si sumatur conuertens maioris que est omne a est c cum cōclusionē neque est aliquod b est a ostēsum est per circulum qz aliquod b est c et illa non est minor in datisi sed est conuertēs minoris prioris syllogismi et ita ista aliquod c est b que fuit minor non est ostēsa immediate per circulum vt patet sic arguendo. Omne a est c aliquod b est a ergo aliquod b est c. Hic est tertius modus pme figure et hec non est minor sed conuertens minoris sed ex ipsa per conuertionem simplicem sequitur minor scilicet qz aliquod c est b sed quia illam non attingit pms syllogismus ergo non est perfectus circulus. In tertio vero modo scilicet disamis in quo maior est particularis et minor vniuersalis affirmatiua fit ostēsiō circularis quod sic ostēditur sit iste syllogismus pncipalis Aliqd c est a. Omne c est b ergo aliquod b est a tunc ex conuertente minoris et cōclusionē syllogizatur maior in ppria forma in eodem modo vt patet sic arguendo aliquod b est a q est cōclusio omne b est c q est conuertēs minoris sequitur maior ergo aliqd c est a que fuit maior.

Et cum hec quidem fuerit predicatiua

illa vero priuatiua vniuersalis autem predictatiua ostendet altera. Insit enim b omni c-a autem alicui c non insit. cōclusio quoniam a alicui b non inest si ergo sumat c omni b in c-a autem et a non omni b necesse est a alicui c non inesse medium b. Cum at priuatiua sit vltis non ostenditur altera nisi sicut in prioribus. Si sumatur cui hoc alicui non inest altera alicui inest vt si a quidem nulli c-b autē alicui cōclusio quoniam a alicui b non inest. Si ergo sumatur cui alicui a non inest c alicui in c necesse est c alicui b inesse aliter autē non est conuertentē vniuersalē ppōnem ostēdere alteram nullo enim modo erit syllogismus.

Hic docet syllogizare circulariter in modis particularibus tertie figure dicēs cū hec qdem ppōsiōnum fuerit affirmatiua et illa priuatiua sicut in quarto et sexto modis boardo et ferison tūc si maior fuerit particularis negatiua et minor vltis affirmatiua sicut in boardo tūc altera ppōnum scz maior ostēdit circulariter. Exemplū sit iste pncipalis syls aliqd c non est a omne c est b. Aliqd b non est a tūc si sumat conuertēs minoris dicat omne b est c tūc cū p dōne q fuit ista aliqd b non est a inferat maior pncipalis syls ista aliqd c non est a. In hoc at syllo circulari mediu ē b cū in pncipali fuit mediu c. In sexto vero modo vbi maior est vltis negatiua et minor particularis affirmatiua particularis non potest concludi circulariter nisi per trāslatio nē vltis negatiue in affirmatiua sicut in p b abitis scū est vni cum priuatiua sit vltis et maior et minor particularis affirmatiua non ostēdetur circulariter altera q est pncipalis minor nisi sicut in p b abitis. Sit enim pncipalis syllogismus iste Nullū c est a qdā c est b. qdā b non est a tunc ex conuertente maioris trāspōsiō in affirmatiua et cōclusionē syllogizatur conuertens minoris sed non ipsa minor fm se sic cui alicui non inest a illi alicui inest c sed b est cui alicui non inest a ergo b alicui inest c ex qua sequitur conuertens istius scz q aliquod c est b que erit minor pncipalis syllogismi. Alio modo autem non contingit q ille qui conuertit vniuersalem negatiua et sumit eam cum cōclusionē possit circulariter alterā ostēdere particularem videlicet negatiua quia aliter non potest fieri syllogismus circularis quia minor que concludenda est affirmatiua est et illa non potest per negatiua alteram concludi.

Manifestum igitur quoniam in prima quidem figura per se innicem ostēsiō et per tertiā et per primā figurā. Nam cum predicatiua quidē est cōclusio per primā cum at priuatiua per tertiā sumit enim cui hoc nulli altera omni inesse. In media at figura cum vniuersalis est syllogismus et per ipsam figuram et per primam et postremam cum autem particularis et per ipsam et postremam. In tertia pō p ipaz oēs manifestū ē qm et tertiā et in

media-qui non per ipsos ostenduntur syllini
aut non sunt fm eam que circulo est ostensi-
onem -aut imperfecti

Ista est quarta p[ri]ncipalis hui[us] capituli in qua
p[ro]p[ri]us ponit quedam correlaria Primum est q[uo]d circu-
laris ostēsiō p[ro]p[ri]um per se inuicem illa sic fit q[uo]d p[ro]missa
syllinor[um] p[ri]me figure facili[ter] syllogizantur circulariter per
tertiam figuram vel per p[ri]mam. Quia in modis affirma-
tiuis in quibus p[ri]mo est p[ro]dicaria siue affirmatiua fit ostē-
siō talis circularis per p[ri]mam figuram et etiā in modis
negatis ad cōcludendum circulariter p[ro]p[ri]es negatiuz
fit per p[ri]mam sed in eisdem modis negatis ad p[ro]cluden-
dum circulariter p[ro]p[ri]em affirmatiua fit per tertiam
figuram eo q[uo]d tūc ad p[ro]cludendum affirmatiua negatiua
transpositur in affirmatiua sumit etiā cui hoc nulli inest
alterum omni illi inesse et sic conuertēs maioris necā-
rio resoluitur in vnā hypoteticam Scōm correlariū
est q[uo]d in media id est in secunda figura q[uo]d syl-
lus sit p[ri]mus et secundus modi illius figure aliqui sit
talis ostēsiō per ipsam scōm figuram aliqui autē per
p[ri]mam et aliqui per postremam siue etiā per p[ri]mam etiā
fit ad cōcludendum p[ro]p[ri]em negatiua in p[ri]mo mō secū-
do per scōm at ad cōcludendum negatiua p[ro]positiōem
sumptam in scōo scōe per etiā at ad p[ro]cludenduz affir-
mariam p[ro]p[ri]em sup[er]tam iuxta verūq[ue] modum p[ri]mū
et scōm t[er]cie figure. In modis at scōe figure p[ro]ticularib[us]
in quibus est p[ro]ticularis ostēsiō fit talis per ipas scōas
figuram aut per etiā. Per scōam q[uo]dem ad p[ro]cludēdūz
p[ro]ticularē p[ro]p[ri]es q[ui]nti modi scōe figure. Per etiā at
ad cōcludendum p[ro]ticularē etiā modi Tertiu[m] corre-
larium est q[uo]d omnes q[ui] quot sunt circularē syl-
lini sunt per tertiam figuraz Quartuz est q[uo]d omnes circularē
syllini in etiā et scōa figuris q[ui] non sūt per ipas eādē
figuram nō sūt circularē ostēsiōes aut si sunt etiā cir-
culi ip[er]fecti q[uo]d ex cōclusionē cum conuertētē vni[us] p[ro]mis-
saz nō inferitur alia p[ro]missa in p[ro]pria forma s[ed] in forma
sue conuertētis sicut patuit in cefare et datif

Circa tertium expositū sūt dubia

Primum est. An sit possibile circulariter syllogizare
Et videtur q[uo]d nō q[uo]d in omni syllino debet esse decurs[us]
ab vli ad p[ro]ticularē sicut in inductione a p[ro]ticulari ad
vniuersale in circulo vero est decursus de pari ad par
igitur Scōo sic syl-
laris nō tenet in omnib[us]
terminis i g i f non videtur esse bonus syl-
lus simpliciter
dictus Antecedens p[ri]z per p[ro]p[ri]um dicentem q[uo]d tenz t[er]t[er]i
in t[er]minis cōuertibilib[us] Tertio sic in syl-
lino circula-
ri est petitio principij ergo nō videt[ur] esse potestas syl-
lini simpl[ic]i dicti An s[ed] pbatur q[uo]d in ipō fit p[ro]cess[us] ab eodem
ad idē q[uo]d a cōclusionē ad p[ro]missam vnde fuit exitus
et sic etiā sequitur q[uo]d idē sit notius et ignotius p[ri]us
et posterius Solo sic vt diffuse ostēsum fuit in textu
Ad obiecta in oppositum Ad p[ri]mū est dicēdū q[uo]d
nō oportet recursum syllogisticū esse ab vli ad p[ro]ticu-
larem fm rem s[ed] t[er]t[er]i fm modum siue fm signa distribu-
tiua vnde sicut p[ro]p[ri]e cōstituntur ex t[er]minis cōuertibilib[us]
et t[er]t[er]i s[ed] t[er]t[er]i eius est in ratōne p[ri]is et p[ro]dicatum in ratōe
toti sic in syl-
lino cōstituto ex t[er]minis cōuertibilib[us] ma-
ior se habet in ratione vliis et conclō in ratōe p[ri]is p[ro]mis-
saz Ad scōm est d[omi]m q[uo]d nō oportet absolute syl-
lini circula-
rem fieri ex t[er]minis cōuertibilib[us] s[ed] solum supposito

q[uo]d debeat aliquid ostendere et p[ro]cedere ex veris q[uo]d si hoc
p[ro]cederet ex nō cōuertibilibus tūc p[ro]cederet ex alia p[ro]p[ri]e
indemonstrata siue indemonstrabili q[uo]d talis esset falsa
falsum vero demonstrari nō p[ro]t. Sed forte diceret circulo
est phibitus in demonstratis vt dicit p[ri]mo posteriorum
ergo nō valet ad demonstratōem Solutio. Circulus
est phibitus in demonstratis in eodem g[ra]de cognitionis
nō t[er]t[er]i in diuersis q[uo]d vt dicit Albert[us] nō est incōueniens
q[uo]d idē vno mō acceptum et sub alio mō sit not[us] et ig-
notius seipō q[ui]ntum ad nos et p[ri]us et posterius sicut est
videre in definitōe et definitō quoz vtrūq[ue] infert r[ati]onē
cuz t[er]t[er]i sint idē et sic est in cōuersa et cōuertētē. Et ex isto
p[ro]t[er] q[uo]d iste syl-
lus vtilis est demonstratori et dialectico. De
mostrator etiā ostēdit per causam imediatāz eff[ect]ū et cōdēz
et extra causam per tales effectū et sic reflectitur circulus
si a p[ri]mo ad vltimū p[ro]cedat si etiā per a causam ostendit
b effectus et per b effectuz ostenditur a causa ergo a p[ri]-
mo ad vltimū a causa ostendit p[ro] seipam. Dialectico vo-
vtilis est q[uo]d ipse p[ro]cedit ex opinatis et sufficit ei idē p[ro]p[ri]e
idem ostendere et fm rem d[omi]mō r[ati]ōdenti vel alijs p[ro]p[ri]is
not[us] esse sub vno mō q[uo]d sub alio Ad t[er]t[er]iū respondet
Albert[us] q[uo]d non est in syl-
lino circulari petitio principij q[uo]d
illa nō est nisi in p[ro]p[ri]e que nō est nata ostendi p[ro] seipaz
et t[er]t[er]i p[ro] seipam ostendit vel p[ro] c[on]ue dubiaz sibi. In istis
at p[ro]p[ri]is que sūt nate ostendi p[ro] seipam nō fit petitio
eius q[uo]d est in p[ri]ncipio et tales sūt p[ro]p[ri]es conuertibiles
quellucet fm rem eadē sint nō t[er]t[er]i fm moduz accipiunt
vt eadē s[ed] vt notiores vno mō et ignotiores alio[quin] sic
in p[ro]p[ri]is quinti tractatus dicitur est

Secūsus dubiū est. An

definitio syllini circularis posita in textu sit bona. Et vi-
det[ur] q[uo]d nō. Et nō cōuenit omni syl-
lino circulari quia aliqua
ostēsiō circularis fit per conuertētē cōdōnis et per
alteram p[ro]p[ri]em ad syllogizādum cōuertētē alterius
et illi nō conuenit definitio q[uo]d nō dicit nisi q[uo]d fit p[ro] cōdōnē
et cōuertētē alterius p[ro]missaz Solo sic vt in textu
fuit declaratū Ad obiectū in oppositū est d[omi]m q[uo]d du-
plex est circulatō vna est que p[ro] p[ri]ncipales p[ro]missas
p[ri]mi syllini ostendit cōdōnem et cōtra per cōdōnem et
cōuertētē alterius p[ro]missaz aliam p[ro]missam et hec
sp[irit] fit ex cōclusionē et cōuertētē fm q[uo]d dicit directe r[ati]o
nitō. Alia est que per cōuertētēs p[ro]p[ri]um p[ri]ncipalium
cōcludit cōuertētē cōdōnis et cōtra per eiusdēz cōdō-
nis cōuertētē que cōuersa est et per alteram p[ro]p[ri]em
cōuertētē cōcludit cōdōnes cōuertētēs p[ri]ncipalium
p[ro]p[ri]um. Et in huiusmōdi scōa circulatōne que cōcludit
cōuertētē cōdōnis p[ri]ncipalis cōclō accipit cū p[ro]uer-
tente alterius p[ro]missaz in syl-
lino reflexo siue circulari
et sic in tali syl-
lino cōuertētēs cōdōnis p[ri]ncipalis est cō-
clusio et p[ro]missa est cōuertētēs p[ri]ncipalis p[ro]missa et cōuer-
tēs p[ro]missa eius est p[ro]missa p[ri]ncipalis et sic sicut in p[ri]ma
circulatōne syllogizat vna cōclō ex cōclō ne et cōuertētē
alterius p[ro]p[ri]is sic etiā fit in scōa circulatōne et sic
vnicuiq[ue] circulatōni fm se cōsiderate conuenit definitio
syllini circularis posita in textu

Tertium dubium est

Quare iuxta modum vliem negatiuz prime figure
nō sūt tot syl-
lini sicut circa modum affirmatiui cum
in negatio syllogizantur t[er]t[er]i p[ro]missa et nō cōclusio eoz

Solutio Alberti: qz in negatio vli syllo pme figure no fit nisi vna circularo. et iuxta pmo modu pme figure fiunt due circularo. et in pcedenti dubio patuit. Ex couertentibus enim pmissarum non potest ondi conuertens conclusio. nec ex conuertente conclusio. et minore potest ostendi conuertens maioris. eo qz tunc minor esset negatio. qd in pma figura esse non potest. nec ex couertente conclusio. et maiore cocludif couertens minoris. qz vtracqz esset negatio. et ex vtracqz negatiua no fit syllo. Sed forte diceret. tuc reteret pmissa ille negatiue trasponi in affirmatiua. ita qz ex eis syllogizaretur sicut syllogizatur ad ostendendu maiore pncipalis syllo. Ad quod respondet Albertus qz traspo talis in talibz couertentibz esset inutilis. et nihil faceret ad pposituz. qd sic reducitur ex pclariter. fiat syllo pncipalis sic. Nulluz b. est. a. omne. c. est. b. ergo nulluz. c. est. a. si reterat ostendi couertens conclusio. nec syllo. nulluz. a. est. c. per couertentes pmissaz. ergo sumatur couertens minoris hec syllo. omne. b. est. c. et vnde ligatur couertens maioris trasposita in affirmatiua sic. cui nulli inest. a. illi omni inest. b. patz qz nihil est ad pposituz. ex his eni duabus. omne. a. est. c. cui nulli inest. a. omni illi inest. b. no pt syllogizari qz c. nulli inest. a. Similiter est in alijs couertentibz cocludendis et hec qdem vt dicit Albertus est veritas. Quis quidam no libriter ista perspicientes cocedunt qz couertentes pncipalium pponum syllogizari possint per traspozes negatiuarum in affirmatiuas eo mo quo dictum est.

Quartum dubium est. An

illa conuersio propositionu in qua dicitur. cui nulli inest. a. omni illi inest. b. sit bona. Et videtur qz no. qz in omni bona conuersio. si couersa est vera. couertens erit va sed sic non est te ista. igitur. Minor pbatur qz si dicitur nullus homo est asinus. hec est va. et si conuertatur sic cui nulli inest asinus. illud omne est homo. est falsa. quia nulli ligno inest asinus. tamen non omne lignum est ho.

Solutio Alberti. no est vera pversio couertentis negatiue in affirmatiua. nisi pmo negatiua pvertatur. et postea ipsa pversa trasferatur. cuius exempluz est. vt cui nulli inest. a. illi omni inest. b. sicut enim in affirmatiua ppono fmini sunt couertibiles. ita et in negatiua. qm possit reter termini accedere ad couertibilitatem. ita qz sint ptradicientes negatiue. et imediate in qm nec est alterum inesse. sicut in contradictonis. sicut eni dicit. n. egle est ineqle. hoc si trasmutatur in affirmatiua. affirmatiua erit vera sicut negatiua. sic arguendo. cui nulli inest ineqle. et omni inest eqle. Unde talis couersio no est nisi quedam coartatio circa maiorem ppoem in syllogismo negatio. que coartatio fit ad terminos couertibiles. vel ad couertibilitatem accedentes. et oppoem imediatam que est per modum ptradictionis. Et per hoc patet solutio ad obiectum.

Quintum dubium est.

An coueniens sit syllo ex bmo pvertente cum dicitur cui nulli inest. a. illi omni inest. b. sed. c. est cui nulli inest. a. ergo omni. c. inest. b. Et videtur qz no. qz maior in tali syllo est pncipalis respectu coclonis. qz dicimus. cui pncipaliter. qd supponit pro. c. in pncipali syllo. et etia minor est negatiua. et vtracqz eoz est in couertens in pma figura. Etiam coclusio est affirmatiua. et vna pmissaruz est negatiua. Solutio Albi. talis syllo non est directe

oniu. nec habet virtutem inferendi ab eo qd est dici de omni et dici de nullo. licz habet vtute inferedi quasi sit cocludens que talis est. qz si ab aliquo remoueat vnuz qz continue inferatur reliqua. vt si no est homo. est non ho. Unde totus ille syllo est quasi hypoteticus inferens a pposito anit. nec maior est pncipalis respectu cocludens sed est equalis ei. eo qz cui su ppoit pro. c. et hoc idem. c. b. icatur in cocludens. nec est in couertens in tali syllo a pposito anit inferre ex minore negatiua. qz negatio no cadit sup eorum medium. sed soluz pars medij est negatio. nec est in couertens ex taliter negatiua inferre affirmatiua.

Sextu dubiu est. In quo

modo est syllo pncipalis cum dicitur esse in prima figura no est ostensiuus vt dictum fuit. sed tñ est in figura. Debet aut syllo isti sic formari. pmo vles vt tactum fuit supra. Sed pncipales sic. cui alicui vt. c. no inest. a. illi inest. b. sic est cui alicui no inest. a. ergo. b. est cui alicui no inest. a. Possunt aut syllo pncipales reduci ad formaz ostensiuoz sic pmo vles in pmo modo pme. omne. c. non ens. a. est. b. sed. c. est. c. no ens. a. ergo omne. c. est. b. Particularis vero qui sit iuxta quartum modum pme figure sic habet reduci in categoricum et simplicem ostensiuu. Omne. c. no ens. a. est. b. aliquod. c. est. c. no ens. a. g. aliqd. c. est. b. qz cum coclo est affirmatiua oportet ta couertentes maioris. qz coclusionem transferre in affirmatiua. et sic syllogizare.

Septimum dubiu est. An

dm sit quod dicit pbus. qz in scda figura no pt circulariter syllogizari pncipalis siue affirmatiua. Et videtur qz no. qz in camelibus videtur syllogizari circulariter a affirmatiua ex negatiua maiore trasposita in affirmatiua. hoc mo. Cui nulli inest. b. illi omni inest. a. c. aut. c. cui nulli inest. a. ergo omni. c. inest. b. Solo no. qz als affirmatiua syllogizaretur ex negatiua vt manifestum est. si hoc est impossibile in omni figura. Ad obiectuz est ddm. qz no fit circularis ostensio. nisi vbi sumitur coclo cu couertente alterius pmissaz. ad cocludendu aliaz pmissaz. et hoc mo no pt syllogizari affirmatiua circulariter. Si autem couertens negatiue trasferat in affirmatiua nihil faciet ad syllo circularem. In tertio mo huius figure syllogizata est affirmatiua no ex coclone et couertente maioris trasposita in affirmatiua. si ex ipa maiore trasposita in qua est tota vtus illatōis. vt sup dictu fuit. si sic syllogizare no est circulo remostrare. et licet sic syllogizetur affirmatiua sylloz vlium. vt dr in obiecto. non tñ hoc fit scdm circulum. sicut ptz ex reunitōne syllo circularis in qua sumitur coclo cum couertente alterius pmissaz. Si vo sumeretur couertens negatiue trasposita in affirmatiua. no esset ad ppositum cocludendo coclonem circulariter. si vel sumit ista ppo traslata in affirmatiua cum coclone. vt cu pvertente coclonis. Ad pfirmatōes est dicē dū. qz aliud est te negatiua pme figure et scdo. qz in pma figura ex coclone et pvertente aliaz pmissaz syllogizat reliqua. si in scda figura nihil facit ad ppositu coclo et pvertentes negatiue. qz ex coclone negatiua no syllogizat affirmatiua. causa eni adeqta qre no syllogizat in scda figura est qz no fit circularis oniu nisi ex coclusionem et conuertente pmissaz conuersa. sed ex coclusionem et conuertente pmissaz alterius. no fit syllo ad ppositum in scda figura.

Secūdus liber

Octauum dubium est. An

verum sit q̄ in tertia figura nō p̄t ostendi circularit̄ v̄lis
vt dicit p̄bus Et videtur q̄ nō. Quia in t̄mis cōuer/
tibilibus cōtingit syllogizare v̄lem in tertia figura. s̄ syl/
logismus circularis p̄cedit ex cōuertibilib⁹. Et confir/
matur q̄ p̄pter cōuertibilitatem t̄minorum contingit
trāsferre p̄ticularem in v̄lem. sicut trāsferretur negatiua
in affirmatiua. Et v̄lī at̄ et cōuertēte v̄nius p̄missaz
p̄t inferri reliqua Solo sic vt in t̄terto ostensum fuit

Ad obiectum respōdet. Albertus q̄ syl̄s circularis
saluat in se formā syl̄m simpl̄r dicit̄ et q̄ vt forma syl/
logismi talis est q̄ v̄lis nō cōcludit nisi ex v̄libus. et de
forma syl̄m t̄rtie figure est q̄ nō cōcludat nisi p̄ticula/
riter nō rebet syl̄s circularis in aliqua figura p̄cludere
v̄lem ex altera p̄ticulari. et in t̄rtia figura non rebz cō/
cludere nisi p̄ticularez. eo q̄ n̄bil rebz supponi in syllo/
gismo circulari q̄ sit oppositū forme syl̄m. supponi n̄
hilominus p̄t aliqd̄ qd̄ est oppositum materie c̄n̄. mo/
di est cōuersio simpl̄r v̄lis affirmatiue et sic nō obt̄ate
q̄ termini s̄ cōuertibiles nō rebz cōcludi v̄lis affirma/
tiua Sed dices forte eadem ratōne posset supponi
cōuersio p̄ticularis in v̄lem. sicut supponitur cōuersio
simpl̄r v̄lis affirmatiue Ad qd̄ istōd̄. Albr̄ q̄ nō ē ille
q̄ ad hoc q̄ fiat alicui⁹ p̄clōnis cōuersio o3 q̄ t̄m dicat̄
per p̄mam q̄tum per scd̄am. vel plus. hoc em̄ in om̄i ob/
seruandū est cōuersione. vt tantum ponat̄ per cōuersaz
q̄tum per cōuertētem. vel plus. et sic est in v̄lī affirmati/
ua simpl̄r cōuersa. s̄ sic nō esset si trāsferret̄ p̄ticulari
in v̄lem. plus em̄ ponitur per v̄lem. s̄ p̄ p̄ticularem. et
ideo quis v̄traq̄ istaz trāslationum trāsponat formā
syl̄m t̄m licet supponere cōuersionem v̄lis affirmatiue
simpl̄r. et nō licet supponere alteram trāslatōem scz p̄ti/
cularis in v̄lem Sed forte dices replicādo fm̄ p̄re/
dictam ratōem nō reberet supponi trāslatōem negatiue in
affirmatiua. q̄ plus ponitur per scd̄az q̄ p̄ p̄mā Ad
qd̄ d̄m est fm̄ eadem d̄m. Albr̄ q̄ licz plus ponat̄
per scd̄am q̄ p̄ p̄maz. q̄ negatiua de se simpl̄r cōst̄tiat̄
t̄minor nō exigit. t̄m put̄ est in syl̄mo circulari requirit̄
quādam cōst̄tiat̄m t̄minor. p̄mucat̄ em̄ cū affirmatiua
p̄pōne cuius t̄mini cōst̄tiat̄m habet̄ in altero termino
idem em̄ dicitur per istam. Nullū. b̄ est. a. et per istaz. cui
nulli inest. a. illi om̄i inest. b. alio t̄m modo dicit̄ p̄ v̄nam
et scd̄o mō per aliam Ad cōfirmatōnem p̄tz per idem

Nonum dubium est.

An verum sit q̄ affirmatiua in scd̄o p̄ime que est ibi
mior cōcluditur circulariter per t̄tiam figuram cū t̄m in
t̄tia non cōcluditur v̄liter. et scd̄a est ibi v̄lis Solo
Alberti sic nō intelligendū q̄ cōclusio fiat per t̄rtiam
figuram. aut q̄ syl̄s disponatur ad formam t̄rtie figure
sed intelligendū est q̄ ostensio illius cōclusionis fiat
per v̄tutem t̄rtie figure. q̄ illa ostensio sit quasi hypoteticē
per v̄tutem cōductio nalis implicite in maiori p̄pōne. in
qua quidem p̄pōne sit dispo t̄rtie figure. q̄ cuz dicitur cui
nulli inest. a. illi om̄i inest. b. significat̄ in hac p̄pōne dispo
t̄rtie figure. et v̄tute illius dispo n̄ sit ostensio quasi a p̄e
ant̄is. duo em̄ extrema referuntur ad idem s̄betū. cū dicitur
cui nulli inest. a. illi om̄i inest. b. Et eodem mo/
do dicendum est de omnibus p̄rehabitis dispositioni/
bus in quibus sit trāslatō negatiue in affirmatiua.

Decimum dubium est. An

om̄es circularitōnes que in t̄tia figura s̄t facte per eādes
t̄tiam figuram s̄nt cum t̄m in quarto mō cōcludit̄ p̄pō
altera circulariter per p̄mā Solo sic. Ille vero syl̄s
in baroco nō est p̄fecte circularis sed incōplete. cōcludit̄
em̄ cōuertētem p̄pōnis illius quā p̄cludere reberet. sed
cōplete circularitōnes que fiunt in t̄rtia figura fiunt per
ipsam eandem figuram

Vndecimū dubium est

Que s̄t circularitōnes in scd̄a et t̄rtia figuris cōplete et q̄
incōplete Solutio. Albr̄ ille que nō fiunt fm̄ t̄rtiam
t̄rtiam circularis ostensionis hoc est ex cōclōne et p̄uer/
tēte v̄nius p̄missaz non s̄t circularis. tales at̄ s̄t om̄es
ostensiones scd̄e figure cōcludentes p̄pōnes affirmati/
uas sicut p̄tz in ante dictis. Tales em̄ om̄es fiunt p̄ vir/
tutem t̄rtie figure. Ille at̄ que fiunt ex cōclōsione et con/
uertēte v̄nius p̄missaz. et nō p̄nt nisi cōuertētem p̄mis/
se v̄nius cōcludendo ostendere. et nō ipsam p̄pōnem nisi
per cōuersionem p̄pōnis iam cōcluse. s̄t circularitōnes q̄daz
mō s̄t imp̄fecte. q̄ nō de se attingunt in redeñdo ad idem
a quo fiebat̄ ex t̄tis p̄mi syl̄m. tales at̄ s̄t ostensiones
facte in quarto et sexto t̄tie et in p̄mo scd̄e ad cōcludē/
dum negatiua sicut supra dictum est

Conuertere autem est transponentes cō/
clusionem facere syl̄m q̄m vel extremū me/
dio nō inerit. vel hoc postremo. necē em̄ cō/
clusionem conuersa et altera manente p̄pōne
interimi reliquam. Nam si erit et conclusio
erit. differt at̄ oppositē aut cōtrarie cōuertē/
re cōclusiones. Non em̄ fit idem syl̄s alteru/
tra conuersa. Palam at̄ hoc erit per conse/
quētia. Dico at̄ oppōni quidem om̄i inest
nō om̄i inest et alicui et nulli. cōtrarie autē
om̄i et nulli et alicui et alicui non inesse

Istud est quartum capitulum hui⁹ tractatus. In q̄
p̄bus tractat de quarta potestate syl̄m. que est con/
uersiue syllogizare. Et diuiditur in tres p̄tes fm̄ q̄ re/
cet syllogizare in trib⁹ figuris. Quo ad p̄mum dicit̄ q̄
cōuersiue syllogizare est q̄ oppositū cōclōnis cum v̄na
p̄missaz inferre oppositū alterius p̄missaz. et ita semp̄
necārium est ponere oppositū p̄clōnis loco p̄positōnis
infimende. ita scz q̄ si maior syl̄m antefacti sit infimē
da oppositū p̄clōnis sumatur cū miore. et si miore sit in/
fimēda oppositū cōclōnis ponatur cū maiore. tunc
em̄ syllogizabitur in p̄ma figura q̄m maior extremus
nō inerit medio. q̄m maior infimetur vel q̄ mediū non
inerit postremo qd̄ est minus extremum. sicut q̄ p̄ con/
uersiue syl̄m infimetur miore p̄pō syl̄m antefacti. Re/
fert autem conclusionem p̄constituti syl̄m conuertere
oppositē id est cōtradictorie. eo q̄ in illis est p̄ma ratio
oppositōnis. aut cōuertere eandem cōclusionem cōtrarie
Dicitur at̄ cōuertēti oppositē q̄m sumitur cōtradictoria
cōclusionis cū altera p̄missaz. cōtrarie at̄ q̄m cū altera
p̄missaz syl̄m antefacti sumitur cōtraria. nō em̄ fit idem
syl̄s alterutra p̄clusionē sic vel sic cōuersa vt pat̄ebit in
sequentib⁹. Dico autē oppōni cōtradictorie vt gr̄a exē/
pli dicatur ei q̄ est om̄i inesse non om̄i. et ei q̄ est nulli

in esse p[er] contradictione[m] opponitur alicui in esse. Contrarie autem opponuntur omni in esse et nulli in esse. et accipiend[o] p[er] raria large pro succ[on]trarijs ei q[ui]d est alicui in esse. opponitur alicui n[on] in esse. talis igitur est syl[log]is conuersus. ostendens p[ri]mam p[or]is syl[log]i ostensui per c[on]uersionem c[on]clusionis in o[pp]ositum vel c[on]trariu[m]. eo q[uo]d destructo p[ri]nte necario destruitur a[n]s. c[on]c[lu]sio est p[ri]ns et p[ri]ns s[un]t a[n]s

Sit em[en] ostensum a dec per medium b. si igitur a sumatur nulli c in esse. omni autem b nulli c in erit b. Et si a quidem nulli c. b autem omni c. a non omni b. et n[on] om[n]ino nulli. n[on] em[en] ostendebatur v[er]e per postremam. Om[n]ino autem eam que est ad maiorem extremitatem propositionem non est destruere vniuersaliter per conuersionem. semper enim interimitur per tertiam figuram. necesse est em[en] ad postremam extremitatem v[er]asq[ue] sumere propositiones

In hac p[ar]te p[ri]ns docet facere syl[log]i c[on]uersiu[m] in p[ri]ma figura. et p[ri]mo in syl[log]is v[er]ibus. tam affirmatiuis q[uam] negatis. Sec[un]do in syl[log]is p[ar]ticularibus. Quo ad p[ri]m[u]m dicit sic sit in barbara. a mai[or] extremitat[is] ostensum siue c[on]clusum de c. maiori extremo per b. medium sic arguendo. Om[n]e b est a. om[n]e c est b. ergo om[n]e c est a. t[un]c si sumatur p[er] raria c[on]clusionis cu[m] maiore illius syl[log]i facti syllogizabitur p[er] sc[on]dam figuram p[er] raria minoris. sumatur enim a nulli c in esse que est c[on]traria c[on]clusionis. et sumat idem a omni b in esse. sicut maiori p[or]is syl[log]i t[un]c sequitur p[er] raria minoris hoc sc[ilicet] q[uo]d nulli c in erit b. sic arguendo Om[n]e b est a. nullum c est a. ergo nulli c est b. q[ui] est sc[on]dus modus sc[on]de figure. Et si sumat c[on]traria c[on]clusionis cum minori sequet c[on]traria maioris. et hoc est ac si sumat in c[on]traria c[on]clusionis a nulli c in esse. et b sumatur in esse omni c. sicut dicit minor syl[log]i p[ri]ns facti. t[un]c sequitur p[er] tertiam figuram q[uo]d a n[on] omni in est b. que est p[er] dictione[m] o[pp]osita maiori. et non sequitur om[n]ino. siue v[er]iter q[uo]d nulli b in sit a. que est c[on]traria maioris. sic em[en] formatur syl[log]i c[on]uersiu[m]. Nullum c est a. om[n]e c est b. ergo aliq[ui]d b non est a. et n[on] sequitur q[uo]d nullum b est a. eo q[uo]d o[pp]osita maioris n[on] syllogizat nisi per tertiam figuram. figura autem tertia n[on] concludit v[er]em p[ro]p[os]itionem. et id illa p[ro]p[os]itionem que e[st] in p[ri]mo m[od]o p[ri]me figure ad maiorem extremitatem. et est maior. p[ro]p[os]itio n[on] est destruere c[on]uersiue om[n]ino. hoc est v[er]e per conuersionem. sed particulariter per contradictionem. cuius causa est. quia maior p[ro]p[os]itio semper infirmis per tertiam figuram. et ideo in conuersio syl[log]i interimente maiorem necesse est v[er]asq[ue] extremitatem accipere relata[m]. sicut predicata ad postremam extremitate[m] prioris syl[log]i. que efficitur medium in syl[log]i conuersio interimente maiorem

Et si priuatius sit syllogismus similiter si enim ostensum sit a nulli c in esse per b medium. ergo si sumatur a omni c in esse. nulli autem b. nulli c in erit b. et si a et b omni c. a alicui b. sed nulli in erit b. Si autem opposite conuertatur conclusio et syllogismi oppositi et non v[er]es erunt. fit enim altera prop[os]itio par

ticularis. quare et conclusio erit particularis. Sit enim predicatiuus syllogismus. et conuertatur sic. ergo si a non omni c. b autem omni b non omni c. et si a quidem non omni c. b autem omni c. a non omni b. Similiter autem et si priuatius sit syllogismus. nam si a alicui c in est. b autem nulli b alicui c n[on] in erit. n[on] simpliciter nulli. Et si a quidem alicui c. b autem omni. quemadmodum in principio sumptu[m] est a alicui b in erit

Hic p[ri]ns docet idem in sc[on]d[o] modo p[ri]me figure. dicens si priuatius fiat syl[log]is. v[er]e si ostendatur a nulli c in esse per medium. quod est b. sic nullum b est a. omne c est b. / s[ed] nullu[m]. c est a. in celarent est syl[log]is. accipiatur ergo contraria conclusionis cum maiore ad interimendum minore[m] per sc[on]dam figuram. sic arguendo. nullum b est a. omne c est a. ergo nullum c est b. hic est syl[log]is in celare manifestum igitur est. q[uo]d si sumatur a omni c in esse in contraria conclusionis. et idem a dicatur nulli b in esse sicut dicit maior p[re]cedentis syl[log]i. tunc sequitur q[uo]d nulli c in erit b. que est contraria minoris syl[log]i p[or]is. Si vero accipiatur contraria c[on]clusionis cum maiore p[or]is syl[log]i syllogizabitur c[on]tradictoria maioris per tertiam figuram. q[uo]d a maior extremitas et b minor extremitas sumantur in esse omni c. medio syllogizabitur per p[ri]m[u]m modum tertie figure. q[uo]d a in erit alicui b. que est c[on]tradictoria maioris p[or]is syl[log]i. sic Om[n]e c est a. omne c est b. ergo q[ui]dam b est a. que contradicit p[ri]me p[ro]p[os]itioni. que fuit nullum b est a. Maior em[en] in conuersio syl[log]i n[on] infirmatur nisi per contradictionem. eo q[uo]d per tertiam figuram non concluditur nisi particulariter. Si vero c[on]clusio non conuertatur in contrariam. sed in o[pp]ositam p[er] contradictionem. tunc n[on] possunt syl[log]i conuersiu[m] ad interimendum maiorem. vel minorem fieri vniuersales sicut prius facti sunt syl[log]i v[er]es. eo q[uo]d altera p[ro]p[os]itio q[ui] est contradictoria conclusionis est particularis. exempli est vt sit p[ri]mus syl[log]is factus in barbara affirmatiuus et v[er]is sic. Omne b est a. omne c est b. ergo omne c est a. et conuertatur conclusio in contradictoria[m] sic q[uo]d aliq[ui]d c non est a. et hoc sumatur cum maiore prioris syl[log]i ad interimendum minorem. syllogizatio in baroco sic. Omne b est a. aliq[ui]d c non est a. ergo aliq[ui]d c n[on] est b. que est contradictoria minoris. que dicit omne c est b. Si autem sumatur eadem c[on]tradictoria conclusionis cu[m] minore syllogizabitur contradictoria maioris per tertiam figuram. sic aliq[ui]d c non est a. omne c est b. ergo aliq[ui]d b non est a. hic est syllogismus in baroco. Patet igitur q[uo]d si in tali conuersione sumatur in contradictoria a non omni c in esse. et idem a sumatur omni b in esse que est maior prioris syllogismi c[on]cluditur b n[on] omni c in esse per sc[on]dam figuram que est contradictoria minoris. Et si a sumatur non omni c in esse. que est contradictoria conclusionis. b autem sumatur omni c in esse que est minor p[or]is syl[log]i. concludetur per tertiam figuram q[uo]d a non in est omni b. que est c[on]tradictoria minoris. Similiter autem est in sc[on]do m[od]o p[ri]me figure in quo est syllogismus priuatiuus. Quod sic ostenditur. quia si a alicui c in est. sicut dicit contradictoria conclusionis negatiui syllogismi. et dicatur a nulli b in esse. sicut dicit

Secundus liber

maior prioris syllogismi sequitur qd b alicui e nō inēq est
cōtradictoria minoris. r sic syls in scda figura sic. Nulli
b est a. aliqd cē a. g. aliqd b nō est c. r nō seqt simplr siue
vniuersaliter q nullum c est b. quia altera ppositio in
syllogismo conuersiuo fuit particularis. Vniuersalis
autem conclusio non sequitur nisi ex vtraqz vniuersali
quia si aliqua premillarum fuerit particularis conclu
sio etiam erit particularis. Et si sumatur a alicui que est
eadem contradictoria conclusionis. b autem dicat in
esse omni c. sicut dixit minor prioris syllogismi sequitur
q a inerit alicui b. que est ptradictoria maioris

In particularibus aut syllogismis quan
do oppositae quidem cōuertit conclusio inte
rimūt vtraqz ppones. Quando vero cōtra
rie neutra nō em iam accidit quēadmoduz
in vniuersalibus syllogismis interimere de
ficiēte cōclusionē fm conuersionem. s; nec
omnino interimere. Sit em ostensum a de
aliquo c. ergo si sumatur a nulli c inesse. b au
tem alicui a. alicui b non inerit. Et si a nulli
c. b aut omni. nulli c inerit b. qre interimūtur
vtraqz. Si aut cōtrarie puerit neutra. Hā
si a alicui c nō inest. b aut omni. b aut alicui c
nō inerit. sed nō dum interimūt qd ex princi
pio. ptingit em alicui inēc r alicui nō inesse.
Uter aut a b oino nō fit syls. si em a qdē
alicui c nō inē. b aut alicui inest. neutra ppo
num vltis. Similiter aut r si priuatiu sit syl
logism. Si em sumat a omni c inēc interimū
tur vtraqz. si at alicui neutra. d m r a at eadē

Hic phis docet idem in modis particularib pme fi
gure dicēs q in particularib syls p tradictoriam cōclu
sionis interimunt ambe pmissē. et neutra p pterariū su
mendo pterariū large. vt expedit se etiā ad succōtrarium.
Primū patz q sumēdo in darij ptradictorū cōclusio
nis cū maiore interimūt mior p suā ptradictoriam in ca
mestres. Et sumēdo illud cū mīore interimūt maior p
suam cōtradictoriam in ferison. Scdm patet. qz cōclusio
particularis nō bz aliam pterariā q succōtrariā que in
darij est particularis negatiua. nō igit p sumi cū mīore ad
interimēdū maiore qz tūc atē pmissē cēt pterariēs.
nec p sumi cū maiore ad inferēdū in baroco succōtra
riā mioris quia illa succōtraria nō interimūt minores
necessario. eo q succōtraria possunt simul esse vera. r eo
tem nō possēt declarari in ferio. Et istud facillime potest
ostēdi sumēdo lras significātes terminos syllogisticos
quemadmodū in modis vniuersalib factum est.

In secūda aut figura eadē qdem q est ad
maiozem extremitatem ppositionem non est
interimere cōtrarie quolibet modo conuer
sione facta. semp em erit cōclusio in tertia fi
gura Vniuersalis at nō fit in hac figura syl
logism. alterā at silr interimem. puerioni.
Dico at silr si pterarie puerit pterarie. si aut
oppoite oppoite. In sit em a omni b. c at nul

li p dō b c. Si g sumat b oic inēc. r a b ma
neat. a omi c inerit. fit em prima figura. Si
autem b omni c. a aut nulli c. a non omni b
figura postrema.

Hic phis docet syllogizare conuersiue in secūda figu
ra. Et primo in modis vltibus. scdo in particularib. ubi.
(Si aut in parte) Quo ad pimum dicat q in scda figu
ra nō syllogizat cōuersiue cōtraria maioris. id est ma
ior non potest interimē p suam cōtrariā. quo cūqz mo
do facta conuersione cōclusionis. id est quocūqz modo
sumpto oppoite cōclusionis. id est siue sumat oppo
situm cōtradictorū cōclusionis siue contrariū. Et hui
ratio est qz cōclusio syllogismi cōuersiui interimētus
maiozem semp fit in tertia figura. eo q sicut in prima
figura. ita r in secūda. maior nō interimūt nisi p tertiā
figuram. sed in tertia figura nō fit syllogism. cōcludēs
vlt. cōtraria vero ipius vltis necessario est vltis. non p
igit pteraria maioris cōcludi in vltibus syls p sylin cō
uersiui. Mioris vero in scda figura syllogizat oppo
sitū in duob mōis vltib silr puerioni. i. eodē sic accipit
oppo p dōnis. qz si capiat p riam p dōnis syllogizat p riam
mioris r si capiat oppo p riam p dōnis syllogiza
tur oppo p dōnis mioris. Et istd phs oit exēplarie p
mo in scdo mō scde figure. qz ibi p riam ē vltis affirmatiua
et scda negatiua. r tē in pmo mō. dicēs sit iste syls pnci
pal in camestres. Qd b est a. n. c. ē a. g. n. c. est b. tunc ex
maioze manēte in p riam foia r oppoite p riam p dōnis
supro p mīore syllogizabit oppo p riam mior. i. b. barbara
qd pz sic arguēdo. Qd b est a. o. c. ē b. g. o. c. est a. q. d r iat
mior p riam. syls q fuit n. c. ē a. Si at sumat p riam p dōnis
cū mīore p riam figurā syllogizat p dōnia maior. r nō cō
traria. vbi grā sit iste p riam syls in camestres. o. c. ē a. n. c.
est a. g. nullū c. est b. ex oppoite p dōnis p riam mīore syl
logizat p dōniū maioris in selapron sic arguēdo. nullū
c. est a. omne c. est b. igit qd dā b nō est a.

Si at oppoite puerit a b c. a b. qdem silr
oñr a c at oppoite. Hā si b alicui c. a at nulli
c. a alicui b nō inerit. Rursū si b alicui c. a at
omni b. a alicui c. qre oppoite. fit syls. Silr at
ostēdet r si ecōuerso se hēant ppones

Phis docet syllogizare pueriue ex ptradictio pclu
sionis dicēs si nō pterarie. s; oppoite p cōtradictem su
matur pclusio. tūc illa ptradictoria supra cū maiore syl
logizabit p dōniū mioris. r accepta cū mīore syllogiza
bit p dōniū maioris. sicut pz in camestres. Et p riam sit p riam
cipal syls ille q sup. tūc ex p dōniū p dōnis cū maiore i
ferē oppoite mioris in darij sic. o. c. ē b. est a. qd dā c. est b. g.
qd dā c. est a. Et scdi est sit pncipal syls q sup tūc syllo
gizat oppo maioris in ferison sic nullū c. est a. aliqd c. ē
b. igit aliqd b nō est a. Tūc i fine p dō q silr oñdet ppo
siti si ecōtra se hēat ppones in pmo r pncipali syllo si
cut in celare vbi maior ē vltis negatiua. r minor vniuer
salis affirmatiua

Tunc ibi.

Si aut in parte syllogism qdē p riam puer
sa cōclusionē. neutra pponū interimūt. quem
admodū nec in prima figura. oppoite autez
vtraqz ponat ei a b qdē nulli inēc. c at alicui
cōclō b c. Si g ponat b alicui c inēc. et a b

maneat conclusio erit: qm̄ a alicui nō inest. s; nō interimif qd̄ ex p̄cipio p̄igit em̄ alicui inesse. r nō inee. Rursum si b alicui c r a alicui c nō inerit syls. Neuz em̄ yle est eozū que sumpta sunt. q̄renō interimif a b. Si aut̄ oppoite p̄uertant̄ interimif vtrez. Nā si b om̄i c. a aut̄ nulli b. nulli c a inerat at̄ alicui. Rursum si b om̄i c. a aut̄ alicui c alicui b a. Eadē at̄ demōstratio r si v̄lis sit p̄dicaria

Hic p̄his docet syllogizare p̄uersue in modis p̄icularibus scde figure. dices p̄mo q̄ in ill̄ mōis ex succōntrario p̄clōnis qd̄ hic vocat̄ d̄riū etiā neutra p̄missariū interimif. sicut nec in p̄ma figura. s; ex p̄trad cōno conclusionis qd̄ vocat̄ simplr̄ oppositū ambe p̄missē interimif p̄ d̄cōnias syllogizatas. Et istud ondit̄ in tertio mō scde sic. Nullū b est a. aliqd̄ c est a. ḡ aliqd̄ c nō est b si p̄clō p̄uertat̄ in succōntrariā ita qd̄ dicat̄ aliqd̄ c est b. er maior. pp̄ q̄ d̄ nullū b est a maneat. tūc p̄clō q̄ seq̄ erit q̄ aliqd̄ c nō est a. s; p̄ illā nō interimif mior p̄oris syls. q; succōntrarie pp̄oes in matia p̄ingēti p̄nt̄ sit esse vere. r itez si succōntraria p̄clōnis iūgatur cū miorē nō erit syls. q; tūc abe p̄missē eēt p̄icularēs. Si v̄o cōclō cōuertatur o p̄posite p̄trad cōrie. tūc interimif abe p̄ p̄ones p̄oris syls. ut p̄his redarat̄ in termis p̄us p̄ostis. Eadem etiā est demōstratio in q̄rto scde figure vbi maior est v̄lis affirmatia

In tertia aut̄ figura q̄n̄ d̄rie quidē p̄uertit̄ p̄clō neutra p̄ponū interimif s; in nullum sylloz. Q̄n̄ aut̄ oppoite vtrez r in om̄ibus. Sit em̄ onsum a alicui b. mediū at̄ sumptū sit c. r sint v̄les p̄ponēs. Si ḡ sumat̄ a alicui b nō inee. b at̄ om̄i c. nō sit syls ei? qd̄ est a r c. neq; si a b q̄dem alicui nō inest. c aut̄ om̄i. nō erit ei? qd̄ est c r b syllogismus.

Hic docet syllogizare p̄uersue in tertia figura. Et p̄mo facit hoc scdo declarat̄ p̄clōnē suā. tertio infert̄ que dā cōnclaria. Quo ad p̄mū d̄. q; si in t̄tia figura p̄clō cōuertatur d̄rie. s; accipiat̄ succōntrariū p̄clōnis neutra p̄missaz̄ interimif. s; si accipiat̄ d̄cōnizū p̄clōis vtrez inf̄mitur in oib̄ mōis. Et istd̄ p̄his p̄mo ondit̄ in mōis affirmatis. scdo in negatis. ibi (Silt̄ at̄ et si p̄uatiū?) Q̄rū ad p̄mū sic p̄mū syls in darapti iste. Om̄e c est a. oē c est b. ḡ qd̄ dā b est a. tūc si accipiat̄ succōntrariū p̄clōis qd̄ dicit̄ qd̄ dā b nō est a. cū miorē q̄ dicit̄ om̄e c est b. nō sit syls inf̄mēs maiorē q̄ dicit̄ om̄e c est a. q; sic fit dispositio p̄ime figure. ita q; maior est p̄icularis qd̄ fieri nō potest r sic maior non interimif. Neq; etiā fit syllogism? si sumatur succōntraria cōclusionis cum maiorē interimif minorē p̄oris syllogism? Quia aut̄ succōntraria p̄clusionis erit maior aut minor. si p̄mū tūc fit dispositio p̄ime figure maiorē p̄iculari qd̄ non cōringit. Si scdm̄ tunc erit syllogismus s; non interimif maiorē s; eius p̄uertentem. tūc em̄ sic syllogizabitur. Om̄e c est a. aliqd̄ c nō est b. ergo aliquod b non est c. que non est opposita minori sed eius cōuertenti minor em̄ fuit om̄e c est b. que cōuertitur in hanc aliquod b est c. r huic est opposita succōn-

trarie hec aliquod b non est c. Tunc sibi

Similiter aut̄ ostendet̄ r si non v̄les sint p̄positiones aut vtrezq; necesse est p̄ticulares esse. Per cōuersionem aut̄ v̄lem ad minorem extremitatē fieri. sic aut̄ nō fuit syls neq; in p̄ima neq; in media.

Hic p̄his docet q̄ eodem mō n̄ syllogizat̄ cōuersue in modis p̄icularibus per succōntrariā dicens q̄ assumpta p̄ria id est succōntraria nō interimifur aliqua p̄missarum in modis particularibus affirmatiuis tertio r quarto in quibus nō sunt ambe p̄missē v̄les s; altera particularis. quia si in tertio mō accipiat̄ succōntraria p̄clusionis cū maiorē ad interimifendū minorē ambe p̄missē in syllogismo cōuersuo erit p̄iculares. s; ex talib̄ nihil seq̄tur. Si aut̄ accipiat̄ succōntraria cōclusionis cū miorē ad restitucndū maiorē erit p̄ima figura r maior particularis. sed maiorē p̄iculari in p̄ima figura nihil seq̄tur. Si aut̄ in quarto modo tertie figure datus accipiat̄ succōntraria conclusionis cū miorē erit ambe p̄missē p̄iculares r est cōiugatio in utilis. Si aut̄ accipiat̄ cū maiorē aut ergo succōntraria conclusionis fiet minor aut maior. si minor erit q̄ rem syllogismus s; non interimif maiorē. Si autem erit maior cōntraria aut succōntraria conclusionis. tunc erit dispositio scde figure. r sic maior erit p̄icularis. sed maiorē p̄iculari nihil sequitur. Et ita patet q̄ in syllogismis affirmatiuis tertie figure n̄q; interimifur aliq̄ p̄missa cōntraria assumpta siue succōntraria p̄clusionis. vel necesse est vtrezq; p̄missas fieri p̄iculares q; tali cōuersione conclusionis aut necesse est p̄positionem fieri r poni ad minorem extremitatem r fieri p̄positionem maiorē r p̄ticularem poni ad maiorē. quod in p̄ima r scda figuris fieri non potest

Si aut̄ oppoite p̄uertant̄ p̄ponēs interimif vtrez. Nam si a nulli b. b aut̄ om̄i c. a nulli c. Rursum si a b quidem nulli. c autēz omni b nulli c

Hic probat p̄positum suum in modis affirmatiuis dicens si p̄clusio p̄uertatur in suam cōntradietiaz̄ vtrez p̄missē interimifur. Et hoc p̄mo ostenditur in modis affirmatis. scdo in negatis. In modis affirmatiuis onditur p̄mo in mō v̄li tertie figure. p̄mo scz darapti r sumatur syls iste in darapti. Om̄e c est a. om̄e c est b. ergo quoddā b est a. et sumatur cōntradietoria cōclusionis hec nullū b est a. cū miorē que dicit̄ oē c est b. r cōcludetur p̄ p̄imā figurā in celare cōntraria maioris q; nullū c est a. q; est p̄ria hui? om̄e c est a. q; fuit maior p̄oris syls. Et itez syllogizatur minoris o p̄positum sumendo o p̄positū cōntradietoriū conclusionis quod est istud nullum b est a. cū maiorē que dicit̄ om̄e c est a. ex quib̄ seq̄tur cōclusio p̄ scdam figuram q; nullum c est b. que est cōntraria minoris predicti syllogismi que dixit omne c est b

Et si altera nō sit v̄lis silt̄. Si em̄ a nulli b. b aut̄ alicui c. a alicui c nō inerit. Si aut̄ a b quidem nulli c aut̄ om̄i. nulli c b

Hic p̄his docet syllogizare maiorē in quarto mō tertie figure in quo altera non ē v̄lis sed particularia

Secundus liber

dicens q̄ in modis affirmatiuis particularibus tertie figure eodem modo syllogizatur. et hoc planū est in datis sic arguendo in principali syllogismo. Omne c est a quoddā c est b. ergo quoddā b est a. sumendo contradictoriā conclusionis que est nullū b est a cū maiore prioris syllogismi syllogizat. et ad cōtra maioris p̄ primā figurā sic arguendo in syllogismo p̄uersiuo. Nullū b est a. aliqd̄ c est b. ergo aliqd̄ c nō est a. et illa est cōtradictoria huius. omne c est a que fuit maior prioris syllogismi. Contradictoriā vero minoris syllogizat ex contradictoria conclusionis et maiore sic arguendo in cesare p̄mo modo p̄me figure. Nullū b est a. omne c est a. ergo nullū c est b. Sicut aut̄ dictum est de quarto modo om̄ino etiā verū est de tertio modo sc̄z disamis. quia quartus et tertius nō differunt in quantitate et qualitate. p̄positionum. sed in sola positōne in q̄tum tertius habet maiorem particulare affirmatiuam. et minorē v̄lem affirmatiuā. q̄r̄ aut̄ ecōtra.

Similiter aut̄ et si priuatiuus sit syllogismus ostendatur aut̄ a alicui b non inesse. sic aut̄ b c quidem predicatiua. a c autem negatiua. sic enim fiebat syllogismus. Quando autem contrarium sumitur conclusioni nō erit syllogismus. Nam si a alicui b nullū aut̄ c non fit syllogismus eius quod est b et c. neq̄ si a alicui b. b autem omni c non fit syllogismus eius quod est a et c. quare non interinuntur p̄positiones.

Docet philosophus syllogizare in modis negatiuis tertie figure. et primo ostendit q̄ ex succōtrario cōclusio in modis negatiuis neutra p̄missa interinuntur. Secōdo q̄ ex p̄tracōria conclusionis v̄traq̄ interinuntur ibi (Ea vero oppositū) Quo ad p̄mū dicit q̄ si p̄natiū fiat syllogismus in selapton sc̄do nō tertie hoc mō. Nullū c est a. omne c est b. ergo quoddā b nō est a. tunc si sumat contrariū sue succōtrariū conclusioni nō erit syllogismus. Quia si sumatur cū maiore et maior fiat p̄traria cōclusionis erit syllogismus. sc̄de figure habēs maiore particulare et hoc mō nō cōtingit in illa figura syllogizare. Si vero fiat minor erit q̄dem syllogismus b nō interinuntur minorē. sed interinunt et cōuertentē minoris. si enī sic syllogizat. Omne b est c. aliqd̄ b est a. ergo aliqd̄ a est c. que est p̄uertēs ei. q̄ dixit omne c est a. Sili mō nō fit syllogismus si dicat quoddā b est a in succōtraria conclusionis et iungat cum maiore q̄ dixit. nullū c est a. et inferat minor que dixit. omne c est b. sed sic syllogismus ad cōuertentem ipsius sic. nullū c est a. aliqd̄ b est a. q̄ aliqd̄ c nō est b in tertio sc̄de figure festino. q̄ est p̄uertēs ei. minoris q̄ dixit omne c est b. q̄re manifestū est q̄ sc̄a tali p̄uersione conclusionis in succōtrariā nō interinuntur p̄ponēs p̄missē p̄syllogismus p̄uersiuum.

Quādo aut̄ oppositū interinuntur. nā si a omni b. b aut̄ omni c. a omni c. sed nullū inerat. Rursum si a omni b. nullū autem c. b nullū c. sed inerat omni.

Hic philosophus ostendit quomodo in modis negatiuis tertie figure. ex contradictorio conclusionis interinuntur v̄traq̄ p̄missarum. Et primo declarat hoc in selapton. Unde sit primus syllogismus iste. Nullum c est a. omne c est b. ergo quoddā b non est a. ex contra-

dictorio conclusionis cum minore syllogizat oppositū maioris in prima figura in primo modo. sed ex oppositū conclusionis cum maiore syllogizatur oppositū cōtrarium minoris in secūdo sc̄de figure camestres. Exemplum p̄mū est si dicat omne b est a. in contradictoria cōclusionis que fuit particularis negatiua. et in minore dicatur omne c est b. tūc ex illis duabus p̄ponibus concluditur in p̄mo modo p̄me figure. q̄ omne c est a. que est contraria maioris que dixit nullū c est a. rursum in eodem modo si dicatur omne b est a. q̄ est cōtradictoria prime cōclusionis et iungatur cū maiore que dicit. nullū c est a. tunc sequetur p̄ secundam figuram q̄ nullum c est b. sic arguendo. Omne b est a. nullū c est a. ergo nullū c est b. et hoc erat p̄traria minoris q̄ dixit q̄ omne c est b.

Similiter aut̄ monstratur et si nō vniuersales sint p̄ponēs. Sit enī a c vniuersalis et priuatiua. altera aut̄ particularis et predicatiua. ergo si a quidē omni b. b aut̄ alicui c. a alicui c accidit. sed nullū inerat. Rursum si a omni b. c aut̄ nullū a. b nullū c.

Hic philosophus ostendit idem in modis particularibus in q̄bus nō sunt ambe p̄positiones v̄les sicut in ferison dicit. q̄ ex oppositū cōclusionis cū minore syllogizatur oppositū maioris in darij. Exemplū est vt sit iste syllogismus principalis. nullum c est a. quoddā c est b. igitur quoddā b non est a. sumatur q̄ dē cōtra cōclusionis et iungatur cū minore sic p̄cludetur manifeste p̄ primam figurā in darij p̄tracōria maioris q̄ dixit nullū c est a. Et eodē mō ex oppositū conclusionis cū maiore syllogizatur oppositū minoris in camestres. sic arguendo in syllo p̄uersiuo. Omne b est a. nullū c est a. q̄ nullū c est b.

Si aut̄ a alicui b. et b alicui c. nō fit syllogismus neq̄ si a alicui b. et nullū c. nec fit. Quare illo quidem modo interinuntur. sic autem nō interinuntur p̄positiones.

Hic dicit philosophus q̄ si in ferison sumeretur succōtrariā cōclusionis nihil sequeretur ex causa sup̄ius dicta. et ideo cōcludit q̄ illo mō id est quādo sumit p̄tracōriā cōclusionis interinuntur p̄missē ambe. sic aut̄ siue alio modo quādo sumit succōtrariā conclusionis nō interinuntur p̄missē. et hoc q̄ dicitur est de sexto mō et l. dōz ē de q̄nto.

Manifestus ergo ex his q̄ dē sunt. q̄m cōuersa conclusionis in vnaq̄q̄ figura fit syllogismus et q̄m p̄ponēs et quādo oppositus.

Hic philosophus in calce istius capituli cōcludit istā potestatem s̄bdens postea q̄dā correlariā et quo ad p̄mū dicit. q̄ manifestū est ex p̄d̄is quō in qualibet figura p̄tingit syllogizare p̄uersiue et quando syllogizatur ex cōtrario conclusionis vel contradictorio.

Et q̄m in prima quidem figura per mediam et postremam sunt syllogismi. et que q̄dem ad minorē extrematē sumuntur. interinuntur per mediam. que vero ad mediam. per postremam.

Inferat primum correlariū dicit q̄ in p̄ma figura syllogizatur cōuersiue per sc̄dam et tertiā. interinuntur et maior in p̄ma p̄ tertiā. minor aut̄ interinuntur p̄ sc̄dam.

et ideo manifestū est. q̄ ppositio que est ad minores ex-
tremiātem in p̄ma figura. semp̄ interimē p̄ mediā fi-
gurā. que autē ad maiorem semp̄ interimitur per tertiā
siue postremā.

In sc̄da autē figura per primā et postre-
mam. Et que ad minorē extrēmitatē. semp̄
per primā figurā. que vero ad maiorem per
postremā

Ponit sc̄dm̄ correlariū dicēs q̄ in sc̄da figura fit in-
teremptio aut p̄ primā figurā. aut p̄ postremā. p̄posi-
tio enī que est minor extrēitas sp̄ interimē p̄ primā. que
vero est maior p̄p̄ sp̄ interimē p̄ postremā

In tertiā vero p̄ primā et mediā. et que q̄
dem ad maiorē p̄ primā semp̄. Que vero
ad minorē p̄ mediā. Quid ergo est cōuerte-
re et quō in vnaquaq̄ figura. et quis syllo-
gismus manifestum est

Infert tertiū correlariū dicēs. q̄ in tertiā figura fit
interemptio p̄ primā figurā. et p̄ mediā. q̄ maior semp̄
interimē p̄ primā. et minor semp̄ interimē p̄ mediā.
Ex quib⁹ patet qd̄ est cōuersiue syllogizare. et quō fit cō-
uersio in vnaquaq̄ figura. et qd̄ sit syls p̄uersiuus

Circa textum expōitum sūt

dubia. Primū est vtz p̄uersiu⁹ syls valz in om̄i figura.

Et videt q̄ nō. qz si syls p̄uersiuus valeret hoc eēt h̄
tute illi⁹ regule In om̄i bona p̄na ex o p̄posito p̄ntis ifer-
tur o p̄positū a n̄tis. h̄ hoc nō igit nō valz tal syllogism⁹
Mior. p̄bat. qz in syllo p̄uersiuo ex o p̄posito p̄clusiois
cū vna p̄missaz manēte in p̄pria forma solū inferit op̄-
positū vni⁹ p̄missē. et p̄ p̄ntis nō totū a n̄tis. Sc̄do sic In
syllo cōuersiuo vt p̄z ex definitōe p̄uertit p̄clusio in suū
o p̄positū. h̄ hoc est impossibile. qz lex o p̄positaz et p̄uertit
tibiū p̄p̄ntū o p̄posito mōse h̄nt et etiā vniū o p̄posituz
nō sequit ad aliud. Tertio Syls cōuersiu⁹ fit accipiē
et cōtrariū p̄clonīs vt in textu patuit. h̄ in tertiā figura
cōclō nō habet p̄trariū cū sit p̄ticularis. ergo sequit q̄
syls cōuersiu⁹ nō valet in om̄i figura Solo Sic. vt
in textu in singulis fuit o n̄sum. Dicat autē syls p̄uersi-
uus qui ex o p̄posito cōclonōis cū altera p̄missaz in-
fert o p̄positū alterius p̄missē. Et habet duos p̄cessus.
vnu est quo p̄cedit a p̄missis ad p̄clonem. Sc̄ds est q̄
procedit ab o p̄posito p̄clonīs cū altera p̄missaz ad in-
terimēdum alterā p̄missam p̄ suū o p̄positū. Et primus
istorū p̄cessuū nō d̄r p̄uersiu⁹ h̄ o n̄sum. qz nō p̄uertit cō-
clonē nec aliquā p̄missaz in o p̄positā q̄litate. h̄ sc̄ds
dicat p̄uersiu⁹ qz vllē p̄uertit p̄clonem et vna p̄missaz
in o p̄positā q̄litate. nō tū sc̄ds absolute d̄r p̄uersiu⁹. sed
in ordie ad p̄mū. Nō etiā d̄r p̄uersiu⁹. qz in eo fit p̄uert-
sio cōclonōis aut alie⁹ p̄missē in terminis. h̄ d̄r p̄uert-
uus qz in eo fit p̄uersio p̄clonīs et alteri⁹ p̄missaz in o p̄-
positā q̄litate. Vel qz p̄ntis p̄ app̄dem negatōis fit a n̄s.
et a n̄s p̄ app̄dem negatōis fit p̄ntis. Ad obiecta in
o p̄positū Ad p̄mū est d̄dm̄ qz a n̄s syls ponit ambas
p̄missas. sicut rota copulatiua poit abas p̄tes ei⁹. ad
restructa altera p̄missaz totū a n̄s est restructum sicut
vna p̄te copulatiue flā. rota copulatiua falsificatur.
Ad sc̄dm̄ ē d̄dm̄ qz p̄uersio accipit dupl̄. vno nō app̄re

pro mutatōe p̄dicati in sc̄dm̄. et cōtra cū tonitate p̄ntē.
et sic p̄clō nō p̄t cōuertē in suā o p̄positā. Alio mō capie-
generalr p̄ q̄cūq̄ mutatōe vni⁹ in aliud. et sic d̄r cōuertē.
qz mutatur de vna q̄litate in aliā sicut sup̄ius d̄m̄ fuit
de cōuersione in o p̄positā q̄litate. Ad tertiū est d̄dm̄.
qz nō est semp̄ necē sumere p̄trariū. h̄ tū q̄nq̄. Quis er-
go vt p̄bat argumentū in tertiā figura. nō p̄t sumi op̄-
positū p̄trariū. potest tamē sumi o p̄positū p̄tradiōnuz.
et hoc sufficit ad syllogismū cōuersiuū

Secundum dubiū est Ad

quid vtilis est iste syls p̄uersiu⁹ Solo. Vel est dia-
lectico potissimū ad obuiatōem et exercitatōem Demō-
stratori vero vtil est p̄tra cauillatōe p̄ntē. Sophiste ve-
ro vtilis quo ad sylm̄ peccantē in materia in q̄ est p̄na
bona. quā si neget. p̄batur bona p̄ ip̄m. nō autē est vtil so-
phiste q̄ ad sylm̄ peccantē in forma. eo qz tūc nō v̄z p̄na.

Tertiū dubiū est. Quare in

prima figura restructur maior p̄ tertiā figurā. Mior
vero p̄ sc̄dam Solo Alteri⁹ p̄t hoc. qz o p̄po p̄clōis
et mior cōicāt in p̄dicato q̄ cōicatio facit disp̄dem sc̄de
figure. Et ex eadē rōe infimitur maior in sc̄da figura.
per tertiā. et mior p̄ p̄mā. qz mior o p̄positū p̄clonīs cō-
municāt in sc̄dm̄. maior at̄ et o p̄positū cōicāt in p̄dicato
et sic faciūt p̄me figure disp̄dem. Maior v̄o in t̄tia in-
terimitur p̄ p̄mā. et mior p̄ sc̄dam. qz o p̄positū cōclonīs
et mior faciūt disp̄dem p̄me figure. o p̄positū autē et maior
in p̄dicato cōicant. et sic faciūt disp̄des sc̄de figure.

Quartum dubium est Quare

o p̄positū in p̄ma figura sp̄ poitur loco p̄p̄ntis interimē
et In sc̄da autē figura sp̄ poitur loco minoris p̄p̄ntis. In
tertiā v̄o sp̄ loco maioris Solo Alti⁹ ex eo. qui si
aliter ordinaretur p̄p̄ntis cū o p̄posita. aut nō fieret syllo-
gism⁹. aut si fieret. p̄p̄ntis p̄clusa ad interimēdū p̄missam
nō cōicaret cū illa p̄p̄ntis quā interimit in vtroq̄ termi-
no ad eundem ordinē. sed ad ordinē p̄mutatum et sic il-
la p̄clusa nō est o p̄posita p̄p̄ntis interimēde qd̄ est incon-
ueniens in syllogismo cōuersiuo

Per impossibile at̄ syls o n̄dit. qm̄ qdem
cōtradictio ponit et assumit aliqua p̄p̄ntis. fit
aut in oibus figuris Sile ē enī p̄uersioni

Istō est q̄ntē caplin h̄ tractat in q̄ p̄ agit de quinta
p̄tate sylloz. q̄ est p̄ impossibile syllogizare. Et didit in du-
as p̄tes p̄ncipales. In p̄ma facit qd̄ d̄m̄ ē in sc̄da poit
d̄ram syls ad impossibile a syllo o n̄sum ibi (Differt autē)
Quartū ad p̄mū p̄mo o n̄dit qd̄ sit p̄ impossibile syllogi-
zare dicēs. qz est qm̄ sumit. p̄ hypotēsi o p̄positū p̄clōnuz
cōclonōis vere syllogizate vel syllogizande. cū vna p̄-
missa syls maiore vt minore innegabilr. v̄a. ad inferēdū
cōclonē manifestā. ex c̄ falsitate fit redit. ad interimē-
dū o p̄positū p̄clonīs p̄bade. et ex p̄nti ad p̄bandū p̄clōz
primā siue p̄ncipalr int̄tā. Et fit iste syls in oib⁹ figuris
qz est silia syllo p̄uersiuo. h̄ ille fit in oibus figuris

Utz differt tū qm̄ p̄uertit facto syllo. et
sumptis vtriq̄z p̄p̄ntis. Deducit at̄ ad im-
possibile nō syllogizato qd̄ positū est p̄ntis.
S̄z manifestato qm̄ v̄z ē. Termi p̄o silr se

Secundus liber

habent in vtrisque et eadez sumptō vtrorūqz
vt si a inest omni b medium vero c Si po
natur a non omni vel nulli inesse b c po om
ni q fuit veruz necesse b c aut nulli aut nō
omni inesse hoc autē impossibile. quare fal
sum quod suppositum est verum ergo oppo
situm. Similiter aut et in alijs figuris que
cunqz conuersionem suscipiunt et per impos
sibile syllogismum

Hic ponit dnam syllemi per impossibile a conuersiuo
dōns q syls conuersiuus semp psupponit syllem factum
prius ex cuius cōclusionis opposito cum altera pmissaz
infirmitur alia pmissa in alio syllemo Sed syls per impos
sibile nō semp psupponit cōclusionem quam finaliter
vult ostendere pns esse syllogizata imo sumit opposituz
illius cōclusionis pro hypothēsi siue talis cōclusio fuerit
syllogizata siue nō cum altera ppōne manifeste va. Con
ueniūt vero in hoc q termini in vtrōqz se hnt simlter
est eadez suprio vtrōqz id est q i vtrōqz pnt sumi ijdē
emini qz vtrōqz sumit o ppositū p dōnis pns syllogi
sate vel syllogizade hnt est q sic syllogizati in pma fi
gura q omne b ē a p mediū qd est c hoc mō. Omne c est
a omne b est c ergo omne b est a tūc o ppositū p trariū vel
cōtradictoriū p dōnis sit nullū b est a vel aliqd b nō est
a. Et ex illo o pposito cū maiore pōris syllemi cōcludetur
o ppositū p trariū vel dīdictoriū minoris vt manifestū est ex
sup dictis. r buculsz est syls quersuz. si vltius pceda
tur sic p dō est flā ergo o ppositū p dōnis primi syllemi est
flā. r p nō p dō pncipalis va iam est syls p impossibi
le. r sic in scōa figura. Et vt planius istud fiat pnt poni
ēmi significatiui hoc mō sit p dō. pbāda ista pncipalis
negatiua qdaz hō nō est asinus tūc si ipa fuerit negatiua
ppter vū ridentem capiat et dīdictoria ista scz omnis
hō est asinus. cū vna alia irrefragabilē va. r syllogizet p
ipossibile sic. Omnis asinus est irrationalis omnis hō est asinus
ergo omnis hō est irrationalis. p dō est flā ergo oportet ali
quā pmissaz esse flām. r manifestum est q maior non est
flā ergo necario minor est flā. r p nō dīdictoria ipi est
va que est ista qdam hō nō est asinus. r hoc erat pbādū
Jam in istis eisdem emis possum syllogizare conuersiue
qz ex o pposito cōclusionis pmi syllemi cū altera pmissaz
syllogizat o ppositū alterius pmissae. Et hōdit p hūs sic
iam declaratū est in pma figura ita etiā p fieri in alijs
figuris ita q qdaz figure suscipiūt cōuersionem id est
syllem cōuersiuū ille etiā suscipiūt syllem p impossibile

Ergo alie qui dē ppōnes omnes ostendūt
per impossibile in omnibus figuris. Utis aut
predicativa in media et in tertia monstratur
in prima aut nō monstratur. Supponat em
a nō omni b aut nulli inesse. et assumat alia p
positō vnde cunqz siue omni a inesse c siue b
omni d. sic enim erit prima figura Si ergo
positum sit nō omni b inesse a nō fit syls quo
libz mō ppōne supra Si at a nulli si b qdez
d assumat syls quidē erit falsū. Nō ostendit
at ppositū naz si a b nulli b at omni d a nulli
d hoc autē sit impossibile. Falsum est igitur

nulli b inesse a sed nō si nulli falsuz omni ve
rum Si at c a assumat nō fit syllogismū nec
qū supponit nō omni b inesse a qre manifestū
quonia omni inesse nō ostendit in prima fi
gura per impossibile.

Hic p hūs psequit modū syllogizandi per impos
sibile in omnibus figuris. Et pmo in pma figura dicens
q oēs ppōnes siue omnia pblemata vltaz pncipalia af
firmatiua r negatiua ostendunt in omnibz figuris. ex
cepta sola vlt affirmatiua que nō syllogizat per impossi
bile in pma figura. Monstrat em talis bene in secun
da r tertia figuris sed nō in prima. Quā illa nō potest
ostendi in pma figura pbat sic qz si syllogizaret per im
possibile hoc esset vel sumēdo p tradictoriū vel p trariū sed
nullū illorū est dōm. Maior pbat qz assumptō cōtra
dictoria vel cōtrario aut nō fit syllogismū. aut si fit nō
est ad ppositum. Quā sic ostendit quia si in pma figura
reteat ostendi q omne b est a aut sub hypothēsi pponitur
eius p traria aut cōtradictoria. Si cōtradictoria non
erit syllogismū quia p tradictoria eius est pncipalis ne
gatiua. r illa nō potest esse pmissa in pma figura. Si
autem accipiat cōtraria hypothēsis cum aliquo vero cō
cludit ex hoc q illa cōtraria est falsa sed ex hoc non se
quit q ppositum siue intentum sit verum quia quibz
vnum contrariorum sit falsum tamen non oportet reli
quum esse verum quia cōtingit ambo cōtraria esse fal
sa in materia contingenti.

Alicui aut r nulli r nō omni ostendetur.
Supponat ei a nulli b inesse b aut sumptum
sit oī aut alicui c ergo necesse ē a nulli aut nō
omni inesse c. hō aut impossibile. Sic eivex r
manifestū quonia omni c inesse a qre si hō falsū
necesse est a alicui b inesse. Si aut ad a sumpta
tur altera ppō nō erit syllogismū neqz quā
do p trariū cōclusioni supponitur vt alicui nō
in esse manifestū ergo qm o ppositū supponēdū

Hic p hūs ostendit q oēs alie ppōnes ab vlt affirmatiua
monstrant p impossibile in pma figura. Et pmo ostendit
hoc d pncipali affirmatiua scōdo r vlt negatiua ibi (Rur
sum supponat) tertio pbat r pncipali negatiua ibi (Ad
ostendendū) Quarto infert correlarium r recapitulat
ibi (Manifestū est ergo) Quo ad pmi dicit q pncipa
lis affirmatiua q dicit alicui inesse syllogizat p ipossibile
in pma figura. Et hō sic ostendit qz sit ista pncipalis affirmatiua
pbāda aliqd b est a tūc supposita dīdictoria cū q est nulluz
b est a r accepta altera ppōne hō hō affirmatiue siue vlt
siue pncipaliter erit syls ad ppositū. Si sumat affirmati
ua erit syls vltis i scōdo mō pme sic arguēdo. Nullū b ē a
oē c est b. g n c ē a. h illa p dō ē flā. g aliq pmissaz nō mior
que dicit omne c est b. g maior que dicit nullū b est a sed
illa est cōtradictoria istius aliqd b est a igit pma ppositō
probāda est vera. Et omnino eodem modo dicendum ē
si arguat in eisdem terminis in serio ad pbandum illā
ppositionem tunc em minor erit pncipalis sicut signi
ficat littere illius dictionis serio. Et vt istud plane in
relligatur accipiantur termini significatiui hoc mō sit cō
clusio syllogizanda p impossibile ista qdaz homo est ir
rationalis accipiantur tunc et cōtradictoria cum aliqua

manifeste falsa hoc modo nullus homo est rationalis. omne animal rationale mortale est homo. igitur nullum animal rationale mortale est rationale. cetero ista est falsa. ergo aliquid premissarum non maior quod ibi predicatur definitum de definitioe ergo maior que est ista. nullus homo est rationalis et si illa est falsa tunc contradictoria eius est vera que fuit. propter pbanda siue syllogizanda. Et sicut in textu quod si ad a id est ad maiorem extremitatem sumitur alia propter supple quod affirmatia sicut iam factum est. vel si sumere succotraria pbande. propter omnis tunc non erit syllogismus in prima figura et ergo concludit probus quod si positum est supponendum id est predicto modo est accipiendum oppositum conclusio nis ut iam acceptum est

Rursum supponatur a alicui b inesse. sit autem sumptum c omni a. necesse est ergo c alicui b inesse. hoc autem sit impossibile quare falsum quod suppositum est. Si autem sic verum est a nulli b inesse. Similiter autem et si privativa sit supra a. c. Si autem ad b supra sit propter non erit syllogismus. Si ergo contrarium quod supponatur syllogismus quidem erit per impossibile non tamen ostenditur quod est positum. supponatur enim a et c sumptum sit omni a. ergo necesse est c omni b inesse. hoc autem impossibile quare falsum est omni b inesse a. sed non dum necesse est si non omni nulli inesse. Similiter autem et si ad b sumatur propter altera nam syllogismus quidem erit non tamen interimitur hypothetis. quare oppositum sumendum

Hic probus probat quod vltis negatia syllogizatur per impossibile in prima figura. et vult quod syllogizatur in duobus modis per me figure. darij scilicet et ferio. Et dimissis tamen non significatis prius positus in quibus probus istud demonstrat ponatur pro maiori capacitate termini significati. ut sit ista vltis syllogizanda ad impossibile. nullus homo est asinus. Tunc syllogizatur sic in darij sumendo pro minore per contradictorium predicere propter omnis hoc modo. Omnis asinus est quadrupes. omnis homo est asinus. ergo omnis homo est quadrupes. si illa est falsa. ergo aliqua premissarum non maior. ergo minor sed minor fuit suppositio siue hypothetis aduersarij veritatis ergo opposita eius est vera. que fuit nullus homo est asinus. Sed in ferio ista eadem. nullus homo est asinus syllogizatur sic. nullus asinus est rationalis. que est manifeste vera. quidam homo est asinus. que est opposita pelusionis. pbande. ergo quidam homo non est rationalis. si cetero est falsa. ergo aliqua premissarum non maior. ergo minor. si minor est opposita propter pbande. ergo propter illa fuit vera. Et sicut si ad b est supra. propter id est si subicitur sub b. cetero hypothetis ita quod sub ipso subsumat privativa siue negatiua propter nihil ostenditur syllogizatur. quod sic minor erit negatiua in prima figura quod esse non potest. Et sicut si sumat contrarium conclusionis pbande quod est vltis affirmatia sit bonus syllogismus ad impossibile. id est concludit. quod illa vltis affirmatiua sit falsa. sed ex hoc non sequitur quod eius contraria sit vera ergo necario sumendum est in ista probatione contradictorius sicut exemplariter reductum est

Ad ostendendum autem non omni b inesse

a supponendum omni inesse. nam si a omni b et c omni a. et c omni b. quare si hoc impossibile falsum quod suppositum est. Similiter autem si ad b sumatur altera propositio et si privativa sit a. c. similiter nam et sic fit syllogismus. Si autem ad b sit privativa nihil ostenditur

Hic ostendit probus quomodo in prima figura syllogizatur particularis negatia. dicitur quod particularis negatia syllogizatur per impossibile tam in affirmatio syllogismo quam negatiuo. est ut sit in tamen significatis particularis negatia ista. quidam homo non est asinus. tunc affirmatie syllogizatur sic. Omnis asinus est bestia. omnis homo est asinus. igitur omnis homo est bestia. cetero est falsa ergo aliqua premissarum non maior. ergo minor. sed minor est oppositum contradictorium particularis negatie. pbande. ergo particularis negatiua pbanda fuit vera. ista scilicet quidam homo non est asinus. Negatie vero est sic syllogizanda eadem particularis negatia. nullus asinus est risibilis. omnis homo est asinus ergo nullus homo est risibilis. cetero est falsa. ergo aliqua premissarum non maior. ergo minor. si minor est contradictoria prime pbande. propter particularis negatie. istius. quidam homo non est asinus. ergo illa fuit vera

Si autem non omni sed alicui supponatur inesse non ostenditur quoniam non omni sed quoniam nulli. Si enim a alicui b inesse c autem omni a. b alicui inesse c. si ergo hoc impossibile falsum est alicui b inesse a. quare verum nulli. hoc autem ostenso interimitur verum nam a alicui b quidem inerat. alicui vero non inerat

Hic probus dicit quod si recipiatur succotrarium particularis negatie. tunc non ostenditur ad impossibile particularis negatia. sed vltis negatia. quomodo autem hoc relect in telligi postea patebit in dubio

Amplius autem non per hypothetis accidit impossibile. falsa enim erit siquidem ex veris non est falsum syllogizare nunc autem est vera. In sit enim a alicui b. quare non supponendum alicui inesse sed omni

Hic probus dicit quod si recipiatur succotraria particularis negatie. illa forte est vera. eo quod succotraria sit vera et sic ex ipso vero assumpto non syllogizatur aliquid falsum. quod ex veris non syllogizatur nisi dum ut supra in secunda potestate dicitur

Sicut autem et si alicui b non inesse a ostenderim non est supponendum alicui idem sed omni aut enim idem est alicui non inesse et non omni inesse aut eadez vtriusque demonstratio

Hic vult quod eodez modo ostenditur ista. quod ad b non est a. sicut ista. non omne b est a. et hoc satis patet. quia iste due equivalent

Manifestum ergo quomodo non contrarium sed oppositum ponendum in omnibus syllogismis. sic enim necesse erit et anxioma pbabile. nam si de omni vel affirmatio vel negatio osteso quomodo

Secundus liber

nō negatio necesse ē affirmationē verā esse
Rursum si nō ponit veram esse affirmatio-
nē constat verā negatōem cōtrariū pō neu-
tro mō cōtingit ratū facere neq; cō necari-
um si nulli sūm omī verū neq; pbabile vt si
alterū sūm qm̄ alterū vez. Manifestū ergo
qm̄ in prima figura alie quidē pōnes omīs
ostendunt p impossibile vniuersalis autem
affirmatiua non ostenditur

Hic pbis infert corollarū tē q; syllogizādo aliquā
ppōnem ad impossibile sp recipiēda est cōtrariā r nō cō-
traria vel succōtraria q; syls ad impossibile fundatur
sup isto pncipio si affirmatio est falsa negatio est vera
et si negatio est falsa affirmatio est vera vt ex pmissis sa-
tis colligitur q; nisi capiatur cōtradiōriū cōclusionis
probāde nō syllogizatur rē ad impossibile quod sic pa-
tet q; si recipiatur cōtrariū pbāde pclusiois r syllogize-
tur q; illud sit sūm nō oportet reliquū cōtrariū eē verū
q; p traria sunt vel pnt eē sil falsa in materia cōtingētī
Si recipiatur succōtrariū illud forte simplr est verū q;
succōtraria pnt eē sil vera r sic ex illo succōtrario vero q;
alio vero coassupto nō syllogizatur nisi vez r p pns nō
syllogizabitur sic ad impossibile r tō dicit in lra nisi reci-
piatur p dōriū nō atigit pbare vel ratū facere qd̄ idē est
si recipitur p dōriū tūc rē syllogizatur ad impossibile r
erit anōmia pbabile id ē discursus vel argumētū pbā-
bile postea pcludit pncipalē psonem q; in pma figura
oia pblemata syllogizantur ad impossibile excepta vni-
uersali affirmatiua

In media autē figura r postrema r hoc
ondit ponat em̄ a nō omī b inesse sumptuz
sit at omī c inē a igit si b quidē nō omī c at
omī a nō omī b inerit c h at impossibile sit
em̄ maifestū qm̄ omī b inest c quare sūm est
qd̄ positū est vez ergo omī inesse

Ista est scda ps istī capli in q; docet syllogizare ad im-
possibile in scda figura r pmo vlem affirmatiua scdo
particularē affirmatiua tertio vlem negatiua. Quo
ad pnum docet syllogizare vlem affirmatiua dicens
sit vls affirmatiua in terminis significatiuis vt plāoz
sit pcessus ista ois bō est aial r capiatur cōtrariā ista
scz quidam bō nō est aial tūc syllogizatur sic in baroco
Dm̄e risibile est aial qd̄ bō nō est aial q; quidā bō nō ē
risibil pclo est flā igit aliq; pmissaz nō maior q; mior et
per cōsequēs p dōriū mioris va r illa fuit ppō pbāda

Si at p riu supponat syls qd̄ erit r im-
possibile nō tū onr qd̄ positū ē Si c a nulli
b a at oī c nulli b c h at impossibile qre sūm ē
nulli inē sed nō si h sūm omī vez

Hic pbs docet q; ad syllogizandū vlem affirmatiua
nō vtem sumere ei p riu in scda figura sicut nec in p riu
ex eadē cā q; dca ē sup q; p riu pōes pnt eē sil false

Qñ aut alicui b inē a ponat a nulli b inē
c aut omī insit necē est ergo c nulli b inē q;
resi h impossibile necē est a alicui b inesse

Hic docet syllogizare p riu affirmatiua ad im-
possibile quod sic ostenditur in terminis sit affirmatiua
syllogizāda ad impossibile ista qd̄ bō est aial tūc arguit
sic ad impossibile Null bō est aial oē sensitiū est animal igit
nullū sensitiū est bō pna ē tona in cesare h pclo est flā q;
aliq; pmissaz nō mior q; m aior h maior est dōriā cō-
clusionis pbāde q; pclo pbāda ē va ista qd̄ bō est aial

Si aut supponat alicui nō inē eadē erit
que in prima figura

Hic pbs p riu q; ex succōtrario si syllogizat p riu
affirmatiua ad impossibile ppō cāz sup dcaz i p riu figura

Rursum supponat a alicui b inē c at nulli
insit necē ē q; alicui b nō inē sed omī ierat
qre sūm qd̄ suppositū ē nulli ergo b inerit a

Hic docet syllogizare ad impossibile vlez negatiua in
scda figura. Exemplū est in terminis significatiuis sit vls
negatiua syllogizāda ista null bō est asin tūc syllogizat
sic ad impossibile nullū bipes ē asin qd̄ bō est asin q;
qd̄ bō nō est bipes pclo est flā q; aliq; pmissaz r nō ma-
ior q; mior h mior p dicit ppō pbāde ergo ppō pbāda ē
vera ista videlicet nullus homo est asinus

Qñ aut nō omī b inē a ponat em̄ oī in
eē c at nulli necē est igit c nulli b inē h autē
impossibile qre vez ē nō oī inē maifestū q;
qm̄ oēs syllogismi sūt p mediā figurā

Docet syllogizare p riu negatiua ad impossibile
in scda figura. Cui est q; sit ista ppō p riu negatiua
pbāda qd̄ bō nō est asin tūc syllogizat sic in cesare
nullū bipes est asin ois bō est asin igit null bō ē bi-
pes pclo est flā q; aliq; pmissaz r nō maior q; mior et per
cōsequēs p dōriū mioris est verū qd̄ fuit quidam bō nō
est asin r hoc erat pbāda. Concludit igit pbs q; ex
nec dicitis ps q; oēs syls sūt p scdam figurā scz q; ad
gna psonū hō cō omnia genera pclusionum syllogizan-
tur ad impossibile in scda figura

Si at r p vltimā ponat em̄ a alicui b nō
inē c at omī ergo a alicui c nō inē si ergo h
impossibile sūm alicui nō inē quare verum
omī inesse Si vero supponat nulli inē erit
quidem syllogism⁹ nō tamen ostendit qd̄ p
positū est. Si em̄ contrarium supponat eadē
dem erunt que in prioribus

Ista est tētia ps pncipal istī capli in qua docet pbs
syllogizare ad impossibile in tertia figura Et sibi dicit in
duas pres In pma docet facere syls ad impossibile in ter-
tia figura. In scda cōpat syls ad impossibile ad onsuuz
ibi (Differt autē) Quo ad p mū docet syllogizare omīa
gna psonū in tertia figura pmo vlem affirmatiua
Cui est exemplū in terminis significatiuis ista omīs bō ē
aial syllogizat sic ad impossibile in tertia figura in boar /
ro Quidā bō nō ē aial ois bō ē aial rōnale igit qd̄ bō a /
rōnale nō ē aial pclo ē flā maifeste q; aliq; pmissaz nō
mior ergo maior igitur cōtradiōriā maioris vera ē
per irrefragabilem p mī pncipij veritatem que fuit ista
omnis homo est animal r illa fuit probanda. Et sub /
dit si sumatur p riu vls affirmatiue scz vls negatiua

sylogizatur ad impossibile. s. non ostenditur quod propositum
ex eadem causa que dicta est in precedentibus

Sed ad ostendendum alicui inesse hic su-
meda hypothesis. nam si a nulli b. c. autem alicui
b. a. non omni c. si ergo hoc falsum. verum est a
alicui b inesse

Hic docet sylogizare particularem affirmatiuam ad im-
possibile in tertia figura. et sit ista quidam b. est aial. que
sylogizatur sic in ferison. nullus b. est aial. quidam b. est sen-
sitiu. igitur quidam b. est aial. prolo est falsa et non
minor. igitur maior. igitur per ad coram maioris est vera. et illa est
ista particularis. quidam b. est aial. igitur patet propositum

Quoniam autem nulli b inest a. supponat alicui b
inesse. sumptum sit autem et commi b inesse. igitur necesse
est a alicui c inesse. sed nulli inerat. quare falsum
est alicui b inesse a. Si vero supponat omni
ni b inesse a. non ostendit propositum

Hic docet sylogizare vlem negatiuam in tertia figu-
ra in difamio. hoc modo. Quidam b. est asin. ois b. est bi-
pes. igitur quidam b. bipes est asin. prolo est falsa. igitur aliq. pmissi-
saz non minor. igitur per ad coram maioris est vera. istud
videlicet nullus b. est asin. quod fuit. pbandum. Et subdit si su-
mat per rariu vltis negatiue non ostendit propositum ex causa
dicta circa primam et secundam figuras

Sed ad ab non omni inesse. hec eadem su-
meda hypothesis. Nam si a omni b. et commi b. a
inesse alicui c. hoc autem non fuit. quare falsum est
omni inesse. Si autem sic verum est non omni. Si autem
supponat alicui inesse. eadem erit quer in his
que dicta sunt prius

Docet sylogizare ad impossibile particularem negatiuam
in tertia figura. et sit ista quidam b. non est asin. quod sylogi-
zatur sic ad impossibile in darapti. Omnis b. est asinus.
omnis b. est bipes. igitur quidam bipes est asin. conclusio est
falsa. ergo aliq. pmissi. non minor. igitur per ad coram maioris est vera. Et
subdit quod non debet recipi succedentaria particularis negatiue
propter causam dictam in alijs figuris

Manifestum ergo quoniam in omnibus pro impossi-
bile syllogismus oppositum sumendum. Nam autem et quoniam
in media figura ostendit quodammodo af-
firmatiua vniuersalis et in postrema

Inferat duo correlaria ex per ad coram. Primum quod sylogizan-
do pro impossibile si sumeda est per ad coram conclusio pban-
te. et non per raria vel succedentaria. s. quod vltis affirmatiua sylo-
gizatur quodammodo in secunda figura et in tertia per quod pro impos-
sibile sylogizatur ipsa in his duabus figuris. s. ostendit non
posset sylogizari nisi in primo modo prime figure quod
est manifestum

Differt autem quod ad impossibile demonstratio
ab ostensiua. in eo quod ponat quod vult interimere
re deducens ad indubitabile falsum. ostensiua autem
incipit ab indubitabilibus processibus propositibus. verum

In ista parte probatur per syllogismum ad impossibile ad ostensi-
uum. Et primo per tres diuersas. scilicet per tres diuersas ibi (Differt
autem nihil) Quatuor ad primam probatur ponit tres diuersas in
syllogismum ad impossibile et ostensiuum. Et prima est ista. quod syllogismus ad
impossibile ponit per vnam premissam illud quod vult interimere
re et assumpto vero reducit ad indubitabile falsum. id est ad
manifeste falsum. ut patet ex diuersis. Sed syllogismus ostensiuus inci-
pit ab indubitabilibus veris et hoc infra in posteriorum
patebit vbi hoc probatur manifeste

Sumunt ergo utrumque propositum duas et in
dubitabiles. sed hec quod dicitur ex quod dicitur fit syllogismus
illa pro vna quidem habet altera pro per ad coram
conclusionis et huic quidem non necesse est notari
esse per ad coram. nec per ad coram opinari quoniam est aut non est
illic pro necesse est quoniam non est

Secunda diuersa est ista quod utrumque syllogismus scilicet ostensiuus et ad im-
possibile ponit utrumque premissam tamque indubitabile. Sed
ostensiuus capit abas indubitabiles simpliciter. Syllogismus autem ad im-
possibile sumit per vnam premissam per ad coram conclusionis pbande
prima per b. per ad coram lib. posteriorum. Sed secunda per ad coram patuit ex
ista diuersa. Tertia diuersa ponit ibi (Et b. quod dicitur) Et est ista quod in
syllogismo ostensiuo non oportet per ad coram esse nota per ad coram. nec oportet
et ea opinari quod est aut non est id est opinari esse verum
vel falsum. Sed in syllogismo ad impossibile necesse est per ad coram opi-
nari quod non est id est opinari per ad coram esse falsum quia
alias non posset fieri reductio ad impossibile.

Differt autem nihil affirmatiua vel negati-
ua esse per ad coram. sed sicut se habet in utrisque. omne
quod ostendit per ad coram impossibile monstrat
bit et quod pro impossibile ostendit per eosdem termi-
nos. Nam quoniam pro impossibile syllogismus fit in prima
figura quod verum est in media erit aut post re-
ma. priuatiuum quidem in media. per ad coram
aut in postrema. Quoniam autem in media fit syllogismus
quod verum est in prima erit in omnibus propositibus.
quando pro in postrema est syllogismus quod verum est
erit in prima et media affirmatiua quidem in
prima priuatiua autem in media

Hic probatur syllogismum ad impossibile et ostensiuum per
nes per ad coram. et primo proponit illa per ad coram. secur-
te. probat ea in singulis figuris ibi (Sit enim ostensiuum) Quia
tunc ad primam dicit quod syllogismus ostensiuus et syllogismus ad impossibile
conueniunt in hoc quod quod dicitur per ad coram. sive affirmati-
ue sive negatiue hoc etiam per ad coram per reliquum. et per eosdem
terminos. et hoc declaratur sic. quod quod sylogizatur pro impossi-
bile in prima figura. hoc sylogizatur ostensiuum in secunda si est ne-
gatiuum et sylogizatur in tertia si est affirmatiuum. Si autem
aliquid sylogizatur pro impossibile in secunda. hoc sylogizatur
ostensiuum in prima. quatuor ad coram ad omnes propositum hoc est quatuor ad coram ad omnia
genera conclusionum. Si autem sylogizatur aliquid pro impossibile in
tertia figura hoc sylogizatur ostensiuum in prima si est affir-
matiuum. et in secunda si est negatiuum.

Sit enim ostensiuum a nulli. aut non omni b
per primam figuram ergo hypothesis quidem
erat alicui b inesse a. c. aut sumebatur a qui

Secūdus liber

dem inesse omni-b aut nulli sic em̄ fiebat syllogismus et per impossibile hoc aut media figura si ca quidē omni-b aut nulli inest manifestum est qm̄ nulli b inest a-

Probat qd̄ p̄posuit primo in prima sc̄da in sc̄da ibi- (Rursus in media) tertio in tertia ibi- (Rursus in tertia) Quātū ad p̄mū dicit sic q̄ si v̄lis negatia syllogizata fuerit p̄ impossibile in p̄ma figura t̄c̄ ip̄a eadē syllogizata oñsiue in sc̄da figura. v̄bigrā ista nulli b̄ est asinus? syllogizat sic ad ip̄osibile in darij-ois asinus? est q̄drupes- quidā h̄o est asinus? igit̄ qd̄ā h̄o est q̄drupes- p̄clo est flā- ḡ aliq̄ p̄missaz sc̄z nō maior ḡ minor et p̄ p̄ns̄ opposita minoris q̄ fuit pb̄ada ē vera ista sc̄z nulli b̄ est asinus? et idō eadē in eisdē terminis sic syllogizat in camestres oñsiue- Omnis asinus? est q̄drupes- nulli homo est quadrupes- igit̄ nullus homo est asinus-

Siliter aut̄ et si a nō omni b ostēsum sit inesse nā hypotesis quidē est omni b inec̄ a- c̄ at̄ assumebat a quidē omni inec̄- b̄ h̄o nō omni c- et si priuatiua qdē sit sumpra a c̄ similiter et sic fit media figura

Hic p̄hs̄ oñt̄ idē de p̄culari negatia volēs q̄ si ip̄a syllogizat p̄ impossibile in p̄ma figura- etiā syllogizat ostēsiue in sc̄da figura- v̄bigrā ista qd̄ā h̄o nō est asinus? syllogizat sic a i impossibile in barbara- ois asinus? est irrōnal- ois h̄o est asinus? h̄o is h̄o est irrōnal- p̄clo est flā- ḡ aliq̄ p̄missaz- nō maior ḡ minor- igit̄ p̄d̄cōriā minoris est v̄p̄ istō videlicet qd̄ā h̄o nō est asinus? qd̄ fuit pb̄andū si ista cadē qd̄ā h̄o nō est asinus? syllogizat oñsiue p̄ eosdē terminos in baroco sic- ois asinus? est irrōnal- quidā h̄o nō est irrōnal- igitur quidam homo non est asinus-

Rursus sit oñsiuz alicui b inec̄ a- ḡ hypotesis qdē nulli d̄ inec̄- a- b̄ at̄ sumebat oī c̄ inec̄- et a omni v̄l alicui c- sic em̄ erit ip̄osibile- hec aut̄ in postrema figura- si a et b omni c- et mai festū est ex his qm̄ necē est a alicui b inec̄- si- militer at̄ et si sumat alicui c inec̄ a vel b-

Hic p̄hs̄ oñt̄ idē de p̄culari affirmatia q̄ sic syllogizat ad ip̄osibile in p̄ma figura- nullus h̄o est aial- omne risibile est h̄o- igit̄ nullū risibile est animal- p̄clo est flā- ḡ aliq̄ p̄missaz nō minor ḡ maior igit̄ p̄d̄cōriā maioris ē va et illa est p̄cularis affirmatia ista- qd̄ā h̄o est aial- Et hec eadē syllogizatur oñsiue in tertia figura in disamis sic qd̄ā risibile est aial- et risibile est h̄o- ḡ quidā h̄o ē aial- p̄zigitur v̄itas p̄d̄cōr̄ de p̄ma figura- sc̄z q̄ ois p̄p̄o que syllogizatur ad ip̄osibile in p̄ma figura illa syllogizatur oñsiue in sc̄da et tertia- videlicet negatiue in sc̄da- et affirmatiue in tertia- et idō nō pb̄atur hic aliqd̄ de v̄li affirmatiua- q̄ illa nō p̄t̄ syllogizari ad impossibile in prima figura vt̄ supra dictum fuit-

Rursus in media figura oñsiuz sit a omni b inesse- ergo hypotesis qdē fuit nō omni b inesse a- sumptū est at̄ a omni c- et c oī b- sic em̄ erit ip̄osibile- hic autē prima figura- ergo si a omni c- et c omni b

Hic declarat p̄clusionē illā in sc̄da figura- et p̄mo de v̄li affirmatiua- Cuius est exemplū sic ista in terminis signi-

ficatis- omnis homo est aial- Et syllogizatur ad ip̄osibile sic in sc̄da figura- omne risibile est aial- quidam h̄o nō est aial- igitur qd̄am h̄o nō est risibilis- p̄clo est flā- ḡ aliq̄ p̄missaz nō maior ḡ minor- et p̄ p̄ns̄ p̄d̄cōriā minoris est vera- ista videlicet- ois h̄o est aial- et hec eadē oñsiue syllogizatur sic in p̄ma figura et p̄ eosdē terminos- omne risibile est aial- omnis h̄o est risibilis- igit̄ ois h̄o est aial-

Siliter aut̄ et si alicui oñsum sit inec̄- naz hypotesis quidē fuit nulli b inesse a- sumptū est aut̄ a omni c- et c alicui b

Declarat p̄hs̄ idē de p̄culari affirmatia et sic ista- quidā h̄o est aial- q̄ syllogizatur p̄ ip̄osibile in sc̄da figura- sic in camestres- Omne risibile est animal- nulli h̄o est animal- igit̄ nulli h̄o est risibilis- p̄clo est flā- ḡ aliq̄ p̄missaz- nō maior ḡ minor igitur p̄d̄cōriā minoris est vera- ista videlicet qd̄ā homo est aial- et hec eadē syllogizatur oñsiue sic in darij- omne risibile est aial- qd̄ā h̄o est risibilis- igitur h̄o est aial-

Si aut̄ priuatiu sit syllogizatur hypotesis qdēz a alicui b sumptū est aut̄ a nulli c- et c omni b quare fit prima figura

Declarat p̄hs̄ idē de v̄li et p̄culari negatiua- et sic v̄lis negatiua ista- Nullus homo est asinus? illa syllogizatur sic p̄ impossibile in festino- nullū rationale est asinus? quidam homo est asinus- ergo quidā homo nō est rationalis- p̄clusio est falsa ergo aliqua p̄missarum- et nō maior- ḡ minor igitur o p̄posita minoris est vera- ista videlicet nullus homo est asinus- et hec eadē syllogizatur ostēsiue sic in celaret- Nullū rationale est asinus- omnis homo est rationalis- ergo nullus homo est asinus

Et si nō v̄lis sit syllogismus? sed a alicui b ostēsum sit nō inec̄ silr- Hā hypotesis omni b inest a- sumptū est at̄ a nulli c- et c alicui b- sic enim prima figura

Declarat idē de p̄culari negatia- Cuius est exemplū sic ista p̄cularis negatia- quidā homo nō est asinus? illa syllogizatur sic in camestres- Omnis homo est asinus? nullum risibile est asinus? igitur nullū risibile est homo- conclusio est falsa- ergo aliq̄ p̄missaz- nō minor ḡ maior- et per cōsequēs p̄tradictoria maioris est vera- videlicet quidā homo nō est asinus- et hec eadē syllogizatur ostēsiue in ferio sic- nullum risibile est asinus- quidā homo est risibilis- igitur quidam homo nō est asinus

Rursus in tertia figura oñsum sit a omni b inec̄ b- ḡ hypotesis quidē fuit nō omni b inec̄ a- sumptū ē at̄ c oī b- et a omni c- sic em̄ erit ip̄osibile- hic aut̄ prima figura

Hic docet idē in tertia- Et p̄mo de v̄li affirmatiua- Cuius est exemplū sic ista- omnis homo est aial- que syllogizatur p̄ impossibile in tocardo- sic quidā homo nō est animal- omnis homo est risibilis- igitur qd̄ā risibile nō est aial- p̄clusio est falsa- ḡ aliq̄ p̄missaz- nō minor ḡ maior- h̄o maior fuit o p̄posita p̄tradictorie propositioni- pb̄a de ergo illa fuit vera- Et hec eadē syllogizatur oñsiue sic in barbara- Omne risibile est animal- omnis homo est risibilis- ergo omnis homo est animal

Similiter at̄ et si i aliquo sit demonstratio nam hypotesis quidē nulli b inec̄ a- sumptū est at̄ c alicui b et a omni c-

Hic declarat idem te particulari affirmatiua. vt sic ista quidam homo est aial. que sic syllogizatur per impossibile in ferison. Nullus homo est aial. quidam homo est sensitiuus. igitur quiddam sensitiuus no est aial. conclusio est falsa. ergo aliqua pmissa. no minor. ergo maior. si maior est opposita peradictorie ppositio. pbade. ergo illa est vera que dicit. quidam homo est aial. et hec eadem syllogizatur ostensue sic in darij. Omne sensitiuum est aial. quidam homo est sensitiuus. igitur quidam homo est aial

Si autem priuatiuus sit syllogismus. hypotesis quidem a alicui b inesse. sumptum est autem c. a quidez nulli. a. b autem omni. hic autem media figura

Hic pbus declarat idem te vti priuatiua. cui est ex. sic ista. nullus homo est asinus que sic syllogizatur p impossibile in datisi. Omnis homo est rationalis. quidaz homo est asinus. igitur quidam asinus est rationalis. conclusio est falsa. ergo aliqua pmissarum. non maior ergo minor. si minor est opposita contradictorie ppositio ni pbande. igitur ppositio pbanda que est ista. nullus homo est asinus est vera. Et hec eadem syllogizat sic on siue in cesare. Nullus asinus est rationalis. omnis homo est rationalis. igitur nullus homo est asinus

Similiter autem et si non vniuersaliter sit demonstratio. nam hypotesis quidez erit nulli b inesse a. sumptum est autem c alicui b et a omni c. Si autem priuatiu sit syllogism hypotesis quidem a alicui b inesse. sumptus est autem c. a quidem nulli. b autem alicui. hec autem media figura

Hic pbus declarat idem te particulari negatiua que pe esse ista. quidam homo non est asinus. que syllogizatur per impossibile in darapti sic. Omnis ho est asinus. omnis homo est risibilis. igitur quiddam risibile est asinus. conclusio est fla. ergo aliqua pmissa. no mior. si maior. igitur pdictoria maioris est vera. ista vitz. quidam ho non est asinus. Et hec eadem syllogizatur ostensue in festi. no sic. Nullus asinus est risibilis. quidaz homo est risibilis. igitur quidam homo no est asinus

Manifestum ergo quoniam per eosdem terminos et per impossibile et ostensue est demonstrare vnamquamqz propositionem. Similiter autem erit. et cum ostensui sint syllogismi. et ad impossibile deducere. sumptis terminis. quando opposita propositio conclusioni sumpta fuerit. nam fiunt syllogismi ijdem his qui st per pueruone. quare stati habemus figuras per quas vnumquodqz erit. Palam ergo quoniam omnis propositio ostenditur per vtrosqz modos per impossibile et onsiue. et no contingit separari alterum

Concludit pbus ex pmissis. q omnis ppo que syllogizatur p impossibile per quoscunqz terminos. syllogizat etia onsiue p eosdem terminos. et si aliqs est syls ostensiuus in dibuscunqz terminis in eisdem sit syls per impossibile. Concludit igit pbus q ex pmissis manifestu est. q omnis ppo syllogizatur fm vtrosqz modos. scz p impossibile. et

ostensue sic q no contigit separari alteru. id est no contigit aliqua pponem syllogizari vno istorum modoz. scz per impossibile. vel ostensue. qm contingat eadem ppoez syllogizari alio mo semp. sicut manifestu est ex iam dictis

Circa textum expositu fut dubia.

Primum est An syls ad impossibile distinctus sit a sylsino couersiuo Solutio Alberti. Q sic qz differit quinqz differentijs Prima est. quia syls couersiuus fit necario ex oposito ppylogizato ipsius hypotesis in qm accipit opositu ppois actu coduse. siue syllogizate. Syls vero ad impossibile no te necitate fit ex ppylogizato oposito hypotesis. si sufficit sibi codusio syllogizata Secda differentia est. q syls couersiuus fit supponedo tam contrarium qz pdictorum hypotesis. Syls autem per impossibile fit supponedo cotrarium hypotesis Tertia est. syls couersiuus ostendit pnam prioris sylsini tm. syls aut p impossibile ostendit intentum siue codonem ex impossibili coduso. quod impossibile virtute pmi pncipij ostendit ppositum esse verum Quarta differentia est. illud supponitur in syllogismo couersiuo cuius opositu codudatur in sylsino ad impossibile et eotra. illud supponitur in sylsino ad impossibile cui opositum codudatur in sylsino couersiuo Quira est syls couersiuus supponit in differetere vni. vel sibi. et codudit etiam in driter verum vel sibi Syllogismus vero ad impossibile supponit pro hypotesi semper falsum. et concludit falsum

Secundum dubiu est.

Ad quid est vtilis syls ad impossibile Solo Albi pmo est vtilis remostratozi in qtu disputat. cuz aduersario vritatis pteruo qui negat pncipia. talem em non possumus conuicere ostensue. pbando pncipia. qz non habet pda. oz igitur ex effectibus et posterioribus tuc pce tere. et ex dato a pteruo rite ad incoeniens educere. et ab illo redire ad intentu. Et tunc em remostratozi omni spe remostratozi et onsiouis. et p pns vtilis syls ad impossibile. qui est queda spes remostratozi qua pncipue vtilis ptra cauillatoze negate pncipia. sicut pty in qrtio pme pbie Est scdo vtilis dialectico in qtu obuiatu est. p cu em obuiat pteruo rite. et pncipue fm q ducit ad manifeste sibi. et si no ducat ad manifeste sibi pteruo resistere. dicit q no sit sibi qd pro sio codusu est. et ppter hoc de pbis octauo topicoz. q no multu e vtile dialectico vti syls ad impossibile. Omnis at pbus vtilis syls in remostratione suoz pncipioz cotra cauillantem ea

Tertium dubium est

An syls ad impossibile sit bn definit in textu Et vi q no qz syls circularis et puerhu definiti st p suos ac t q st puertere et circularitoez facere. si syls ad impossibile no est illo mo definit. igitur tcl. Scdo no est possibile aliqua delone syllogizare p impossibile. igitur incoeniens est definiti. Ans pbat. qz potissima delo est vtilis affirmatiua si illa no pt p impossibile syllogizari vt pbus dcm est. igitur nec alie Solo sic qz ex vno vo et alio sio inferit delo. ne manifeste flaz. ex cui itere ptoe necario intimit hypotesis fla. pterui rntis. Snt at tli sylsino qtuoz. pcelluave sup in pmo et dcm sunt. Primus est q ex p dcoio delonis de pbade cu vno manifeste vo. inferit delone manifeste flaz. et q ad illu pcellu bz tm tres terminos. et appellatur syllogismus Alij vo tres sunt enthymematici. quorum primus est cum sic arguitur conclusio est fla ergo aliq

Secūdus liber

premissarum. Secūdus p̄cessus cū sb̄ditur nō maior ergo minor vel eōtra. Tertius sed maior est falsa ergo e' cōtradictoria est vera. Quartus sed illa fuit p̄p̄o p̄ban/ da ergo illa fuit vera. Et si cōsideret quod ad om̄s istos p̄cessus tūc nō est vn' syls. Ad obiecta in opposituz.

Ad p̄mū est dōm fm dīm Albertū q' nō est simile te syllo circulari et cōuersiue ex vna. et per impossibile p̄ib' ex altera. Quia illi duo syls requirunt ante se p̄fectū syllogisimū factū in figura et mō cui' sb̄nā fm se manifestā ū est. s' oportet sb̄stantias eorū ex p̄p̄ijs suis accib' cognoscere. et ideo hoc mō definitur Syllogisim' aut ad impossibile nō exigit an' se factū syls. et ideo fm seipm in sb̄stantia sua cognoscibilis est et refimbilis. et ideo nō p̄ actuz sed fm sb̄stantiā suam notificat. Ad scdm est dōm q' licet vltis affirmatiua p̄pter cām tacitam in textu non potest syllogizari in p̄ma figura p̄pter cām p̄us deām. q' scz. et p̄tradictoria nō p̄t sumi pro hypotesi in p̄ma figura tū tene syllogizat in alijs figuris. scōa scz et tertia.

Quartum dubiū est. Vtz

fit idem syllogizare p̄ impossibile et p̄bare per impossibile. Solo. Nō omnino. q' cōclusio d' syllogizari per impossibile que infer' ex vna manifeste falsa siue impossibili. et vna manifeste vera. sed p̄clo vltima q' finalr interi/ mitur d' p̄bari p̄ impossibile. et p̄cipue cōtradictoria illi us hypotesis false. q' illa est p̄ncipale intēta.

Quintum dubiū est.

Quare in syllo p̄uersiue p̄t indirr̄ sumi d̄riū vel p̄tradictoriū. s' in syllo ad impossibile tū sumi d' d̄cōrium.

Solo. Alberti. q' syls p̄uersiue ordinat' ad ostendē dū bonitate d̄ne. et fundat se in illo p̄ncipio. s' restructio cōsequēte restruct' an̄s. r̄chccārio an̄s sequit' ad an̄s. et q' hoc p̄bat t'ā d̄rio q' d̄cōrio. eo q' nec d̄ria nec d̄cōria s' stare p̄nt. id indirr̄ vtrūq' sumit. S' syls ad impossibile nō p̄bat p̄nam s' p̄clonē intēta. et id oz q' interempto vno sequit' reliquū eē ver. qd nō p̄t seq' nisi sum/ pro d̄cōrio. q' nō est o p̄p̄o diuidēs ver. et falsum nisi cōtradictoria. eo q' p̄trarie p̄nt esse simul vero. Sed forte diceres supra dōm est in textu. q' p̄ aduersariū supponitur quādoq' cōtrariū p̄ hypotesim in syllo ad impossibile. sicut in p̄uersiue igi' nō videt' valere solutio. Ad hoc respōdet Albert' q' bñ cōcludit' aliqd impossibile quam eo supponit. sed per hoc nō necario cōcludit' intētum. q' quīs in quadā materia sicut in materia naturali nec sint simul vera nec simul falsa. tamē forma arguēdi non valet si vnū p̄trarioz est s' q' reliquū. p̄pter hoc sit vr̄. s' solū tenet hoc in oppositis s' cōtradictionē.

Sextum dubiū est.

An aliquo mō vltis affirmatiua p̄t ondi in p̄ma figura.

Et videt' q' sic. q' p̄his in textu dicit q' syls ad impossibile est similis syllogisimo p̄uersiue sed vltis affirmatiua p̄t syllogizari cōuersiue. et etiā ad impossibile. Solo nō vt reductū fuit in textu. Ad obiecta in oppositū est dōm. q' si temōstrat' vltis affirmatiua in p̄ma figura vt dōm fuit. syls cōuersiue ille nō erit in p̄ma figura s' in alijs. et ita etiā dōm est te syllogisimo ad impossibile. Si enī videat' mōstrari vltis affirmatiua p̄ impossibile oportet q' syllogisim' cōcludens falsum fiat p̄ aliam figurā a p̄ma. et ita in hoc sunt istes syllogisim' p̄uersiuis et

syllogisimus per impossibile semp tamē syllogisim'. d'cludens vltis affirmatiua fit in p̄ma figura q' in alijs nō potest d'cludi vel affirmatiue vel vniuersaliter.

Septimum dubiū est:

Propter qd est necario syllogisimus ad impossibile cum tamē nō p̄cedat ex p̄syllogizato. s' ex hypotesi falsa data a respōdente. Solo. Alberti. q' oportet ridētem te/ duci ad manifestū in cōueniēs. et q' quedā fm rem manifeste falsa nobis aliqui sunt inmanifesta et ignota. qd patet p̄ hoc q' cauillatoz etiā negat aliqui p̄ncipia. supponēs opposito p̄ncipioz. s' oportet itez ad mai' in cōueniēs aliqd reducere. sed vto esset si ita positū esset falsum sicut in re est.

In qua aut figura est oppositis p̄p̄onib' syllogizare. et in qua nō est. sic erit manifestū. Dico aut oppositas esse p̄p̄onēs fm locutionem qdem quattuor. vt om̄i nulli. om̄i et nō om̄i. et alicui nulli et alicui et alicui nō inesse. fm veritate aut tres. nā alicui et alicui nō fm locutionem opponunt solum. harum autem contrarias quidē vniuersales. vt om̄i nulli inesse vt omnem disciplinam esse studio sam. nullā eē studio sam. alias p̄o oppositas.

Istud est sextū caplm hui' tractatus in quo philo/ soph' agit te sexta potestate syllogisimoz q' est ex oppositis syllogizare. Et potest diuidi in quattuor p̄tes. in tribus p̄mis p̄ibus vocet' ex oppositis syllogizare in tribus figuris. In quarta ponit qdam notabilia ibi. (Dz aut scire) Quantū ad p̄mū p̄mittit p̄mo intētū dicens q' post hoc dōm est in q' figura cōrigit' syllogizare ex oppositis p̄p̄onibus. eo q' nūc determinatū est te syllogisim' ex quib' p̄t ex nō oppositis. s' ex cōpossibilib' p̄p̄onib' syllogizare. hoc aut qualiter et ex qualib' et in qua figura fit ac h̄mōi syls erit sic manifestū vt statim dicit'. Dicitur aut opposite p̄p̄onēs alie qdem tales fm rem alie s' locutionē. Scdm rem opposite sunt que a se inuicēs remouent' ita q' simul stare nō possunt. Scdm locutionē aut dicitur opposite q' quīs fm rem simul esse possunt. tamē in sermone differūt p̄ affirmatōem et negatōem. et hoc mō loquēdo sunt quattuor: mōi oppositionum. sicut om̄i inesse et nulli inesse q' opponunt' vt cōtrarie p̄p̄onēs. et om̄i inesse et nō om̄i inesse que opponunt' vt cōtradictoria. Et fm locutionē in mō significandi differt ab illa alicui inesse et nulli inesse quīs fm rem et eq'pollenti am ad idem referatur genus oppositionis. Quartū genus oppositionis fm locutionem est alicui inesse et alicui nō inesse qd genus vocatur succōtrarietas quod fm rem tamen non est oppositionis genus. quia succōtraria stant simul inesse et veritate. Cōtraria aut que sunt simul falsa in nullo stāt simul. quia in falso simul eē est in nullo simul esse quia falsum non ens est. Et sic s' veritatem si modus locutionis referatur ad rem tria sunt genera oppositarum p̄positionum que simul stare non possunt. nam alicui inesse et alicui nō inesse cum sint succōtraria et simul in vero. et inesse stare possunt fm mōi dūm loquēdi q' p̄positio affirmatiua opponit' in mōi loquēdi p̄positioni negatiue solum. et non fm rem.

sunt opposite. Nam aut oppositum trium illas que sunt
ate vles et opponitur per affirmationem et negationem
dicimus esse contrarias. eo quod matialem hnt opponem
sicutcum dicimus vliter affirmado omnes disciplinam
esse studiosam. r vliter negado nullam disciplinam esse
studiosam. Alias autem duas oppositones que forma
les sunt dicimus esse simplr tales. id est pdictorie oppo
sitas. vt omni et non omni. et alicui et nulli. sic igitur satis
dcm est re oppone. pponum impossibilem ex quib?
fit syllogismus

Ergo qde i pma figura no ex oppoitis
sylls. nec affirmatiu. nec negatiu. Affirma
tiu? qde qm oz affirmatiu e. ppos. oppo
te at affirmatio et negato. priuariu? at no sic
qm opposite qde ide de eode pdicat et negat
In pma at mediu no dz de vtrisq. sz de alio
aliud qde negat. ide at de alio predicatur. he
autem non opponuntur

Hic phis ostendit quo sylls oppositus fit in figuris
ddns. q in pma figura no potest fieri sylls ex oppositis
qd sic onditur. qz nec affirmatiu. nec negatiu. igitur
nullus. Ans. pbatur pmo re affirmatiu. qz in syllo affir
matio oportz abas pmissas esse affirmatiu. qz si aliq
pmissaz fuerit negatiu codo etiā erit negatiu. sz ppos.
opposite fm omes modū opponis pdeeminarū stl oppo
sice. vt affirmato et negato. qz vna oppositaz semp tetet
esse affirmatiu et alia negatiu. r ex talib? no pt fieri sylls
affirmatiu. nec etiā sylls negatiu? ex o ppositis pt fieri
in pma figura. qz si talis ibi fieret oporteret qd esset ides
stetū in maiore et minore. et similit idem pdicatur. eo q
pposnes opposite tetet pncipare vtroq. emio. sz in pma
figura qd est sbatū in pma. pposne est pdicatu in scda. et b
alio mo in syllis affirmatis et negatis. igit in prima
figura no est ex oppositis sylls

In media at figura. r ex oppoite. et ex cō
trarijs cōtigit fieri syllog. Sic em bonū qd i
quo a. disciplina at i quo b et c. Si ergo oēs
disciplinā studiosā supsit. r nullā. a iē oi b. r
nulli c. qre b nulli c nulla g disciplina disciplina
ē. siliter at et si oēm disciplinaz sumēs studio
sā. medicinā no studiosā supserit. Nā a b q
de omi. c at nulli. quare quedā disciplina no
est disciplina. Et si a c quidem omi. b autēz
nulli. est autē b qdem disciplina. c autē medici
na. a fo opinio. nullā fo disciplinā opinio /
nem sumēs. supsit quāda disciplina opinio /
nem esse. differt at a priori in terminis querti
nā prius qde ad b. nūc at ad c affirmatiu

Ista est scda ps pncipalis istius capituli. in q docet
syllogizare ex oppositis in scda figura. ddns q in scda
figura rigit syllogizare ex oppositis pdictorie et ptrarie
Et p hoc pmo ondi in scdo mo scde figure i camestres
qz in illo magis est maifestū. Sic em bonū siue studiofū
in quo est a. disciplina at in quo b est et c. qz in syllo ex
oppositis oz vni emini bis sumi fm rōnez. sz g aliquis
sic arguat. Omnis disciplina ē studiosa. et nulla disciplina
ē studiosa. ergo nulla disciplina ē disciplina. sylls est ex op
positis. Et istud ide ondit in oppoitis p accis siue psecu

tie. Et eode mo fit syllog in eode mo scdo si in maiori ali
qs dixerit. omnis disciplina ē studiosa. et in minori dixerit
medicina ē disciplina no studiosa. In tali em dispoē emi
noz. a inē omi b. ita q omi b ē a. qz omnis disciplina ē stu
diosa. ide at. a nulli inerit c. qz nulla medicina ē studiosa
cū tū sit disciplina. id seqt nulla medicinaz eē disciplinam
formaf em hoc mo syllo. Omnis disciplina ē studiosa. nul
la medicina ē studiosa. g nulla medicina ē disciplina. Ex b
at p qrtū modū pme seqt q cū aliqua disciplina sit medi
cina. q aliq disciplina no ē disciplina. Hoc at mo ondit
et q syllogizat ex oppoitis in pmo scde. r b in ptrarijs
fm accis ondit sic. Si accipiamus. a inē omi c. in mi
nore. r ides. a nulli b inē in maiori. ppoē. r sit scur pus
pōitū est b disciplina. c at medicina. a fo opinio. ruc argu
itur sic. nulla disciplina est opinio. ois medicina est opinio. g
nulla medicina est disciplina. r cū aliq medcia sit discipli
na. seqtur q aliq disciplina no sit disciplina. Sic at mod?
differt a pmo in quersioe eminoz ad oppoitas. qurates
q pmo habuit minore negatiuaz et maiore affirmatiuam
iste vo euerfo mioēbz affirmatiuaz r maiore negatiuaz

Et si sit no vlis alia ppo. sp em silr mediy
um e qd ab alto qde affirmatiu. ab alto qde
dicat negatiu. q re rigit p opposita. cludi n
tū sp. nec oino. sz q sic se hnt q sūt i medio.
vt eadē sint. vel totū ad pte. aliter at ipossi
bile. n ei est pposvllō. nez. rrie nez oppoite

Hic phis docet syllogizare ex oppoitis in scda figura
ddns q eodemō ex oppoitis fit sylls in pticularibus. qm
no stl ate. pposnes vles. sz alia pticularis. ruc em arguitur
ex pdictorie oppoitis. fōitū vlt psecutie. vt pus. qz me
dz in vna vliter et in alia pticularitē re eadē extremitate
Ex pmi ē in festino. nulla disciplina ē bona. aliq discipli
na ē bona. g aliq disciplina no ē disciplina. ibi em fōitū op
posite stl ppos. Ex scdi in eode mo. vt nulla disciplina ē
bona. aliq medicina ē bona. igit aliq medicina no ē discipli
na. Ibi i scdo syllo. pposnes no stl formaliter opposite. sic
i pmo. in q re eod sbcto dz mediu vlt i vna et pticularitē
i alia re eadē extremitate. sz hnt se sic. q sbctuz vni. se bz vt
totū. r alius vt ps. r g dicat oppoite p accis sz mediy
cina em et disciplina se hnt vt ps et totū. sps et genus

In tertia at figura affirmatiu. qdez sylls
nullo mo erit ex oppoitis. ppoib. ppter dcāz
cāz et i pma figura. Negatiu. at erit vlibus
terminis. et no vlib? exntib? Sic em disciplina
i quo b. c medicina i quo a. si fo sumaf oēm
disciplinaz medicinaz. et nulla medicinaz discipli
nā. b at oi a supsit. r c nulli a. qre erit qdā dis
ciplina n disciplina. Silr at r si n vlt supra sit a
b. ppo. nā si ē qdā disciplina r rur? nulla medi
cina disciplina. accidit disciplinā qndā no eē
disciplinā. stl at vlib? qde emis supst. rrie p
pōes. si at pticularis sit altera. ppo opposite.

In ista etia pte. p. docet syllogizare ex oppoite i etia figu
ra. Et p dē q i syllogis 3° affirmatis nullo syllogizat ex
oppoite. qz i affirmatio syllo. opz abas pmissas eē affir
matis. i oppoite. at sylls sp vna ē negatiu. sz negatiu
sylls i etia figura erit ex oppoite. In etia qde i vlib? syllogis
r in pticularibus. In vlibus vt in scdo tertie felapron

Secundus liber

In particularibus ut in boetio et ferison de vlti syllogis
mo negatio tertia in scdo mo potit exempli dices. sit
disciplina in quo est b. p. maiori extremitate. et in quo est c.
pro minore extremitate. medicina autem in quo est a. et sit tam
mediu. tunc sic arguitur ex oppositis. nulla medicina est dis-
ciplina. omnis medicina est disciplina. et disciplina non est disci-
plina. ibi idem negat de seipso. Et eodem modo fit in particu-
laribus syllogis. exempli pmi in scro. nulla medicina est dis-
ciplina. aliquid medicina est disciplina. et aliquid disciplina non est
disciplina. Et eodem modo est in boetio. Sed in hoc est dra
ad syllogismum. q. terminis in vtraque parte pone vltim sum p-
tis. pones sunt contrarie. si autem altera pponum sit pricu-
laris tunc opponitur et traditio. hoc enim est generaliter obser-
uandum in formatioe syllogorum ex oppositis q. vltis syllogi sunt
ex contrariis pponib. particularis autem ex oppositis traditioe

Opportet autem scire quomodo contingit quidem oppo-
sita sumere ut diximus. quomodo omnem disciplinam
studiosam esse. et rursus nullam aut aliquam esse
studiosam per quod non solet latere.

Ista est quarta pars huius capituli in qua philosophus ponit aliquod
documentum modum notabilium. Primum est quod in syllogismo ex op-
positis oportet sumere contraria vel traditioem et non succotri-
na. Quia propones succotriarie sunt particularis et ex ta-
libus nihil sequitur formaliter. Primum exemplum est. ut omnis
disciplina est studiosa. nulla disciplina est studiosa. et omnis
disciplina est studiosa. et aliquid non est studiosa

Opportet autem per alias interrogaciones syllo-
gizare aliter ut quemadmodum in topicis dic-
tum est sumere

Secundum notabile est quod ad hoc quod permittit syllogis et opposi-
tis proceditur. oportet ut per syllogizari. et per alium syllogismum conclu-
di. aut saltem vna eorum procedat a rite. et altera per syllogizari.
ut de octavo topicorum et propones per necessarios

Quomodo autem affirmationum oppones sunt tres
species. series accidit opposita sumere. aut omni
aut nulli. aut omni et non omni. aut alicui et nulli. et
hoc conuertitur in terminis. ut a omni et non omni. et nulli et alicui
et non omni et nulli. et huic quidem omni. illi vero non omni
et rursus hoc conuertitur per terminos. sicut autem et in
tertia figura. quare manifestum est quotiens et in quibus
figuris contingit per oppositas propositiones fieri syllogismum

Ponit tertium notabile et tale quod in secunda figura contin-
git series syllogizare ex oppositis quod sic dicitur quod tales sunt
modi oppositionum quibus utimur in syllogis ex oppositis. scilicet duo
contradictorii. et vni contrarii. et quilibet oppositio habet duas propo-
sitiones. id est contrarias. et vni contrarii in syllogis ex opposi-
tis opposita. quod si permittit sicut dicitur tunc maior potest esse negati-
ua et minor affirmativa. vel e contra. et sic duobus modis varia-
tur propones dicitur et traditioe quatuor modis quod sunt duplices con-
tradictorie inter quas negatiua potest esse maior et affirmatiua minor
aut e contra. et sic contingit sex modis variari premissas in syllo-
gismo ex oppositis Tunc ibi

Manifestum etiam quomodo ex falsis quidem est verum
syllogizare quemadmodum dicitur est primum. ex oppo-
sitis aut non est per autem syllogis dicitur est rei. ut si est bonum
non est bonum. et ut si est aial non est aial. eo quod ex

traditioe est syllogis et subiecti termini. aut huiusdem
sunt. aut hic quidem totum ille autem pars

Hic ponit quartum notabile et est quod syllogis ex oppositis dicitur
fieri a syllogismo concludere verum et falsum. quod habet in syllogismo ex opposi-
tis vna permittit sicut necario. sicut tunc ex illi permittit sicut per
inferri. vna per se. et tunc sicut. eo quod in syllogismo tali idem concludit re
seipso negatiue. et hoc quod syllogizatur ex oppositis per se. quod
concludit totum de sua parte negatiue tunc syllogizatur ex oppo-
sitis per accis. et ita per se est sicut. quod semper concludit per ar-
um rei. ut si est bonum sicut rem per syllogismum ostendit quod non est bonum
aut si est aial per syllogismum ostendit quod non est aial. eo quod ex oppo-
sitis traditioe est syllogis quod non potest simul esse vera

Palam etiam quomodo nihil prohibet in palogismis
hypoteseos fieri traditioem. ut si est impar
non esse impar. nam ex oppositis propositionibus
contrarius rei fit syllogismus

Hic ponit quintum notabile dicitur quod in palogismis id est
syllogis ex oppositis quod dicitur palogismi quod peccat in materia et
forma syllogismi. nihil prohibet fieri traditioem ex hypotesi. id est
nihil prohibet inferre conclusionem contrariam veritati. vbi nega-
tur idem de seipso. ut impar non est impar. Et sic potest intelli-
gi fieri traditioem hypotesis. id est assumi aliqua propo-
sitiua affirmatiua vel negatiua. contraria vel traditioem. pro-
sitionis suppositae et peccat a iudicente. ita quod per hoc ducatur
ad materialitatem quod implicite vel explicite peccat contra

Opportet autem considerare quomodo sic quidem non est
contraria concludere ex syllogismo vno. ut si sit per se
quomodo quidem non est bonum. bonum autem aliud qui-
dem tale nisi statim huiusmodi. propositio sumatur ut
quomodo omne aial esse album. et non album. huiusmodi autem
semper aial assumere oportet. et traditioem. ut quomodo
omnis disciplina opinio. et non opinio. Deinde
sumere quomodo medicina disciplina quidem omnis
est. nulla autem medicina opinio. quemadmodum
modum denchi. id est redarguendos fiunt. aut
ex duobus syllogis quare esse quidem contraria sicut
veritate quod sumpta sunt. non est alio modo sume-
re quod huiusmodi quemadmodum dicitur est prius.

Hic ponit sextum et vltimum notabile et est istud quod permittit
opposite que sumunt in syllogismo ex oppositis non potest con-
cludi per vnum syllogismum nisi in maiore sumatur vtraque pars con-
tradictoria ex parte predicati. hoc modo. Omne aial est album. et non
est non album. omnis homo est aial. homo est album. et non est
non album. Sed si non velimus opposita sicut per vnum syllogismum
concludere. tunc oportet autem aliter oppositio sumi. aut
concedi a respondente et aliter syllogizare. aut vtraque oppo-
sitionum in duobus syllogismis concludi. Exemplum primum. ut si
concedatur ista disciplina est opinio. et syllogizatur sua con-
tradictoria. scilicet ista quod disciplina non est opinio. quod huius
syllogismi. Nulla disciplina medicine est opinio. quod disciplina
est medicina. et quod disciplina non est opinio. ibi
habetur duo opposita vnum concessum et aliter syllogizatur
De secundo philosophus non ponit exemplum sicut per se. hoc recla-
rat circa tertium refertur incidentem circa primum ista. Et
istis concludit quod non potest syllogizari nisi sicut modum. iaz dicitur
sex quod vnum supponatur tanquam verum et aliud syllogizetur. et
hoc in eodem syllogismo copulando vnum oppositorum
alteri. vel in diuersis

**Circa textum expositum mouetur
questio Vtz in omi figura ex tri
plici opposito contigit syllogizare
conclonem in q negat idem de seipso.**

Et videt pmo ptra lu ppositu q no sit tm triplr oppo^m.
qz est oppo^m p^m est duplx dcozitu r o ppositu succorra/
ritu igr eade rde q syllogizat ex tripli d3 syllogizari ex
quadruplica. Seco sic. In oi syllo dnt ee tres termi r
due p^mdes. h in syllo ex o ppositis no fl tres termi igr n
est syllo. mior pz in qlibz syllo ex o pposit. Ter^o Si vnus
termini possz h3 rdes termi supplere vice duoz terminozuz
tuc eade rde possz supplere vice triu. h h n pcedim? igr no
cotigit ex o ppositis syllogizare tm ex duob? terminis h3 sb
stacia Quarto Dis syllo d3 ee ad aliqd vtil. h sic no ee re
syllo ex o ppositis igr no est aliqd tal. Mior pz induc/
tione pmo no est vtil dialectico. qz nulla fide facit. nec re
moftrator. qz no pcedit ex veris. nec pcedit ex o pposito
codlonis sicut syllo ad ipossibile. nec ad sopbistia videt
ptinere cu ex necitate pcludat. Et pfirmat qz nemo pce
dit ams isti syllo igr itule videt syllogizare h mo Pro
veritate tm qnti est pbs. Et ponit iste discursus

**Maioz Propoes vtroqz termino eodem
ordie picipates in vo icopossibiles sunt tri
plices quous tm fm duas opponis repugn
spes. Dior. In prima figura subcm in
ppone prima e pdicatu i alia. h in scda r ter
tia figuris bis subijcit vel pdicat termi vni
ens extreitates. Coclusio Jgr n in prima
h3 duab? alijs ptingit ex pmissis p^mie vel d^mic
tozie repugnabit? idem negatiue syllogizare
de seipso. no aut ex succontrarijs**

Maioz pz p pbm in textu dicent? q tria tm fl gna
oppositaz pponu q sil stare n pnt scz oi inee r nulli inee
q opponit vt p^mie p^mdes. Seco est omi inesse r no omi
siue alicui no q fl dcoznie oppoite. r tertio h3 locutdem
sunt o pposita alicui inee r nulli inee q et fl dcoznie op
positre. r sic p^mdes incopossibiles in vo repugn tm p^mie
et dcoznie. succorraie in vo sil stare pnt. qul fm locut
ne drant sic affirma^o r nega^o. Mior Propo maifesta
est ex refinitib? figuraz p^m positel. Coclso seqz ex p^mis
sis r apli maifesta erit in solomb? obcoz. Ad quoz
p^mu est d3 q ex succontrarijs n pt argui taqz ex o ppositel
qz in syllo ex o ppositel p^misse dnt ee repugnates in vo ali
as n pt in pclone negari idem de seipso qd reqrit ad syllo
istiu. h succorraie p^mdes pnt sil ee de Ad^o r n d3 albe?
q h3 sunt tm duo termi h3 sbaz fl tm tres h3 rdes. sic ei p^m
et p^mtinuasson? e h3 sbaz. r h3 rdem medij p^mtinuatis. ita
me^m in syllo vnū e h3 sbaz r rdes. extra tm diuersa. aut h3
sbam. aut ad mi? fm rden. extremu em multiplicabile
est fm rden. me^m at no. qz mediu in rde medij sp manet
et id ista multiplicatio no pcedit in q^mtuoz. qz vnū extre
mu pt in duplici rde ee r hoc no p^micit medio Ad ter^m
qd est replica fm eundē est ddm. q null? syllo pt fieri ex
vno termino fm sbam. qz ille no heret pclone diuersam a
pmissis in altero termino. q est me^m. mediu at nūqz irat
codlonē. qnimo si vn? tm sumeret termin? eēt syllo factu?

Ad qrtū rñdet alter? qz vtil dialectico obuiari dif
putati. qz sic ex miore incoucienti dato intendit ducere
ad ma? incoucientis. qz aliqñ a rite iplicite o pposita pce
dunt qul n explicite p^micipali? vo p^minz ad remfatorez
cōtra cauillatozē disputantes. qz vt in q^mto p^mie pbic de
tal pcedit o pposita. dr em q p^mdcōua sil da fl r ex h3 p^mes
so reducif ad aliū incoucientis Ad pfirmatōem n d3 al
ter? qz p^mdes tales p^messe fl no simplr ad acq^mscenduz
ei qd dr p. p^mdes. h p^messe fl ad p^mdem alteri? vt ex oñtio
ne mioris incoucientis oñdat ma? incoucientis vt dcm
est r hcc e p^mcellio pōnis ppter aliū no ppter seipm.

Circa istum textum sūt dubia.

Primū e An vtz sic q in pma figura no pt fieri syllo ex
oppositis sicut dcm est in textu. r in pclone discurs? pce
tentis Et videt q no. qz pma figura e metz r mēsu
ra aliaz duaz igr si no pt fieri in pma figura. sed tur q
nec in alijs. Seco sic. Si fiat syllo ex o ppositel in pmo^o
scde figure. tuc puerfa maioze p^mde. erit syllo in scdo pri
me. r sic ad huc erit p^mdes o ppoite. q p^m in pma figura
ex o ppositis syllogizari Tertio sic arguēdo p^m nullū rñbi
le e h3. ois h3 est rñsibil. q null? h3 est h3. erit p^misse incō/
possibiles r o ppoite. q ex o ppositis pt syllogizari in pma
figura So Sic r rō e qz vt tactū fuit in mior pce
tentis discursus p^mdes o ppoite dnt p^micipare vtroqz ter
mino. h sic no ee p^mmissis p^mie figure Ad obcnē ddm.
h3 pma figura sit metz r mēsu oim aliaz. r omes ali
syllo oriat ab ea fm figurā. tm in hac vel in illa mā p^mo
nū pt fieri syllo in alijs figuris r no in pma Ad scdm
est ddm. q o ppo duo in se h3 scz incopossibilitatē r repu
gnatiā si p^mideret vt icludit vtrūqz istoz tuc pt in pma
figura syllogizari. h sic n e hie fmo te o ppositis Alio p^mce
accipi p^mie. put p^mistit imō r foia p^mia o ppoia. r hoc est
qñ idē te eodē fm idē affirma^o r nega^o. r h3 p^mtingit tm du
plr. vt scz idē vtrōbqz sbijciaf fm rē r vōcē. vel sit idē fm
rē r n fm vōcē. p^m fl o ppoita p se vt in textu patuit. Se
cūdo mō o p^mdes hnt se sic supi? r inferi? aut q^m inferi? r
supi? Neutro at duo in se ex o ppositis sit syllo in pma figura
et p istd pz qz si p^muertat maioz no manz syllo ex o ppoite
Ad 3^m e d3 q p^mria r o ppoita p accis no faciūt d^mis
p^m p^mie figure. p^m hoc qz relatio duoz p^mdicatoz ad v^m
sbcm. h pdicata fl o ppoita facit d^mispem figure tertie. r
vni p^mdicati ad duo sbiecta d^mispem scde r tal relatio du
oz ad vnū facit p^mdes o ppoitas. r hoc in pma figura ee
no pt. vbi vnū referet ad vnū vt sbcm r ad alterz vt ad p
dicatu r hoc nullo mō hnt p^mones o ppoite.

Secūdam dubiū est An vtz

sit q dē p. i textu q i scda figura sūt scz obiatōes. r totū
tē in tertia. cū tm i scda figura maioze p^miclarū mbil seqz
et in tertia miore negatia So Sic. scz fl obiatōca
syllo ex o ppoite. h tm qdā eaz fl iutiles. r qdā vnles

Tertium dubium est An syllo

ex o ppositis est in scda figura. r qñ in tertia ex q videt esse
ois talū scda sil r in etia. q idē sbijcit in vtraqz p^mde
idē pdicat in vtraqz So Albi. h p^mideret mā syllo ex
o ppoite. anqz p^mtracret ad pclone indrñie se h3 ad scdam
figurā r tertia. h postqz ad cocludendū p^mtracata ē r oz
diata tuc semp apparet i qua figura est. cocludit em sp
extrematē te r extrematē. si igr ille termi? ingrediē
codlonē q bis sūt sbcm. tuc ē in scda figura. ex q mediu

Secundus liber

nō potest intrare conclusionē si verō eōtra est in tertia. r sic ille terminat q̄ nō ingredit̄ p̄ conem bz rōem mediū. r ille qui ingredit̄ rōem duplicis extremitatis

H principio aut petere r accipere est quidē vt in genere sumere in eo qd̄ est nō demonstrare ppositū. Hoc aut accidit multipl̄ nā r si omnino nō syllogizēt et si p̄ ignotiora aut silr̄ ignota. r si p̄ posteriora qd̄ prius est. demonstratio em̄ ex prioribus r notiorib⁹. Ergo nullū est petere qd̄ ex principio est. sed qz̄ hec qd̄em p̄ se nata sunt r̄gnosci. illa r̄o p̄ alia nā principia q̄ dem p̄ se. q̄ aut sunt sub principijs p̄ alia. qm̄ quod nō p̄ se notū est p̄ se aliq̄s conat̄ onde re-tūc petit qd̄ ex principio.

Hec est scda tractat⁹ huius libri in q̄ pb̄s r̄eter / miatis p̄tātib⁹ sylloḡ r̄ mōis sylloḡ ex hypotesi. Intēdit tractare de p̄tātib⁹ incidētib⁹ circa d̄cōs mōis sylloḡismoz. Et diuidit iste tractat⁹ in tria capla. fm̄ q̄ sūt tres r̄eter. Prīmū ē de p̄tātib⁹ p̄ncipij. r̄ accidit circa sylloḡismū circularē. Scdm̄ est de nō p̄tātib⁹ hoc accidere silr̄. Et accidit circa sylloḡismū ad impossibilia. Tertium est de fallacia cōtrarie r̄ceptoris q̄ accidit circa sylloḡismū ex opposit. Secūdū ē ibi (Nō p̄tātib⁹) Tertium est ibi (Accidit autē) Prīmū caplū didic̄ i tres p̄tes. In p̄ma p̄te r̄efinit p̄tationē p̄ncipij. In scda eandē diuidit ibi (Hoc at sic) In tertio on̄t q̄sō sit i mō r̄ i figura ibi (Si galit̄s) Q̄rū ad p̄mū d̄t. p̄ q̄ petere p̄m̄ in ḡnē siue in cōi acceptū est qm̄ nō on̄t siue r̄em̄t̄ p̄p̄tū. Qm̄ in ḡnē petere qd̄ ē in p̄ncipio ē aliqd̄ tale accipere p̄ qd̄ nō ē nata r̄em̄tari. p̄p̄tā p̄lo vel sylloḡistice on̄di. Et accidit b̄ multipl̄. p̄ si aliqd̄ tale accipiat̄ p̄ qd̄ oino nō p̄bat̄. p̄p̄tū vel sylloḡistat̄ qz̄ p̄tātib⁹ idē est qd̄ sylloḡizari d̄z̄ nō h̄ns rōem inf̄rēdi r̄ p̄bādī. p̄p̄tū est qd̄ si ista. h̄ ē al. p̄tātib⁹ p̄ istā h̄ est al. ibi. p̄bās idē ē cū. p̄bādō nō ier̄ r̄ rōe. Scdm̄ si p̄p̄tū sylloḡizet̄ p̄ ignotiora ita qz̄ p̄lo r̄clusa maḡ nata est c̄ p̄m̄ ad r̄cludēdū p̄m̄issā q̄ p̄m̄issa sit ad r̄cludēdū cōclonē. Scdm̄ vt si sylloḡizet̄ qz̄ stelle meridiane p̄ b̄ qz̄ st̄ velocior̄ mot⁹ st̄ adlonarib⁹. st̄ m̄iores h̄z̄ q̄t̄itatē circuli sup̄ orizontē. hoc em̄ est ignotū qz̄ qz̄ stelle meridiane st̄ velocior̄ mot⁹ p̄ qz̄ st̄ maioris circuli. r̄ in eodēz̄ tpe trāssit̄ sp̄aciū mai⁹ in q̄ adlonares trāssit̄ sp̄aciū min⁹. Ad idē etiā redit̄ si aliqd̄ r̄em̄t̄ p̄ eq̄ ignota vt qm̄ aliqd̄ on̄t p̄ id qd̄ ē sibi idē. h̄z̄ nō noier̄ rōe. tñ p̄uertibilitate ē idē ip̄i. vt si h̄ r̄em̄t̄ r̄isibil̄ p̄ hoc qz̄ est ap̄t̄ nat⁹ r̄idere r̄ nō p̄ hoc qz̄ est aial̄ am̄rat̄m̄. Tertio at̄ mō fit hoc si p̄ posteriora sua aliqd̄ r̄em̄t̄ sic si p̄tātib⁹ p̄allass nō p̄currere r̄em̄tari p̄ b̄ qz̄ vbiqz̄ i tō p̄nc̄ eq̄l̄ter distāt b̄ r̄em̄t̄. si vō c̄ p̄tātib⁹ qz̄ vbiqz̄ eq̄l̄ter in tota p̄nc̄ distāt p̄ hoc qz̄ nō p̄currere on̄dat̄ ignotū p̄ ignotū r̄em̄t̄. r̄em̄t̄ r̄atio em̄ ē ex notiorib⁹ r̄ p̄ozib⁹. vt sim p̄l̄. r̄ hec est nā r̄em̄t̄atio vel q̄ ad nos r̄ hec est d̄t̄erminatio qd̄ā. Et istis trib⁹ mōis nō est petere p̄m̄ simpl̄. q̄ul̄ petat̄ p̄m̄ q̄ ad aliqd̄. i. q̄uis petat̄ p̄m̄ p̄ tātō qz̄ assuit̄ illd̄ ad p̄bandū qd̄ fm̄ naturā. p̄bare n̄ p̄tātib⁹. Aliā at̄ d̄f̄isio nē faciēdo dicam⁹ qz̄ qd̄ā st̄ nata p̄ seip̄a r̄gnosci. Aliā v̄ro p̄ alia r̄ nō p̄ seip̄a. qz̄ p̄ncipia nata st̄ p̄ seip̄a r̄gnosci. i. p̄pria sua luce v̄t̄aris id̄ināt̄ p̄sensum audiet̄ in sui cōsensu. D̄ctas em̄ ē vt d̄t̄ boet̄i. quā q̄s qz̄ p̄bat̄ audiet̄

Alia at̄ nata sunt r̄gnosci p̄ alia r̄ illa q̄ st̄ p̄ncipij a st̄ nō sicut gen⁹. B̄ sp̄. sicut p̄ncipiatū r̄ causatū st̄ p̄n̄. et cā. qd̄ nō r̄gnosci nisi luce p̄ncipioz. r̄ nō luce. p̄pria. Qm̄ qm̄ aliq̄s id qd̄ nō est p̄ se natū r̄gnosci conat̄ onde re. qm̄ sit natū r̄gnosci p̄ seip̄m̄. r̄ ad sui on̄sionē nō assuit̄ aliud q̄. p̄bet̄ h̄ sine. p̄batōe p̄ al̄terz̄ petit̄ illd̄ p̄cedi. tūc petit̄ id qd̄ est in principio.

Hoc at̄ est qd̄em sic facere vt statiz̄ p̄bet̄ qd̄ p̄p̄tū est. Cōtingit at̄ r̄ trāfferentes in alia q̄ nata sūt p̄ illud on̄di p̄ h̄ dem̄t̄are. qd̄ ex principio ē vt si on̄dat̄ p̄ b̄. r̄ b̄ p̄ c. c̄ at̄ natū sit on̄di p̄ a. accidit em̄ idē a mōstrare eos per se. q̄ sic sylloḡizāt̄ quod faciūt̄ q̄ palellas arbitrat̄ scribere. latēt em̄ seip̄os talia sumētes. q̄ nō valēt dem̄t̄are cū nō sint palelle. q̄ res sic accidit sylloḡizāt̄ib⁹ singulū eē dicere. si est singulū. sic autem omne erit per se notum quod est impossibile.

Ista est scda p̄ hui⁹ caplū in q̄ p̄b̄s diuidit id qd̄ ē petere p̄ncipij dices qz̄ sit dupl̄. vno qd̄ē mō qm̄ idēz̄ noier̄ r̄ rōe sumit̄ ad sui p̄tātib⁹. p̄batōem qm̄ tñ id natū est nō p̄ se h̄ p̄ aliq̄ r̄gnosci. r̄ p̄bat̄ p̄ illd̄ vel dicat̄ se. p̄bare qd̄ p̄p̄tū est siue p̄p̄tū. Scdm̄ mō p̄tātib⁹ petere p̄ncipijz̄ trāsgrediēdo ad alia q̄ st̄ auctia vel p̄na. p̄p̄tū. r̄ qm̄ on̄t p̄p̄tū p̄ aliq̄ q̄ itez̄ nata st̄ on̄di p̄ ip̄m̄. r̄ p̄ma p̄tātio p̄ncipij vocat̄ statū scda nō statū. Ex̄. hoc scdm̄ mō est vt si a on̄dat̄ p̄ b̄. r̄ b̄ p̄ c. tūc ip̄m̄ c sit natū on̄di itez̄ p̄ a. ē p̄tātio p̄ncipij nō statū. p̄cedēdo r̄ p̄ ad vltimū. p̄bādō finalr̄ idē p̄ seip̄m̄ sicut faciūt̄ in geometricis illi q̄ palellas arbitrat̄ scribere r̄ ex distātia r̄scripta. p̄bare qz̄ nō cōcurrūt. palelle em̄ ex hoc qz̄ eque distātes r̄ d̄rē in cōtinuū. p̄trabūt̄ n̄ p̄currūt. Qm̄ si qz̄ ē dicat̄ palellas ex hoc eē palellas qz̄ nō p̄currūt. c̄ffm̄ inducit ad cāe. p̄bātōnē. q̄ tñ effect⁹ ē nat⁹ ē p̄bātō p̄ cām. Et istd̄ latz̄ d̄t. p̄ eos ip̄os q̄ talia sumūt̄ qz̄ p̄m̄. st̄ nata on̄di. q̄ nō valēt r̄em̄t̄are. p̄p̄tū. eo qz̄ posteriora st̄ p̄p̄tū. r̄ p̄tātib⁹. p̄bātur p̄ p̄p̄tū qz̄ ē p̄p̄tū p̄ ip̄a. qz̄ nō valēt r̄em̄t̄are qz̄ nō p̄currūt si nō ponant̄ p̄mo palelle. p̄p̄tū qd̄ accidit sic r̄em̄t̄at̄ib⁹ p̄oz̄a p̄ posteriora. p̄ rōem̄ argumētatiois singulū eē dicere sic vel sic eē. p̄p̄tū b̄ qz̄ ē singulū id est h̄. est. r̄ si nō est. nō est. r̄ ita singula p̄bātā sunt seip̄is. r̄ ex hoc seq̄t̄ qz̄ oia sint p̄ se nota. qd̄ ē ip̄sibile qz̄ sic oia est / sent p̄ncipia r̄ nullū eēt p̄ncipiatū. Istis igit̄ duob⁹ mōdis petit̄ id qd̄ ē in principio. r̄ id̄ petere id qd̄ est in p̄ncipio est idē ad p̄batōem sui p̄tātib⁹. assumere statū. idē noier̄ rōne. vel ad aliq̄ trāsgrediēdo qd̄ nō p̄bat̄ nisi p̄ncipij v̄tute sicut sepe dictum est.

Si ergo aliq̄s assūpto dubio qm̄ a inē c silr̄ aut r̄ qm̄ b a inest petit̄ a inē b. nōdum manifestū si quod in principio ē petat. h̄z̄ qm̄ nō dem̄t̄at manifestū. Ad em̄ ē principijū demonstratōis quod silr̄ ē incertū. Si at̄ b ad c. sic se h̄z̄ vt sit idē aut palā qm̄ p̄uertuntur. aut inē al̄terz̄. al̄teri quod in principio ē petit̄. nā r̄ qm̄ a inest b. p̄ illa mōstrabit̄ si cōuertat̄. Hūc at̄ h̄ p̄hibet. sed nō mod⁹. si at̄ hoc facit quod dem̄t̄ ē q̄ facit et cōuertet̄ per

tres terminos Similiter at et si b sumperit inec c. cu similiter iuctuz sit inec a. no ides qd ex pncipio. significationem demostat Si at idem sit. a et b. aut in eo q couertut. aut in eo q seqtur ei quod est b. qd est ex pncipio pete ppter eadez causaz. Nam dictum est no bis qu p se mfa qd no est maifestu p se. si g est in pncipio petere p se mostrare qd no p se maifestu est. Hoc at est no ondere. qm si militer dubia st. qd mraur. r p qd mraur vl i eo q ead eide. vl i eo q hifde ide iee suif

Hic phus air ondit quo fit petro pncipij in mo et in figura. r pmo quo fit in pma figura. r scdo quo in alijs Quo ad pmiu. pbat phus pmo quo pncipiu pete in ma iore. p pncipio. ddis si aliqs dubitat re hac p dione. c est a. r sit syllogizata p istu syllo. Ome. b est a. ome. c est b. g o e c. est a. dubitat at re maiori hac scz. ome. b est a. Et pete sine pbatde q ome. b est a. ex tali. pcessu no est maifestu si pete id qd est in pncipio Sed maifestu est q in tli pro cessu nihil remfaret. no eni pr pncipiu esse demrationis positu in ipa remfatione pro maiore. qd eqliu est notum cokoloni. qz no remfatur min. notu nisi p magis notuz Si aut in tali syllo qui est pms pme figure termini minoris sint iudem sbia et reffinitione aut couertibiles sicut ho et risibile. aut vnus in ealei sic. st. eade que acci re p uertibili eadez st. tuc sine dubio palaz erit qm petet qd est in pncipio. Et ex p uertete minoris et cokolone oim ipa maior sic arguedo. Ome. c. e a. ome. b est c. g ome. b est a. sic g patz quo ibi p dlo pbat maiorez. r p pns pete ibi pncipiu. Eodez mo petio pncipij fit in pma figura si ad pbatonez sumatur mior eq dubia cu dclutione. et termini maioris sint couertibiles. tuc eni pmo sumedo b. taqz mediu ad onddendum. a re c. no maifestuz est esse petidonez pncipij. sed si b mediu et a maior extremitas couertutur ad inuicem. aut sic se habet q vnuz sequitur ad aliud. id est a ad b. et ecotra. tunc ppter causam pus dictam pete id quod est in pncipio. quia sicut per miorz pb aut dclutionez. ita q ex cokolone et couertente ma ioris cokoludet miorz. r sic idem. pbatuz per seipm Dic tu eni est supra. quid est petere pncipiu scdo mo. quomd est mostrare aliquid per seipm. qd no est p seipm mon stradam. nec per se maifestum est id qd est in pncipio pe tere. hoc aut cotingit no ostendere. qm pncipia syllo et cokolusio que mostratur st. eq dubia. et id qd mostratur est idem in eo q ipsa sunt eadez eidem. quia conuertun tur vt supra dictum est

In media aut figura et tertia vtruzq co / tinget. q est ex pncipio petere. In pdicatio aut syllo. et in tertia et in prima figuris qn aut negatie. qn ead ab eod. r no silir vtrez p pones. silir aut et in media eo q no couer / tutur termini fm negatios syllos

Hic phus vocet petere pncipiu i alijs figuris. ddis q ptingit petere pncipiu i scda et tta figuris sic in pma sbia h est dria. qz i syllo affirmatio pete pncipiu in pma et tta figuris. h no in scda. qz illa no hz syllo affirmati ui. Qz aut in pma figura pete id qd est in pncipio. In syllo negatio p pmo in celarent. qn idem id est maior extremitas remouet ab aliqz. Est a medio in maior

ppone. et a miori in p dione. qz couertutur r b ex eo In scda no figura in camestres fit. qn maior extremitas et mediu. qz st. ouertabilia remouetur a miori extremitate vnu scz mediu in miori. p pncipio. et alium in p dione. tuc eni petitur pncipiu. eo q ex cokolone pmi syllo et p uertete pre misse affirmatie onditur pmissa negatia. r tadez ptingit eadez pmissaz p scipaz ondi. aliter tam petitur affirma tiua q negatiua

Est aut in pncipio petere in demratob que fm vitate sic se hnt. In dialecticis aut que fm opinionem

Pot dria in petere pncipiu in demratob et dialecti cis. qz in demratob petitur pncipiu qn sicutur. p p q fm rei vitate est ignotior. aut eq nota cuz dclutione In dialecticis at pete qn illud qd assuitur est fm opioz eq dubiu. p pncipio. r sic in demratob e petio pncipij fm vitate et in dialecticis fm opione. vtrobiqz tui obfuaadu est q vbi dz peti pncipiu vna pmissa pstituit ex emis p uertibilibz als no ondere id p scipaz. qd reqrit ad petidonez pncipij

Circa textum expositum sut

dubia Primu est Vtz petio pncipij sit refcus inci / tes circa syllo circulari Et vt q n. qz b reminaf de syllo circulari vt e illariu. tui. h petio pncipij n ipedit i / latobz. g n est pccn icades circa syllo circulari Scdo petio pncipij e falla siue refcus syllo dialectici. igit n vt refcus syllo simplr dicti siue circularis Solo sic. qz pe tito pncipij fit redeudo r p dione ad aliqua pmissaz. r h fit p syllo circulari In syllo ei circulari dcludif p dlo p pmissaz. r postea vna pmissaz ondit p dione Et vt de Albr. qn ex p dione et p uertete vni pmissaz ondit alia pmissa n p uersa i cod gne pgnitobis e i p uicibz. h si b fiat a gne pgnitobis n e i p uicibz. qz qnqz aliqd e no ti. fm nqz qd n e no b notu. r e d dicit pbo p pncipioz. n ead st. nob no et nature Ad obeta i oppositu Ad pncipioz qz du / plex petio pncipij vt i textu tactu fuit vna e petio pnci pij. stati Alia e n stati. Quis g pncipij n stati q vof qn ide sb a noie fuit ad suipr. pbatobz n pccet p syllo circulari q e i splr dicit. tui bn peti pncipij stati i q ide su mit ad suipr. pbatobz sb eod noie. qz illa pccat p illa pti culā nec e aliud acadere scz p dloz qua nec e ee dicitra a pmissis. h sic n e i petidone pncipij stati Ad scds e ddy qz peti pncipij acci duplr. vno vt e refect. tui ipediens p dloz sed ex pmissis. r sic p dclerat h Alio vt sup addit illi refcu aliquam causam a pparentie. r sic facit fallatū pmo v o catur petio pncipij statim. scdo no statim

Secundum dubiu est. An

pncipia pgnoscam p seipa. cu tui dicat. p q pncipia p g noscam. cu emios pgnoscam Solo sic. qz emi snt ca sbial et mal ipoz. g sciendo ea p fios. scim. ea p seipa r si pbef iductoe n pbaf p alia qz st. i ipis Boeti. nihil omin. dt qz re se no st. r pbaf ab oi bn dispositum itellcm hnt. qzuis alicui idisposito p iductoez q ad sefu ondae nec e i p uicibz vt sup tactu e ides ee notu. et ignoti. scip o fm diuersas roes. q n e i p uicibz pncipia i suis pnbz. m3 lib. p dclerata notioz scipis esse cokolerat. melle totu. complexi fm p pncipioz alicui re aliquo

Tertiu dub e. Vtz in omi syllo circulari pncipio pete pncipij Solo Albr sic siue sit vltis siue pncipiar. siue affirmati. siue negati. du. suz

Secundus liber

aliqd quod nō est p se notuz sed hoc aliqd sit euidēter et aliqd min⁹ euidēter. Euidēt qñ ex puertere cōclōnis et altera pmissaz absq alio syllo syllogizatur reliq. In euidēter at sit qñ ad hoc indiger aliq alio sicut trāspōne negatie in affirmatiuā. Quā aut dcm est in textu q nō si militer in syllo negatio petitur vtraz pō sic itelligitur q negatia petitur euidēter si termi affirmatie puerātur s affirmatia min⁹ euidēter petitur eo q ad pueriue syllogizandū oportet negatiā trāspōni in affirmatiuā

Quartum dubium est. Quot

mōis petitur pñ in q libz figura. So⁹ Alberti in pma figura in mō affirmatio petitur dupl. et hoc euidēter petitur em maior et petitur minor. In scdo mō silr bis petitur sed maior petitur euidēter minor petitur latēter. In tertio mō silr petitur tñ scz minor si termi maioris puerantur. Silr in qrtō mō silr petitur nō tñ euidēter petitur em in minor pōe sic igr series fit petitiō pncipij s qtuor mōdis euidēter duobz in euidēter sicut vidē fit circularis oñsio. In scdo at figura triplr fit petitiō pncipij sic et circulario s in scdo et qrtō euidēter in pmo nō euidēter. In tertia at figura fit qdrupl scz in tertio et qnto euidēter in qrtō at et scz nō euidēter et hoc fit sp petēdo pticula rē pōez pz igr q tot mōis pñ petitur q mōis circularie oñr pz etiā q in mōis vlib negatis fit petitiō pncipij in vtraz pōe sicut in mōis vlib affirmatis pz et q in mōis pnciarib nūq fit petitiō pncipij petēdo vlez pō nē s petēdo pticularē. Et b id est qz vlis nō syllogizat ex pnciarib. In mōis aut vlib tertiē figure oino nō petit qd em pncipio nec circularie syllogizat in cōclōz.

Hō ppter h accidere flm qd sp in disputa rōibz solem⁹ dicere primū qdē ad ipossibile syls eē s qñ ad dcoem hmōi demr at ea q est ad oñsua ipossibile flā nez q nō dicit dō nō ppter h ē s qm flm aliqd positū ē eo q pñ neqz i ea q oz nō ei pōit qd dicit Ampli⁹ qñ interimit aliqd oñsue p a b c nō ē dicere q nō ppter h qd positū ē fact⁹ ē syls nā nō ppter h fieri tūc dicim⁹ qñ interēpto h nihil min⁹ pcludit syls qd nō est in oñsuis. In terēpta pōne nō ad hāc erit syls maifestū igr qm in his q ad ipossibile sūt dō nō ppter h qñ sic se hz ad ipossibile q ex pncipio est hypotesis vt et cum sit et cum non sit hic nihil minus accidit ipossibile.

Istud est scdm caplin isti tractat⁹ in quo pbs rēter miar te scdo defectu sylloz q dō nō ppter hoc accidere flm. Et qtuor facit pmo oñt circa que sylm hz fieri et ex h infert rēfinitōem et scdo diuidit istū rēfōn ibi (Ergo maifestissim⁹ qdā mod⁹) Tertio pōit qsdā cautelas p rēte et opponēte ibi (At at nō syllogizat) Quarto incidentaliter agit rēlectō ibi (Quā at has hēm) Quo ad primū dicit q nō ppter hoc accidere flm qd sepe in disputa rionibz rēdēdo solem⁹ dicere opponētibz accidit pnum in syls ad ipossibile in qd pñū supponit flm ex q seqd aliqd flm dō qd est maifestū inconueniens q pñū Et hoc pbat pbs qz nō hz fieri in syllo oñsuo s hz fieri in syllo ad ipossibile. Nūc pbat p duobz rōibz. Prima ē qz tunc acci-

dit nō ppter hoc accidere flm qñ ifert in syllo flm ad in terimendū aliquā hypotesim positā ab aduersario vira tus s hoc solū pigit in syllo ad ipossibile et nō in oñsuo. igr et. Maior pz qz ille q nō dicit nō dō ppter h i q nō sicut cōtradictōn p hypotesi nō pmittere istū rēfōn q dō nō ppter h accidere flm qz nō pōt dicere seq flm ppter hypotesim. Maior pbat qz in syllo oñsuo simplr et absolute sumit tur pmissa nō vt flm hypoteses. Quis em in oñsuo syllo pōt seq p cō flā ppter aliquā pmissam flām ibi positā tali neutra pmissaz sumit ibi p hypotesi vt dcoia pōis positē p aduersariū. Scda rō ē qz nō ppter hoc accidere flm dō hypotesis flā pñerata alijs pmissis qua remota nihilomin⁹ seqd p cō flā sed hoc nō pigit in syls oñsuis qz in ill vna pōne remota nō manz syls sed fit en thymema s nō pmittere in syls oñsuis. Relinqtur igr q rēfōn iste accidit in syls ad ipossibile. Et ex isto pcludit rēfinitio et quod est nō ppter hoc accidere flm. Est em nō ppter hoc accidere flm qñ in syllo ad ipossibile assumit aliq hypotesis pñerata alijs pmissis qz remota nihilomin⁹ seqtur p cō flā et ipossibile id ē qñ ppter hypotesim siue pōira sit siue nō nihilomin⁹ seqtur flm s bignā sit cō cō pbat da ista null⁹ hō est asin⁹ et sit hypotesi ista aliq bō est asin⁹ tūc arguat sic nō qdrupes est aiatū ois asin⁹ nō est qdrupes igr null⁹ asin⁹ aiat⁹ p cō ē flā nō ppter hypotesim q hnt aliqz homo est asin⁹ sed potius ppter istā maiorem nullū quadrupes est animatum.

Ergo maifestissim⁹ qdē mod⁹ est nō ppter positōem eē flm qñ hypotesis incōiuncta est a medijs ad ipossibile syls qd dcm ē in topicis. Qd em cā nō ē vt cām ponere s ē vt si volēs oñdere qm asy metz ē diamet⁹ cōnet zenonis rōe qm nō ē moueri et ad h inducat ipossibile nullo em mō pñuū ē flm locutioni q ex pncipio ē. Ali⁹ at mod⁹ si pñuūz quidē sit ipossibile hypotesi nō tñ ppter illā accidit ipossibile s em possibibile ē fieri et in h qd supius in h qd inferi sumpserit pñuūz vt si a ponat inēc b b at c c pō d h at sit flm b inēc d nā si ablato a nihil min⁹ insit b c et cō nō erit flm ppter priorē a b hypotesim. Aut rursūm si qd in supiori sumat pñuūz vt si a qdē b c aut a f pō e flm at sit f inēc a nā et sic nihil min⁹ ipossibile erit interēpta q ex pncipio a b hypotesi. Sz oz ad eos q ex pncipio sunt terminos copulare ipossibile sic erat ppter hypotesis vt inferiori qdē sumit pñuūz ad pnciatū termino nā si ipossibile ē a inēc b iterēpto a nō apli⁹ erit flm. In supiori at d quo pnciat⁹ flā si f nō possibibile ē icē b iterēpto b nō aplius erit ipossibile silr at et cū pñuariui sint syls maifestū qm cū ipossibile nō ad eos q sunt ex pncipio terminos ē nō ppter positōnē accidit falsum.

Ista ē scda ps isti capli in q pbus distiguit modos isti rēfōn. Et p declarat vmo scdo alterz ibi (Ali⁹ at mod⁹) Qd ad p dō q maifestissim⁹ et p mō istū rēfōn

est qñ hypotesis cum nulla pmissa comūcat in finis
 que admodū dici daret in tropicis sophisticis qz est nō
 causa vt causā ponere. Huius est exēplum. si qñ volens
 pbare diametru esse incōmensurabilem coste siue lateri
 qdrati assumeret ad hoc ostendēdum ratōnez zenois
 et motu quā pōit sexto physicor. et argueret sic. In quo
 libet spatio sunt infinita. si impossibile est infinita pertran
 siri. igitur impossibile est aliquod spatium pertransiri. et
 per pñs nihil pōt moueri. cōclo est flā. ergo etiam ista hy
 potesis diameter est cōmensurabilis. Quis em̄ cōclo est flā
 hoc tñ nō est ppter hypotesim vt maifestū est. h̄ ppter alia
 falsa assumpta. Secundus modus minus tñ manifestus
 q̄ ille qui dictus est. dicitur qñ hypotesis p̄cipat aliq̄
 mō in terminis cū pmissis coassūptis ratōne quaz cōclur
 ditur impossibile siue hoc sit in sb̄cto siue in p̄dicato dñmō
 flā qd̄ cōcludit nō dicat accidere ppter hypotesim. Est
 em̄ possibile q̄ flā sit cōiūctū p̄dicato mō cuz hypotesi. et
 tñ flā non accidat ppter hypotesim. sit at̄ istud dupl̄. qz
 vel assumptū est supius exis sup p̄dicatū hypotesis vel
 est inferius sub sb̄cto eiusdem. Et ponit p̄hūs p̄mo ex
 vbi est inferius sub sb̄cto hypotesis. vt sit ista hypotesis
 flā. Om̄e. b. est. a. tūc p̄t aliquid sumi sb̄cto et sit hoc. e.
 et sb̄. c. sumat. d. tunc arguitur sic. Om̄e. b. est. a. om̄e.
 c. est. b. et om̄e. d. est. c. ergo om̄e. d. est. a. cōclo flā et ip̄si
 bilis si hoc nō accidit ppter hypotesim p̄mā. qz ip̄a posi
 ta vel remota nihilomin⁹ accidit idem ex alijs ibi posi
 tis. qz si ista auferat. om̄e. a. est. b. nihilomin⁹. b. est. c. et
 d. tūc p̄t q̄ flā cōclusum nō seq̄tur ppter illā hypotesim
 que est supra ex p̄ncipio. Exēplum sc̄di est vt sit eadez
 hypotesis que p̄us. om̄e. b. est. a. tunc si accipiam⁹. e. sup
 a. p̄dicatum dicendo. om̄e. a. est. e. et p̄nter accipiamus
 supius ad. e. dicēdo. om̄e. e. est. f. om̄e. a. est. e. ergo om̄e. a.
 ē. f. et sit hoc impossibile. tñ nō accidit hoc. p̄t p̄mā p̄des hy
 potesis. qz idēz impossibile seq̄t. inēpta siue remota p̄
 ma hypotesi. igit̄ est ibi nō ppter hoc accidere flā. igit̄
 nō seq̄t. p̄t illā hypotesim. p̄. ea p̄hūs vult qz ad nō. p̄
 ter hoc accidere flā oportet impossibile copulare cū hypote
 si volēs qz hoc cōtingit duob⁹ modis. Primo qñ aliquid
 sumit sb̄cto hypotesis. et impossibile cōclusū copulat ad
 p̄dicatū eiusdem. Sc̄dus modus est qñ aliqd̄ sumitur
 sup p̄dicatū hypotesis et impossibile cōclusū copulat ad
 sb̄ctum eiusdem. Exēplū p̄mi vt sit hoc hypotesis. Om̄e. b.
 est. a. sb̄ cuius sb̄cto sumatur. c. pro medio sic arguendo
 Om̄e. c. est. b. om̄e. d. est. c. ergo om̄e. d. est. b. licz hoc p̄do
 seq̄tur remota hypotesi. si tñ vlt̄er⁹ copulet ad p̄dicatū
 hypotesis sic om̄e. b. est. a. om̄e. d. est. b. ergo om̄e. d. est. a.
 iam seq̄t flā p̄t hypotesim datā qz nō seq̄ret si ip̄a esset
 remota. Ex̄ sc̄di est vt si sup p̄dicatū hypotesis sumat. f.
 sic arguendo. om̄e. c. est. f. om̄e. a. est. c. ergo om̄e. a. est. f.
 licet remota hypotesi ad huc seq̄retur cōclo flā. si tñ vlt̄e
 rius copulet ad sb̄ctū hypotesis sic arguendo. om̄e. a. est.
 f. om̄e. b. est. a. ergo om̄e. b. est. f. iam accidit flā p̄t hypo
 tesim que hic assumitur. Et sicut dictum est nūc de affir
 matis syll̄mis. ddm̄ est oīno eodē mō de negatis

Aur nec si semp ppter hypotesim accidit
 falsū. et em̄ si nō inest ei qd̄ est. b. sed. r. positū
 est inesse. a. r. at. c. et hoc. d. et sic erat ip̄ossi
 bile. et sic manet impossibile. Similiter at̄ et
 in sursum sumēti terminos. q̄re qm̄ et cuz est
 et cum non est hoc. accidit impossibile. nō

erit ppter positōnem. aut cū nō est hoc nihil
 minus fieri falsū. nō sic sumendū vt aliquo
 posito accidat impossibile. s̄z quādo ablato
 hoc p̄ reliq̄s p̄pōnes idem claud̄t ip̄osibile
 eo qz idem fallum accidere per plures hypo
 teses nihil for̄tasse incōueniens. vt palellas
 concidere. et si maior est qui exterius eo qui
 interi⁹. et si triāgul⁹ h̄z pl̄es rectos duobus

Hic p̄hūs remouet vnā obiectōem qua posset aliq̄s
 dicere qz nō seq̄t. cōclo impossibilis ppter hypotesim si
 impossibile copuletur ad finis ip̄ius hypotesis. Et
 flā tūc non accidit ppter hypotesim qñ remota hypotesi
 ad huc seq̄tur flā. h̄ sic fit in q̄libz hypotesi. igit̄ nūq̄ acci
 dit flā ppter hypotesim. qd̄ tñ est cōtra dicta. mior. p̄bae
 p̄mo sumēdo sb̄cto hypotesis. fuit em̄ superius posita
 hypotesis. om̄e. b. est. a. et cōclo falsa illata fuit ista. Om̄e.
 d. est. a. que est copulata cum p̄dicato p̄dicte hypotesis
 inq̄tū p̄uenit cū ea in p̄dicato. et remota illa hypotesi. r.
 assūpta ista. Om̄e. k. est. a. nihilomin⁹ seq̄tur eadez. d̄do
 flā sic arguendo. Om̄e. c. est. k. om̄e. d. est. c. ergo om̄e. d.
 est. k. Et tūc copulādo illam ad p̄dicatum hypotesis sic
 Om̄e. k. est. a. om̄e. d. est. k. ergo om̄e. d. est. a. seq̄tur idēz
 impossibile. igit̄ nō seq̄bat. p̄t p̄des hypotesim. igit̄
 illa fuit nō ppter hoc accidere flā. Et in terminis signifi
 catis p̄t sic declarari istud. sit ista hypotesis. Aliq̄s h̄o est
 asinus. et assumatur v̄x. et arguatur sic. Om̄is asinus
 est q̄drupes. aliq̄s h̄o est asinus. igit̄ aliq̄s h̄o est q̄dru
 pes. remoueat hypotesis et loco eius sumat ista. Aliq̄s
 cygnus est asinus. tūc ad huc seq̄tur flā vt maifestū est
 igit̄ ip̄sa fuit nō ppter hoc accidere flā. qd̄ tñ nō est v̄x
 qz ppter eam sequitur cōclo flā. igit̄ est nō ppter hoc
 accidere flā. H̄ac obiectōnem so luit p̄hūs. ddm̄s qz ad
 hoc qz aliq̄ p̄missa sit nō ppter hoc accidere flā oportet
 qz ea posita vel remota. r. nulla alia lo. ei. posita nihil
 minus seq̄tur impossibile. qz si alia ponatur loco eius
 tūc ad illā aliaz poterit sequi idēz impossibile. eo qz nihil
 p̄hibet idēz impossibile sequi ad duas hypoteses. Quia
 hoc impossibile. Linec palelle cōcurrūt p̄t p̄mo inferri ex
 hoc impossibile. angulus intrinsecus trianguli est maior
 extrinsecō sibi opposito. et p̄ illud triāgulus habz pl̄es
 āgulos q̄ tres eq̄les duob⁹ rectis

Falsa at̄ oratio sit ppter primuz falsū. aut
 em̄ ex duab⁹ p̄pōnibus. aut ex pluribus est
 om̄is syll̄s. ergo si ex duab⁹ qd̄dem haz. necē
 est esse alterā. aut etiam vtrazqz necē esse fal
 sas. nā ex v̄is nō erit fals⁹ syll̄s. Si vero ex
 pluribus vt. c. qd̄dem p. a. b. hoc at̄ p. d. e. f. g.
 hoz erit aliqd̄ supioz falsū. et ppter hoc orō
 nam et. a. b. p̄ illa cōcluduntur. quare ppter
 illoz aliquid accidit cōclusio et fallum

Hic remouet vnū dubiū. dicēs qz ex quo ddm̄ est p̄du
 sionē flāz nō seq̄t. p̄t hypotesim flāz. p̄t aliq̄s credere
 qz seq̄ret. p̄t verā coassūptā in syll̄mo ad ip̄osibile hoc
 dubiū remouēs. d̄t qz talis p̄do flā nō seq̄t. p̄t p̄missam
 verā. h̄ flāz in q̄libz em̄ syll̄mo h̄ntē p̄clones flāz. siue. p̄ce
 dat ex duab⁹ p̄missis. siue ex plurib⁹. p̄syll̄o ḡiz. ānt⁹. mā
 iorē vel miorē. necē est alēam p̄missaz vel vtrāqz esse flāz
 eo qz ex veris non sequitur fallum. sed tantum verum
 dicit qz maifestissimus est p̄p̄us modus istius defectus

Secundus liber

Ut autē nō syllogizetur obseruandū qñ si ne conclusioib⁹ interrogat ordē ne de f bis idē in pponib⁹ eo q scim⁹ qñ sine medio syllogismus nō fit. medium autē est qd plurimū dicim⁹. Qñ autē o3 ad vnāquāq3 conclusionē obseruare mediū. manifestū est qd scit quale in vnaq3 figura oñr. h̄ ar nos nō latebit eo q videm⁹ quōd hēm⁹ o3 dēz. p3 at cauere qd p̄cipi⁹ r̄ntes. eosdē conātes tētare r late.

Ista est tertia ps capituli in q. p. iuxta mām hui⁹ fecit instruit opponētē r ridentē. Et poit q̄tuor caue las duas. p r̄ntē vt sciat euitare flm̄. r duas p opponēte vt possit pcludere flm̄. Prima p r̄ntē si p̄clo opponētis est ignota r̄ntē d̄z cauere ne pcedat idē bis in p̄pōib⁹ hoc est ne cōcedat p̄pōes cōicātes in eodē termino. q̄ terminū possit eē me⁹ syllogismi. q̄ tūc opponēs nō poterit syllogistice pcludere p̄tra r̄ntem. eo q sine medio non fit syllogismus. Scda cautela ē si conclusio opponētī sit nō tm̄ r̄ntē r̄ntis d̄z cauere ne pcedat talē. p̄pōem. p̄p̄ quā poterit inferri talis conclusio. q̄ at sit illa. p̄pō ip̄e scier cōsiderādo in q̄bus mōis r figuris possit talis conclusio cōcludi vbi grā. si conclusio opponētis sit vltis negatiua. r̄ntis cauebit ne cōcedat vltim negatiua. q̄ q̄ possit inferri talis cōclō et ita similiter est in alijs cōclusionibus.

Hoc at erit primū qdē si p̄clōnes nō p̄r⁹ syllogizēt s3 sūptis necarijs nō manifeste sint. Ampli⁹ at si n̄ p̄p̄nq̄ interrogēt. s3 q̄s maxie lōge media. vt si oportunū sit a de f media. b c d e. n̄ o3 ergo inq̄rere si a b. et rursum si b c. s3 si d e. et dem̄ si b c. et sic reliq̄. et si p̄ vnū mediū sit syllogismus a medio incipe ē. maxime enīz sic latebit respondentem.

Hic poit duas caue las. p opponēte ad sciēdū quōd ip̄e opponēs poterit pcludere flm̄. p̄p̄ p̄nē r̄ntis. Prima est q̄ nō manifestet p̄clōne quā intēdit. h̄ stati assumat. p p̄nēs necarijs q̄s faciat sibi p̄cedi si possit a r̄ntē. Scda clāda ē si opponēs h̄eat p̄la media d̄z incipe a remotiorib⁹ q̄ p̄ hoc magl. latz r̄ntē p̄clo inferreda. Esti tm̄ h̄eat v̄ me diū d̄z incipe ab illo anq̄. p̄ponat p̄clōne. r̄ n̄ d̄z incipe a miore extreitate. q̄ p̄ h̄ min⁹ manifestabit p̄clo. q̄ minor extreitas itrat p̄clōne n̄ at me⁹. h̄ e q̄ si velit pcludere in p̄clōne p̄ncipalr̄ intēta. a r̄ f. i. q̄ sit a r̄ b p̄ m̄la media q̄ sit b c d e. tūc n̄ o3 opponētē inq̄rere siue inq̄rere si a ē b. q̄ b est immediatū me⁹ ad a. nec itez si b est c. q̄ c est immediatū ad b. s3 o3 lōginq̄ora inq̄rere. vt si d e. et tēn̄ veire ad p̄p̄nq̄ora q̄redo si b ē c. r̄ sic sp̄ app̄roximan to. reliq̄ o3 inq̄rere. Si at p̄ me⁹ sit syllogismus s3 intēdēdē opponētē. tūc o3 incipe a medio fm̄ q̄ est in miore. p̄p̄o et nō vt est in maiore in qua est tota v̄tus p̄nē syllogis mi maxime q̄ sic interrogādo latebit ip̄m r̄ndentem.

Qñ at hēm⁹ qñ r quō se h̄ntib⁹ termis sit syllogismus manifestū r̄ qñ erit r̄ qñ n̄ erit elēch⁹. Nā oib⁹ affirmatis vel cōmutati p̄p̄ntis r̄ntis oib⁹ vt hac affirmatiua illa p̄o negatiua r̄tigit fieri elēchū. Er̄t ei syllogismus sic r̄ illo se h̄ntib⁹ termis q̄re si id qd p̄p̄ntū ē sit p̄riū p̄clōi. nec ē fieri

elēchū. nā elēch⁹ p̄clōis syllogismus. Si p̄o nihil sit cōcessum affirmatiue. impossibile est fieri elēchū. nō em̄ erit syllogismus. cum omnes termini erāt p̄riuarii. q̄re nec elēch⁹. nam si elēch⁹ nec ē est syllogismus esse. cū autē est syllogismus nō nec ē est elēchū esse. Similiter r̄ si nihil positū sit fm̄ r̄ntis oib⁹ vnuer saliter nam eadem erit definitio syllogismi et elēchi.

Ista est quarta et vltima ps in qua p̄bus oñdit quōd cōtingit respondētē incidere in elēchū. id est in syllogismus cōtradictōis. vt per hoc faciat r̄ntes magis cauti. d̄d̄ns qñ iam p̄ artem traditam qñ et quō in figura et mō se h̄ntibus t̄minis sit syllogismus manifestū est. etiā p̄ eādēz artes qñ et quō ad figuram et modū sit elēchū. et qñ nō erit quo ad figurā et mōz manifestū erit. Et vel est ex oib⁹ affirmatis in p̄ma et t̄tia figuris. vel ex affirmatiuis r̄ negatis cōmutati p̄ sitis. ita q̄ maior aliqñ sit affirmatiua et miore negatiua. r̄ aliqñ ecōtra maior negatiua et miore affirmatiua. sic ei poit r̄ntis oib⁹ id est p̄p̄oib⁹ a r̄ntē p̄clōis. r̄tigit fieri elēchū sic syllogismus. q̄ vt i p̄mo libro r̄tēmiatū ē hoc sit syllogismus. r̄ q̄ si id qd p̄p̄ntū ē in hypotesi r̄ntē sit p̄dictōriū siue p̄dictōrie o p̄p̄ntū p̄clōni facti syllogismus. nec ē t̄lem syllogismus dici elēchū. qd p̄t p̄ r̄ntis oib⁹ elēchi q̄ est. Elēch⁹ est syllogismus p̄dictōis syllogistice ad hypotesim r̄ntis. id est elēch⁹ vocat syllogismus p̄clōne p̄dictōis alicui false supponi poite p̄ aduersariū vitatis. Si p̄o nihil cōcedat v̄l supponat i hypotesi. sic impossibile ē fieri elēchū. eo q̄ nulla p̄cludit p̄dictō. Dem̄ ē at p̄ncient q̄ o3 p̄p̄o n̄es i elēcho eē v̄l affirmatiua. v̄l cōmutati eē affirmatiua et negatiua. q̄ n̄ ē syllogismus vt i p̄o d̄m̄ fuit cū d̄es t̄m̄ i abab. p̄p̄oib⁹ sunt puati v̄l negatiua nec elēch⁹ fieri p̄t ex abab. puatis. q̄ si elēch⁹ fieret ex abab. puatis siue negatiua. tūc et syllogismus posset fieri ex abab. negatiua necario q̄ elēch⁹ ē syllogismus. Cū h̄o sit syllogismus nō nec ē est elēchū. q̄ syllogismus h̄z se ad elēchū. sic gen⁹ ad sp̄z. Silir nō ē elēch⁹ si nihil poitū sit i hypotesi v̄l i r̄ntis oib⁹. r̄ntē. q̄ tūc non p̄d̄. cū elēch⁹ sit syllogismus p̄dictōis. Eadēz ei ē r̄ntis oib⁹ elēchi et syllogismus. sic r̄ntis oib⁹ et sp̄z et s̄bia. h̄. eadēz elēch⁹ super syllogismus addit q̄ddā accis. r̄ iō h̄nt vnā r̄ntis oib⁹ fm̄ s̄biaz. h̄ ē p̄ id qd ē s̄biale elēcho. s3 si r̄ntis q̄ ad accis qd ad d̄it tūc differt i h̄ r̄ntis oib⁹ elēchi a r̄ntis oib⁹ syllogismi.

Circa tertium expositū sūt dubia.

Primū ē. Utz n̄ p̄p̄ b̄ accidere flm̄ sic p̄cōn̄ icidens circa syllogismus ad impossibile. Et vt q̄ n̄ q̄ syllogismus ad impossibile ē bon⁹ syllogismus. q̄ i eo n̄ ē aliq̄s r̄ntis q̄ vocat n̄ p̄p̄ b̄ accidere flm̄. Nā p̄ p̄ r̄ntis oib⁹ syllogismus. Scda sic n̄ p̄p̄ b̄ accidere flm̄ sit et i syllogismus oñsuo. q̄ n̄ solū i syllogismus ad impossibile. Nā p̄ q̄ i isto syllogismo. De alē s̄bia. ois h̄ ē alē. q̄ ois h̄ ē s̄bia. q̄ p̄clo ē necā sic p̄misse. Tertio h̄ic ē syllogismus oñsuo. De alē lap. ois h̄ ē alē. q̄ ois h̄ ē lap. r̄ t̄m̄ ibi ē n̄ p̄p̄ b̄ accidere flm̄. q̄ n̄ sit solū circa syllogismus ad impossibile. Scda ps p̄ q̄ siue illa miore addat siue n̄ c̄q̄l̄it̄ seq̄ p̄clo. Solo sic q̄ h̄ p̄cōn̄ r̄tigit qñ aliq̄s p̄cedit ad p̄clōes hypotesis date. p̄p̄ impossibile qd seq̄tur h̄ solum in syllogismo ad impossibile. p̄cederet ex falsitate cōclōnis ad destruendum hypotesim datam. ergo non propter hoc accidere falsus est r̄fectus qui accidit in syllogismo ad impossibile. p̄p̄ quod p̄bus in textu oñdit q̄ non potest fieri in syllogismo oñsuo si

pprie accipiatur Ad obiecta in d'positum Ad pu
 nu est ddm q' quibus syls ad impossibile rebite p'fite
 sic bonus syls in si in eo fuerit aliqua p'missa superflua
 non est syls bonus sed accidit iste defectus et sic accidit
 soluz in syls ad impossibile superfluo Ad scdm est ddm
 fm dnm Albu. Q' duplr pt intelligi in aliquo syls
 esse no ppter accidere flm. Uno mo accipiendo ipm pu
 re negatie et sic accidere flm non ppter hoc est in syls
 pdicto qm p'misse sunt necarie ergo est ibi no ppter hoc
 accidere flm id est ppter p'missas no accidit flm vt mai
 festum est. Alio mo intelligitur p'uatue id est q' in aliq
 syls sic cōclusio flā que nō non seqtur ppter hoc id est
 ppter p'missas vel ppter aliquam p'ponem p'missis super
 additam et sic accipitur hic Ad tertium est ddm licet
 remota moze seqtur flm nō tñ eque bene qz nō syllogis
 tice sed tñ enthymematice et tricate

Secundum dubiū est.

Quo differūt. nō ppter hoc accidere flm et non causa vt
 causa Solutio Aluerti habet se sicut superius et infe
 rius qz nō ppter hoc accidere flm est cōius q' non cā vt cā
 Qz nō causa solū habz fieri vbi nō causa est p'ucta p'mis
 sis causis habēs cōueniētiā cum eis et ergo necario
 requirit apparētiā causē nō pōt fieri aliquo mo qm
 hypotesis flā in nullo t'mino cōuenit cuz p'missis syls
 ad impossibile Sed nō ppter hoc accidere flm de nuduz
 defectum pdicti syls ad impossibile nō reqrens q' p'mis
 sa nō causa cōueniētiā habeat in t'mino cuz p'missa
 que est causa false cōclusionis

Tertium dubium est

Quo nō ppter hoc accidere flm p' dicit defectus cum tñ
 fit ex sup'abūdantiā vnius p'ponis Solutio nō est re
 fectus alicui' necario req'uti ad constitutionem syls
 Sed est defectus capiēdo defectum cōmunit p' q'cūqz
 reformatate alicuius et hoc mo sicut malum est reficere
 in syls sic etiam est inueniens aliqd sup'flue ponere

Quartum dubium est. An

ex possibilibus veris p' sequi falsum impossibile Et
 videtur q' sic qz est bonus syls. Omnis homo est albus
 nullus homo est albus ergo nullus hō est homo et tamē
 ibi p'misse sūt possibilis et cōdō flā et ipossibil Solo
 non vt in p'ncipio hui' scōi dem fuit et etiam in textu

Ad obiectum est ddm q' ex p'missis possibilib' et cō
 possibilibus nūqz seqtur flm sed ex possibilibus et tñ sibi
 inuicem incōpossibilibus tene p' sequi flm sic autē est in
 p'posito qz iste due omīs homo est albus nullus homo
 est albus oīno sūt incōpossibiles quibus queliter earum
 seorsum accepta sūt possibilis

Quintum dubium est.

Quo p'bus hic reterminat re oratōne falsa cū tñ re ea
 latis reterminat in p'ncipio istius scōi Solo Aluerti re ora
 tōne flā fm q' ex ea seqtur vtz reterminatur est in p'ncipio
 huius scōi libri hic autem reterminat re ea flā ex incidēti
 in p'ncipio scz redit' sit a p'clusionē ad incōmēdū aliquā
 p'ponem quōqz nō accidit propter hypotesim

Accidit at quōqz quēadmodū in positōne
 t'minoz fallebamur et fm opinione fieri fal
 laciā vt si contigit idem p'ncipaliter plurib'
 in eē et hoc q' dēz latere aliqū et putare nul

li in eē aliud at scire vt si in sit a b et c p se et
 hoc omi d Silr gr si b qdē omi putat a in
 eē et hoc d c at nulli a et hoc omi d eiusdē
 fm idem habebit discipulam et ignorātiā
 Rursum si quis fallat circa ea que sūt ex ear
 dem coniugatione vt si a inest b hoc at c z
 c d opinet at a in eē omi b et rursum nulli
 Simul em sciet et nō opinabitur in eē ergo
 nihil aliud probat ex bis q' q' scit hoc non
 opinari scit em aliquo mo qm a inest c per
 b velud in vli hoc quidem qd est p'iculare
 quare qd aliquo mo scit hoc oīno pbat nō
 opinari quod est impossibile

Istud est t'rium capitulum in quo p'bus reterminat
 re tertio relectu incidēte circa potestates syls or qui dē
 fallatia cōtrarie opiniois que accidit circa syls or q'
 o'p'positis Et p'mo o'ndit quo cōtingit opinari p' traria
 fm formā hoc ē fm affirmatōes et negatōes Scōo quo
 cōtingit opinari p'ria fm matiaz scōo ibi (Quā at opina
 ri Circa p'mū o'ndit quo p'rigit opinari p'ria cū ipucitū
 2 quo sine ipucitū ibi (Scōm at vtrūqz p'rimo igif
 o'ndit quo cōtingit opinari diuersas p'cloes p' diuersos
 syls or ppter ignorātiā mediōz Dicens q' sicut in
 syls ad impossibile p'rigit aliqd falli ppter p'ncipem fini
 noz vt dem est in p'cedēti capitulo ita etiaz p'rigit fieri
 flm fm opinione Et istud p'bus p'mo reclarat in me
 dīs nō s'balēnis que appellat diuersē cōiugatōis Ex
 est vt si a inest omi b et omi c ita q' ille due sint de omē
 b est a et omē c est a et vtrūqz illoz in eēt omi d ita q'
 etiā ille due eēt vtrūqz omē d est b et omē d est c tūc p'
 naf q' aliqd sciat omē b et a et omē d est b talis scit q'
 omē d est a cū hoc tñ stat q' ipse opinet nullū esse a et
 omē d esse c ex q'bus seqtur nullū d esse a et sic manifestū
 est q' talis opinat ista p'ria omē d est a et nullū b est a
 Et p' istud reclarari in t'mis significatis s'bstātib' q'
 sūt corp' aial s'bstātib' hoc mo si corp' inest omi aial
 omi s'bstātib' et neutri p' alterū qz sensibile nō est s'bstātib'
 nec aial s'bstātib' s'bstātib' t'ec ato isint homi t'ic si aliqd opi
 net omē aial eē corp' et opinat cū hoc nullū s'bstātib' eē
 corp' et opinat omēz hoīem eē corp' et nullū s'bstātib' eē
 corp' et opinat cū hoc omē hoīem eē aial et omē s'bstātib'
 eē aial ille sūt opinabit omē hoīem eē corp' et nō
 sensibile eē corp' et si nullū sensibile est corp' cuz oīs hō
 est sensibilib' null' hō erit corp' et sic opinat omē hoīem
 eē corp' et in vli nullū hoīem eē corp' et sic eiusdē habebit
 sciam et ignorātiā Et idē ex^m est si q's scierit s'bstātib'
 iē aial et ignorauerit eā iēse sensibilib' d'mō tñ sciat q'
 s'bstātib' et aial ist' homi talis recipiet p' diuersos syls
 et iducef ad opinādū p'rias p'cloes vt elem affirmatiōz
 p' istū syls Omē al est s'bstātib' oīs hō est al g oīs hō ē
 s'bstātib' et negatiōz p' istū syls Nullū s'bstātib' est s'bstātib'
 oīs hō ē s'bstātib' g null' hō est s'bstātib' Scōo reclarat
 i dez p' in medijs q' sūt ex eadē p'ugatoē in qua vniū direc
 te sūt s'bstātib' sicut spēs s'bstātib' g sic sicut si q's scierit s'bstātib'
 iē aial et ignoraret eā in eē corp' dū tñ sciat vtrūqz illo
 rū mediōz iē hō iducef ad p'cedēti p' diuersos syls
 p'rias p'cloes sicut p'bus Ex^m est vt omē al est s'bstātib'
 oīs hō ē al g oīs hō ē s'bstātib' Et in alia opinat p'rias sic
 arguēdo Nullū corp' ē s'bstātib' oīs hō est corp' g nullus

Secūdus liber

homo est substantia q̄ est contraria conclusio quā opinatur per aliud medium. Tunc ibi

In eo autē dcm̄ est prius si nō ex eadē cōiugatione sit mediū fm̄ vtrūq; quidē termino 2 mediōz ābas p̄pones non p̄ringit opinari vt a b quidē om̄i c aut nulli hec autē vtrāq; om̄i d. Accidit em̄ oī aut simplr̄ aut in aliquo tm̄ d̄ria sumere primā p̄p̄em. Si em̄ cui b inē om̄i a opinat inēē b at om̄i d nouit. 2 qm̄ a d nouit q̄re si fursuz cui c nulli putat a inēē cui b alicui inēē huic nō putat a inēē q̄ at oī putat cui b Rursū alicui nō putare cui b aut simplr̄ aut in aliquo d̄riū est sic ergo nō cōtingit opinari

Hic p̄hs oīter q̄lter inducat r̄ns ad opinādū d̄riū vel cōtradictōriū alic̄ p̄missaz 2 declarat in medijs diuerse cōiugatōia 2 nō sbaltemis dicēs si q̄s opinet ābas p̄missas sylli affirmatiui nō p̄t opiri duas sylli negatiui q̄ tūc p̄tgeret opiri d̄cōriū alic̄ p̄missaz in p̄pria foia 2 etiā ipam p̄missaz q̄ ex p̄cone scōi sylli 2 minore p̄mi p̄cluderet d̄cōria maioris 2 posset etiā p̄cludi d̄cōria minoris si termi eēt p̄uertibiles. Hui⁹ ē exempluz vt si ista eēt opiata. De a est b p̄ istas p̄missas. oē d est a om̄ib est d. si tūc p̄ alias p̄missas istis nō sbordiaras cōtingit opiri aliqd̄ b nō eē a tūc oportet 2 assumi oppositū maioris in p̄pria foia vel maioris 2 sic d̄ria eēt sit opinata in p̄pria forma quod est impossibile

Scdm̄ vtrūq; inēē aut vnā aut f3 alterz vtrāq; nihil p̄hibz vt a oī b 2 b d 2 rursuz a nulli c nā silis hm̄ oī fallā velud fallamur circa p̄ticularē vt si a oī b b at oī c a oī c inerit Si ḡ aliq; nouit qm̄ a cui b inē oī nouit et qm̄ c s3 nil p̄hibz ignorare qm̄ a inest c vt si a qdē duo rci i quo b triangul⁹ in quo aut c sensibil̄ triangul⁹ op̄tabit em̄ aliq; a nō inēē c sciēs qm̄ oīs triangul⁹ b3 tres āgulos eāles duob⁹ rci. q̄re simul sciēt 2 ignorabit idē. Nā sciēs oēm triangulū qm̄ duob⁹ rci nō simplr̄ ē. Et h̄ qdē vlez b3 disciplinā illd̄ p̄o singularē. Sic ḡ vltiter nouit qm̄ duob⁹ rectis singulariter at nō nouit q̄re n̄ hēbit cōtrarias. Silr̄ at et q̄ in mēnone ē orō qm̄ disciplina remōratio nūq; em̄ accidit p̄sciē qd̄ singularē s3 simul cū iductōe sumere p̄ticulariū disciplinā velud recognoscētēs nā qdaz sciētēs statī scim⁹ qm̄ duob⁹ rci est equ⁹ si scim⁹ qm̄ triangul⁹. Silr̄ at et i alijs ḡ in vli quidē speculamur p̄pria at p̄ticularia n̄ scim⁹ quare p̄tingit falli ēca ea p̄m nō d̄rie s3 h̄e q̄ dē in vli. decipi at i p̄ticulari. Silr̄ at et in p̄dictis nō em̄ ē d̄ria q̄ ē fm̄ mediū fallacia ei que est fm̄ syllogismū discipline.

Hic p̄ reuertit ad mo⁹ p̄ tactū declarās quō cōtingit opiri p̄p̄es sylli q̄ sit ad p̄rias p̄cones sine icōuicenti

Et vult q̄ possibile ē sine icōuicenti opiri sil vnā p̄missā vni sylli cū vna alr̄i vel ābas vni cū vna alr̄i. Et istd̄ p̄bat p̄ p̄ q̄ receptio q̄ aliq; opiat duas p̄p̄nes diuersoz sylloz silis ēci q̄ sci⁹ aliqd̄ in vli 2 illd̄ idē ignorat in p̄ticulari h̄ sit sine icōuicenti q̄ illd̄. Q̄ at possum⁹ scire aliqd̄ i vli sine icōuicenti 2 illd̄ idē ignorare in p̄ticulari p̄bat p̄ p̄ duo exēpla. Pr̄m⁹ si q̄s sciuerit q̄ oīs triangul⁹ b3 ē āgulos eāles duob⁹ rci. 2 et sciāt q̄ iste triangul⁹ ē triangul⁹ si tē n̄ p̄binz illas duas p̄p̄es ad inuicē neq; p̄tractz ad sylly h̄ seorsū accipiat rē p̄ p̄gnofcere illas duas p̄p̄es ignōndo tm̄ p̄ cōe s3 q̄ ille triangul⁹ b3 ē āgulos eāles duob⁹ rci qd̄ n̄ fieret si p̄tracta rē p̄missas illas duas ad sylly. Et tū ē q̄ scita ista oīs triangul⁹ b3 ē āgulos eāles duob⁹ rci bñ scit i vli 2 in cōfuso q̄ iste triangul⁹ b3 ē p̄ tm̄ b̄ ignorare in p̄ticulari in p̄pria foia 2 b̄ n̄ ē icōuicenti nec scit p̄ p̄ q̄ b3 d̄rias op̄tiones 2 ignōntias rē eodē r̄ h̄ idē q̄ scia i vli nō op̄ponit ignōntie i p̄ticulari b̄ at et p̄z i silī orōe in q̄ ē tal̄ ignorātia 2 b̄ ē orō q̄ ē i lib⁹ plon⁹ q̄ inscrip̄t ē noie discipli sui q̄ dicebat mēnone q̄ fuit epla plon⁹ r̄ns q̄stioi mēnone. Orō at ē q̄ p̄bat q̄ disciplina siue scia itellcūa r̄me moratio ē. Arguit ei sic qd̄ addiscit p̄ sciēbat p̄ me moratōes accipit. Q̄ at oē qd̄ addiscit p̄ aliq̄ mō sciēbat tur p̄ b̄ p̄bat q̄ n̄ accipit aliqd̄ i aliq̄ nisi p̄ b̄ q̄ f3 ali qd̄ eēt ē anq; recipiat q̄ qd̄ scit p̄ fuit in sciēte remōratio ei redit. Et remiscētē sup id qd̄ p̄ infuit 2 notū fuit. Istd̄ at eadē b3 soloz s3 q̄ i vli ē int⁹ 2 scitū. In p̄ticulari at r̄i p̄pria foia r̄i p̄pria nā ē ē r̄ ignōntiā 2 b̄ n̄ ē icōuicenti nisi q̄ accipit p̄sciē qd̄ ē singulare p̄sciē. Dico f3 itellcū 2 f3 q̄ ē i se r̄ singulare h̄ accidit sil accipe p̄ticulariū siue singlariū sciaz cū iductōe eoz i sensuz siue sensibilē p̄gnationē 2 h̄ q̄ p̄gnoscā nos singlaria rē ipa b̄ ē manifestatōe rei i sensu. Aliq̄ ei nos sciētēs rē triangulo statī scit q̄ b3 ē āgulos eāles duob⁹ rci. 2 ē ex mō nos scit d̄ aliq̄ q̄ ipz ē triangul⁹ 2 statī i illo vli p̄gnoscit q̄ b3 ē āgulos eāles duob⁹ rci 2 tm̄ ignōntiā p̄ticulari r̄ sensibilē 2 h̄ ē ex eo q̄ i vli aliq̄ speculamur p̄ticularia p̄pria at 2 singlaria ipa nescit nisi p̄ iductōes i sensu p̄ qd̄ et p̄tingit falli arca talia h̄ nō d̄rie se b3 ignōntia ad sciaz q̄ ignōntia in p̄ticulari n̄ ē d̄ria sciē in vli 2 id p̄tingit tllū sciaz h̄e in vli 2 circa eadē recipi p̄ ignōntiā in p̄ticulari. Et silr̄ p̄tingit in p̄dictis rē scia in vli 2 p̄ticulari n̄ ē d̄ria ē ea fallā q̄ est f3 me⁹ ei fallē q̄ est fm̄ sylliū disciplinē. Dico at sylliū qui est p̄ me⁹ ignōntiā p̄ticulari 2 eo q̄ singulare nō ostēditur in sensu p̄ mediū inuentū p̄ disciplinā p̄ sylliū autē discipline intelligim⁹ sciētā in vniuersali.

Hec f3 alterz mediōz est sepi⁹. Nil ei p̄hibet sciētē qm̄ a toti b inēē et rursuz h̄ cputare n̄ inēē a c vt qm̄ oīs mula steril⁹ et hec mulā putare i vtero h̄e h̄ac n̄ ei scit qm̄ a c n̄ videm⁹ qm̄ ē f3 alterz q̄re manifestuz qm̄ et si hoc qdē nouit illd̄ p̄o n̄ nouit fallē q̄ habuit vniuersales ad p̄ticularē disciplinā.

Hic p̄ declarat idē i alio ex⁹ s3 q̄ idē scit qm̄ i vli 2 ignorat i p̄ticulari vt si q̄s sciāt vel firmē credat oēs mulā eē sterilē 2 vidēs h̄ac mulā h̄e m̄gnū vtrē credēs p̄ hoc eā n̄ eē mulā p̄ credere h̄ac eē p̄cōntē 2 sic aliq; in vli credit oēm mulā sterilē 2 h̄ac mulā esse p̄cōnatem.

Nullū em̄ sensibilū cū extra sensuz sit sci m⁹ nec si sciētēs fuerim⁹ nisi in vniuersali

Hic phis affirmat ppositum suū dōns cum singu-
laria sūt extra sensum id est nō sūt sensui presentia tunc
ignoramus de eis in particulari et tamē ad hoc habemus
scientias vlem de eis verbigratia sorte absente a nobis
nescimus an ipse sit hō vel ibstātia qz nescim⁹ an ipse sit
in rez natura et tñ in cōmuni scimus quoniam omnis
bomo est substantia

Et in eo quod habet propriā disciplinaz
sed non vt in eo quod agit

Hic phis addit aliam cōfirmatōem dōns qz possi-
bile est aliquid scire in ppria forma et in spetiali et fm
habitum et tñ ignorare illud idem fm actum sicut acci-
dit in incontinentibus

Haz scire dicitur tripliciter aut vt in vli
aut vt ppria forma aut vt agere quare et de
cipi dicitur totidem modis nihil ergo phi
bet et scire et deceptum esse circa eadem vey
non contrarie quid accidit ei qui propo-
sitionem scit vtrāqz et non pertractauit pri-
us nam opiuans in vtero habere mulā nō
habet scōm actum disciplinam neqz propē
opinionem contrariam fallatiam discipline
Sylls enim est fallacia contraria vli

Hic phis pro reclaratione eoz que dicta sūt distin-
guit tres modos sciēdi in cōplexis siue ppōmb⁹ satis
vel ignorantis Primus est quo cōtingit aliquid scire in
vli et hoc est scire in potētia qz pticulare est in vli in po-
tentia qz quilibet vlc est pncipium pticularis per hoc
qz vlc virtute et potentia est pticulare et efficitur actu
pticulare per hoc qz reducit et rēminatur ad pticula-
re Sēdo est scire in ppria natura et hoc dicitur scire in
pticulari qz quibet res per pncipaz suam naturam est par-
ticularis pticulata et rēminata sub cōmuni et vli natu-
ra cui ibstāt Tertio modo dicitur scire in agere quādo
aliqs hoc qd scit actualiter ptractando referendo ipm
ad sua pncipia cōsiderat Et sicut scire dicitur tribus
modis ita etiam recipi siue ignorare trib⁹ modis dicit
Et sic ptz qz nihil phibz aliqū scire et recipi circa eadē
sbiecta et eadem pdicata sūt nō cōtrariesimul non enī sil-
te eisdem et circa eadem aliqs habet sciētiam et receptō-
nem siue ignorātiā illi cōtrariam vt scz habeat sciām
in vli et ignorātiā vel receptōem in vli vel sciētiam
in ppria natura et ignorātiā sciētiam in agere et igno-
rātiā in agere de eodem hoc enī esse non pōt

Qui aut opinatur qz bonum et malū esse
idem opinabitur qd bnnū esse et malum esse
Sic enī bonū quidem in quo a malum at
in quo b rursus bonum in quo c qm ergo
idem opinabitur b et c et esse c b opinabit
et rursus b esse a siliter quare et c a Nam
et quemadmodum si sit verum de quo c b
et de quo b a et de c a verus erit sic opina-
ri siliter in eo qd est c naz cū idez sit c et b et
rursus sit b et a et c et a idem quare et opi-
nari siliter

Ista est scda pars istius capituli in qua phis ostē-

dit quō hoc cōtingit cū incōuenienti Sēdo quō ptingit
sine incōuenienti Circa pmiū dicit si qs opinat idē esse
bonū et malū tūc accidit ei bonū esse malū sic arguendo
Hoc est bonū hoc est malū qz bonū est malū qd est incōue-
niēs qz sic opinat p traria in ppria forma scz qz bonum
sit malū vbi cōtraria pdicata de se inuicē pdicatur

Ergo hoc quidē necessariū si quis det
primū sed fortasse illud falsum opinari qd
malū est bonū esse nisi fm accēs multiplici-
ter enī possibile est hoc opinari perspicien-
dum ergo hoc melius

Phis ostēdit pūr quō ptingit opiri p traria fm ma-
teriā sine incōueniēti Et vult qz nō ptingit opiri cō-
traria fm materiā p se s bñ vni p se et aliō p accēs et b
habet veritatē si fiat opinio sine incōueniēti vt si qs opi-
net bonū esse p se bonū et malū p accēs tunc ille opinat
cōtraria sed nō mō p trario eo qz illa duo bñ stāt simul
et sic vstio vel incisio vel acceptio pharmacie id est medi-
cine laxatiue est p accēs bonū et p tr alicui videri malum

Circa textum expositū sūt dubia

Primū est Utr fallacia p trarie receptōis accidit circa
syllm ex oppositis Et videt qz nō qz si sic hoc eēt pro-
tāto qz ptingit opiri p traria s hoc videt in cōueniēs
quia p trarie opiniones nō pnt esse in eodem intellectu
cū nō potest simul intellect⁹ p trarijs opinionib⁹ infor-
mari Sēdo Syllogism⁹ ex oppositis habet fieri in cō-
tradictorie oppositis qz ille defect⁹ magis reberet appel-
lari fallacia p tradicōie opionis qz p trarie receptōis

Tertio Defect⁹ iste nō est in dictōe nec extra qz male
appellat fallā Nis pbat qz nō sumit cām apparentie
qz pre rei vel dōis Solo Alterti sic qz cōtingit syllo-
gizare ex oppositis que fm rem sūt opposita licet nō fm
veritatem vt cum idem affirmatur de vniuersalib⁹ nega-
tur de particulari contento sub eo vel ecōtra vt patz sic
dicēdo Omnis mula est sterilis et ista mula nō est steril
Vel sic Omnis disciplina est studiosa nulla medicina est
studiosa qz fallā p trarie opionis fieri habet circa sylm
ex oppositis Est aut vt definitiue dicat qn aliqs simul
opinat p traria vel p tradicōia de eodem Dicat aut mā-
gis p trarie opionis qz p trarij sensus vel intellectus vt
dicit altert qz est circa cōplexa circa qz nō est sensus ptic-
ularis et est circa falsa circa qz pprie nō est intellect⁹ qui
est certoz et veroz circa que nō est receptio est enī opio-
tremēs et nutās habet qz ex signis accipit et ex signi tali-
um accipit scia et ignorātia ex taliū signoz defectu

Ad obiecta in oppositum Ad primum est dice-
dum qz nō ptingit simul et semel opiri duo p traria ita
qz quilibet eoz scit simul in actu et in ppria forma qz
tales opiones sūt p trariesimplr qz nō pnt simul vni in
tellectui inesse Vel dōm est fm albertū qz ptingit idē sci-
re et ignorare nō tñ fm eadem media Qu aut dōm est
qz ptingit idem scire debet intelligi fm eadē accepta in
scito et ignorato hoc est de eodem sbiecto et pdicato nō
tamē sciet et ignorabit fm idē mediū Ad scōm est di-
cendū qz syllogism⁹ ex oppositis nō solū pcedit ex p tra-
dictorie oppositis s etiam p trarie etiā cum dicit con-
trarie receptōis accipit ibi d rietas cōiter Ad tertiu
responder albert⁹ qz iste defect⁹ appellat fallacia ob co-
quem fallit et recipit et nō est causa apparetie et nō eritē

Secundus liber

sequitur sit in re scilicet vel dictione ipsam significante

Secundum dubium est. Vtrum possit sciri

omnes quatuor propositiones secundum re cum suis contrariis quae sunt ex diuersa coniugatione cum suis contrariis secundum re. **Solutio** Alteri non. quia sic habet idem potest sciri et operari opposita circa idem et idem in bono disposita aia vel re hoc non potest sciri in aia et quae receptum est ex aliquo quod mittitur in consideratione proprietatis syllogismi. sicut quod non potest sciri in virtute vltis quae inserta et particulari in proprietate quae a proposita vltis et conclusionem in relatione quae sequitur ex principijs permissis. omnes tales propositiones potest sciri operari ab aliquo recepto sine conclusionem non potest imaginari sine incoherenti quod sequitur ex sua optione. quia si quis opinatur permissas de necessitate aliquo operatur conclusionem potest ad habituale opinionem operabilem. tunc est actualis tractatio sine proposita ad conclusionem et idem potest habere opinionem secundum quod est actus opinionis et non operabilem et sic manifestum est quod contingit operari omne est a et non tamen dubitare de eadem. Quia et si est sic in medio tamen scire est a et scire in vltis et in con. et scire est sic in sumis et est a et scire in particulari. Eadem ratio potest sciri re omne est a et non tamen vel aliquid non est a et non potest sciri de eadem et non nullum de eadem vel aliquid de eadem quod hoc est scire et ignorare idem secundum idem ex eadem scia quod est incoherens

Tertium dubium est. An contingat operari

duas propositiones secundum idem medium ut maiorem et minorem. **Solutio** Sic quod potest sciri in vltis et in particulari sine in propria forma et non ignorare conclusionem. quia scire in vltis et particulari non est plene perfectum nisi addatur tractatio. quia particularis duobus modis sumitur. Uno modo in propria natura et sic non est per syllogismum. Alio modo accipitur et actu scias sic vltis et reterminans ad conclusionem et hoc modo non scit sine tractatione et tunc facit perfectum scire in eo quod scitur in vniuersali et particulari.

Quartum dubium est. An scire

de maiore secundum medium in vltis scire in minor et in vltis scire conclusionem. **Solutio** Alteri sic quod si scire omne est a et scire quod est sic in medio tunc scire quod est b et scire quod est a et idem secundum idem medium potest sciri oppositum conclusionis. quia sic sequitur quod id quod scitur in agere et in particulari ignorare et in vltis et non nullum est potest quod cum triple sit scire ut in textu demum fuit scire in vltis in particulari et in agere scire in agere et supportum aut scire in particulari et scire in particulari supportum aut scire in vltis et idem non potest scire in agere et in particulari et ignorari in vltis et non potest scire in agere et in particulari et supportum aut scire in vltis scire non scire in particulari et scire in vltis et particulari potest non scire secundum agere quibus non omnino ignorat.

uado autem uertitur extremitates necesse est et medium ad vtriusque uertitur ut si a d c p b est si uertitur in alicui a o c et b a uertitur in alicui a omni b per medium c et c b p me diu conuertitur a

Ita est etiam vltimam tractat huius libri in quo philosophus agit de reductioe aliarum specierum argumentationis a syllogismo ad syllogismum. Et potest iste tractatus tria capitula. In primo potest aliquas regulas huius reductioe referre. In secundo potest reducere iduciones et ex ad syllogismum et cum b sit reductio de quibusdam modis arguendi illi oppositum scire reductioe et ista ibi (Quia autem) In tertio capitulo agit de enthymemate ibi (Ictus autem signi) Quo ad primum potest scire regulas duarum per quas impeditur argumentationes ad syllogismum reductur. Quarum prima est talis. Si extremitates alicuius syllogismi uertitur inter se necesse est medium uertitur cum ab ab extremitatibus et c.

Et ista regula primo declarat in syllogismo affirmatio. Secundo in negatio. In affirmatio syllogismo in barbara cum conuertente conclusionis et maiore posita per maiorem inferunt uertens maioris. Sic ex uertente conclusionis cum maiore posita loco minoris inferunt uertens minoris et sic sequitur quod medium cum vtraque extremitate uertitur. Et hoc potest per exemplum in his dicens. si a maior extremitas conclusa sit de e maiore extremitate per medium sic dicitur. Omne b est a. omne c est b. ergo omne c est a. si tunc uertitur conclusio idem conuertibilis dicitur a in c. in quibus omne a est c. quod est uertens conclusionis. tunc ex illa uertente conclusionis supra cum maiore conclusionis inferunt uertens maioris quod est omne a est b. sic arguendo omne c est b quod fuit minor. omne a est c. ergo omne a est b. medium b et fit medium conclusionis. Sic etiam minor proposita est omne c est b uertitur per medium a. hoc est ex uertente conclusionis et maiore sic. Omne a est c. omne b est a. ergo omne b est c. tunc fit medium a et sic maior extremum primi syllogismi fit medium b. igitur medium conuertitur ad maiorem et ad minorem extremum.

Et in non in c syllogismo ut si b in c a pro non in b neque a ierit c. Si ergo b uertitur a et c ad a si est b quod nulli in c a ergo neque c a omni c ierit b et si b uertitur c et a uertitur c na de quo omni b et c ad a uertitur et b uertitur ad a cuiuslibet b inest c. cuius a c a non in c et solum b a conclusionem in cepit alia uero non similiter

Declarat philosophus idem in syllogismo negatio dicens. si in syllogismo negatio medium uertitur cum extremitatibus tunc extremitates etiam inter se uertuntur. Est exemplum in dicitur sic ut si sit vltis affirmatio ista quod omne c est b et nullum b est a. tunc sequitur in conclusionem quod nullum c est a sic arguendo nullum b est a. omne c est b. ergo nullum c est a. In hac ex uertente conclusionis et maiore conclusionis inferunt uertens conclusionis sic. Nullum c est b. quod fuit minor. nullum a est b. quod est uertens maioris ergo nullum a est c. quod est uertens conclusionis. et est syllogismo in secundo modo scilicet figure et manifestum est quod medium est b et maior extremum in primo syllogismo fuit a et c minor extremum. In isto autem maiorem extremum est c et minor a et b medium conuertitur ad vtriusque. sicut predicatum vniuersale ad duo subiecta per quod si b conuertatur ad a et efficiatur predicatum ipsum et conuertatur in conclusionem ad a et concluderetur de ipso sicut predicatum de se. Similiter ex conuertente minoris concluditur conuertens conclusionis sic omne b est c. quod est conuertens minoris. nullum b est a. quod fuit maior. ergo nullum a est c. Et ratio habet quod cum b et c conuertatur a quo cuius remouetur vniuersale remouetur reliquum. vniuersale si b quidem non inest a et remouetur ab eo sequitur quod nec c inest a. id est remouetur ab eo quod positum est in maiore primo syllogismo. mihi omne c est b et quod conuertitur b cum c. Et si b conuertitur cum c tunc etiam a conuertitur ad b. quod b et c conuertitur quae te quo cuius omni et vltimam predicatur b de illo omni et vltimam predicatur c per quod igitur si medium conuertitur cum extremis quod extrema etiam inter se conuertuntur.

Rursum si a et b conuertuntur et c et d similiter. omni autem necesse est a aut c in c et b et d. sic se habebunt ut omni alterius in se. quoniam enim cui a b et cui c d omni aut a aut c et non simul. manifestum quoniam et b aut d omni et non si mul. ut si genitum corruptibile in corruptibile ingenitum necesse est quod scilicet est corruptibile et corruptibile factum esse. duo enim syllogismi constituti sunt.

Hic ponit p̄b̄s sc̄daz regulā p̄ne d̄n̄s si s̄l̄ quattuor
 t̄m̄ni vt a b c d sic se h̄ntes q̄ p̄m̄? et sc̄dus cōuertuntur
 et t̄tus et quart̄. t̄nc si a et c id est p̄m̄? et t̄t̄? sic se h̄nt
 q̄ re q̄libz verificat̄ alteruz et re nullo ābo t̄nc necē est b
 et d id est sc̄d̄m̄ ee q̄rtum eodem mō se habere verbigr̄a
 genitū et corruptibile cōuertū? et ingeitus et incorrup-
 tibile et q̄ q̄dlibet est genitū vel igenituz sequitur etiam q̄
 q̄dlibet est corruptibile vel incorruptibile. Et istud p̄b̄s
 p̄bat signādo istos q̄rtuoz t̄m̄ios per l̄ras vt si ingeitū
 sit a et incorruptibile b et genitū siue factum sit c et cor-
 ruptibile d t̄nc assumit duos syl̄mos et vt p̄bat vnaz
 partem p̄ntis sc̄z q̄ necē est aulibet inesse b vel d hoc mō
 Om̄e q̄d est a vel c est b vel d. s̄ om̄e ens est a vel c ergo
 om̄e es est b vel d. Sc̄dus syl̄s p̄bat sc̄daz p̄t̄ p̄ntis
 sc̄z q̄ b et d nō in s̄t̄ eidem et sit hoc mō q̄t̄d est b vel d
 est a vel c s̄ nihil idem est a et c ergo nihil idē est b et d

Rurū si a et b opponatur om̄i q̄dem a
 vel b et c vel d simul at̄ nō iusūt Si p̄uer-
 t̄tur a et c et b et d cōuertēt̄. Nam si alicui
 nō inest b cui d palam q̄m̄ a inest Si at̄ a
 et c cōuertitur enim quare simul et c et d
 hoc autem impossibile

Hic p̄b̄s ponit etiam regulam quasi cōuersam d̄n̄s
 si a et b sic se h̄nt q̄ re quoliter d̄r alterū eoz et re nullo
 s̄l̄ et c et d etiaz sic se habeāt t̄nc necē est q̄ si a et c p̄uer-
 t̄atur q̄ b et d debeant cōuerti. Et p̄t̄ istud in t̄m̄is sig-
 nificatis vt si sumatur duo opposita genitū et ingeitus
 ex vna pte et duo alia vt corruptibile et incorruptibile ex
 alia pte si t̄nc vnū p̄trarioz cōuertatur ex vna pte cum
 alio ex alia pte vt geitus cū corruptibili t̄nc necē est al-
 terum p̄trarioz vnus p̄tis p̄uertī cūz alēo alterius p̄t̄
 vt ingeitū cum incorruptibili. Et hoc p̄b̄s reducat̄ per
 ip̄osibile d̄n̄s si nō p̄uertāt̄ illa duo t̄nc corruptibile
 p̄uenit alicui cui nō cōuenit geitum et p̄tis p̄ueniet ei
 ingeitū et p̄tis incorruptibile q̄ illa p̄uertitur s̄ p̄tis
 est s̄m̄ sc̄z q̄ corruptibile et incorruptibile in s̄t̄ eides q̄
 s̄l̄ p̄radicoria ergo etiaz id ex quo sequitur est s̄m̄ sc̄z q̄
 corruptibile nō cōuertatur cum genito

Q̄m̄ autem a om̄i inest b et c et a de nul-
 lo subiecto alio predicatur inest autem et b
 om̄i c necē est a et b cōuerti Quoniam em̄
 de solo b c dicitur a predicat̄ at̄ et b et idēz
 de c manifestum q̄m̄ de quibus a et dicit̄
 de omnibus

Hic p̄b̄s ponit quartam regulā que est ista si aliqd
 dicatur de duobz vlt̄er et re nullis alijs si tunc illa duo
 p̄uert̄atur inter se necē est tertium p̄uertī cūz vtroq̄z vt
 si rationale dicatur de om̄i homine et de om̄i risibili si
 tunc homo et risibile in se cōuertuntur necē est rōnale
 cōuerti cum vtroq̄z eoz hoc supposito q̄ re nullis alijs
 dicatur et istud declarat̄ p̄b̄s in l̄ris vt p̄us

Rursum quando a et b toti c inest con-
 uertitur autem c b necesse est a om̄i b inēē
 quoniam enim om̄i c inest a c autem b eo
 q̄ cōuertuntur et a om̄i b inerit

Hic ponit quintam regulam que est ista Si aliqua
 duo p̄dicata dicantur vlt̄er de eodem s̄b̄cto vt a et b et
 c si tunc b et c conuertuntur necesse est a et b dici vlt̄er

Quando aut̄ duo fuerint opposita et a ma-
 gis eligendū q̄ b et d q̄ c. Similiter si magis
 eligēda sunt a q̄ b et d a magis eligendū q̄ d

Hic p̄b̄s ponit sextā regulā q̄ est circa eligibilia et re
 testabilia et est ista si sint duo opposita ex vna pte quo-
 rum vnū est eligendū et aliud fugiendū et sunt alia duo
 ex opposita pte quoz vnū est etiā eligendū et alterz fugi-
 endū t̄nc si vnū eoz p̄iūctū cū altero sit magis eligēduz
 q̄ si eēt cōiūctū cū alio vel p se eēt tunc illud q̄d facit
 aliud mai? est magis eligendū. Exemplū ē ponat q̄ a et
 b sunt opposita s̄m̄ bonū et malū ita q̄ a sit eligendū et b
 fugiendū vt sit a sanitas et b egritudo et s̄l̄ se habeant
 d et c vt sit d diuitie et c paupertas et supponat sc̄dō q̄ con-
 iūctū siue aggregatū ex a et c sit magis eligendū q̄ ag-
 gregatū ex d et b t̄nc regula est ista q̄ illo casu stante a
 est magis eligendū q̄ d

Similiter em̄ sequendū a et fugienduz b
 opposita em̄ et c ei q̄d est d nā hec opponunt̄
 Si ergo a ei quod est d similiter eligendum et
 ei quod est c b s̄l̄r fugiendū et sequendū q̄re
 et hec ambo a et d b. Quando aut̄ magis
 nō possibile est similiter naz et b d similiter
 erant Si aut̄ d magis eligendū q̄ a et b q̄
 c minus fugiendū nā quod min? est minor
 opponet magis aut̄ eligendū est mai? bonū
 et b minus malū q̄ a min? bonū et c maius
 malum vniuersum ergo b d magis eligen-
 dum q̄ a c nūc aut̄ nō est ergo a magis eli-
 gendum q̄ d et c ergo min? fugiendum q̄ b
 Si ergo eligat oīs amās s̄m̄ amoz et a sic
 se habere vt cōcedere et nō cōcedere in quo
 c aut concedere in quo d et nō talē esse vt
 cōcedere in quo b Manifestum q̄m̄ a hm̄oi
 esse magis eligendum est q̄ cōcedere et
 go diligere magis q̄ coit? eligēduz s̄m̄ amo-
 rem magis ergo amor est dilectōis q̄ ma-
 gis cocundi. Si aut̄ maxie hui? et finis hui-
 ius Ergo eius quod est coire aut nō est oi-
 no aut grā diligendi nā et alie cōcupiscētie
 et alie artes sic fiunt

Declarat p̄b̄s hoc sic. Quia si nō t̄nc stet oppositū
 q̄ a et d sunt eq̄l̄iter eligenda t̄nc sequit̄ q̄ eoz opposita
 que sunt b et c sint equaliter fugiēda igit̄ aggregatū ex
 a et c nō eēt magis eligendū q̄ aggregatū ex d et b q̄d est
 cōtra hypotesim vt manifestū est. Si aut̄ hoc est impossi-
 bile t̄nc sequit̄ p̄ma conclusio q̄ a sit magis eligenduz
 q̄ b et c sit min? fugiendū q̄ b. Istud aut̄ patet in exē-
 plo determinato sit em̄ a velle cōcedere b aut̄ nolle cōce-
 dere d aut̄ sit cōcedere s̄m̄ actū c aut̄ sit nō cōcedere ita
 q̄ cōcedere sit agere s̄m̄ amorem velle aut̄ cōcedere sit
 re hoc habere voluntatem agendi s̄m̄ amorem sine actu
 et d sit agere sine voluntate c aut̄ nō cōcedere siue nō a-
 gere s̄m̄ amorem et tamē agendi habere voluntatē. Si
 ergo magis est expectēdum ab amico vt amic? velit age-
 re q̄uis nō agat q̄ nolle agere cū tamē agat p̄z q̄ ma-

Secūdus liber

gis eligenda est bona voluntas sine actōne. q̄ actio sine bona voluntate. Ad terminos autē transcendentē sic re ducitur. si em̄ digat om̄is amās ab amico fm̄ amozes sic se habere vt concedere velit q̄uis nō agat. non cōcede re sit in quo. cōcedere autē in quo. d. Et nō talem esse vt fm̄ amozes cōcedere velit sit in quo ē. b. tunc manifestū est ex dictis q̄ a qd̄ est huiusmodi vt concedere velit fm̄ amozem. magis est eligendum q̄. d. quod est concedere et nō velle. Ex quo vltērius infertur q̄ diligere quod est fm̄ amozem velle bonum. magis est eligendū q̄ coitus qui est fm̄ amozem actōne corporali. Et vltērius patet q̄ amor magis est dilectōnis sicut finis q̄ coit⁹ sit finis amoris. Si autē maxime est huius sicut finis. tūc sequit⁹ q̄ dilectio finis est amicitie et nō coire. Et vltērius concluditur q̄ hui⁹ quod est coire. aut omnino nō est amor amicitie sicut finis. aut si est eius qd̄ est coire. tūc est ei⁹ sicut gratia alterius qd̄ est causa diligēdi. quia ex coitu dilectio inducitur. nam et alie cōcupiscentie et artes sic sūt q̄ sunt p̄pter vltimum et optimum sicut p̄pter finem.

Quomodo autem se habent termini fm̄ conuersionem. et in eo q̄ magis eligēdi vel magis fugiēdi manifestum est

Hic summarie resumit materiam huius capituli dicens q̄ ex dictis manifestum est quomodo se habent et habere debent termini fm̄ conuersionem. Et adhuc vltērius manifestum est quomodo se habent in cōsequentijs in eo q̄ magis fugiēdi vel magis eligēdi sunt

Circa textū expōsitū est vnicūq̄

dubium. An magis eligēdo opponit⁹ magis fugiēdū et eque eligēdo eque fugiēdū et min⁹ eligēdo minus fugiēdū. Et quia p̄mo videt⁹ q̄ nō. quia bene viuere est magis eligēdū q̄ viuere. et tamē nō bene viuere nō est magis fugiēdū q̄ nō viuere. Et cōfirmat⁹ q̄ esse p̄fectū bonū est magis eligēdū q̄ esse bonū. et tamē esse im̄ perfectū bonum min⁹ est fugiēdū q̄ nō esse bonum. Solo Alberti Verbu p̄bi. p̄cedit h̄ intelligit⁹ de his vbi vnū eligēdoz nō ē in altero nec p̄ alter⁹. sicut se habent v̄tus et scia cum em̄ v̄tus magis sit eligēda q̄ scientia. viciū magis est fugiēdū q̄ ignorātia

Quā autē nō solū dialectici et demōstratiui syl̄li p̄ p̄dicas figuras sūt. sed etiā rethorici et simplr̄ q̄cunq̄ fides est. et fm̄ vnāquāq̄ artē nūc erit dōm. om̄ia em̄ credim⁹ aut syl̄logismo aut inductione

Istud est scōm caplm̄ istū tractat⁹ in q̄ p̄bus agit de inductione et exēplo et de reductōe et instātia. dices p̄mo q̄ nō solū dialectici et demōstratiui syl̄li sūt p̄ p̄dicas figuras s̄ etiā argumētationes rethorice sicut sunt enthymemata et exempla q̄ appropriant rethorice. et vlt̄ q̄cunq̄ argumētationes q̄ hūc facere fidem et p̄posito p̄nt fieri in dictis figuris. De quarū argumētationū nūero est inductione. qd̄ p̄bat p̄bus. qz oia credim⁹ aut p̄ syl̄m aut p̄ inductionem. s̄ syl̄lo p̄p̄cedendo enthymema. et s̄ in inductione exemplum.

Ergo inductione qd̄ est. et ex inductione syl̄logismo p̄ alterā extremitatē. alterā de medio syl̄logizare. vt si eoz. que sunt a c sit medium b. p̄ c oñdit⁹ a inēc b. sic em̄ facim⁹ inductione

nes. vt sit a longeuum. in quo autē b cholera nō habere. in quo vero c singularē longeuū vt hō equ⁹ et mul⁹. ergo toti c inest a. om̄ne em̄ quod sine cholera est. lōgeuū est. Sed et b nō h̄re cholera om̄i inest. Si ergo p̄uertat⁹ c. ei quod ē b. et nō trāscendat mediū necesse est a inēc b. ostēsum est em̄ p̄ri⁹ q̄ si duo aliqua insunt eidē et ad alterz eoz. cōuertat⁹ extremū. Quā conuertēti et alterz inerit p̄dicatoz. oportet autē intelligere c ex om̄ib⁹ singularibus p̄posituz. nā inductio per oia.

Hic p̄bus rescribit inductōem dices q̄ inductio siue syllogismus qui est ex inductione est q̄ oñdit p̄mum de medio p̄ tertiu accipiēdo mediū nō p̄ termino inferente sed pro illo qd̄ fm̄ naturā ordinare p̄dicatois est mediū inter maiore extremitatem et minore. Quā exempluz est in terminis trāscendētib⁹ vt istoz extremitoz q̄ sunt a c. mediū sit b. tūc si p̄ c ostendat⁹ a inesse b est syllogism⁹ inductiu⁹. Secūdo etiā patz in terminis significatijs. sit etiā a quod est p̄mum siue maior extremitas longeuum. id autē in quo est b. sit nō habere cholera. id autē in quo c sit singularē longeuū vt hō equ⁹ et mulus et singula h̄mōi. et sic p̄mū est longeuū. mediū autē erit nō habere cholera tertiu⁹ at singularia nō h̄ntia cholera. et cū om̄e nō h̄nt cholera p̄uertat⁹ cū singularib⁹ nō h̄ntib⁹ cholera p̄z q̄ cē lōgeuū dices te nō h̄nt cholera et formabit⁹ sic syl̄lo. Qd̄ est equ⁹ vel mul⁹ vel hō et sic de alijs ē longeuū. si om̄e nō h̄nt cholera est equus mul⁹ et homo et sic de alijs. ergo om̄e nō habere cholera est longeuū. toti em̄ c fm̄ hanc positōem inest a. Om̄e em̄ qd̄ sine cholera est longeuū ē. sed b quod est nō habere cholera om̄i inest c. hoc autem ostendit⁹ p̄ quintā regulā positā in antecedēti capto. qz si tam p̄mū q̄ mediū dicat⁹ de tertio et mediū et tertium cōuertant⁹ necesse est p̄mū vel vltimū dici de medio qz oñsum est si duo p̄dicata dicant⁹ de aliquo subiecto et vnū illorū p̄dicatoz cōuertat⁹ cū illo. tunc reliquum de illo dices vltērius quod cum subiecto conuertitur. Ostensum em̄ est prius in capitulo precedenti quoniam si duo aliqua p̄dicata eidem subiecto insunt. et ad alterum illorū cōuertatur subiectum quod est extremum in syllogismo q̄ niam ei quod conuertitur etiam alterum inerit vniuersaliter predicatum. Et in hac inductione sic ad syllogismum reducta. oportet. c. id est mediū esse compositum ex omnibus singularibus. id est necessarium est in inductione omnia singularia enumerari

Est autē huiusmodi syllogismus prime et immediate p̄positionis. Quarū em̄ medium est. p̄ mediū est syl̄ls. quaz ergo nō est p̄ inductōem et quodā mō opponit⁹ inductio syl̄logismo. nā h̄ quidē p̄ mediū extremum tertio oñdit. illa autē p̄ tertiu extremū medio ergo natura prior et euidentior syl̄ls p̄ medium nobis aut manifestior q̄ p̄ inductionē.

Hic p̄pat inductionē ad syl̄m p̄nes differentiā. Et ponit tres differentias. Prima est. q̄ inductio est syllogismus p̄me et immediate p̄ponis. Quia p̄ncipia sciaz notificant p̄ inductōem et nō p̄ syl̄m. Syllogism⁹ vero q̄ ad

conclusionē suā ē p̄pōnīs mediātē. Sc̄da differētia corū sumit p̄nes p̄missas. q̄z inductio quodāmodo op̄ponit syllogismo. Quia syllo oñdit p̄mū inesse vltimo p̄mediū. id est maiorem extremitatē in eē miori p̄ mediū. Inductio vero oñdit p̄mum te medio p̄ vltimū iuxta intellectū sup̄ius expressum. Et ex isto sequit̄ tertia differētia q̄ est q̄ syllogism⁹ est p̄ mediū qd̄ est natura p̄us et euidētī fm̄ rei naturā. Inductio autē siue inducti⁹ syllogismus est p̄ euidētī nobis et manifestus.

Exemplū autē est qm̄ medio extremū in eē oñdit. p̄ id qd̄ est sile tertio. ōz em̄ mediū tertio. et primū simili euidētius esse. vt sit a malū. b autē cōtra p̄fines inferre bellū. i quo at̄ c atheniēses p̄tra thebanos. in quo at̄ d thebanos p̄tra phocēses. Si ergo volum⁹ oñdere qm̄ thebanis pugnare est malū. sumēdū qm̄ p̄tra p̄fines pugnare est malū. h mōi autē fides ex similib⁹. vt qm̄ thebanos p̄tra phocēses. quecūq̄ p̄tra cōfines malum cōtra thebanos autē p̄tra cōfines est manifestus qm̄ cōtra thebanos pugnare malū. Qm̄ ergo b c et d inest manifestum. vtrūq̄ em̄ est cōtra confines inferre bellum. et a. d thebanis. Non em̄ conuenit inferre cōtra phocēses bellum qm̄ autē a inest b p̄ d ostendit. eodez autē modo et si per plura similia fides mediū fiat ad extremum.

Ista est sc̄da ps istius capli in qua p̄hūs dēterminat te exemplo. et p̄mo quid sit. Sc̄do ponit ex d̄rām ab inductioe ibi. (Et differt ab inductōe) Circa p̄mū p̄mo dēfinit exemplū. fm̄ q̄ reducīt ad inductōem et ad syllogism⁹. Sc̄do dēfinit ip̄m in p̄pria forma. ibi. (Manifestum est igit̄) Dicit ergo p̄mo q̄ exemplū sup̄ple in q̄tū reducīt ad inductōem im̄p̄fectā est argumētatio in qua mediū extremo inesse oñdit p̄ id qd̄ est simile tertio. Et cōplet illā dēfinitōem dicēs q̄ oportet etiā in exemplo sumere q̄ p̄mum inest tertio p̄ medium. et q̄ primum sit simile tertio. hoc est oportet primum inesse tertio per simile tertio et q̄ hoc simile sit euidētius. Et istud p̄hūs declarat docēdo modū formādi exemplum et reducēdi ad syllogism⁹. Et est vt sit p̄m⁹ termi⁹ malū. et medi⁹ p̄fines pugre cōtra p̄fines. Tertio at̄ atheniēses pugre p̄ thebanos. Et sile t̄no thebanos p̄tra phocēses pugre. t̄ sic sic format̄ exemplū. Thebanos pugre p̄tra phocēses malū est. ergo atheniēses pugre p̄tra thebanos malū est. t̄c p̄mū sc̄z malū oñdit te tertio p̄ mediū. Et p̄mum te medio p̄ sile tertio siue miori extremitati. Primum oñr te tertio p̄ mediū sic. Q̄es p̄fines pugre p̄tra p̄fines malū est. h atheniēses pugre p̄tra thebanos est p̄fines pugre p̄tra p̄fines ḡ atheniēses pugre p̄tra thebanos malū ē. Sz p̄mū oñr te medio p̄ sile tertio faciēdo vna im̄p̄ctam inductōem sic thebanos p̄tra phocēses pugre malū ē. ḡ om̄s p̄fines pugre p̄tra p̄fines malū ē. ibi maior extremitas p̄cludit d̄ medio p̄ illd̄ qd̄ est sile miori extremitati. Et ita in exēplo sunt due argumētatiōes vt d̄t alb⁹ in p̄ma oñr p̄m⁹ te t̄no p̄ me⁹. et b̄ sit p̄ syllogism⁹ sic patuit et in illa argumētatiōe trahit fides a medio. In sc̄da argumētatiōe q̄ ē loco pro

syllogismi oñdit p̄mū te medio p̄ simile tertio siue miori extremitati. et in illa argumētatiōe trahit fides ab exēplo. p̄p̄ qd̄ est solū p̄na. p̄babil⁹ et nō necāria. Q̄z innētit inductioni im̄p̄fctē. Et eodē mō vt d̄t p̄hūs p̄cludēda ē maior syllo p̄mi ad quē exemplū reducīt p̄ inductōem im̄p̄fctā qm̄ assumūtur plura silia sicut qm̄ assumit vna. Et istud diffuse ostendit signando terminos exempli in textu per litteras. **Zūcibi**

Manifestū est autē qm̄ exemplū est neq̄ vt ps ad totū. neq̄ vt totū ad p̄tem. sed vt pars ad p̄tem. qm̄ ambo quidez insunt sub eodem. euidens autē alterum.

Hic p̄hūs p̄it p̄p̄riā rōem siue dēfinitōem exēpli dicēs manifestū est q̄ exēplū nō h̄z se ad id p̄ qd̄ p̄bat. vt pars ad totū v̄le. nec vt totū v̄le ad p̄tē. sicut ē in syllo q̄ regulatur p̄ dicit te oī. h̄z se sic ps ad p̄tē siue p̄ticulare ad p̄ticulare. qm̄ at̄o p̄ticularia s̄t s̄b eodē cōi. sic atheniēses pugre thebanis. et thebanos pugre phocēsis. at̄o s̄t s̄b hoc mō. qd̄ ē p̄fines pugre p̄tra p̄fines. et b̄ ē malū. h̄z alterz illorū p̄ticulariū ē euidēs et id ex ill inferē p̄mū.

Et d̄t ab inductōe qm̄ hec qd̄ ē ex oibus indiuiduis extremū oñdebat in eē medio. et ad extremū nō copulabat syllogism⁹. hoc autē et copulat. et nō ex omnib⁹ ostēdit.

Hic distinguit exemplum ab inductōe ponens duas d̄rās eorū. p̄ma ē inductio ab eib⁹ singularib⁹ siue indiuiduis oñt extremū in eē medio. Ex̄m̄ at̄ p̄cedit ab vno singulari ad aliū. Sc̄da d̄rā ē q̄a inductio oñt p̄mū te medio p̄ tertium et ibi s̄t. Ex̄m̄ at̄ h̄z in q̄tū reducīt ad inductōem im̄p̄fctā oñdat p̄mū te medio. t̄n in q̄tū reducīt ad syllogism⁹ ubi copulat. Exemplū copulat mediū ad extremū p̄cludēdo p̄mū te tertio p̄ mediū ip̄m.

Deductio at̄ ē qm̄ medio primū palā ē in eē. postremo at̄ mediū dubiū quidē. s̄t autē credibile aut magis cōclusionē.

Ista est tertia ps hui⁹ capli in q̄ p̄ dēterminat te reductioe. eo q̄ h̄z mediū p̄m⁹ notū fm̄ naturā p̄clone et p̄p̄. quē sc̄ie qd̄ inductio h̄z naturā rei h̄z m̄m⁹ notū et remōtē us a sc̄ia inferē em̄ v̄le ex singularib⁹ q̄ fm̄ naturā m̄m⁹ nō s̄t et maḡ remōtē a sc̄ia q̄ v̄le. Et d̄t q̄ reducīt ē syllo in q̄ palā siue manifestū ē maiore extremitatē in eē m̄m⁹ in maiori p̄p̄ōne. ita q̄ maior sit p̄ se nota. h̄z dubiū ē an mediū inest postremo. i. miori extremitati in miori p̄p̄ōne in q̄ p̄ dicatur mediū fm̄ d̄spōem p̄mē figure. Et q̄uis h̄z sit dubiū t̄n mior d̄z ē v̄le eq̄ credibil⁹ p̄clom̄ v̄le maḡ. t̄c ei q̄a nō ē mior circa p̄fctam sc̄iam facere nō p̄t. et q̄ aliqd̄ credulitatis h̄z ḡ aliq̄ mō d̄spōita in formā syllo reducīt et vicinat ad sc̄iam. q̄uis nō attingit p̄fctē v̄le ad sc̄iam et iste est primus modus reductiois.

Amplius autē si pauciora sint media postremo et medio. oīno em̄ p̄p̄ius eē sc̄ie accidit. vt sit a docibile. i. quo b̄ disciplina. c. iusticia. ḡ disciplina qm̄ docibil⁹ manifestū. et autē disciplina dubiū. Si ergo similiter aut magis credibile sit b̄. c. quidē a. c. deductione p̄ pinquius em̄ sc̄ie. eo q̄ assumpsit a c. disciplina prius non habentes.

Secūdus libr

Hic ponit scdm modum reductionis dicēs q̄ ampli
us etiam reductio est quādo maior est p se nota. r̄ minor
est ppositio mediata sicut r̄ conclusio. tamen pauciora
sunt media ad pbandum miorem q̄ ad pbandum cōclu
sionem. tūc em̄ accidit om̄ino miorem eo q̄ pauciora
habet media q̄ cōclusio p̄pinq̄orem esse sciētie. q̄uis em̄
mediū sit causa scie tamē qd̄ plura habet media incerti
us est r̄ long⁹ a scia q̄ id qd̄ pauciora habz. qz lōginqui
us est a p̄mis p̄ncipijs p se notis r̄ immediatis. Exem
plū te p̄mo mō est in terminis a b c transcendētib⁹. q̄ tamē
reterminatur ad materiā in exēplo platois posita in
libro qui dē mennonia vbi q̄rit vtrū v̄tus sit bonū dicit
plurabile vel affusabile vel totū a dijs tonatū. Sit em̄
a qd̄ est maior extremitas tocabile. qd̄ aut̄ in quo est b
mediū sit disciplina. c aut̄ minor extremitas sit iusticia
generalis. que est virt⁹ in genere tūc tali dispōne termi
nor facta. maiestū est p se q̄ om̄is disciplina est toc
bilis. id est aq̄rit p̄ studiū r̄ incrementū accipit experi
mento et doctrina. Quā aut̄ iusticia generalis siue v̄t sit
disciplina q̄uis hoc dixit socrates dubiū est. Si ergo in
tali syllogismo sicut siue equalit̄ vel magis credibilis
sit minor ppositio que est b c q̄ cōclusio que est a c. pposi
tio. tūc talis syllogism⁹ vocat̄ reductio quasi reducēs vt
dicit alter⁹ ad aliqd̄ p̄pinq̄ū scie q̄uis nō generet sciē
tiam. Quā aut̄ reductit ad aliqd̄ p̄pinq̄ū scientie pa
ter quia maior est p se nota. r̄ minor est magis credibi
lis conclusionē vel eque r̄ sic disponit̄ intellectum quo
dam mō ad p̄pinq̄ū scientie reductit.

Aur rursus si pauciora sint media b c
nam et sic p̄pinq̄uis est sciētie. vt si d̄ sit q̄
dranglari in quo aut̄ e recta linea in quo at̄
f circulus. Si ergo eius quod est ef. vnum
solum sit mediū. p lunares figuras equalē
fieri recte linee circulum p̄pinq̄uis sciētie.
Quando autem neqz credibilis est b c. q̄
a c. neqz pauca media nō dico deductionem
nec quādo immediata est b c. disciplina enim
quod huiusmodi est

Hic redarat p̄ exemplū scdm modū reductōis r̄ po
nit terminos transcendētes. Et sumptos in materia speci
ali. secūdus em̄ mod⁹ fuit si pauciora sunt media ad hoc
q̄ est b. sicut dixit minor p̄p̄ q̄ ad cōclusionem nā r̄ sic
minor est aliquid p̄pinq̄ū sciētie q̄ p̄m̄t̄ ignozata con
clusio. vt si d̄ sit quadranglari. vel quadrari. r̄ sit ma
ior extremitas. id aut̄ in quo e sit recta linea q̄ est medi
um. in quo aut̄ est f. minor extremitas sit circul⁹. Si igit̄
ei⁹ que est minor e f. ppositio. sit vñū solū mediū. hoc scz
p lunares figuras siue portiones equalēs sumereli
neas curuas. recte lineē q̄ est quadrati radij. r̄ sic circu
lum equalē fieri recte lineē. quadrati. Ad p̄clusionem
aut̄ pla habeant̄ media q̄ hoc q̄ deñ est. tūc est secūd⁹
modus reductōis. qz tūc minor est p̄pinq̄ū scie q̄ p̄do
et syllogizaf sic. Om̄e eq̄le recte lineē p̄t q̄drari. arcul⁹ est
equal̄ recte lineē. q̄ circul⁹ p̄t quadrari. ibi est scdm mod⁹.
qz ad pbationem minoris nō req̄rit nisi vñū mediū
scz p portiones lunares sumere lineas curuas equalēs
linee recte. id est q̄ linea illa curua q̄ est quarta portio cir
culi sit equal̄ linee recte q̄ est q̄rta ip̄i q̄drati. h̄ ad pbatio
nem cōclusionis requirunt̄ ad min⁹ duo media. Quādo

vero minor ppositio que est b c. neqz credibilior est. ne
qz eq̄ credibilis conclusionē que est a c. neqz pauca siue
pauciora media sunt ad minorem q̄ ad cōclusionē. tūc
r̄ talis argumētatio nō vocat̄ reductio. qz nō cōducit ad
aliquid vel p̄ aliqd̄ p̄pinq̄ū sciētie. Sicut etiā non dicit̄
reductio quando immediata r̄ p se nota est minor ppo
sitiō sicut maior. talis em̄ syllogism⁹ est demonstratio et
disciplina. siue p̄fecta sciētia est. r̄ nō est reductio in ip̄o
quia est stat⁹ r̄ finis simpliciter in tali syllo.

Instantia est ppositio ppositioni contraria
differt aut̄ a ppositione qm̄ instantiam contin
git esse in parte. ppositio aut̄ om̄ino nō con
tingit. aut nō in vniuersalib⁹ syllogismis.

Ista est scda ps huius capli in qua p̄b̄s reterminat
te instantia. p̄ter hoc quia in aliquo o p̄ponit̄ exēplo. q̄a
exemplū cōponit̄ ex quattuor terminis quoz q̄rt⁹ silis est
tertio. Similiter in instantia siue instantiū syllo sunt q̄r
tuor termini ad minus fm̄ rōem. quoz tertio r̄ quart⁹
nō sunt similes sed habent rōem o p̄positionis. An⁹ em̄
sub affirmatione sumit̄. r̄ alter sub negatōe. sunt tamē
idem tertius et quart⁹ circūscribēdo affirmationem et
negationem. r̄ ideo cū iam reterminatum sit te exemplo
nūc reterminādum est te instantia. Quo ad primū ergo
dicit q̄ instantia siue instantiū syllogism⁹ est ppositio
tūc ppositioni contraria. intelligēdo p̄ cōtraria vere cō
traria. r̄ o p̄posita per contradictionē. Differt aut̄ instā
tia a ppositione cōtra quā sit instātia. qz illa ppositio
semper debet esse vniuersalis. r̄ om̄ino nō contingit eam
esse particularem vt in demonstratiuis vbi om̄es ppo
sitiones necērie sunt. r̄ vles aut etiā in illis que vere sūt
ppositiones quasi pro alto posite inq̄stuz in eis est tota
vis illationis r̄ ille sunt etiam vniuersales. aut etiā in
vniuersalib⁹ syllogismis ad quos om̄es alij reductuntur
taliū em̄ oim̄ syllogismoz vere sunt ppositiones fm̄ rō
nem ppositionū dicte. r̄ sic ppositio contra quam sit in
stantia debet esse vles. sed instantia que sit contra tales
vniuersalem quādoqz est p̄cularis quādoqz vles.

Fertur aut̄ instantia duobus mōis r̄ per
duas figuras. qm̄ aut vles aut particularis
omnis instātia. Ex duab⁹ aut̄ figuris quoni
am o p̄posite ferunt̄ p̄pōnes. o p̄posita aut̄ in
prima r̄ tertia figuris p̄cludunt̄ solū. qm̄ enī
probāt̄ om̄i in eē instamus qm̄ nulli. aut qm̄
alicui nō inest. hoc aut̄ nulli quidē ex prima
figura. alicui aut̄ non. ex postrema. vt si sit a
vnā esse disciplinā. in quo b cōtraria ppositio
ergo vnā esse cōtrarioz disciplinaz aut qm̄
om̄ino nō eadem est o p̄positoꝝ. instant. con
traria aut̄ o p̄posita q̄re sit prima figura. aut
qm̄ noti v̄l ignoti nō vna. h̄ at̄ tertia. nā fm̄
tertiā notū r̄ ignotū tria q̄dē eē v̄ez. vna
aut̄ eoz disciplinā eē fm̄. Rursus in priua
tiua p̄pone sicut pbante em̄ trioz nō eē vnā
disciplinā. aut qm̄ oim̄ o p̄positoꝝ. aut qm̄
aliquoꝝ trioz est eadē disciplina. dicim⁹ vt
egrotatiui r̄ sanatiui. ergo oīz q̄dē ex prima

aliquoz vo ex tertia Simplr at in oib vlr qn qde instatib ncc e pcedeti ad vlez dicit toez dicere vt si no eade prohibet p rarioz oim dicere oppositoz vnam. Sic aut ncc e est primam esse figuram. medium em fit vlc ad hoc quod ex principio pticula rit ar ad h cui e vlc vlr dicit pp vt noti et ignoti non eade na dria vlc ad h r fit etia figura De diu em pticulariter supru vt notu et ignotu

Hic pbis ondit quot modis fit instatia ptra talem vlem ddnis q illa fit duobus modis id est per duplices pones r etiam fit per duas figuras tn scz pmas et ter/ tiam. Dicitur aut fieri duob modis instantia quo ad duplices qritate ponus p qua fit instatia qnq em ista/ tur p r raria r sic est vlis instatia qnq vo p d dicitonā r sic est pticularis. Qz aut tm in duab figuris p r quia pones instatiue que dnt esse opposite ppi ptra quam fit instatia dcludit in pma et tertia figura s r no in se/ cūda qz in illa no cōcludit affirmatie. Qz ar p pma fiat instatia p r ex hoc qz si aduersarius dcludat maiorem extremitatē in cē mion extremitati vltter affirmatie tūc instamus p r raria dicētes q nulli inest aut p d dicitō/ riā dicētes qm alicui no ict pma dcludimus p pma fi/ gura in scdo mō pme. Scōaz p tertia. Istud pbis exē / plarit oit i tēru ddnis sit a maior extremitas sic vna esse discipliaz b ar mediū fit dria re q p dicitur a qz cō/ trarioz est vna disciplina pposita q illa vna ē p rario/ rū disciplinā tūc illi q instat aut sic instat q adducit cō/ trariā ei d dicitōes nulloz oppositoz ē eadē disciplina acci/ piēdo p mune sup sbctū pponis cui instat sicut o pposita sit sup dria in qstū oia dria sit o pposita h no extra r tūc fit in pma figura in scdo mō sic arguēdo. Nulloz o ppo/ sitoz est eadē disciplina. Aut instat cōcludēdo pticularē p d dicitōie o ppositā sumēdo miore pticularē sb sbcto p/ pōnis cui instatur sicut si sb d r i s sumāf notū et ignotū tūc arguitur in tertia figura in scdo mō sic. Nulli noti et ignoti est eadē disciplina notū et ignotū sb d r i a q ali/ qz d r i o z nō est eadē disciplina que est d dicitōie o pposita isti oim d r i o z est eadē disciplina. Eodem etiā mō p r i g i t i s t a r e s i p p o p t r a q u ā f i t i n s t a t i a s i t v l i s n e g a t i a . Q z s i i s t a m p d r i a s u ā e r i t s y l l o i p m a f i g u r a r s i p d d i c t o r i ā e r i t i e t i a r d i m i s s i s t e r m i s t r ā s c e n d e t i b q s a t i s p a r e n t e x p c e d e t i b s u m ā f e m i t e r m i n a t i s i c s t p p o c o t r a q u a z f i e r i t e b z i s t a t i a v l i s n e g a t i a i s t a . N u l l o z d r i o z ē e a d ē d i s c i p l i n a t i c s u m a m m e d i ū s u p s b c t ū p p o i s c u i i s t a m r s b p d i c a t o i p r i s i c a r g u ē d o . Q u i m o p p o i t o z e s t e a d e m d i s c i p l i n a o i a d r i a s t i o p p o i t a q o i m d r i o z ē e a d d i s c i p l i n a S e d d d i c t o r i e s i c i s t a m S a m e t e g r i ē e a d d i s c i p l i n a s a n u m e t e g r s t d r i a q a l i q u o z d r i o z ē e a d d i s c i p l i n a p m s y l l o i s e i p m a f i g u r a s c o s i e t i a . E x i s t i s p r z q i n s t a t i a q f i t v l r d i c e d o o i m d r i o z ē e a d d i s c i p l i n a f i t e x p m a f i g u r a I l l a a t q f i t p t i c u l a t i e p b q a l i q z n ē v n a d i s c i / p l i a f i t p e t i a f i g u r a m . I n o i b a i v o l e s s i m p l r i s t a r e b z n e c c a r i o d i c e r e p d c o z h e s t b z d i c e r e i s t a t i a z p r a d i c e t e z s u e d r i a t e s u m e d o m e s u p s b c t ū p p o i s c u i i s t a t e x m ē v t s i a l i q s p b i b z v n ā e ē d i s c i p l i a z d r i o z i d ē d r i t ē v n ā d i s c i p l i a z d r i o z i s t a s a c c i p i a t o i m o p p o s i t o z v n ā e s s e d i s c i p l i a z t i c e i q z s u p s b c t ū a c c i p i t m e s b p d i c a t o n e c e s s e ē p m a f i g u r a f i e r i p t i c l a r i e v o v o l e s i s t a r e s u m e r e

dz sb sbcto ppōis cui istādū ē aliqd cui illud vlc sbctōe inest vt si qd sb d r i s qz d r v n a e ē d i s c i p l i n a a c c i p i a t n o t i e t i g n o t i e a d e e ē d i s c i p l i a z d r i a e i s t v l e a d b q e n o t ū e ē e t i g n o t ū r h f i t e t i a f i g u r a q z m e e r i t p t i c u l a r i e s b s b c t o v l i s u p t ū s i e l n o t ū e t i g n o t ū p t i c u l a r e e s t s u p t ū m s b p r a r i s q u o d e s t v l e

Hā ex qb ē syllogizare d r i ū e t h i s r i s t a t i a s c o n a m u r d i c e r e Q u a r e e x h i s s o l ū f i g u r i s f e r i m H ā i s o l i s h i s o p p o i t i s y l l i m i

Hic p r i p p b a t q i s t a t i a s i u e s y l l o i s i s t a t i ū f i t i p m a e t e t i a f i g u r i d d n s q e x h i s e x q b ē s y l l o g i z a r e d r i ū d i c t o r i t s i u e o p p o i t ū e x h i s a i s d c o n a b i m p s y l l z a d d u c e r e i s t a t i a s p p q d e x h i s s o l i s f i g u r i s p m a s e z e t i a f e r i m i s t a t i a s Q z i n s o l i s i l l i s f i t s y l l o i s i s t a t i ū e u i d e n s

Per mediā ei nō f i ū r a f f i r m a t i A m p l i a r r o r o i d i g e a t p l i m a q ē p m e d i ā f i g u r ā v t s i n p c e d a t a i c c b e o q n s e q t b c h e i p a l i a s p p o e s m a i f e s t ū H o o z a t i s t a t i a z a d a l i ā c o u e r t i s z s t a t i m m a i f e s t ā h a b e r e a l t e r ā p o e z Q u a p p t e t s i g n ū e x h a c s o l a f i g u r a n o e s t

Hic p b a t p q s y l l o i s i s t a t i ū f a l t e e u i d e n s n o p r f i e r i i n s e c d a f i g u r a s s o l ū i p m a e t e t i a q z i l l i s f i g u r i s h z f i e r t i q b e u i d e t d u d i f o p p o i t ū p p o i s p t r a q u ā f i t i s t a t i a s b s o l ū f i t i p m a f i g u r a v l i e t i a r n i n s e c d a i g i t M i o r e p b a t q z s i p p o p t r a q u ā f i t i s t a t i a s i t v l i s n e g a t i a t i c i n s t a t i a e r t a f f i r m a t i a Q z i s t a t i a e s t p p o p m o i d r i a s a f f i r m a t i a n i p r d c l u d i i n s e c d a f i g u r a S i v r o p p o p t r a q u ā f i t i s t a t i a s i t a f f i r m a t i a v l i s t i c e r i s t a t i a e r t p p o n e g a t i a q n p r e u i d e t i f e r r i i s e c d a f i g u r a e o q e u i d e t s o l ū i s e r t u r q n p p o a l i q i f e r r i q r e p u g n a t p p o i p t r a q u a m f i t i s t a t i a s b n i f i t i s e c d a f i g u r a i s t a d o p t r a v l e z a f f i r m a t i a z M i o r p b a t e x e m p l a r i t e r s i c s i t p p o p t r a q u ā f i t i s t a t i a D i s h o ē l a p i s t i c a r s i c p s y l l m i s t a t i m i n s e c d a f i g u r a n l a p ē a l o i s h o ē a l q n h o ē l a p i v b i m a i o r p p o q ē v l i s n e g a t i a n o m a i f e s t e r e p u g n a t p p o n i p t r a q u ā f i t i s t a t i a m i s i q u e r t a f s i m p l r b s m a l ē l a p t i c e n r e p u g n a t m a i f e s t e i s t i . D i s h o ē l a p r s i c p r s i m a i o r d z e e o p p o i t a o z e ā m a i f e s t a r e p a l i a s p p o e s s i c p u e r f i o n e e t p b m o i Q n a r d r q o p p o i t a n p c l u d i t p s e d a z f i g u r a z n d i c i t o p p o i t a o p p o i t e p p o e s q z b o c p u e r t e s m a i o r i s s y l l i i s t a t i ū i p u s f a c t i n o p p o i t p p o n i p t r a q u ā f i t i s t a t i a s v o c a f o i a i l l a o p p o i t a v t d r a l b t f e r r i p i t a d i s t a t i a p p o i t i q n o e u i d e t e r d c l u d i t i n s e c d a f i g u r a m a i f e s t ū a t e s t q i s t a o i s h o e s t l a p e t n m a l e s t l a p q n o ē p p o a f f ū p t a i s y l l o i s t a t i o p m a i o r e s p u e r t e t e s a n o p n e i s t a r e s i l n f i t i g i f i n s e c d a f i g u r a i n s t a t i a e u i d e n s i n u l l o a l i o i d i g e s E t q z i s e c d a f i g u r a n p c l u d i t a f f i r m a t i e r a r g u m e t ū a s i g n o d z p p r i e e ē a f f i r m a t i ū a s i g n o n s y l l o g i z a f i s e c d a f i g u r a h ē s o p h i s t i c ū r s i c s i g n ū i e a a q a r g u a t n ē v t p o s t e a p a t e b i t i c a l c e h u i l i b r i e t e b h y m e n a t e v b i d r q i s e c d a f i g u r a n o p r s i l l o g i z a r i e x s i g n i s q z n o v a l e t a r g u m e t ū D i s m u l i e r q p p i t ē p a l l i d a h e c e s t p a l l i d a q p e r i t q u i a c o n c l u s i o e s t f a l s a

Per spiciēdū ar r de alijs instatijis vt de his q st ex d r i o r s i l l i f m o p i o e z r s i p t i c u l a r e x p r i m a v e l p r i u a t i u a m e x m e d i a p o s s i b i l e e s t s u m e r e

Hic r e t i m i n a t r e i n s t a t i a g n a l i t d i c t a d d n s q u i s i n s t a t i a f m p o t i s s i m ā s u i a c c e p t o e z s i e i p m a v l e t i a f i g u r a

Secundus liber

tamen fm elongationem nominis et extensionem fit ali quando in syllogismo ex hypotesi qñ p traditur hypotesi et ideo pspiciendum est diligenter et distinguendum etiam re alijs instancijs comuni et no pprie dictis vt re his que sūt sup̄te ex p̄trarijs et ex simili vel ex opinione id est ex auctoritate alicuius p̄bi hoc dicentis pspiciendū est etiam si est sumere instantiam particularem comu niter et no pprie dictam ex prima figura et si est sumere p̄uatiuā instantiam ex media figura hec enī erit comuic r no pprie dicta instātia erit inuēdens. Sedoz at exēpla sūt per locum ab oppositis vt si q̄s dicat omne gaudium et inferatur ex hoc manifeste falsum q̄ omnis tristitia est mala multe enī tristitie bone sūt ergo no omne gaudi um bonum per locū aut a simili vt si q̄s dicat q̄ p̄ctū est pars linee r arguat aliq̄s cōtrarium a simili dōns sicut se habet p̄ctus ad lineam sic linea ad superficiem sed linea no est ps superficiē ergo nec p̄ctus est pars linee. Ex opinione autē siue auctoritate vt si q̄s dicat q̄ aia hominis est mortalis dicimus instātes sicut So crates et plato dicunt q̄ aia hominis est immortalis. Et at p̄icularis instantia per p̄mam figuram sic dicto enī q̄ oīum p̄trariōz sic eadem disciplina dicatur nullozū o ppositoz est eadem disciplina quedam contraria sūt o pposita ergo q̄rūdam o ppositoz no est eadez discipli na. Qualiter at instatur affirmatiē p̄pōni per scōdam fi guram satis manifestum est ex p̄rebitis

Circa textum mouetur questio

Et q̄tuor sunt argumentatiōis spēs inter quas potissima est syllogistic discursus Et videt p̄mo q̄ n̄ Quia argumentatio no est genus ergo non habet spēs Cōsequētia pbatur q̄ genus est spēs genus. Necedens pbatur q̄ est scōda intētiō Sedo sic. P̄bus p̄mo t̄o picoz ponit duas t̄n spēs argumentatiōis igit sup̄flue ponitur hic quattuor Tertio tres alie spēs reducūt ad syllogismū vt p̄z per p̄būm in textu igitur no sūt distincte spēs a syllogismo. Pro veritate t̄n questio est sententia. Aref cotilis. Et ponitur iste discursus

Maioz argumentatio que est cōsequen tie speties per terminum ad quem et mediū instar motus naturalis est dupliciter distin guibilis. Minor. Tantum quattuor sunt modi aliquid per medium concludendi in quos a primo ad vltimum per ipsum p̄ces sus est primario ordinatus. Conclusio igit quattuor sunt argumentatiōis spēs inter quas potissima est syllogistica reliquarum resolu toria perfectrix

Maioz quo ad p̄maz partem patet quia p̄na est cō muniōz argumentatiōe in p̄mū omnis argumentatiō est p̄na s̄ no omnis p̄na argumentatiō. Quia p̄na in p̄mū accepta diuiditur in argumentatiōes et no argumentatiōes Argumentatiōes p̄tinē s̄ se istas q̄tuor spēs no argumē tatiō illa retinet nomē p̄mūne ḡnis cōtinēs sub se alias p̄nas ad syllogismū no reducibiles. Pro quo cōsiderādūz est q̄ multiplex est p̄na q̄ q̄dam est t̄mūm ad terminūz vt p̄z in respectis in cōuertibilib⁹ et synonymis. Quedaz est p̄pōnis ad p̄pōnem secū vtroq̄ t̄mūno p̄cipitēs vt questio et eq̄pollētia r tales p̄ne nec fm actū nec fm p̄r

tentiāz s̄ syllogisticē eo q̄ syllogismus est p̄na argumentatiōis extremi et extremo p̄ mediū cōmune vtriusq̄ vt dicit in p̄clōne r ergo tales no sūt argumentatiōes. Sedo ps pbaf q̄ ars imitat naturā ergo sicut mot⁹ naturalis est du pl̄r distinguibilis vt d̄r quito p̄hysicōz sic et argumentatiō que est mot⁹ q̄dam ratiōis Sed dices mot⁹ rōis est obuius motui nature igit no distinguit eodez modo

Solo. Vm est quo ad id a quo est p̄cessus et ad quod no at fm formā ordinis et p̄cessus id est obui⁹ est materia liter no at forlit. Minor p̄z ex t̄mūm rōib⁹ singulariuz spēs posite in textu. Q̄ at p̄cessus ille solū sit ordinatus in quo p̄cludit p̄mūz re vltimo per medium p̄z. Quia p̄mūz medium et vltimū s̄ regulares differētie ip̄sius ordinis igitur p̄cessus a p̄mo p̄ mediū ad vltimum est p̄mario ordinat⁹. Conclusio sequitur ex p̄missis quo ad p̄ nūā p̄tem. Quo ad scōdam p̄tem p̄z. Et ip̄fectum resolu uitur ad p̄fctū posterius ad prius irregularē ad regula re mēsuratū ad mēsurā. s̄ syllogismus est p̄na vt iam patuit per scā q̄ est regularit̄ et p̄fectrix resolutoria aliaz t̄n q̄ alie argumentatiōes stantes in tali reductiōe sunt p̄ne formales simpl̄r exites t̄n materiales in p̄tūm reducunt ad p̄prietates signa et circūstātiās rethorice coniecture primo mō sunt indiriter ex quibuscūq̄z terminis scōdo solum ex rethoriciis

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū

est dōm q̄ genus accipitur dupl̄r. Uno mō pro omni eo q̄ est altero ḡnālius r sic argumentatiō appellatur genus? Alio mō accipitur genus pro illa natura que est genus dicibili vniuoce re aliq̄bus inferioribus r sic no est ar gumentatiō genus. Ad scōdam est dicendum. Q̄ p̄bus p̄mo t̄picoz p̄t t̄n duas spēs rōtinatōis dialectice hic vero p̄t quattuor spēs argumentatiōis in cōmūni accepte. Ad tertium est dōm q̄uis materialit̄ alie spēs reducatur ad syllogismū tanq̄ ad p̄fectissimam spēm no t̄n formaliter q̄ inductō fm formā suā vt in scōdo dubio sequenti patebit a syllogismo distinguitur

Circa textū expositū sūt dubia

Primū est. Quare p̄bus no facit sp̄talem librum re inductiōe sicut re syllogismo. Solutio. Albi q̄ inductiō nullā habet necessitatem nisi a syllogismo ergo no oportet re ea facere sp̄talem librum. Determinatur autē hic re ea vt p̄ter se habet ad dialecticū et demonstratiōem. In thopicis at̄ put respicit dialecticū t̄n

Secundum dubiū est. Quomō

Inductio reducitur ad syllogismū cū t̄n habeat oppōnem ad ipsum. Solutio. Albi. Inductio reducūt ad syllogismū materialit̄ r no formalit̄ q̄ forma inductiōis non reducūt in syllogismū s̄ materia nūc ex̄ns s̄ forma inductiōis induit formā syllogismi postea. Cui⁹ ex̄m est. Soztes est aial. plato est aial. petrus est aial. r sic re alijs ergo omnis hō est alibi est inductio oñdēs p̄mū scz aial in eē medio q̄ est hō p̄ vltimū q̄ est singularia et reducitur sic ad syllogismū. Q̄ q̄ est soztes petrus vt plato r sic re alijs est aial omnis hō est soztes petrus. vel plato r sic re alijs ergo omnis hō est aial. Ex quo p̄z q̄ inductō d̄r quasi intus ductio id est vltis refozris p̄ exp̄mētū singulariuz intra apud intellec tū significatō fm doctrinā p̄bi scōdo posterioroz r p̄mo methaphisice vbi d̄t q̄ ex singularib⁹ colligit vlt. quare in ductō est recursus rōnis ad sensū singularia cognoscen

tez forinsecus reflexe .r. itez a singularib⁹ per collectioez
vltis ad reflexe .r. sic inductio quo ad nos inuente pbat
seu inuenit pma pncipia comunia quoz veritas est fm
naturā nota intellectui hec pncipia rebite colligenti .ee
se per pgnitōez pfectā ad ea puertere .quare et inductō
dialectice cōsiderata et ad materiam sue pbationis cō
tracta refinitur qd est a singularib⁹ ad suum vlt pgressio
ppter qd dicit pñs pmo pbisicōz .q. vlt prius dubita
tum cōcluditur per inductōnem absq. hoc q. omnia sui
gularia inducatur .fm qualem inductōnem pncipium
vlt conceditur aliquādo tardius .aliquādo citius fm
naturā pncipij et considerātis .Quia intellectus ex na
tura inclinatur ad vñ .quando ergo non videt nec per
cipit instantiā in alijs singularibus quod contigit tar
dus .vel citius per eum percipi sequitur vltis inducta si
bi nota et manifesta

Tertū dubiū est . Quomodo

sumēda sūt singularia cū reducitur inductō ad sylz . An
sb distictōe vel copulatōe Solo Albi sb distictōne
sic Omne qd est iste vel ille .r. sic te singularis est aial . omnis
hō est iste vel ille .r. sic te alijs .g. oisbō est aial .r. eodez mō
sumēda est inductō in negatia vlt Ratio aut huius est
Quia eodem mō sumi debet singularia .quo modo ipsa
vniūtur sb medio .s. ibi sumpta sūt sb distictōe .r. nō co
pulatōe .igit. Alia ratio est .qz collectū ex omib⁹ debet
pdicari in inductōe sue orōne inductiui syllemi .cō q. nō
debet esse vñ quo totū vlt est pdicabile .rotū at vlt est
pdicabile re multis sb distictōne collectis .g. singularia
etiā debent ordinari sb distinctione

Quartum dubium est.

Quomō inductō dicitur maiorez extremitatez re medio
p minorez .cū tū mediū nō p̄ intrare cōclōnez Solutō
Albi mediū dupl̄r accipit . Uno p̄ mō inferēte q. me
diat fm ordinē et pōez eminoz .r. b^o mediū nō dz intrare
pclōne Ali^o p̄ accipi p̄ mō q. fm naturā mediat iē
duos emios .r. sic accipitur hic .r. p̄ intrare pclōnez . Et
p̄ mediū in inductōe est duplex . scz syllogisticū .s. iue . pba
tiū . aut illatū .r. tale nō p̄ intrare pclōnem . qz alias
idem pbaret seipm . vel cōmitteretur petitio pncipij . et
hōmō mediū in inductōe sūt ipsa singularia vt p̄z in redu
ctōne inductōnis ad syllem . vbi ponūt singularia p me^o
r. nō intrāt pclōnez . Aliud est me^o inductōis nō syllogi
sticū .s. me^o fm naturā emioz pōitoz in inductōne .r. sic
singularia sūt p̄ m^o emin^o . passio et m^o emin^o . et me^o in
duos emios est vlt singulariū .r. b^o me^o p̄ intrare pclōni
onez sicut in oppositōne textus dictū fuit

Quintum dubium est .

Quare dicitur pñs in textu . q. in celligēduz est eminū
illū . ex omib⁹ singularib⁹ ipi^o mediū integratū . cū tū oia
singularia nō p̄nt enumerari Solo Albi . o. z singula
ria oia in p̄fca inductōe enumerari . nō qdem sb p̄p̄ijs
noib⁹ sigillatim . s. dnt enumerari sufficē in vna pticu
la cōmū significāte q̄si oia eēt enumerata . sicut in ista
pticula .r. sic te alijs .r. sic te singularis In inductōe vñ . p
babili sufficit enumerare singularia ad p̄positū . dūmō
nō videatur instātia . sicut in topicis dicitur

Sextū dubiū est . Vtz

refinitō exēpli posita in textu . in qua dicit q. ex^o p̄cludit p̄
mū re medio p̄ sile tertio Et videt q. nō . qz boetius et

pe . bis dicit q. ex^o est . qñ vñ pticulare pbaf p reliquū
p̄t aliquā p̄munē similitudinez repraz in ipis . g. nō vñ ista
refinitō pbi Secō sic . si in exēplo pcluderet p̄mūz de
medio . aut g. pcludit re medio vlt̄r sup̄ro . aut re medio
sup̄ro indefinite Nō p̄mū . qz tūc eēt fallā p̄ntis in argu
mēto in quo pcludit p̄mū re medio per simile tertio . quia
vlt̄r inferē ex pticulari . qd nō p̄rigit . s. pot^o ex p̄verso p̄icu
lare dz inferri ex vlt̄r Si vñ pcludit re medio sup̄ro inde
finitē . tūc nō valet scōz argumētū . qz nō bz vlt̄z . p̄p̄oz ex
qua sola fit illatō syllogistica Solo Albi sic ex^o est
inductō ip̄fca nō pcludēs simplr p̄ et̄ū . sic inductō . s. per
sile seu equalēs tertio . qre est exēplaris et similitudinaria p
suasio . r. qz similitudo est re p̄ dntiūz vna q̄litas . id in ex^o
vñ pticulare isert reliquū . p̄ v̄tutes mutue similitudinis
r. p̄ p̄is refinitō et boetij ex . p . bis . est bona . Differt autē
ex^o ab inductōe in duob⁹ . Primo qz inductō est ad vlt̄z
pclōne . exēpluz vñ ad pticularez vel singularē . Secō qz
inductō est ex multis singularib⁹ . exēpluz p̄t pcedere ex
vno singulari ad aliud singulare . tū nō repugnat ex^o qz
pcedat ex multis singularib⁹ . duz tū boet̄ ad singulare
pclōnez . Et est ex^o p̄fectius . et maiorez fatiēs fidem si ex
pluribus manifestis pcedat . q̄ si ex vno . Verbi gratia si
p̄cipim⁹ istum ignem esse calidū . et lesiū . r. sic alium vel
plures alios . et ex illis aliū pticularem ignez nobis p̄
sentatū pcludim⁹ esse calidū nō erit nisi ex^o . s. si pcludit
g. ois ignis est calid⁹ tūc est inductō q. colligit vlt̄r . Ex quē
b^o p̄z q. ex^o nō facit nisi exp̄mētū . Ex multis at exp̄mē
tis gnatur scie pncipium . vt dicitur pmo metaphisice
quare sequit⁹ q. exēplo soluz vlt̄r rethores versantes
circa actus pticulares Etunt tñ quāz syllemo exēmpla
ri dialectici . r. hoc in loco a sili seu a p̄portōne . qui mod^o
arguendi qdāmō est hypotetic^o . primo explicās hypote
si similitudinis . r. ex illa p̄nt pcedēs . v̄bigratia Sicut se bz
a . ad b . ita . e . ad d . qz ambo sūt vicini . s. a pugre p̄tra b . est
malum . g. c . p̄tra d . et fit sylles categoric^o . acapiendo ter
minū similitudinis pro medio in ista fōz Omnes vicinos
pugre malū est . et d sūt vicini . g. eos pugre malū est . ibi
maior pbaf p̄ inductōem ip̄fca hoc mō . Nō p̄tra . b . pug
re malū est . g. omnes vicinos p̄tra vicinos pugre malum
est . quare argumētū exēplare satis infirmuz est qz inuit⁹
inductioni ip̄fca que nō est p̄na necāria . s. tñ pbabil
vt sup̄ in textu dictū fuit Quis em̄ ad syllem reducitur
vltus tñ . pbatōnis . p̄det ex inductōe ip̄fca . r. ergo nō
p̄tinet ad rem̄torem vel dialecticuz . s. tñ ad rethorem
fm tñ q. nō ex se . s. ex p̄cōfessione . facit pbabilitatem . p̄t
referri ad dialecticū Ad obiecta in oppositū Ad
p̄mū p̄z ex solutōe pncipali . qz illa refinitō nō dicit de
finitōi pncipali Ad scōm r̄ndet Albi . q. p̄mūz oñdū
re me^o vlt̄r sup̄ro p̄ sile . s. nō ex necitate . s. pot^o ex p̄cō
fessione r̄ntis scz qz pcedatur silt̄ eē in vno . r. in alijs . vt
si thebanos est malū pugre p̄tra p̄hocēses . q. maluz sit
omēs p̄fines in pugre p̄fines . r. sic cum reduct⁹ in syllo
gismo duos scōs re se bz necitate . p̄m^o aut q. p̄sylle est
vel loco . p̄sylle . pbabilis ē nō re se . s. ex p̄fessione . p̄m^o em̄ .
pbat p̄mū re medio p̄ simile tertio . r. illo facto scōs
sylles . pbat p̄positū p̄ medium iam pbatum

Septimum dubiū est

Quo ex^o reducitur ad inductōez Solo Albi p̄ hoc
q. multa exēpla multa concludunt particularia . ex
quibus aggregatis fit vlt̄r quod concluditur in inductō
one et sic multa exēpla fatiunt vnam inductōnem et

Secundus liber

quis multa exempla faciat unam inductionem et inductione una reducatur in syllogismum unum non tamen pro hoc exemplum reducitur in unum syllogismum quia exemplum eo modo quo in syllogismo reducitur quatuor habet terminos id non potest in unum reduci syllogismum quoniam autem multa exempla unam faciunt inductionem auferunt medium in eis et remanent tamen tres termini scilicet primum tertium et sicut tertio

Octavum dubium est Vt et deductio

syllogismi in statu sunt species ab alijs distincte Et videtur quod sic quia deductio est reducere ad aliquid propinquius scilicet hoc non est de ratione aliorum species argumentationis igitur est distincta species ab alijs Solo non quia nulla pars subiectiva vel pars in modo dicitur significat species a suo toto sed syllogismus in statu et deductio sunt partes subiective vel partes in modo respectu syllogismi cum sint syllogismi dialectici ergo non sunt species argumentationis ab alijs distincte Ad obiectum in oppositum est dicitur quod hoc reducere ad aliquid propinquius scilicet non sit de ratione syllogismi in eo tamen sibi non repugnat id potest esse de ratione aliorum species particularium de ratione dicitur specificiter per hoc non sequitur distinctio specificiter sed syllogismus sicut est de ista re et de ratione est bene oppositum per hoc tamen quod non est de ratione aliorum species argumentationis Et ita non terminatur de eis quod sunt argumentationes distincte sed quod opponuntur inductioni et exemplo ut dictum est.

Ichos autem signum non est idem ichos quod est probabile Quod est ex pluribus sciunt sic factum vel non factum aut esse aut non esse hoc est ichos ut odire iudicet vel diligere amare Signum autem vult esse probabile demonstrativum vel necessarium vel probabile nam quo exite vel quo factum primum vel posterius in futuro est res signum est vel fuisse vel esse vel quomodo existit Enthymema ergo est syllogismus ex ichonibus et signis

Id est tertium et ultimum capitulum istius tractatus finalibus libris in quibus terminatur de enthymemate. Et tria facit per definitionem ipsum. Secundo dicitur ipsum pro modo ad syllogismum et etiam unum enthymema ad aliud Tertio operatur signa ad iudicium et hoc ea inveniuntur primo adhuc ex parte quodammodo in definitione enthymematis quod est ichos et signum dicitur quod ichos et signum non sunt idem Quia ichos vocatur probabile per experientiam quod dicitur in re in iudicio coniectura et coniectura Et hoc sic probatur quod illud quo mediante aliquid scilicet scia est iudicium ut in pluribus sic factum esse vel non factum esse in preterito aut esse vel non esse in presenti est vocatum ichos sicut est hoc quod est odire vel odisse invidere sive inimicos quod plato posuit in definitione hominis in libro qui inscribitur memoria eo quod est ichos vel signum profundum in natura naturalis tale etiam est diligere amare sive amicos hoc igitur est ichos Signum vero secundum Augustinum est quod preter se ipsum quam igitur cognoscitur ad aliud ducit cuius est signum et id sui significatione vult esse probabile demonstrativum vel necessarium vel probabile Dicitur autem vult esse quia aptitudine signum et relatione ad signatum aliquando ducit in causas essentialiter et tunc vult esse propositio probabilis Dicitur autem signum propositio demonstrativa secundum quod demonstrativum dicitur sumitur pro ostensivo sive in demonstrativis sive in dialecticis id est in quo existente in presenti res est et inferretur ex ipso signum est ut ista Iris apparet in occidente signum huius est quod sol est in oriente ut dicitur tertio methedorum vel quo factum in preterito res in preterito facta est sicut palloz indicat conceptum factum Aut id quod iudicat quoniam res

erit illo prius facta sicut in egrotis tremor in labio inferiori iudicat vomitum futurum Et celum rubescere et vel perire iudicat serenitatem futuram Ex istis igitur concluditur per definitionem enthymematis dicens Enthymema est syllogismus ex ichonibus et signis

Accipit autem signum tripliciter quotiens medium In figuris autem in prima aut ut in media aut ut in tertia ut ostendere quidem parientem eo quod lac habeat ex prima figura media autem lac habere in quo a parere b lac habere mulier in quo c quoniam autem sapientes studiosi nam phitacus studiosus per postremam in quo a studiosum in quo b sapiens in quo c phitacus Terum ergo a et b de c predicari sed hec quidem non dicunt eo quod palam sit illud pro sumunt peperisse autem quoniam pallida per mediam figuram vult esse Quoniam enim sequitur parientes palloz Sequitur autem et hanc ostensum esse arbitramur quoniam peperit palloz in quo a parere in quo b mulier in quo c

Hi philosophus secundo dividit enthymema secundum divisionem signorum ex quibus ipsum fit dicens quod signum quod est quasi medium enthymematis accipit tripliciter secundum positionem et ordinem terminorum sicut medium in figuris ut in prima figura accipitur medium ut pars unius et totum alterius In secunda vero accipit medium quod est extra extrema ut unum commune sicut dicitur de pluribus In tertia vero ut unum commune sicut substantans pluribus predicatis Et sic est triplex signum scilicet convertibile transcendens extrema et inferri Illud est exemplum si velim ostendere per primam figuram hoc est per enthymema cuius signum habet virtutem medij prime figure arguuntur sic Illud mulier habet lac in mamillis quod peperit reducitur autem ad syllogismum prime figure sic quod medium quod est lac habere in mamillis sit b a autem quod est maior extremitas sit parientem esse c autem minor extremitas sit hec mulier et tunc resultabit forma syllogismi prime figure sic omne b est a id est omnis mulier habet lac in mamillis pariens est quod dicitur c est b quod hec mulier habet lac in mamillis ergo quoddammodo est a quod hec mulier peperit est enim syllogismus in tertio modo prime figure in darii lac enim habere in mamillis signum est et non causa quia ut dicit albertus hic et in commentariis librorum de animalibus si etiam ea quod non peperit fortiter fricat mamillas vitica et sale lac habebit in mamillis sed non vbertim fundet illud mamille sic ergo fit enthymema in prima figura ex signo convertibili tacita maiori propositione eo quod illa reputat manifestam In tertia autem figura que in multis conuenit cum prima accipit signum quod est in minus ut si concludere velimus quoniam studiosi sunt sapientes tunc arguimus sic Iste est studiosus ergo est sapiens et accipiemus sic phitacus est studiosus ergo est sapiens Erat autem phitacus quoddammodo discipulus pythagore ab eo renouat Reducitur autem enthymema ad ad syllogismum tertie figure sic sit enim in quod a studiosus esse id est in quod b sit esse sapiens et in quod c sit phitacus verum est ergo a de c predicari hoc modo in terminis istis per litteras significationis phitacus est studiosus phitacus est sapiens

ergo sapiens est studiosus. Maiore autem que est ois sapiens est studiosus non ponitur eo quod reputat manifesta. Ex minore vocaliter expressa argumentum sumitur maiore tamen sub intellecta. Quia sine illa nullus est recursus ratio. In secunda vero figura sit enthymema per signum quod est in plus-sicut est medium in secunda figura. Cuius est exemplum: arguimus aliquam pepisse quod pallida est hoc est enthymema reductum ad syllogismum quod ad ordinem terminorum et dispositionem vult esse per medium figuram secundum quod apparet et tamen in veritate non est sic. Quia alias argueretur affirmatio in secunda figura sed ex puris affirmationis in illa nihil sequitur. Et ergo dicitur esse super quod in secunda figura non est signum quoniam enim pariter plerumque sequitur pallor et sed etiam mulierem hanc arbitrantur omnium esse per rationem quoniam hec pepit et arguitur sic. Quocirca pepit est pallida. hec est pallida ergo pepit. Et istud redarat in terminis transcendibus ut plus sit pallor in qua parere autem quod maior extremitas in quo b. mulier que est minor extremitas in quo c. sic arguendo. Omne b est a. quoddam c est a. quoddam c est b. et affirmatio syllogismi in secunda figura. et talis syllogizatio preeditur verum syllogismum. iste autem supponitur ab eo quod enthymematice sic arguitur est pallida ergo pepit.

Ergo si vna quod dicitur pro signum sit tamen. Si autem et altera assumat syllogismi. ut quoniam phitacus liberalis. nam ambitiosi liberales. phitacus autem ambitiosus. aut rursum quoniam sapientes boni phitac. at boni. et sapiens. Sic ergo sunt syllogismi.

Hic ponitur diuersitas inter enthymema et syllogismum dicens quod enthymema preeditur ex vna propositione. syllogismus autem preeditur ex duabus. quod si vna propositio tamen vocaliter dicitur tunc signum sit ex quo sumitur enthymema. Si autem cum illa etiam altera sumat vltima propositio et vocatur expressa est syllogismus perfectus in forma. secundum figuram et modum et materiam. primam quod est due propositiones formate ex tribus terminis. Et istud omne phis per exemplum sic tamen in prima figura. In tertia. In prima figura sic. quoniam volumus probare quod ambitiosus est liberalis. tunc arguimus sic. Omnis ambitiosus est liberalis. phitac est ambitiosus ergo phitac est liberalis. Aut iterum in tertia figura si volumus concludere quoniam sapientes sunt boni vel studiosi tunc arguimus sic. phitac est sapiens. phitac est bonus. ergo sapientes sunt boni. sic per omnes figuras sunt syllogismi enthymematice.

Ulex quod per primam quod dicitur figuram insolubilis. siue rursus sit vltima enim est. Qui autem per postremam est solubilis et si per se sit deo eo quod non est vltima. In tertia neque ad rem syllogismi. non est si phitac studiosus. propter hoc alios necesse est esse sapientes. Qui vero per mediam figuram sepe et omnino solubilis. nunquam enim sit syllogismus sic se habentibus terminis non enim si qua pepit pallida. pallida autem et hanc parere necesse est. ergo verum quoddem in omnibus erit figuris. differentias autem habent iam dictas.

Hic phis per enthymemata diuersarum figurarum ad se inuicem dicens quod enthymemata per se figure dunt ab enthymematibus. scilicet et tertia. quod syllogismi enthymematis quod sit per primam figuram sunt insolubiles et perfecti non soluti a forma syllogismi quod fundat super propositionem vltimam penes quam sit perfectus syllogismus. et huius quod est verum syllogismus in forma et verum et vere conclusio. Syllogismus autem enthymematis quod sit per tertiam figuram est solubilis non

habens formam quoniam verum sit ita quod verum concludat. quia ex singularibus siue particularibus est et non ex vltima. ex qua forma nihil sequitur syllogistice. vltima autem propositio non est in tertia figura ex qua sit virtus inferendi. Secundo etiam differunt. quod talis syllogismus tertia figure non est factus ad rem quia non concludit extremitatem de extremitate. cum non vltima propositio positione. non enim necesse est si phitac sit studiosus et sapiens. quod propter hoc necesse est omnes sapientes studiosos vel bonos esse. si solus sequitur quod aliquis sapiens sit studiosus. Sed syllogismus factus ex enthymemate secunde figure semper et omnino siue vltima est solubilis. siue solutus et imperfectus et sophisticius. siue assumat vltima siue non. quod semper est affirmatiuus. si ergo affirmatiuus non sit syllogismus in secunda figura. non enim sequitur virtutem secunde figure. Omnis mulier ergo pepit. Ulex igitur per syllogismum enthymematis concluditur in omnibus figuris. si syllogismi differentias habent que iam dicte sunt. et enthymemata etiam differunt hoc modo.

Sic ergo diuidendum signum. horum autem medium prodigium dicitur. nam prodigium dicitur esse quod scire facit. Tale autem maxime medium aut que quidem ex extremitatibus signa dicendum. Quod autem ex medio prodigium. probabilissimum autem et maxime verum est quod est per primam figuram.

Hic phis ponit diuisionem signorum dicens quod inter signa id quod est vere et positione medium. sicut signum in prima figura prodigium habet rationem. Nam philosophi hoc signum vocant prodigium quod facit scire. sicut facit medium in prima figura. quod vere medium habet rationem. quia tale est maxime medium secundum medium rationem vel secundum naturam. si quando signa sumpta sunt in extremitatibus. et sunt secundum naturam extremitates. licet loco mediorum sint sumpta. sicut in secunda et tertia figuris in quibus medium est vel primum vel postremum. non est medium positione. et ergo illa media dicuntur signa et non prodigia. si signum sumptum ex medio quod vere est medium positione et natura illud est prodigium. probabilissimum enim est maxime verum quod conclusum est per primam figuram cuius ratio super dicta est.

Naturas autem rerum cognoscere possibile est si quis concedat simul transmutare corpus et animam quecumque naturales sunt passionibus. Dicens enim aliquis fortasse musicam transmutauit secundum quod animam. sed non eorum que naturali ter nobis hic est passio. sed ut ire et concupiscentie et naturalium motuum. si igitur et hoc detur vnum vnius speciei signum esse. et poterimus sumere per primam vniuersumque generis passionem. et signum poterimus naturaliter cognoscere.

Hic phis docet inuicem signum in enthymemate per quod concluditur passio de subiecto dicens quod naturas hoc est naturales passionibus cognoscere possibile est per signa que sunt in enthymematibus. loco mediorum scilicet suppone ista quod quod concludit sit corpus et animam hoc est totum diuictum mutari hoc est transmutari a talibus passionibus quod dicitur sunt naturales passionibus totum diuictum ita ut passionibus mutet corpus et animam sic

Secundus liber

¶ in eis sit signū naturalis passionis. Si vero aliquis patit passione nō naturali s̄ artificiali. sicut patit forte discēs musicā. q̄ passio solū est in aia. p̄ hoc q̄ recipit talē habitū acq̄situm tūc nō o3 illius passionis esse signū in toto p̄fecto q̄ nō est natural. Sed passiones naturales sunt vt ire naturales r̄ cupiditē q̄ sunt passiones r̄ passibiles deē passiones q̄ sunt naturalū mo / tū quib⁹ mouēt p̄iunctū. Scdm̄ suppositū est. q̄ cuiuslibet passioni naturali s̄m̄ eōdem ex sp̄m̄ r̄ totam corrūdet aliqua dispositio corp̄alis. q̄ est signū illius passionis r̄ ita possumus cognoscere naturas rez̄ q̄ subiecte s̄ talibus passionibus per signa

Si em̄ est sp̄aliter p̄rie alicui generi in indiuiduo ex̄is passio vt leonib⁹ fortitudo necē est r̄ signū esse aliqd̄ cōpati em̄ sibi in / uicē positū est. vt si s̄ sit magnas summitates h̄e. qd̄ r̄ in alijs totis ḡnibus nō cōtingit. Nā signū sic p̄riū est qm̄ toti⁹ ḡnis passio est p̄ria. r̄ nō soli⁹ p̄riū. sicut solem⁹ p̄rium dicere. erit ergo r̄ in alio ḡne s̄. r̄ erit fortis hō. r̄ ad aliqd̄ animal. h̄ebit ergo signum. vñ em̄ vñ⁹ fuit. Si ergo sunt. hec sunt et poterim⁹ talia signa colligere in his aialib⁹ que tm̄ vñā passionē h̄nt aliq̄ā p̄riā. Unū quodq̄ aut̄ habz̄ signū. qm̄ vñū habere necesse ē r̄ poterimus naturas cognoscere

Hic p̄h̄s p̄it duo documēta ad intermēdū signa naturalū passionū quoz̄ p̄m̄ est. si est aliq̄ p̄ria passio cōueniens sp̄aliter alicui determinate sp̄i. sicut fortitudo siue aicōitas p̄uenit leonib⁹. s̄m̄ suā sp̄m̄ determinatā. tūc cū suppositū sit q̄ passio natural. trāsmutat totū p̄iunctū. necē est in tota sp̄e leonū ē aliqd̄ signū hui⁹ passionis. cū positū sit corp⁹ r̄ aiam sibi p̄pati in t̄i passione. r̄ q̄ si dicam⁹ q̄ hui⁹ passionis in leone signum sit habere magnas summitates siue extreitates. tūc p̄siderabim⁹ hoc signū in alijs aialib⁹ fortib⁹ quibus nō p̄uēt hec passio v̄t p̄ omnibus indiuiduis. sicut boib⁹ fortibus r̄ aicōis p̄ naturā r̄ nō habitū acq̄sitū. Signū enī per qd̄ talem passionem cōcludim⁹ de subiecto dicimus p̄rium hoc mō. quo p̄rium ē qd̄ p̄uenit om̄i. s̄ nō soli⁹ em̄ nō sepi⁹ solemus dicere p̄riū. Er̄t q̄ hoc p̄riū etiā in alio ḡne. s̄ nō v̄t in hominibus fortibus per naturā. r̄ sic erit homo etiam fortis. r̄ aliud etiam animal forte per idem signum fortitudinis quod est habere latas scapulas. si igitur hec vera sunt que dicta sunt tunc poterimus ex hac arte colligere talium passionum signa in talibus animalibus que tm̄ vñā s̄m̄ totum gen⁹ vel sp̄iem̄ habent passionem illam vñam communem. Quia vñum quodq̄ em̄ habet signum illius passionis s̄m̄ totam illius sp̄iem̄ multitudinem. necesse igitur ē iuxta secundam suppositionē q̄ passionis que est sp̄eci ei sue p̄ria cōmune tū h̄eat signum r̄ ex illo poterim⁹ naturas p̄uarum passionum cognoscere. Considerabimus em̄ in homine forti vel alio animali. q̄ quilibet forte per naturam habet magnas summitates r̄ fortes et considerantes hoc signum in leone generaliter arguimus si leo generaliter habet magnas summitates. ergo generaliter leo est fortis

Si p̄o duo habet p̄ria totuz̄ genus. vt leo forte r̄ cōmunicatū. q̄no r̄gnoscem⁹ v̄t vñius signū sit eoz̄ signoz̄. que sp̄ialiter sequūt. nisi si alicui aliq̄ nō toti abo. r̄ in qb⁹ non totis v̄t r̄ q̄ hoc q̄dem habet. illud aut̄ nō. si em̄ fortis q̄dem liberalis aut non habet aut̄ duuz̄ hoc palam. quoniā et in leone fuit hoc signum fortitudinis

Hic p̄h̄s p̄it scdm̄ documētū. d̄ns. si sit aliquod fictum qd̄ habet duas p̄rias passiones. sicut leo est fortis s̄m̄ totū gen⁹ suū. et cōmunicatū p̄de. id est liberal et h̄z̄ passionū s̄ duo signa. tūc d̄m̄ est qd̄ illoz̄ signū sit determinate signū huius passionis r̄ non alteri. Ad qd̄ r̄idet p̄h̄s q̄ in hoc casu oportet cōsiderare alia genera siue sp̄es. quibus insunt ille passiones sepatim. ex-empli gratia. inueniūtur animalia habentia magnas summitates. vt homines qui sūt fortes. et nō liberales. et inueniūtur e regione homines nō habentes magnas summitates. qui nō sūt fortes. sed habentes aures distantes a capite. id est habētes latum frontem. qui sunt liberales. cōcluditur ergo ex enthymemate. q̄ magnitudo summitatum est signū p̄rium fortitudinis in leone. r̄ habere aures distantes a capite est signū liberalitatis

Est ergo naturas cognoscere. in prima quidem figura mediuz̄ p̄iori extremitati cōuertī. In tertia autem transcendere. et non conuertī. vt fortitudo sit a. summitates magnas in quo b. c. autem leo. ergo cui b. c. om̄i. Sed et in alijs cui autem b. a. om̄i et non pluribus. sed conuertitur. Si autem nō cōuertitur non erit verum vñū vñius signum

Hic p̄h̄s docet p̄r ista signa inuenta applicari ad syl̄m. d̄ns q̄ h̄m̄i signum inuentum qd̄ est mediū in prima figura cōuertitur cum maiore extremitate r̄ excedit minorem. Exemplum est vt habere magnas summitates. et esse fortem cōuertitur. r̄ mediuz̄ in plus est q̄ minor extremitas. id est trāscendit minores. quia esse fortem in plus est q̄ leo qui est s̄ctū passionis. siue minor extremitas. vt p̄t̄ hoc modo syllogizando. Om̄e animal habens magnas summitates est forte. s̄ leo est animal h̄ns magnas summitates. ergo leo est fortis. In tertia h̄o figura o3 minorem extremitatem trāscendere et nō p̄uertī. sicut p̄t̄ in exemplis si forte esse sit a. que est prima siue maior extremitas. summitates h̄o magnas habere sit in quo b. qd̄ cōuertitur cū a. c. at tertia siue minor extremitas post mediū sit leo qd̄ in min⁹ est q̄ forte esse. tūc sic dispositis t̄mis p̄t̄ q̄ om̄i. c. inest b. q̄ ois leo magnas h̄z̄ summitates. s̄ hoc nō inest soli leoni. s̄ etiaz̄ p̄ticularit̄ inest alijs aialib⁹. id est cōuenit q̄busdā alijs aialib⁹. cui aut̄ b. inest om̄i. illi om̄i inest a. q̄ om̄e h̄ns magnas summitates est forte. r̄ nō inest plurib⁹. q̄ p̄uertit cum ipso. Si vero dicat aliquis sic non esse. id est q̄ primum et mediū s̄z̄ siḡ n̄ p̄uertit. tūc n̄ erit vñicū signū vñ⁹ passionis qd̄ ē p̄ hypotesim scdm̄ supius positā. p̄batō h̄o h̄ē p̄ q̄r̄tā regulā sup̄ius positam. vbi dictum fuit q̄ quando conuertuntur extremitates necesse est et mediū conuertī. Si enim a. dicitur de solo b. et a. et b. de

omni-c-tune-a et-b conuertitur et sic pty inuercio medij in pma figura in qua signuz est pdigiuqz qñ ar p habere magnas sumitates ostenditur leo fortis hoc sumit et nō pbatur qz hoc constat esse signum in leone per hoc qz in alijs est etiam signum talis passionis nō autē sic potest ostendi hoc esse signum fortitudinis in alio aiali per hoc qz est signum in leone qz leoni inest vltiter alijs autem nō et ideo per differentias eoz qui nō hnt magnas extremitates ostenditur hoc esse signum fortitudinis in leone

Circa textum expositū sūt dubia.

Primum est An enthymema sit syls imperfectus et ex ichotibus et signis Et videtur q non qz enthy/mema et syls st distincte spēs argumentationis ergo nō est enthymema syls Sedo in enthymemate est tñ vna ppō inferens ergo non est ex ichotibus et signis sed ex ichote et signo Solutio sic qz enthymema est ar/gumentatio cōcludens extremum te extremo p vtuale et implicitum medium Et quia cōcludit extremum de extremo per medium ergo vocatur aliquo modo syls h qz nō concludit per medium actuale h virtuale et impli/citum quod est signum vel pdigiuqz ergo vocat impfcūs syls Dicitur autē medium actuale quod h actualitate medij est expressum Medium ar sb forma medij rebz esse positum inter sua extrema ea vniens et ad se invicem ordinans hoc autē fieri nō potest nisi in duabz ppōnibz maiore scz et minore ita vt in maiore ponatur cum mai/iori extremitate et in minore cum minori extremitate et ergo licet in enthymemate ponatur explicite terminus medius non tñ sb forma medij quam soluz habz in dua bus ppōnibus explicite positis et ppter hoc dicit medij virtuale et implicitum et tale appellatur ichos signum vel pdigium vt dē phīs Pro cuius intellectu vltiori notādum est qz ichos accipitur duplr Uno mō pprie Et alio mō metaphozice pprie idem est quod imago et sō ichone grece latine vocatur tabule imaginibz tepic te et insignite vt inquit Albertus Metaphozice vero dicitur ichos ad huius similitudinem et tunc vocatur ppositio pbabilis in qua sicut in imagine et nō sicut in causa sbiāli quasi pdepictum est illud ad qd pbādūz ponitur et ergo mos pboz est quādo ex talibus pcedūt ppōnibus dicere qz figurāliter te re tangunt qz non ex causis essentialibus pcedunt Signum vero accipitur etiam duplr Uno mō cōmuniter Alio mō pprie Et cōmuniter acceptum signum dicitur omne illud qd ex sui specie quam exhibet cognoscenti aliud pretendit quod inferri potest ex ipso et sic ichos cōtinetur sb signo sicut spēs sb gñe et hoc modo signuz est in omni figura Ichos vero pprie in scda et tertia et qñ dicitur ichos est ppositō pbabilis accipiendum est pbabile quod vere et fm rem ipsam est pbabile et quod appareret tale esse cognoscenti pprie vero acceptum signum est quod oñsibiliter et quasi remonstrando sive ostendendo ducit in rem significatā et sic dicitur signum pdigium quasi pze digitis ostensū licet alias pdigium dicatur quasi pcula a digito sive re monstratioe inq̄tum simile eius raro oñdi potuit et isto primo modo accipiendo pdigium ipm est medij in pma figura quod essentialiter et positione est medij p vnius extremo et totum ad alterum et hoc modo signum non est ichos h ichos erit signum in scda figura

in qua medium est supra extrema quia multa sūt te plus ribus pdicata que non essentialiter radicanur in ipsis Erit etiam in tertia figura eo qz vnum sbctum frequēt multis sbstat que non radicanur in ipso Cum autem enthymema sit ex pdigio et signo hoc est ex ppositione que est prodigium vel signum tacita altera ppositione p tinet enthymema ex pdigio vel ad dialecticum vel ad remonstratorem fm diuersitatem materie pbabilis vel necērie Enthymema vero ex signo cōmunit accepto pertinet ad rethorem vt dē phīs pmo posterior Ad obieca in oppositum Ad pimum est dōm Qz enthy/mema non est absolute syls sed est syls imperfectus id est oratio in qua nō oñsibz antepositis inferitur festinā conclusio Et ergo dicitur ab en quod est in r thyme qd est mens vel cogitatione quasi vnam ppōnem tenēs in mente vel in cogitātōe Et ergo est syls impfectus sicut exemplum impfecta inductio Quia sicut exempluz nō assumit omnia similia ad perfectam inductōnem requi/sita ita enthymema non enumerat sufficienter omnes pmissas perficitur autē ipsum enthymema per reductōez ad sylm a pponendo vnam ppōnem deficientem maio/rem vel minorem Ad scdm respondet petrus hispan? Quis in enthymemate sit tñ vna ppositio inferens et due in sylmo fm vocem tamen in enthymemate re dicit Albertus vna fm vocem posita altera itelligitur fm rem et recursum ratōnis et ergo bene dicitur ex ichotibus et signis in scda et tertia figuris et ex pdigijs in pma figura Vel dōm est fm Albertus melius Qz enthy/mema non dicitur ex ichotibus et signis quia omne enthymema sit ex pluribus signis vel pluribus ichoti/bus sed ideo dicitur ex ichotibus et signis quia enthy/mema in gñe acceptum qñqz sit ex vno signo et qñqz ex alio et non semper ex eodem

Secundum dubiū est.

Propter quid scitur qz in enthymemate deficit maior ppositio vel minor Solutio Alberti videndūz est an in premissa explicata medium quod est terminus non ingrediens pclones sumat cum sbcto pclōis qd est mior extreitas vt cū pdicato qd ē maior extreitas si sumat cū miori extreitate tñ deficit maior si cū maiori extreitate deficit minor ppositio ergo nō est formaliter et explicite enthymema in figura et modo sed vtualiter et implicite vt dictum fuit in dubio pcedenti Sed dicerēs ad mi nus est in figura formaliter quia figura est ordinatio trium terminoz sed in enthymemate sunt tres termini ex quo non deficit in materia remota sylmi Ad quod dōm est qz licet in enthymemate sint tres tmini vt mai festum est tamen illi non sunt rebite ordinati figura vō nominat rebitam ordinationem terminozum fm sb/iectionem et predicationem que non fit nisi in duabus ppositionibus

Tertium dubium est

An ars ista pbi sit conueniens quam ponit in calce istius libri cum tamen idem pbet per se ipsum per hoc qz ostendit passionem per signum et e contra signum p passionem Solutio Alberti sic quia passio ostendit per signum et e contra signum per passionem sed nō eodem modo Quia ostenditur signum per passionem in sbiecto non proprio passionis et ostenditur passio p signum in sbcto pprio passionis et hoc nō est inconueniens

De his que sunt ordinata. Cor. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Cor. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

